

III - 194 VII

SAVA, DOC. II

BIBLIOTECA
UNIVERSITĂȚII
- IASI -

DOCUMENTE PUTNENE

II

VRANCEA
IREȘTI - CÂMPURI

PUBLICATE CU UN STUDIU INTRODUCȚIV DESPRE
PROPRIETATEA COLECTIVĂ VRANCEANĂ

DE

AUREL V. SAVA
PRESEDINTE DE TRIBUNAL

PUBLICATA CU AJUTORUL FUNDAȚIUNEI FERDINAND I

199304
B.C.U. - IASI

1931

TIPOGRAFIA BĂNCII CENTRALE COOPERATIVE
CHIȘINĂU

Proprietatea Bibliotecii
Universității Iași

III - 184

DOCUMENTE PUTNENE

II

VRANCEA IREȘTI — CÂMPURI

PUBLICATE CU UN STUDIU INTRODUCȚIV DESPRE
PROPRIETATEA COLECTIVĂ VRÂNCEANĂ

DE

AUREL V. SAVA
PRESEDINTE DE TRIBUNAL

PUBLICATA CU AJUTORUL FUNDĂȚIUNEI FERDINAND I

1931

TIPOGRAFIA BĂNCII CENTRALE COOPERATIVE
CHIȘINĂU

tatea co-
proprie-
nară.

27 JUN. 1934.

Biblioteca Universității Iași

ale 967

PREFAȚA

În seria de volume cu documente privitoare la județul Putna, pe care nădăjduesc să le dau la lumină, apare astăzi cel de al doilea.

Un gând recunoscător se îndreaptă către profesorul Nicolae Iorga, care cu îndemnul său generos a dirijat în această direcție pe un nespecialist. Îi mulțumesc aci pentru acest îndemn cât și pentru sollicitudinea ce a arătat și celui dintâi volum și celui de față.

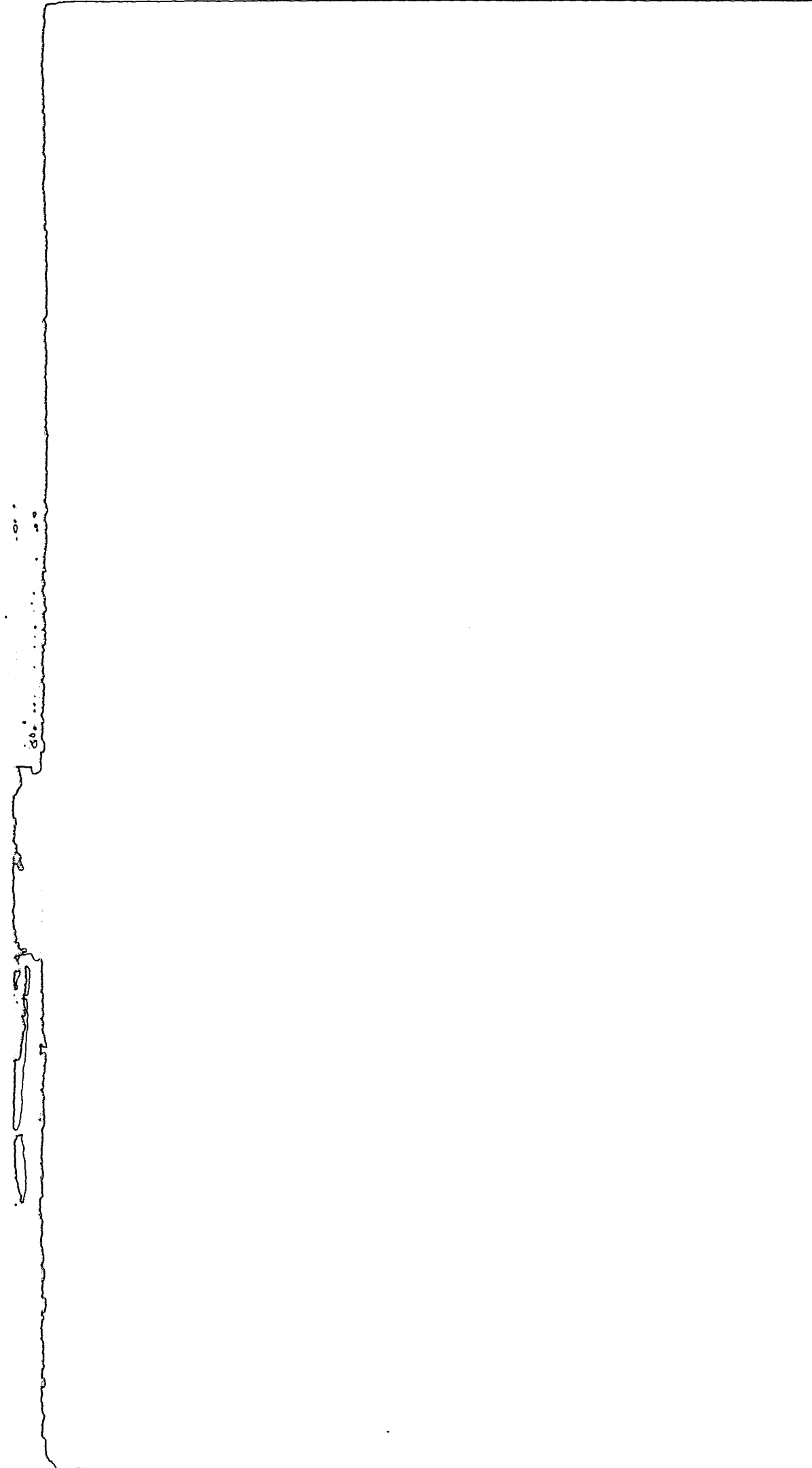
Mulțumesc, călduros Comitetului Fundațiunii Ferdinand I, pentru ajutorul material datorită căruia am putut suporta cheltuelile tiparului.

De asemenea domnilor C. C. Giurescu, Sever Zotta, Gh. Ghibănescu și G. T. Kirileanu pentru sprijinul ce au dat lucrării mele.

AUREL V. SAVA.

Chișinău, 1931, August 10.

ateia co-
proprie-
tară.

Proprietatea colectivă vrânceană.¹

Istoria dreptului comparat ne arată că proprietatea individuală, prin urmare și proprietatea indiviză sau coproprietatea, care nu este decât un aspect al proprietății individuale, s'a desprins dintr'o formă anterioară de stăpânire a pământului și anume din proprietatea colectivă.

Proprietatea colectivă, proprietate originară.

Paralel cu evoluția familiei, dezvoltându-se în grupul agnaților, care se perde în *gentes* distincte pentru a ajunge la individ, proprietatea a evoluat prin desfacerea drepturilor individuale din drepturile colective ale unei comunități.

În toate societățile primitive, în Asia, în Europa și în Africa, la indieni, la slavi și la germani, pământul a fost proprietatea colectivă a tribului, fiind împărțit între toate familiile astfel încât toți să poată trăi din munca lor, fără să existe noțiunea unui drept determinat și distinct al individului asupra bunurilor stăpânite de colectivitate².

Dacă în cele mai multe cazuri proprietatea colectivă s'a transformat în proprietate individuală, în proprietatea quiritară a Romei, în alte cazuri, ea a supraviețuit. Între alte multe popoare, forme superioare de proprietate colectivă s'au păstrat încă în Rusia, în Java, în Franța și în special în Elveția ale căreia *allmenduri* constituiesc, în adevăr, din punct de vedere economic și social o formă de proprietate colectivă cu totul superioară.

¹ Continuare la studiul meu „*Insemnări despre Vrancea*” publicat în volumul I.

² Henry Sumner Maine, *L'ancien droit*, 1874 Paris, p. 254, Emile de Laveleye, *De la propriété et de ses formes primitives*, 1901, Paris, Friedrich Engels, *Originea familiei, a proprietății private și a Statului*, 1920 București, pp. 135 — 138. — Radu Rosetti, *Pământul, sătenii și stăpânii în Moldova*, 1907 București, pp. 79 — 88.

VI

Titulari ai tuturor acestor forme de proprietate colectivă, începând cu mirul rusesc și terminând cu bunurile comunale franceze sunt o colectivitate omenească, legată prin strânse legături economice, sociale și administrative și prin tradiția descendenței dintr'un autor comun.

Proprietatea răzășească indiviză și proprietatea răzășească colectivă.

Devălmășia noastră răzășească nu are în genere caracterul unei proprietăți colective, ci acela al unei proprietăți individuale, stăpânite în indiviziune.

Voi încerca să dovedesc că Vrancea a avut și are o proprietate răzășească colectivă.

Deosebirea între cele două soiuri de proprietăți devălmășe.

„Proprietatea colectivă nu trebuie confundată cu proprietatea individuală în starea sa de coproprietate indiviză. Indiviziunea lasă să subziste autonomia părților individuale: fiecare din părți, deși materialmente confundată cu celelalte își are proprietarul său distinct și acest proprietar este în oarecare măsură independent față de ceilalți; el singur dispune de partea sa. Coproprietatea indiviză este prin urmare tot o proprietate individuală, cu confuzia materială a părților. În afară de aceasta, această confuziune este neapărat trecătoare și accidentală, ea nu este sfârșitul și scopul acestui soi de proprietate, care are drept caractere proprii izolarea și independența și de aceea indiviziunea tinde în mod firesc către împărțire și o provoacă.

Proprietatea colectivă nu are nimic asemănător. Ea este o stare particulară a proprietății, care își află în ea însăși scopul și rațiunea de a fi și care se întemeiază pe gruparea necesară de persoane căreia îi aparține: sunt o mulțime de lucruri cari trebuiesc puse sub această formă pentru a da oamenilor toate serviciile de care ele sunt susceptibile și care nu sunt destinate a deveni un obiect de proprietate privată¹.”

¹ Marcel Planiol *Traité de droit civil, I.*

...astfel sunt de asemenea proprietățile comunelor. Sunt, între locuitorii unui oraș sau ai unui sat o mulțime de interese comune: străzile, piețele, școlile, bisericile, cimitirele, toate obișnuințele care rezultă din legături statornice. Este firesc ca ei să se unească pentru aceste interese comune. Nu este mai puțin firesc ca ei să lase indivize între el terenuri greu de defrișat, care cer sforțări colective sau pășuni a căror folosință în comun oferă puțină dificultate și răspund mai bine obiceiurile și nevoilor celui mai mare număr dintre ei. Aceste proprietăți ale comunelor nu se deosebesc de loc, din punct de vedere al originii și drepturilor lor de acelea ale Statului. (E. Beaussire *Les principes du droit*, p. 304”.

În proprietatea veche răzășească, hotarul satului,—și aceasta s'a întâmplat și în Vrancea — era stăpânit în devălmășie de locuitorii respectivi și aceasta până la începutul veacului al XVIII-lea. Totuși încă din veacul al XVI-lea, chiar dacă folosința era comună, exista conștiința unui drept individual, abstract: „partea ce să va alege din tot locul, din hotar în hotar” și a-nume „din vatra satului, din țarină, din câmpu, din fânețe, din păduri și cu vaduri de moară și cu tot vinitul”.¹

Din acest punct de vedere, al determinării dreptului indiviz, noțiunea de *bătrân*, subdiviziune a hotarului, este sinonimă cu aceia de *decujus*,—cel despre a căruia moștenire este vorba—, din partajul succesoral modern. Impărțirea chiar abstractă a unui hotar pe bătrâni, chiar dacă duce la devălmășie, la indiviziune, înseamnă o proprietate individuală sau cel mult familiară a bătrânului originar.

Proprietatea vrânceană asupra munților are însă necontestat până astăzi toate caracteristicile unei proprietăți colective.

Cea dintâi formă de proprietate, formă oficială, în care bătrânul originar capătă moșia, cu sate sau fără, prin uric domnesc, este moștenită de stăpânitorii regiunilor acestora dela romani. Pare a fi sistemul bizantin din *agri limitrophi*, ocupate de veteranii armatei romane cu titlu de emfiteoți. O dublă proprietate: statul roman era stăpânul de formă al solului, dar soldații și urmașii lor îl cultivau, fără să fie turburați, plătindu-și sarcinile fiscale în schimbul cărora, la origină, li se acordase pământul. „Acesta, spune Sumner Maine, a fost precedentul copiat de regii barbari care fondară teudalitatea”². Aceasta a fost concepția care a stat la baza diferitelor dăni domnești. Ea a dus la stăpânirea vremelnică a Vrancei de către vistiernicul Iordache Roset Roznovanu.

Cealaltă formă, proprietatea colectivă, nu este însă de origină romană. Dreptul bizantin ca și dreptul roman au fost în conflict cu organizarea colectivă a proprietății. El nu poate să ne lămurească asupra proprietății familiare sau colective, „căci tocmai jurisprudența romană este aceia care, transformată de teoria dreptului natural, a lăsat moștenire modernilor ideea că proprie-

Origina istorică a devălmășiei indivize.

Origina devălmășiei colective.

¹ V. doc. 2, 9, 10.

² Sumner Maine, *op. cit.*, p. 285.

VIII

tatea individuală este starea normală a dreptului și că proprietatea colectivă a unui grup de oameni nu este decât o excepție dela regula generală".¹

Existența unei proprietăți colective în Vrancea dovedește o idee de drept anterioară celei romane. Fie că este de origine tracică sau de origine slavă ea se manifestă distinctă de sistemul juridic oficial. În toate vremurile, vom vedea, că lupta pentru drept a vrâncenilor se va rezuma la conflictul dintre două concepții deosebite asupra proprietății devălmașe. Nu fără temeiuri deci, afirmă divanul domnesc al Moldovei prin anafora sa din 1817, Ghenarie existența unei forme speciale de proprietate răzășească în Vrancea și foarte bine o explică prin faptul că este anterioară descălecării²: „*Dragoș Vodă, viind, au găsit pământul lăcuit*". În Vrancea „*lăcnea slobozi păstorii oilor*".

Coexistența
ambelor forme de
proprietate.

Faptul că și în Vrancea găsim, pentru interiorul hotarelor, o proprietate răzășească mergând pe bătrâni, nu înlătură proprietatea colectivă originară. Faptul că munții se stăpânesc încă colectiv, de către aceiași răzeși care-și stăpânesc în indiviziune hotarele lor, ne arată numai că proprietatea dinăuntrul hotarelor sătești este, potrivit unei evoluțiuni normale, o formă ulterioară de proprietate derivând din colectivismul primitiv, care supraviețuește încă și coexistă.

Justificarea a-
cestei coexistențe

În adevăr, a fost firesc ca din cele mai vechi timpuri, să se subdividă marea colectivitate de ocol a Vrancei în grupuri mai mici, pe neamuri și pe familii. Aceste grupări familiare, păstrând tradiția genealogică a curgerii din bătrâni, au avut nevoie pentru așezările de locuințe, ca și pentru trebuințele lor pastorale și agricole să aibă o stăpânire exclusivă asupra unor pământuri, care prin natura lor răspundeau acestor necesități. Astfel s'a subdivizat Vrancea în patrusprezece hotare, astfel au luat naștere satul și cătunele, așezări mai întâi familiare și deabia mai târziu administrative³. Satul constituie dar o etapă dela co-

¹ Sumner Maine, *op. cit.*, p. 244.

² V. vol I, p. 188—189.

³ „*O bucată di loc din hotarul Cozii, a strănepoșilor lui Cujbă*” „*S'au dat în stăpânire Cozănilor, neamului strănepoșilor lui Cujbă*”. V. no. 94. V. deasemena împărțirea pe bătrâni a Spineștilor și mai ales a Bârseștilor, nle 13 și 43.

lectivitate către individ, după cum hotarul sătesc este o fază decisivă în evoluția dela proprietatea colectivă la proprietatea individuală.¹

Studiul proprietății vrâncene ne confirmă această evoluție. Proprietatea munților, asupra căreia vom insista mai pe larg, a trecut dela colectivitatea de ocol, la colectivitatea sătească și chiar la individ potrivit unor norme speciale care n'au nimic comun cu principiile codului napoleonian.

Individul în proprietatea colectivă are dreptul de a se folosi de averea comună. În proprietatea individuală are dreptul să stăpânească și să dispună exclusiv de averea sa.

Ca să-și constituie un asemenea drept exclusiv în averea obștească, răzeșului i se cere un aport personal. În proporție cu acest aport „*se va analoghisi*” întinderea dreptului său.

Acesta a fost — vom vedea — principiul de bază al împărțirii munților între sate. Tot el s'a aplicat și atunci când munca individuală a creat o proprietate individuală prin defrișarea unui pământ obștesc necultivabil. Aceasta este explicația dreptului de proprietate pe care l-au avut vrâncenii și câmpulungenii asupra secăturilor sau lăzuirilor „*tăcute de ei cu toporul din codru mereu*”. Obșteanul devine proprietar exclusiv pe acest produs al muncii sale cum ar deveni proprietar pe lemnele ce ar tăia din pădure pentru trebuințele sale casnice.

Restul pământului neapropiat de indivizi: codrii și munții destinați a se folosi în comun rămân ai colectivității tuturor satelor vrâncene și constituiesc o rezervă pentru satisfacerea mai târzie a necesităților individuale.

În vechime Vrancea ca și Câmpulungul moldovenesc—și ca dispărutul Tigheciu—au cunoscut o viață colectivă pronunțată, au constituit, cu drept cuvânt, adevărate „*fundațiuni de autonomie țărănească*.”²

Din ce în ce mai mult se dovedește cu cât temei scria despre locuitorii acestor trei regiuni Dimitrie Cantemir în Des-

Vrancea, colectivitate autonomă

¹ În sensul acesta trebuie înțeleasă afirmația mea că „*toate satele vrâncene converg către o unitate teritorială Vrancea, către o unitate genealogică: bătrânii pe care a umblat, la origină, întreagă Vrancea*”. V. Documente putnene, vol. I, p. XXIII.

² N. Iorga, Prefață la vol. I.

criptio Moldaviae: „Aceștia, măcar că nu sunt din starca boierească, însă nu se află supuși nici la un bir și sunt de sine ca un soi de republică.. Plătesc pe an la Domnie o dajdie știută și hotărîtă, se țin cu pravilele sau obiceiurile lor, iar porunci și judecători dela Domnie nu primesc“.

Invățatul preot armean Hugas Ingigian într'o lucrare de geografie universală publicată la Veneția în 1808 vorbește despre Vrancea ca despre o regiune „cu totul liberă“, adăogind că „are judecători proprii și este de sine condusă, având drept conducător un vornic“.¹

Numeroase documente ne vorbesc despre un obicei al Vrancei și ceiace este cât se poate de semnificativ, exista încă în 1827 un obicei al Vrancei chiar în materie penală și anume un sistem propriu de globire pe care-l recunosc formal staroștii de Putna delegați de vistieria Moldovei ca să ancheteze pe vornicul de Vrancea între altele și pentru activitatea sa de judecător penal.²

Sarcinile obștești se suportau în mod solidar de către toți vrâncenii.

Birul, despre care vorbește Cantemir, este plătit de obștia Vrancei, care se cisluește, „aruncând birul pe sate“. Diversele clăci, din ce în ce mai abuzive, pretinse de vornicul de Vrancea se suportă, de asemenea, de întreaga obștie. Comercializarea produselor vrâncene se făcea în mod obligator potrivit acelorași norme, de către toți vrâncenii, prin neguțătorul Vrancei, acest monopolizator al vieții comerciale din această regiune.³

Mai târziu împărțire administrativă, concomitentă cu decăderea privilegiilor politice ale regiunii, vine să repartizeze birul direct pe sate. În felul acesta activitatea centrală a obștiei Vrancei se descentralizează prin obștiile sătești. Aci, viața colectivă va imita în mic, viața colectivă de ocol..

Obștea salcască.

Satul își va plăti birul determinat „fiind solidar lață de domnie“⁴, iar obșteanul are drept asupra fâneței în proporție cu

¹ Mărturisiri armenesti despre Români, Valahia și Moldova, în *Analele Ac. Rom.* Memoriile secției istorice, seria a 3-a, t. IX.

² V. Aurel V. Sava, *Vornicul de Vrancea*, mss. depus spre tipărire la Academia română.

³ V. doc. no. 49, p. 36, doc. no. 63, pp. 49 și 50; doc. no. 64, p. 56.

⁴ N. Iorga, *Brodnicii și românii*, p. 7.

„birul ce poartă”¹. Satul se judecă, își alege vechili, face față cheltuelilor proceselor, plătind partea acelor din săteni care n'au mijloace². Satul vinde din averea sa colectivă unor indivizi determinați și aceasta pentru a se face față unor nevoi obștești³. Satul plătește gloaba când autorul unei infracțiuni este neștiut⁴, în fața lui se încheie tranzacțiuni și au loc judecăți⁵, angajează funcționari⁶, sau neguțători, care să comercializeze „perjile de velniță”⁷, se imprumută cu cereale⁸. În cele mai multe acte figurează clauza „*sântem chezași unul pentru altul*”, iar ca semnătură obștia satului are pecetia oficială. Sătenii nu iscălesc. Pentru ei contractează nemesnicul ales de ei și mai târziu vornicul sătesc și pasnicii.

Încetul cu încetul însă, autonomia vrânceană a dispărut odată cu privilegiile politice ale regiunii. O reminiscență, până în zilele noastre, este dreptul vrâncenilor de a se folosi de sarea Vrancei împotriva dreptului de monopol al Statului. Acest privilegiu le este recunoscut pentru ultima oară prin hrisovul din 1853, Octombrie 1 al domului Grigore Alexandru Ghica.⁹

Și încă un moment demn de relevat, deși dispărută de mult această autonomie, „*obștia Vrancei*” înțelegea să facă însemnate sacrificii materiale ca să-și poată impune un delegat al ei deputat în divanul adhoc.¹⁰

Odată desființate drepturile ei de autonomie, care constau în special din faptul de a avea judecători și obiceiuri juridice proprii, obștia Vrancei a continuat să existe prin și pentru proprietatea pământului Vrancei. Pe acest teren obștia Vrancei, prin obșteasca adunare a tuturor vrâncenilor, a avut o prodigioasă activitate. Felul cum s'au organizat vrâncenii ca să poată purta judecăți de o importanță considerabilă vădesc superioritatea or-

Organizarea obștească.

¹ V. doc. no. 62

² V. doc. no. 168

³ V. doc. no. 109 și 118

⁴ V. doc. no. 151, p. 166

⁵ V. doc. no. 66.

⁶ V. doc. no. 72; doc. no. 191.

⁷ V. doc. no. 145

⁸ V. doc. no. 130.

⁹ V. doc. no. 193.

¹⁰ V. doc. no. 199.

XII

ganizării naturale răzășești, asupra celei oficiale, administrative, din zilele noastre.

Două au fost procesele mai de seamă pe care le-au avut vrâncenii: *a)* procesul desrobirii lor din boeresc, procesul cu marele vistiernic Iordache Roset Roznovanu și *b)* procesul cu boerii Lipan.

Procesul scoaterii din boeresc.

Conflictul de drept din procesul cu Roznovanu este provocat tocmai de concepția care, — spuneam la începutul acestui studiu, — stă la baza proprietății devălmașe indivize: aceia că domnul este proprietarul eminent al pământului Moldovei și că orice stăpânire legitimă nu se poate justifica decât printr'o danie domnească.

Am arătat în studiul introductiv al primului volum felul cum s'a comportat obștia Vrancei în acest proces.¹

Vechilii s'au ales de către „toate satele Vrâncii”: „*patru oameni cu cheltuiala a toate satele, bez 20 oameni, carele au șazut mai puțin, tot cu a vrâncenilor cheltueli. carile li s'au dat simbrile lor piste 15.000 lei*“.² Procesul a necesitat suma globală de 78.500 lei³ Din aceștia 25.000 au fost împrumutați de vrânceni dela un negustor Peltic din Iași.⁴

Cheltuiala Vrancei.

Banii aceștia se repartizează prin cisluire asupra tuturor locuitorilor Vrancei, în proporție cu întinderea de pământ stăpânită de fiecare în hotarul satului. În acest scop obștia hotărește — uriașe lucrare de cadastru — măsurătoarea proprietăților individuale prin măsurători speciali⁵ și apoi, pentru strângerea „banilor cheltuelei” „aruncați pe fălcile” măsurate se aleg strângători de bani pentru fiecare sat în parte.

O minunată operă de organizare. Oricare ar fi fost rolul *vechilului Vrancei*, preotul Șerban Bălan din Năruja, care a condus de fapt singur această minunată luptă pentru drept, trebuie să se recunoască fără șovăire că organizarea a fost posibilă datorită numai vieții colective pe care o ducea Vrancea de atâta

¹ pp. XL și XLI.

² V. vol. I, no. 226, p. 197.

³ Henri H. Stahl, *Contribuții la problema răzășiei satului Nerej în Arhiva pentru știința și reforma socială*, anul VIII, no. 1-3, p. 602.

⁴ V. doc. no. 146, p. 158.

⁵ V. doc. no. 99, p. 96.

vreme. Colectivitatea întreagă era o uriașe ființă complexă, bine organizată, și cât se poate de perseverentă dacă ne gândim că nu mai puțin decât treisprezece ani a durat această luptă pentru desrobire și că ea nu s'a mărginit numai la obiectivul principal al redobândirii libertății, ci și la ameliorarea condițiilor boerescului în care Vrancea s'a sbătut atâta vreme. În adevăr, numai în vederea rezolvării unor conflicte ivite în raporturile dela proprietar la clăcași, a avut loc un divan domnesc în 1806 la Focșani.¹

În ce privește procesul vrâncenilor cu boerii Lipan, puține lucruri se cunoșteau până acum. Actele publicate în volumul de față aduc însă informațiuni complete asupra lui.

Procesul cu boerii Lipan.

Boerii Lipan erau originari din Vrancea, descendenți din vornicul Andrieș Lepădatul din Păulești. Pe la jumătatea veacului al XVIII-lea au încetat însă să mai stăpânească pământul lor vrâncean din Păulești, pământ numit în documentele vremii „partea boerului” sau „partea boerească”.

În 1801, căpitanul Ioniță Lipan începe procesul de revendicare. Obiectul cererii sale era limitat: „o parte de moșie den Păulești”². Adversarii săi, Săcălușeștii trăgănesc judecata. În 1802, căpitanul Ioniță revine într'o jalbă către domnul Moldovei „fiindcă în moșia Vrâncii” are și el „părți nealeasă de către părțile celorlalți răzeși” și cere să i se desfacă din devălmășie partea ce i se cuvine³.

Săcălușeștii se împotrivesc sub cuvânt că pământul din Păulești l-au dobândit prin cumpărare, cu zapis, dela Nicolae Lipan, tatăl căpitanului. „Ioniță Lipan au arătat că acel zapis ar fi plastograf și n'ar fi iscălitura părintelui său” și-și întărește afirmațiunea jurând „în biserica Proorocului Samuil din Focșani”. În consecință, zapisul e rupt și se dispune punerea lui Lipan în stăpânire⁴.

În 1803 se face de către Nicolae Stavăr, rânduitul de către stărostia Putnei, o nouă încercare de a se alege partea care se cuvine lui Ioniță Lipan în Păulești și în Bârsești, după spițele de neam.⁵ La Păulești, Lipan intră chiar în stăpânire și după un an

¹ V. doc. no. 63 și 64.

² V. doc. no. 52.

³ V. doc. no. 54.

⁴ V. doc. no. 143, p. 145.

⁵ V. doc. no. 57, pp. 40, 41.

XIV

arendează pământul, „*il năimește banului Toma Stamat*“.¹ În cursul anului arendărei Vrancea întreagă intră însă în stăpânirea visternicului Iordache Roset Roznovanu.²

Un act publicat în primul volum, ni-l arată pe căpitanul Ioniță Lipan într'o dublă atitudine. Cu toate că prin faptul schimbului ce făcuse cu marele postelnic Dumitrachi Hangerliu în Iunie 1802 el se lepădase de drepturile ce avea³ totuși în 1803, în Vrancea el își continuă revendicarea.⁴

Dumitrache Hangerliu nu avea însă decât calitatea de interpus al căminarului Enacache Pruncu, care sub propria sa semnătură, declară că a vândut partea lipănească din Vrancea boerului Iordache Roset Roznovanu.⁵

Iordache Roset Rosnovanu însă prin jalba către „*cinstitul divan al Moldovei*“ după ce susține că vrâncenii nu au danie domnească asupra Vrancei adaogă: „*Pentru acei câți au avut osăbit din trupul Vrâncei cei vechi, locuri de moșii, știu că s'au cumpărat, precum părțile unui Lipan cu 25.000 lei prin dumnealui hatmanul Sandul Sturza.*“⁶

Din acest moment drepturile lipănești intră însă de fapt în patrimoniul visternicului Iordache Roset Roznovanu. Lipanii nu stăpânesc și nici nu revendică.

„*Iar după ce vrâncenii au luat moșia în a lor stăpânire, nerătându-se cineva cu pretenții asupra acestei moșii, răzășii de sine au rămas iarăși stăpâni pe ea*“, împărțâșind însă cu o parte din această bucată pe Ion Săcăluș, curgător din neamul lipănesc⁷.

Este dela sine înțeles că văduva lui Ioniță Lipan „n'au vrut să fie părtașă la plată cheltuelilor procesului desrobirei Vrancei“⁸.

În 1819 însă Iordache Lipan și Gheorghe Lipan, feciorii căpitanului Ioniță Lipan se gândesc iarăși să redobândească moșia lor din Vrancea. Ei cer dela preotul Pavel din Tulnici o scrisoa-

¹ V. doc. no. 143, p. 147.

² I d e m.

³ V. vol. I, doc. no. 213.

⁴ V. doc. no. 60.

⁵ V. vol. I, doc. no. 213 p. 152.

⁶ V. vol. I, doc. no. 216, p. 163; doc. no. 217, p. 166 și 174.

⁷ V. doc. no. 143, p. 147 no. 89, p. 87.

⁸ V. doc. no. 146, p. 158.

re „precum să se știe că suntem neam cu dumnealor și parte de moșie ce este în Vrancea au dat-o la seama noastră ca să o scoatem.“¹

Nu știm aproape nimic² despre ceiace a făcut preotul Pavel pentru intrarea în stăpânire a boerilor Lipan.

De abia în 1833, căminarul Gheorghe Lipan, singur, pornește o acțiune regulată la judecătoria ținutului Putnei. El cere moșiile de baștină și de cumpărătură ce are „în cuprinsul hotarului Vrâncii și anume la sat Păuleștii i Săcălășăștii (=Hăulișca?) i Tulnicii“.³

El capătă câștig de cauză prin jurnalul no. 138 din 1836, Dechemvrie 4 însă numai în ce privește „partea lipănească“ din Păulești. Jurnalul încheie că „în aceia ce se atinge de întregimea părților lipănești din acest hotar“ — Vrancea — „și împărțirea ce ar trebui să aibă din muntele stăpânit cu dreptatea săliștii Păuleștilor, va cere prin osăbită jalobă“.⁴

Cu toate strădaniile răzeșilor⁵ pentru reformarea hotărîrii judecătoreiei, căminarul Gheorghe Lipan face în 1842 o nouă cerere de dare în judecată. De astădată pretinde „și părțile ce am în osăbiti hotarî și anumi în muntele Lapoșul de sus, Bârseștii, ci să numești partea boerului, baștina din hotarul Păulești, osăbit di analogul ci mi să cuvine din munti, pe partea ci am câștigat din Păulești“ precum „și parte din sat Nerejnii“. (=Năruja ?)⁶

În 1844 spătarul Iorgu Lipan cumpără și partea ce se cuvinea în Vrancea negustorului Vasile Sticlaru⁷ din Târgul Nicoreștilor, băștinaș în Găuri⁸.

Pericolul începe să devină general. Însăși împărțirea munților este periclitată prin noua acțiune. Din această cauză, de data aceasta, întreaga „obștie a lăcuitorilor vrânceni“ se agită și în cele din urmă obține dela boerii Lipan învoiala din 1845,

¹ V. doc. no. 90, p. 88.

² V. doc. no. 92, p. 90.

³ V. doc. no. 126

⁴ V. doc. no. 144, p. 154

⁵ V. doc. no. 146, 148, 163

⁶ V. doc. no. 162

⁷ V. doc. no. 175. Cf. P. Poni, *Statistică răzeșilor*, p. 63.

⁸ V. doc. nle 142, 150 și 154.

XVI

Mart 22,¹ prin care obștia se obligă să plătească boerilor pentru ca să renunțe la pretențiile lor, cât și pentru părțile sticlărești importanta sumă de 74.500 lei, bani care în aceeași zi se împrumută de vechilii Vrancei, tot patru la număr, dela spătarul Asanache Dan², cu termen de plată în șase luni de zile.

Cheltuiala Vrancei.

P
tert

Încă mai înainte chiar de perfectarea învoelei și de contractarea împrumutului se pornește din nou să se încaseze prin noii strângători de bani „*cheltuiala Vrâncii a lui Lipan*“ și aceasta fixată proporțional cu numărul fălcilor stăpânite de fiecare răzeș.³

Pe lângă analogia aceasta, suportată de întreaga obștie vrânceană⁴, pentru plata împrumutului se mai afectează și banii ce s'au încasat dela stăpânitorii celor 24 de fălci lipănești, care fuseseră câștigate de căminarul Lipan prin procesul dela 1836. Stăpânitorii răscumpără pământul lor „*dela obștia Vrancei*“⁵

Repartizarea cheltuelilor pe locuitori, strângerea banilor și achitarea împrumutului se săvârșesc iarăși cu punctualitate. Autoorganizarea administrativă a obștiei Vrancei se vădește și de astădată perfectă.

Vechilii Vrancei.

Ch
cei.

Procesul cu Roznovanu, ca și procesul cu Lipan, a creiat în vechilii Vrancei un organ de conducere cu caracter quasi-permanent. Dacă în cazuri extraordinare se convoacă obștia tuturor satelor vrâncene, pentru administrarea obișnuită a intereselor obștești, vechilii permanenți ai Vrancei erau indispensabili.

O mărturie de cercetare din 1824 a vornicului de Vrancea arătând că s'a descoperit un zapis plastografiat de preotul Teodor Tătaru ne spune că era de față „preot Niagu, *vechil ot Vrance*“ și că pe făptaș, deoarece era preot „*nu i s'a urmat cercetare, decât s'au dat pe mâna vechilului preot*“⁶. Într'un dosar din Arhiva Statului din Iași mai găsesc că la „*săchelariul Neculaiu Neagu să păstrează toate ducumenturile Vrâncii*“⁷

¹ V. doc. no. 175 și 182

² V. doc. no. 176

³ V. doc. no. 177 — 181

⁴ V. doc. no. 198, p. 231

⁵ V. doc. no. 183 și 184

⁶ V. doc. no. 98, p. 95

⁷ Arh. St. Iași. Tr. 817, op. 934, doc. 170, f. 2.

Tot prin acest organ „*vechilii obștii Vrancei*“ duc vrâncenii o altă luptă a lor, aceea pentru păstrarea dreptului obștesc de patronat asupra schiturilor dela Valea Neagră și Lepșa¹. Un înscris din 1846, Februarie, un foarte interesant act de ctitorie, începe astfel: „*noi jos iscăliții opștiea lăcuitorilor proprietari din Vrancea și ctitorii sfântului schit numit Valea Neagră*“. Amândouă schiturile vrâncene s'au bucurat întotdeauna de o administrație autonomă. Fiind întreținute de către răzeși, ei și-au revendicat întotdeauna dreptul lor de patronat și de ctitorie și anume au administrat prin epitropii aleși de ei averea schitului, au creiat o modestă înundațiune pentru ajutorarea bătrânilor vrânceni, și-au rezervat dreptul de a numi și revoca pe nacealnic și au interzis, prin însăși actul de ctitorie pomenit mai sus, amestecul protoereului ținutului în administrația averei lăcașului lor².

Ctitorii obștești.

În legătură cu acest schit dela Valea Neagră supraviețuiește încă obșteasca adunare a Vrâncei. Până azi unul din epitropii schitului este ales de obștia vrânceană. Pe un un epitrop îl numește Statul; pe al doilea Casa Bisericii, iar al treilea este ales de sfatul mare al Vrancei, compus din delegați ai satelor vrâncene — nu satul administrativ, ci satul străvechi, organic, — întrunite din cinci în cinci ani în obștiilor lor.³

Din toate acestea rezultă cred neîndoios că vrâncenii aveau dreptate când spuneau că „*Vrancea o moșie este*“⁴. Ca și ei, paharnicul Costache Lupu asesorul judecătoriei Putnei scrie că „*toată Vrancea esti un singur trup și hotar*“⁵

Vrancea moșie unitară.

Am căutat să arăt la începutul acestui studiu cum s'au întemeiat în interiorul devălmășiei colective de ocol, devălmășia familiară (sătească), care a dus la proprietatea individuală în indiviziune. Am mărginit însă acest fenomen la terenurile proprii pentru locuințe și agricultură, dobândite fie printr'o stăpânire statornică și exclusivă, fie prin defrișare, prin secare cu toporul din codru mereu.⁶

¹ V. doc. no. 173 și 174.

² V. Aurel V. Sava, *Contribuțiuni la istoria bisericii vrâncene în Milcovia*, anul II, vol. I.

³ Henri H. Stahl, *op. cit.*, p. 610.

⁴ V. doc. no. 134, p. 132.

⁵ V. doc. no. 186, p. 212.

⁶ V. mai sus p. VIII.

XVIII

Proprietățile ob-
ștei Vrancei.

În afară de aceste pământuri au mai rămas locuri de codru în mijlocul hotarului, cum și munții așezați la extremitatea apuseană a Vrancei.

Care a fost stăpânirea care s'a exercitat asupra acestor două categorii de pământuri vrâncene, aflate în afară de hotarul sătesc?

Codrii interiori
și evoluția pro-
prietății exerci-
tate asupra lor.

P
7
terc

În ce privește codrii din interiorul Vrancei ne informează complet un proces dintre răzeșii din Spinești cu cei din Păulești¹. El ne lămurește un pasaj cam obscur din împărțirea munților din 1818, Martie 23: „din vechiu au trăitu părinții noștrii țără oprire la locurile ci voru fi codri, însă numai satili ci vor fi lipsiți de lemn trebuitoriu, fără a face stricăciuni sau a dărîma cu capri sau cu oi. Iară cele ce vor fi avându păduri pe moștile lor, se voru întrebuița dintru ale salii”². Pasagiul acesta fusese intercalat tocmai din cauza unor neînțelegeri care avuseseră loc cu un an mai înainte între Păulești și Spinești și cărora le pusese capăt o hotărîre a vornicului de Vrancea „ca drumurile cele mari să nu să opriască și să nu tie opriți Spineștii dela pădurea ce să numește Strungile, frunza Păuleștilor, cum și locuitorii din Păulești să nu tie opriți de cătră Spineștii dela pădurea lor”³. În acelaș an, în ziua împărțirii munților, nemesnicul de Păulești, anunțând satele megieșite că Strungile au rămas satului Păulești, dă înscris că „se îndatoresc ca să dei lemne de focu și ori la ce tel de lemni va trebui satilor megieșite”⁴. Este recunoașterea unui drept de servitute pe care îl suferă un hotar sătesc, față de celelalte hotare învecinate. O confirmare, pare-se, a teoriei că servituțile sunt reminiscențe ale proprietății colective originare.

Ch
cei.

Cum era însă firesc ca proprietatea să evolueze către forma exclusivă, individualistă, după cîtva timp Păuleștii nu mai îngăduiesc ca locuitorii din Spinești să-și tae lemnele trebuincioase din pădurea lor. Se iscă atunci la 1833, un proces între ambele sate. Păuleștii, prin petiția cu care încep judecata, se feresc să declare categoric că nu vroesc să mai lase pe locuitorii din alte sate să tae lemne din pădurea lor, ci se mulțumesc să se plîngă că li se strică fânațul de către megieși, când vin ca să tae lemne.⁵

¹ V. doc. no. 105.

² V. doc. no. 87, p. 83.

³ V. doc. no. 80.

⁴ V. doc. no. 82.

⁵ V. doc. no. 105.

Din două cercetări ce se fac la fața locului rezultă iarăși necesitatea menținerii servituței de a tăia lemnele trebuincioase din hotarul vecin. Răzeșii de Spinești ajung să spună „*că dacă vor fi opriți din partea Păuleștilor cu scoaterea lemnilor nu pot ține sat și se duc*“.¹ Procesul interesă în mod direct toate satele situate la depărtare mare de munți. Din cauza aceasta și vedem pe „*toți răzeșii din toți satii ocolului Vrancea, dând mărturie favorabilă Spineștilor*“², iar în 1835, Februarie 6 cinci răzeși din cinci diferite sate, în numele răzeșilor din Vrancea se plâng domnului Moldovei într'o petiție meșteșugit alcătuită. Spun între altele că „*Vrancea o moșie este și munții pentru pășunatul oilor sânt împărțiți pe hotarele satelor pentru pășunea vitelor, iarba și frunza, iar codrii ce sânt mai cu apropiere pe lângă satele arătate mai sus au fost slobozi dintru învechime și neopriți satele ce sânt la mijloc Vranceii despre lemnele trebuincioasă de foc și ori de ce trebuință*“.³

Procesul ia sfârșit, ca mai toate procesele dintre satele vrâncene, printr'o învoeală. Răzeșii de Păulești determină o anumită porțiune din codrul lor, din care să-și poată lua lemne de foc răzeșii de Spinești.

Se poate deci foarte ușor reconstitui evoluția proprietății asupra acestor codri interiori ai Vrancei. La început colectivi, ca întregul cuprins al Vrancei, au devenit sătești după împărțirea Vrancei în cele patrusprezece hotare istorice. Din colectivismul primitiv s'a păstrat dreptul de servitute, ca să mă exprim în termeni tehnici juridici, al satelor învecinate de a-și lua lemne din pădurea altui sat. Este vorba de acum înainte de o simplă servitute și nu de o devălmășie. În adevăr, locuitorii satelor meșteșugite au drept să se folosească de lemne, nu însă dreptul să sece pădurea și să devină proprietarii secăturilor dobândite prin munca lor,

Actele fac însă mențiune de secăturile vechi, făcute de străini mai înainte de a se fi scos codrii din devălmășia întregului ocol.⁴

¹ V. doc. no. 127 și 128.

² V. doc. no. 132.

³ V. doc. no. 134.

⁴ V. doc. no. 149, p. 160: „*alții streini, ce au secat în acest hotar, ce-și stăpânăscu secăturile lor din vechime*“. Ca și doc. no. 91, p. 89: „*Izvodu de fălcile ce le stăpânăscu streinii în hotar Măgurelilor. însă nu streini, ci răzăși din Vrancea, iar nu din bătrânul Roeș*“.

Dreptul băștinașilor de a face secături.

Dreptul streinilor la proprietatea acestor secături este recunoscut, dar ca ceva dobândit prin îndelungată stăpânire. Secături noi n'au însă drept să facă decât locuitorii satului respectiv: „*răzășii dila altu sat nu poate să între în săcături sau în largu satului*“.¹

O fază intermediară este stăpânirea comună a codrului între două sate, cu dreptul de a lua lemne și de a face și curături: „*iar la codru diopotrivă cu toții, lăsându-să îmbi părților slobodă dispoziție di a-și face săcături*“.² Acesta este cazul satelor înrudite genealogicește Călimanul și Ireștii de sub Măgura. Pentru a se închide însă accesul celor pătrunși în hotarul sătesc prin secături anterioare se stipulează că „*pământul li este de baștină și că alții străini nu încap, fără numai neamurile*“³. Aceste două sate, în cele din urmă, ajung la învoială, își împart codrul în două părți distincte cu respectarea secăturilor vechi „*vor stăpâni Ireștii de sub Măgură, gropile de tânaț, ci sânt făcute din vechiu biz di stăpânirea și noi în gropi vechi, nesupărași de noi, călimanii ; precum și noi călimanii, asemenea nesupărași de ei, vom stăpâni gropile de fânaț, ci să numesc săcături*“.⁴ Călimanii adaogă că i-au făcut pe Irești „*îndiopotrivă părtași cu noi la folosul muntelui*“⁵ și învoiala se încheie cu stipularea unui drept de protimisism reciproc în favoarea celor două obștii sătești înrudite⁶.

Odată ce codrul a ajuns sătesc, el se va împărți în cele din urmă între răzăși, de cele mai multe ori după spițe de neam.⁷ Aceasta tocmai spre a împiedica împărțirea străinilor. Alteori averea obștească se va împărți pe spițe, dar—obștia este suverană—împărțindu-se și străinii birnici⁸. În felul acesta proprietatea colectivă a vrâncenilor asupra interiorului Vrancei a devenit cu vremea proprietatea individuală.

¹ V. doc. no. 149, p. 161.

² V. doc. no. 151, p. 164; doc. no. 187, p. 210, doc. no. 186, p. 212

³ V. doc. no. 186, p. 212.

⁴ V. doc. no. 196, p. 226.

⁵ V. doc. no. 196, p. 227.

⁶ V. doc. no. 196, p. 228.

⁷ V. doc. no. 188, p. 215.

⁸ H. H. Stahl, *op. cit.* în *Arhiva*, anul 1X, nle, 1—3, p. 207. Ca model de independența completă a obștiei în ce privește împărțirea a-

Socot însă, că împărțirea pe hotare sătești presupune implicit o garanție de evicțiune din partea întregii obștii vrâncene. Chiar dacă cu vremea această obligațiune de garanție a fost dată uitării avem indicii că ea a existat în realitate. Li găsim supravețuirea în procesul intentat de către preotul Ștefan Baciuc împotriva obștii locuitorilor satului Vidra, dela care și obține să i se restituie partea din pământul ce perduse într'un proces ce i se intentase de mănăstirea Mera¹. Cum motivul pierderii procesului era anterior împărțirii pământului obștesc, era firesc ca obștia întreagă să suporte proporțional pierderea suferită, iar nu singur răzeșul căruia, din întâmplare, i se atribuiseră la eșiră din devălmășie partea sa de răzășie pe pământul litigios dela marginea hotarului.

Garanția de evicțiune a obștii.

Rămâne să studiem proprietatea asupra munților, proprietate pe care o socotim, până astăzi colectivă.

Munții au rămas în afara hotarelor sătești. La mare depărire de sate² ei erau folosiți într'o vreme exclusiv pentru stâni și pășunat. De aceia o stăpânire exclusivă, individuală nu-și avea rostul. De asemenea nici secături nu avea nimeni interes să facă. Din cauza aceasta până astăzi forma proprietății colective răspunde mai bine nevoilor locale de cât aceia a proprietății individuale.

Munții.

Să facem o recapitulare a puținelor informațiuni documentare ce avem asupra munților Vrancei:

La 1733, Iunie 5 Miron Dima, vornicul de Vrancea face o cercetare la fața locului în pricina ce aveau satele Spinești și Bârsești pentru muntele Lapoș. „*Au tăcut știre la toate satele și s'au strâns mulți oameni*“ și au găsit moșineni în Lapușul de sus Bârseștii, care se împart pe unsprizece părți, „*iar Spineștii n'au nici o parte*“. Pe baza acestei cercetări, domnul Constantin

verei devălmășe publicăm actul de împărțire al obștii Câmpuri — care nu este vrânceană. — Se împart obștenii în cinci categorii, după criteriile care nu se stabilesc potrivit principiilor succesoriale, ci potrivit situației de fapt. Este însă drept că obștia Câmpuri, nu făcea parte dintr'o obștie mai mare, de ocol, astfel ca la împărțire să se ferească de străinii de hotarul sătesc. V. doc. no. 113.

¹ V. doc. no. 164 și 167.

² V. doc, no. 111, p. 108.

Mavrocordat prin hrisovul său din 1735, Ghenar 28 constată: „iar Bârseștii, îndreptându-se că este muntele drept a lor l-am dat și i l-am întărit cu această carte a Domniei Mele¹“

In 1735, acelaș vornic de Vrancea, Miron Dima, face parte dintr'o comisie de delimitare austro-română, în munții Vrancei. Cu aceasta ocazie Grigore Ghică Vodă dă un hrisov prin care poruncește: „ca vrâncenii iarăși să fie de acolo din vârful muntelui, după cum se scurgu apele spre Țara Moldovei, precum au dat samă că și mai înainte, din veci, așa au ținut.“ Hrisovul menționează că la această hotărnicie au fost cu Miron vornicul și Toader Negrotă, Ion Burduje și Dragomir, strănepoții lui Cujbă „carei sunt moșineani vechi și cu alții ai lor“ și încheie că „de acum înainte, câte plaiuri s'ar porni iară din munti spre Moldova, locuri de stâni și de pășune altor dobitoace a lor să fie a vrâncenilor, iar pentru alte împărțituri, ce au vrâncenii ei în de ei, vor ține precum le vor fi diresese și cum le vor fi împărțiturile dela domnii cei bătrâni.“²

Prima împărțire
cunoscută a mun-
ților.

Dar actul cel mai lămuritor pentru situația juridică a munților Vrancei este actul din 1755, August 13, act care cuprinde cea dintâi împărțire cunoscută a munților Vrancei.³

Documentul ne semnalează încă la jumătatea veacului al XVIII-lea existența unui proces la divanul domnesc pentru stăpânirea munților între satele vrâncene, pentru că stăpâneau „numai o samă de vrânceni o samă de munți, iar o samă de sate nu stăpânè nimic“. Domnul califică munții drept domnești. Această calificare însă inexactă în raport cu documentele anterioare este determinată de dorința domnului de a se arăta mărinos: „făcând Măria Sa milă, de li-au dat toți munții se fie a tuturor vrâncenilor de prin toate satele Vrancei.“

Impărțirea pe sate implică, în prim rând o devălmășie a tuturor satelor vrâncene, asupra munților, devălmășie care să îndrituiască plângerea satelor lipsite de munte. Impărțirile anterioare, fie ele chiar întărite prin hrisov domnesc, nu au un caracter definitiv, atributiv de proprietate. Simple consacări ale unei mai îndelungi stăpâniri de fapt, ele pot fi înlăturate prin

¹ V. vol. I, doc. no. 113 p. 73.

² V. vol. I, doc. no. 114 p. 74.

³ V. doc. no. 26.

voința singurului titular: obștia Vrancei. De ar fi fost altfel era inadmisibil ca noua așezare a munților să nu stârnească nemulțumiri, să nu dea prilej unora din sate să invoace dreptul deja recunoscut.

Hotarnicia constată că „*neputându-să măsura munții nici într'un chip, fiind locuri grele, am socotit venitul munților pe an, carele cât se vindeă pe an și carele de ce potrivă este și așa adevărind vânzarea și venitul a tiești cărue munti, am socotit și au cuprins 240 lei venitul tuturor munților acestora.*”¹

Felul acesta de a se evalua o avere supusă împărțirii s'a obișnuit și în alte regiuni de câte ori măsurătoarea a fost tehnicește imposibilă. Ceiace este însă specific vrâncean este titularul drepturilor și în special determinarea cătmei cuvenite fiecăruia dintre acești proprietari. *In Vrancea titularul dreptului nu este un neam de oameni ci satul*, noțiune abstractă distinctă teoreticește de indivizii componenți, fie ei chiar alcătuiți în obște. Este satul luat în accepțiunea administrativă mai ales fiscală. Cu timpul însă, — evoluția proprietății asupra codrilor ne-a arătat-o — satul a devenit, chiar de fapt, o noțiune deosebită de obștie. În obștie n'au mai fost admiși decât prin excepție străinii, proprietarii secăturilor vechi. În proprietatea obștească n'aveau drept decât băștinașii identificați prin spițele genealogice, prin bătrâni, după cum am văzut că s'a întâmplat cu Bârseștii în muntele Lapoș la 1733.

Satul și băștinașii.

Am văzut deja că obștia Vrancei era obligată să plătească domniei un bir determinat, care se cislua pe sate.

¹ În vechiul drept românesc o asemenea procedare era frecventă. Cltez pentru exemplificarea acestei generalizări o hotărnicie quasi-contemporană, muntenească cu data de 1737, Februarie 16. Doisprezece boeri hotarnicii rânduiți de domnul Grigore Ghica Voevod să aleagă părți din moștile Stănești și Drajna după Teleajen, în iudețul Saac, procedeauă astfel pentru munți: „*văzând că sunt locurile foarte grele cu munți i cu prăpăstii, nefiind mijloc a umblă om pă acolo să o sforască pân' trei locuri, după obicei, după cum și dumnealul cluceru Grigore Filipescu de împreună cu toți moșneanii văzum că au zls că nu este cu puțință a să sfora stânjenii aceștii moși. Deci și noi am ocolit împrejur numai cu semni hotară după cum mai sus arătăm i am împărțit-o după analoghica venitului den orânduirea pășunci munților pentru trebuințele cășăriiilor den munți, care le aduc venit dă 140 taleri pă vară i care venit să împarte între dumnealor*”. (Arhiva judecătorei Vălenii de Munte. Dos, no. 1683/1924.

XXIV

Repartizarea sau cisluirea pe sate era opera obștiei. În felul acesta, în raportul dela obștia Vrancei, la obștiile sătești, ca și în acela dela obștiile sătești la răzășii respectivi, birul era un soi de impozit imobiliar, căci probabil și el ca și cheltuiala de mai târziu a Vrancei s'a calculat pe fălcii.

Impărțirea munților între sate potrivit birului.

Astfel, birul a putut ajunge unitatea de măsură pentru a se judeca importanța hotarelor sătești, unele în raport cu celelalte și în raport cu colectivitatea. Criteriul împărțirii munților între sate proporțional cu birul plătit de fiecare din ele s'a impus dela sine. Hotarnicii, după ce prețuesc valoarea munților care urmau a se împărți spun: „am căutat și birul satelor, câți bani dau la țăfert și au cuprins 645 lei și li-am împărțit munții cu prețul lor, ca să știe fiecare sat muntele său și unde va stăpâni și le-am dat țidule la fieștecare sat ca să-și știe fieștecare sat muntele său“.

Aplicarea riguroasă a acestor principii de împărțire duceă însă în practică la nedreptăți evidente. Unele din sate aveau „loc de hrană“ mai puțin decât alte sate în cuprinsul hotarului lor. De aceea, de comun acord, obștia hotărește să se rectifice pe alocuirea cătmea proporțională cuvenită unora din sate și cu această rectificare, împărțirea munților este primită cu mulțumire de către toate satele vrâncene.

La 1777 Fevruarie 1 are loc o „gheneralnică hotărîtură asupra tuturor moșilor din Vrancea¹. Cu acea ocazie pare a fi avut loc o nouă împărțire a munților², despre care amănuntele lipsesc.

Scutirea de bir a preoților și dreptul în munte.

În acelaș an au însă judecată la divan, înaintea domnului Constantin Dimitrie Moruzi doi preoți vrânceni cu obștia satelor respective, reprezentate prin nemesnicii lor. Preoții se plâng „cum că ei sunt trăitori împreună“ cu ceilalți vrânceni și „dintru început moșii și părinții lor cu moșii și părinții vrâncenilor acestora ar fi stăpânit împreună la munții Vrancei“, „iar acum arată că i ar fi oprind și nu-i îngăduie a să hrăni pe la locurile acelor munți, cum s'au hrănit și mai înainte și le cer bani“. Vrâncenii chemați la divan mărturisesc „cum că locurile acelor munți sânt date cu hrisov domnesc ca să fii a tuturor vrâncenilor, care vor

¹ V. vol. I, doc. no. 160.

² V. C. D. Constantinescu și H. H. Stahl *op. cit.* no. 15.

lăcui după vreme acolo la Vrancea și cât pentru preuții aceștia n'au tăgăduit că nu sânt șzători acolo la Vrancea, numai au arătat că fiind aceștia preuți și necisluindu-să împreună cu ceilalți vrânceni la banii visteriei, pentru aceasta i-au oprit din stăpânire“.

Hrisovul domnesc, fără a motiva de ce, dispune ca să se dea voe preoților „să stăpânească și ei pe la locurile acelor munți, însă numai părțile lor, ce li s'ar veni să stăpânească și de către vrânceni să nu să supere“³.

Conflictul de drept porneà dela faptul scutirei de bir a preoților în Moldova. Vrâncenii însă, privind dreptul de folosință a muntelui în legătură cu obligația tuturor obștenilor de a participa la plata birului aruncat pe întreaga obștie, găseau nedrept privilegiul preoților de a avea numai drepturi, fără să aibă și datoriile corespunzătoare calității de obștean.

Divanul, privind însă problema din punct de vedere al legiurilor bizantine care erau pravilele, rezolvă problema pe planul proprietății individuale și afirmă existența unor părți distincte de proprietate ale preoților, părți „ce li s'a veni să stăpânească“.

Impărțirea munților între sate a avut însă întotdeauna un caracter provizoriu. Obștea Vrâncii își păstra dominiul eminent asupra munților. Din când în când noi necesități obștești determinau schimbarea stăpânirii satelor asupra munților¹.

Dacă, în afară de împărțirea munților din 1755, nu mai avem informații lămurite asupra celorlalte împărțiri din veacul al optsprezecelea, pentru secolul următor avem date complete asupra împărțirii munților între sate, împărțiri deseori puse în discuție și revizuite de către întreaga obștie vrânceană.

După scoaterea Vrancei din stăpânirea visternicului Iordache Roset Roznovanu, care necesitase aruncarea cheltuelilor procesului pe cele patrusprezece hotare vrâncene, s'a purces la o nouă împărțire a munților, la data de 1817, Iunie 15² în satul Valea Sărei, unde, adunându-se la un loc toate satele din ocolul Vrân-

ii Caracterul temporar al împărțirii.

Impărțirea munților în raport cu participarea la cheltuelile procesului.

¹ V. vol. I, doc. no. 161.

² Tojanul care în 1755 era al satului Spinești este în 1798 vândut Spulberenilor de către bătrânii din satele Bodești și Păulești.

³ V. doc. no. 81, p. 78, nota 1. Cf. C. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *Documente Vrâncene* no. 70.

cii, „acolo s'au tăcut stat, împreună și preoții fiind, s'au alcătuit munții Vrâncii, că din vechi de la prea sărăcoșii noștri au fostu munții, cari pășunează oile într'ânșii așăzați pe banii birului, dar acum socotindu-să de cătră toate satele că ar fi ca să să așază munții pe banii cheltuelii ce s'au tăcut la scoaterea moșilor Vrâncii și așa cu cali au găsit prioții și bătrânii satilor ca să să urmeze stăpânirea“ .. „decu dar analoghiind banii fișticăruia sat după cheltuiala ce au dat, adică analog cheltuelii“, s'a făcut împărțirea munților între sate....

La 6 Iulie 1817 vornicul de Vrancea în conformitate cu învoiala de împărțire a munților eliberează fiecărui sat câte o țidulă de stăpânire¹. „Aruncătoarea munților“, spune vornicul de Vrancea, s'a făcut astfel: „după starea a fișticăria moșai și satu s'au alcătuit cum să de banii. Apoi după somile de bani, ce au agiunsu pe fiștecare sat, după stare, s'au pus preț și munților, careși după stare și mărimea lui și s'au analoghisit banii munților pe banii cheltuelii și pe câți bani au avut dați la cheltuială, pe acea sumă analoghisită i s'au dat și munte de potrivă“.

Nu s'a ținut seamă de stăpânirea veche. O spune ritos acelaș act: „Și măcar că munții mai înainte i-au avut satele, iarăși alcătuiți supt stăpânirea lor, după starea satelor², dar fiindcă satele, din vremea aceia și până acum, altele s'au mărut și s'au făcut doi sau și trei cotunuri și altele s'au micșurat, nu li s'au putut da după stare de atuncea, ce după stare de acum și mai vârtos după banii cheltuiți, ce au dat fiești care sat“.

Un act din 1833 precizează astfel motivul pentru care s'a păstrat împărțirea pe patrușprezece hotare: „am aruncat pe paisprezece hotare, precum au fostu și din vechi, că dacă n'ar fi fostu și alți oameni străini prin satele Vrâncii am fi tăcut aruncătoarea munților pe 25 de sate, carile acum să află, dar nu numai pe paisprăzăci sate precum se număscu hotară, pentrucă acei oameni ce sânt străini și cu șădere în Vrance nu i-au împărțășit nici bătrânii noștri, nici la săliștele bătrâne, nici la vătaștini, precum nici la munți“³.

¹ V. asupra acestor țidule nota 1 la doc. no. 81. p. 77.

² Starea satului se aprecia după mărimea birului ce plătea.

³ V. C. D., Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *op. cit.*, no. 107, p. 169.

Și aci ca și la codrii, aceiași grije de a se păstra numai celor băștinași dreptul la proprietatea obștească.

Reținem, în primul rând, faptul că partajul se face pe sate. Satul este titularul dreptului de proprietate, după banii cheltuelii „*ci a dat fieștecare sat*”. Nu este vorba deci de o devălmășie în care să se determine cel puțin abstract câtimea dreptului individual, potrivit unor calcule genealogice, nu-i vorba de o împărțală pe bătrâni.

Satul proprie-
tar.

Subliniez, de asemenea și faptul că la partaj nu s'a avut în vedere vreun drept abstract, câștigat mai dinainte. Mărirea sau micșorarea satelor se invoacă drept motive pentru determinarea întinderii părții ce se cuvine unui sat. Deasupra interesului satului se degajează un interes superior de ocol, de solidaritate vrânceană. Obștia Vrancei își repartizează munții între sate potrivit nevoilor locale. De aceia, se va vedea, satul nu dobândește decât o folosință mai mult sau mai puțin precară. Vrancea își va păstra dreptul de a dispune oricând de munții ei, fără a se putea lovi de existența vreunui drept câștigat de vreunul din sate printr'o îndelungă stăpânire. Ceiace pare a căpăta un caracter de statornicie este analogia ce se face între *banii cheltuelei* suportate de sat și câtimea proporțională în munte. Cu drept cuvânt s'a caracterizat dreptul satului „*un drept de simplă cotă parte, putând ti realizat când într'un munte, când într'altul*”¹.

Satul Poiana, care după împărțirea din 1817, se arătase nemulțumit pentru că „*i-au strămutat din muntele Mușa ce l-au avut în stăpânirea lor din vechi*” este „*împotrivit*” de toți vrâncenii, „*zicând că neapărat au cerut trebuință ca să se facă prefacere în munți pe cât și stările satelor au luat prefacere*”. Stărostia Putnei, însușindu-și punctul de vedere al obștiei vrâncene, îi dă pe poenari rămași de judecată². Satul Poiana, nemulțumit, se adresează domnului Moldovei, care la 13 Iulie 1817 dă o carte gospod „*poroncitoare către sârdar lancu Stavăr și sârdarul Vasile Andrieș ca să facă măsura hotarelor Poienii și a Nărujăi, dispărându-i și învoindu-i la pagubile lor*”. Cei doi boeri sunt însă opriți în lucrarea lor, fiindcă și satele Năruja și Nistorești, plân-

¹ H. H. Stahl, *op. cit.*, p. 201.

² C. D. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *op. cit.*, no. 70 .p.120.

XXVIII

Măsurătoarea
Vrancei.

gându-se la rândul lor domnului, acesta, cu cartea din 1817 Dechemvrie 13 poruncește stărostiei de Putna ca prin carte de blestem dela mitropolitul Moldovei să se măsoare întreaga Vrance și să se împartă satelor. Staroștii rânduiesc în acest scop la fața locului pe vornicul de Vrancea Dimitrie Papadopol și pe vameșul Gavril Avram.

Când a fost însă vorba să se purceadă în fapt la măsurarea Vrancei întregi „văzând numiții lăcuitori păgubire și mari cheltueli și pierdere de vreme, s'au adunat toati satile la un loc și au hotărît cu primirea a tuturor opștii, ca mai bine să se învoiască, precum s'au și învoit înaintea vorniciei“. Prin învoială, împărțirea anterioară, ca și analogia banilor cheltuelei, se menține, cu o singură modificare în folosul satului Poiana. Obștia tuturor satelor vrâncene recunoaște că pentru munții ce s'au atribuit poenarilor aceștia au suportat prea mare parte din cheltuelile procesului. De aceia Poiana se scade cu o mie de lei, cari se analoghiesc, în consecință pe celelalte treisprezece hotare.

Analogia munților pe banii cheltuelilor nu se putuse face exact, matematiceste. Unele din sate au primit ceva mai mult decât li se cuvinea, altele mai puțin. Din cauza aceasta unele din sate rămân să fie compensate prin sume de bani, ce urmau să li se plătească de către satele favorizate prin împărțire.

În urma unor neînțelegeri între satele Nereju, Paltin și Colacu pentru muntele Furu¹ se convoacă din nou obșteasca adunare a Vrancei care, păstrând principiile de bază ale împărțirii din 1817, schimbă în parte repartiția munților și a banilor ce potrivit analogiei rămâneau de dat de unele dintre sate altora. Am arătat de ce socot că data adevărată a acestei noi hotăriri obștești de așezare a munților este aceia de 1829 Iulie 7² și nu aceia de 1831, Iulie 2³.

Și de data aceasta obștia se consideră suverană. Obștia nu se întemeiază pe vreun drept exclusiv al satelor asupra munților. Mai degrabă legislator decât judecător, ea hotărăște într'un spirit

¹ V. doc. no. 105

² V. nota 1 la doc. 137. p. 137.

³ V. C. D. Constantinescu — Mircești și H. H. Stahl, *op. cit.*, no. 105, p. 165.

de împăciuire și de dreptate : ia dela un sat, dă altuia și liniștește toate certurile.

După cum am spus, proporționalitatea dintre banii cheltuelei dați de sate și valoarea munților atribuiți n'a fost totdeauna perfectă : „*Făcându preț tieștecăruia munte și după acel prețu au rămas la unele din sate să întoarcă altora, care au luat munți cu mai gios prețu după banii cheltuelii*“¹. Această lichidare bănească dintre diversele sate a fost însă întârziată „*din pricina ci au urmat la unile din sate și anume Nerej i Palten pentru muntele Furu și Colăcanii pentru Fruntea cea Mare cu Spineștii*“. Necunoscându-se care va fi soluția litigiului, lichidarea a fost amânată. La Iunie 1831, Nerejul și Palten pentru muntele Furu și colăcanii pentru Fruntea cea Mare obțin câștig de cauză contra Spineștilor. Lichidarea ar fi putut avea loc.

Lichidarea bănească a împărțirii munților.

Se întâmplă însă că economul Șerban Bălan a început la un moment dat să pretindă dela nerejeni, un picior din muntele Furu și dela nărujani un picior din muntele Lapoșu de sus pentru banii ce i s'ar fi convenit economului, ca vechil în procesul cu Roznovanu. Prin izvodul de împărțire din 1818 Nereju rămăsese dator către obștia Vrancei cu 80 de lei iar Năruja rămânând datoare cu 32 de lei „*s'au lăsat pentru cheltuelile sfinției sale părintelui Șerban, umblând pentru noi pentru judecata moșii a toată Vrancea*“.

Scoaterea acestor porțiuni de munți din loturile respective ale satelor Năruja și Nereju ar fi pricinuit o stricare a analogiei stabilite între sate la 1818. Deaceia și mai ales că „*pe lângă aceste gata fiindu și celelalte sate cu acel prilej al trecirii banilor să înmulțească prigonire cu împlinire un di la altu, spre statornicire acestui păgubitoru scoposu*“ satele Vrancei se adună din nou. Deputații fiecărui sat, care de data aceasta sunt vornicii și pasnicii satelor, iscălesc învoiala, punând și pecetea administrativă oficială a satului în fața privighetorului de ocol.¹

Hotărîrea obștei în pricina economului Șerban este cât se poate de conștiincios motivată. Nu ne îngăduie spațiul să insistăm asupra acestei motivări. Reținem însă câteva principii de mare importanță, enunțate foarte lămurit.

¹ V. doc. no. 158

Vorbind de un zapis ce dăduseră nerejenii preotului Șerban pentru muntele Furu, munte ce se atribuiseră satului Nereju prin invoielile anterioare, invoiala spune despre el că „s'au dovedit iconomicosii și pricinuitoarii de tulburare la toată opștia Vrancei dovedă avându ca o asămine hărăziri pute fi primită, dacă era din toată partea a opștii Vrancei, iar nu numai din parte Nerejului și Năruja“... Acum dela sine se desființează“. Acelaș lucru îl spune obștia tuturor satelor Vrancei și despre un zapis analog al locuitorilor din Năruja

Așa dar până la 1840, satele Vrancei nu puteau încă, în concepția vrâncenilor, să dispună fără invoirea tuturor satelor vrâncene, de un munte ce li se dăduse în compensație pentru banii ce dăduseră la cheltueli. Obștia Vrancei, reprezentată prin capii administrativi ai satelor se socotește îndrituită să desființeze actul făcut de un sat împotriva acestui principiu. Ea se socotește competentă să tranșeze chiar litigiul dintre un individ obștean și obștea satului respectiv.

Ultima împărțire a munților.

Fixând în mod definitiv cari sunt munții care urmează a se împărți, obștea Vrancei mai hotărăște ca toate răfuielele bănești să nu mai aibă loc: „Di astăzi înainte să nu poată a cere nici obștea di la satele ce au avut să întorcă, după prețăluire ce s'au urmat la 818, nici satele ce au avut a lua să mai cee dila opștie, rămăind pașnică stăpânire și anume Nerej și Paltin munții Furu și Lapășul di giosu i Muntioru, Năruja și Nistorești Lapășu de sus și Munțișoarele, Spinești, Văsuiu și Herăstăul muntele Sboina, Valea Sării, Podurile muntele Chetrosu și Căbălașu Verdului, Voloșcanii muntile Verdili, Colacu i Ruget picioarele di munți Mișina și Fruntea și Bodescu, Vidra, Tichiriș, Căliman Capu Cozii di gios, Păuleștii și Hăulișca mijlocu Cozii, Găurile, Purcei și Părosul capu Cozii di sus, Tulnicii, muntile Macradu și Mestacănu, Coza muntile Chetriceaoa până în apa Tișii, Negrilești muntile Păișaoa, Bârseștii muntile Giurgiu, Poiana muntile Mușă. — “¹

Acesta este ultimul act, cunoscut mie, prin care obștea Vrancei alcătuește o împărțire generală a munților pe sate. Tranșându-se toate litigiile, eliminându-se chestiunea lichidărilor bă-

¹ *ibidem.*

nești, împărțirea munților pe sate tinde de acum înainte la desfacerea definitivă a obștii Vrancei în obștii sătești. Aceasta cu atât mai mult cu cât ultima învoială a satelor vrâncene este confirmată la 1843, Iulie de însăși marele logofăt al Dreptății prin ordinul ce dă judecătoriei Putnei, ordin publicat și comentat de mine în volum ¹.

Desfacerea obștii Vrancei.

Proprietatea colectivă asupra munților evoluase astfel încât nu se mai putea concepe sat fără muntele său, fără domeniul său public. Procesul formării de noi cătunuri și sate în interiorul aceluiaș hotar străvechi a adus cu vremea situația a două sau mai multe sate, stăpânind în indiviziune acelaș munte. Satele noi susțineau că: „*di vremi ci în urmă s'au deosăbit cu birul de s'au numit sat, au toată dreptatea a'și deosăbi atât muntele cât și frunza*“... precum de pildă Podurile i Prisaca, ci au tost cotune a satului Valea Sării, Bodeștii a satului Poiana, Hăulișca a satului Păuleștii și Secătura Văsuiu și Herăstău a satului Spineștii, Spulberul a satului Nereju” ² și Prahuda al satului Năruja.

Subimpărțirea munților între sate.

Ne sunt cunoscute două procese mai de seamă asupra asupra acestei chestiuni: a) procesul dintre Prahuda și Năruja și b) acela dintre satele Spulber, Nereju și Paltin.

La 10 Maiu 1833 „*lăcuiitorii satului Prahuda*“ se jeluesc judecătoriei ținutului: „*Facem cunoscut cinstitei giudecătorii că în anii trecuți, când am avut pricină de giudecată cu dumnealui boeriu visternic Iordachi Roznovanul pentru partea noastră de moșie, ci eră în mâna dumisali și satul nostru Prahuda, făcând tot una cu satul Năruja, am dat și noi cheltuiala cuviincioasă pentru scoaterea moșii, în aceiaș vreme, dela pomenitul boer ca să fim împărțășiți și noi atât din șesuri, cât și de muntele ce iaste stăpânit de noi și mai înainte. Și după cheltuelile ci s'au urmat de cătră amândoă satele fiind una, s'au scos moșiea și s'au stăpânit de cătră noi până s'au dispărțit satul nostru Prahuda osebit de satul Năruja atât cu darea birului cât și cu havalelile și de atunce noi stăpânim numai moșiea de șes, iar din muntele, care mai înainte îl aveam fieștecare pentru pășunatul oilor și a altor dobitoace acum nici într'un chip pe noi pomenitul sat nu*

Procesul pentru munte între Năruja și Prahuda.

¹ V. doc. no. 166.

² V. doc. no. 197, p. 230.

ne îngăduiește a ne împărtăși ca și mai înainte ca unii ce cu toții deopotrivă am dat cheltueli la scoaterea ei¹“.

Pe această petiție, prezidentul judecătoriei, paharnicul Asanache Dan pune următoarea rezoluție: „Să scrii privighetorului de ocol Vrancei ca să margă la fața locului și să arate pârîților că dacă jăluitoarii s'au despărțit cu birul nu pot a fi despărțiți și de moșie și când pârîții nu vor lua înțelegire să-i sorocească“.

La 23 Mai 1833 privighetorul Tudorache Neagu raportează că „a făcut cunoscut răzășilor nărujeni ca să nu depărteze pe răzășii prahudeni cu pășunea oilor în munte și neci într'un chip nu s'au supus“. La înfățișarea din 29 Mai 1833 nărujenii au arătat „că ei nu pricinuesc a da moșia și la munte acelor prahudeni ce sânt cu împărtășire în moșia Nărujii, trăgându-să din bătrânii lor, decât unii din prahudeni ar fi adunați din alte sate străine, când s'au alcătuit Prahuda și n'au împărtășire în Năruja și acei sânt cei ce pun pricină a le da munte, care ar fi un Gheorghe Vâlcă, Năstase Gheba și alții“. Judecătoria obligă pe nărujeni să aducă „isvodul cislui cu care au strâns banii fâlcilor la scoaterea moșiei dela visternicul Roseț“ și pe prahudeni să „aducă dovezi că sunt de moșie în Năruja“. La 10 Iulie economul Șerban pretinde că „izvodul de analoghiea cheltuelilor s'a pierdut la o prădăciune ce au pătimit de făcători de rele„. Au rămas ca să-și aducă jăluitoarii dovezi că au plătit la cheltuiala munților“. Și întrucât s'a dovedit „din însăși netăgăduirea jăluitoarilor că ei nu au avut stăpânire la munte dela scoaterea Vranceii și până acum, ținându-și oile pe aiurea, adică Vâlcă și Ghebeștii“, aceștia rămân „a-și îngriji pentru hrana oilor de unde vor găsi“. La Martie 1836 dosarul, rămas în nelucrare, se închide și se trimite la Arhiva Statului.

Chestiunea de drept asupra căreia s'a oprit judecătoria este deci aceea de a ști dacă prahudenii, sau mai bine zis dacă toți prahudenii sunt nărujeni de origine. Nărujenii contestă dreptul veneticilor, dar nu opun cererei prahudenilor nici o obiecțiune de ordin juridic, decât aceea a dovezei originii nărujene. De asemeni este de remarcat că prahudenii nu cer împărțirea muntelui ci numai împărtășire în folosința obștească a muntelui.

¹ V. Arh. St. Iași, Tr. 157, op. 174, dos 97, fila 1.

În August 1851 sosește în Focșani domnitorul Ghica. Cu această ocazie prahudenii îi înmânează o jalbă prin care cer, de astădată, să li se „*aleagă atât partea din munte cât și din frunza satului după analogia banilor dați în pungile satului Năruja*”.

Se rânduește un asesor al judecătoriei să facă o cercetare la fața locului. Se stabilește că nărujenii nu primesc în munte decât pe prahudenii curgători din cei patru bătrâni ai Nărujei. Asesorul face greșala de a invoca împotriva prahudenilor un fals argument pe care îl vom întâlni adesea în hotărârile tribunalului Putna, unele foarte apropiate de vremea noastră și anume că izvodul de împărțirea munților din 1818 „*de Prahuda nu pomenește nimica*”. Era fatal să nu pomenească căci pe atunci, făcând parte integrantă din hotarul Nărujei, nici nu exista. Pe baza acestui referat judecătoria hotărăște ca „*jaloba lăcuitorilor de Prahuda să vedea paragrafisită cu pravila întărită cu ofisul domnesc din anul 1837, Iuli 15, no. 38, § 3** întrucât prahudenii n'au stăpânit niciodată. Li se recunoaște însă curgătorilor din bătrânii Nărujei, care „*nu au pricină fiind îngăduiți de parte pârîtă*”, să se folosească de muntele și islazul satului.

O nouă cerere de împărțire se formulează atunci de prahudenii curgători din bătrânii hotarului Năruja, urmași celor ce au plătit la scoaterea Vrancei în pungile Nărujei. Candidatul judecătoriei, venit la fața locului, constată opunerea nărujenilor la cererea de împărțea: „*zicând numai că prahudenii, ci sânt din acei bătrâni să margă în munte cu ei, că nu-i vor supăra, iar a să deosăbi muntele ei nu voesc. La care prahudenii au răspuns că așa au mers mai innainte, dar di vremi ci ei, nărujenii, de câțiva ani trecuți au început a-i globi, până când i-au dipărtatu cu totul din stăpânirea muntelui și a trunzei, deaceia și ei au fost săliți a reclama judecătorii și a ceri să li se deosăbzească muntele și frunza*”.¹

„*S'au cerut apoi dela nărujeni să infățosezi izvodul de banii ci au dat fieștecare lăcuitor la scoaterea Vrancei dela răposatul Iordachi Rosăt Roznovan, când și prahudenii să află câtun a satului Năruja și împreună birnici, ca din acela să se vadă câși din lăcuitorii satului Prahudii au dat bani la scoaterea Vrancei, ea numai acelora și curgătorilor din aceia să li să dei și partea*

¹ V. doc. no. 197, p. 229.

cuvenită din munte și din trunză și ei iarăș n'au voit a întătoșă acel izvod zicând că nu-l au, în vremi când toți satii Vrâncii păstrează niște asămînea izvoade ca o dovadă acelor ci au drit în stăpînirea Vrâncii, după care dare s'au și împărțit toți munții Vrâncii i frunza și locurile de cosîre“.

Candidatul stabilește apoi după actele prezentate de prahudeni, că aceștia au plătit 7/15 din totalul banilor cheltuelii din „pungile nărujenilor“ și în consecință atribue satului Prahuda aceiași cotă din muntele comun. Tot el se apucă apoi și determină partea prahudenilor pe teren, fără o prealabilă lucrare inginerească.¹ De aceia, pentru motive de formă, lucrarea sa este anulată. De atunci până astăzi nu s'a mai făcut nimic. Pretențiile prahudenilor dănuiesc încă și cer și astăzi realizare.

Observăm de asemenea că Ireștii de sub Măgură și Călimanul fiind într'un hotar „la cheltuelile Vrâncii au dat Ireștii 1000 lei precum și lăcuiitorii din Căliman au dat 1000 lei“² De aceia călimanii îi fac pe irești „îndiopotrivă părtași cu noi la tot folosul muntelui“³

Studiind împărțirea munților și procesele ce au urmat între satele Nereju, Paltin și Spulber, H. H. Stahl ajunge și el la concluzia că a fost firesc „ca în sânul hotarului să se caute a se împărți munții după cota parte de contribuție a fiecăruia sat“⁴

¹ În urma reclamației nărujenilor lucrarea candidatului este anulată, iar candidatul, prin rezoluție domnească este îndepărtat. Deși lucrarea sa arată o adâncă pricepere a stărilor vrâncene, el păcătulse din punct de vedere al concepției oficiale despre proprietatea devălmașe și mai ales pentru că a tranșat singur litigiul dintre ambele sate, ceea ce nu avea căderea să facă. Hotărîrea din 1837 a judecătoriei Putnei „era dată numai în forme, iar nu în fondos“. Prin ea nu se hotărîse împărțirea, nici nu se determinase dreptul distinct al fiecăruia din sate. Deaceia candidatul departe de a aduce la îndeplinire hotărîrea, dăduse el alta!

² V. doc. no. 151, p. 166.

³ V. doc. no. 196, p. 227.

⁴ H. H. Stahl, *op. cit.* p. p. 611-614, — Din aceiași fază a evoluției proprietății face parte și cererea răzeșilor din Herăstău de a li se atribui o parte din muntele Spineștilor, pretenție pe care Spineștii o resping pe motiv că ei îi primesc pe răzeșii de Herăstău în munte, dar că aceștia vor munte separat spre a le da drept și strănilor așezați în sat. (V. doc. no. 124).

Ideia fundamentală a tuturor împărțirilor de munți: contribuția la cheltuelile procesului cu Roznovanu — substituind plata birului — se adâncește și tinde a se impune chiar atunci când este vorba de determinarea dreptului individual. Individul, membru al colectivității sălești printr'o analogie cât se poate de firească se prezintă uneori ca titular al unui drept de proprietate asupra muntelui proporțional cu partea sa de contribuție la cheltuelile obștești. Deși în regulă generală, forma de stăpânire colectivă a fost preferată de răzăși, totuși în unele cazuri speciale, acei din colectivitate care contribuiseră mai mult la cheltuelile procesului, departe de a cere să li se restituie prisosul de către sat, au preferat să pretindă și satul le-a acordat în proprietate individuală exclusivă o porțiune din munte proporțională cu contribuția lor la cheltueli față de totalitatea contribuției satului.

Determinarea dreptului individual în raport cu cheltuelile procesului.

Fenomenul tranziției dela proprietatea colectivă către proprietatea individuală este în concordanță cu principiile evoluțiunii istorice a ideii de proprietate. Modul fenomenului este însă în acest caz specific și indestul de interesant.

Cunosc două cazuri, acela al preotului Tătaru căruia în 1840 răzășii din Spinești, Herăstău și Văsuiu îi recunosc dreptul la două părți din muntele Frumoasele¹ și acela al economului Șerban Bălan căruia la 1816 i se recunoaște un drept exclusiv de proprietate în munte². Autenticitatea celui din urmă zapis este îndoelnică³.

Ambele acte au însă un caracter cu totul excepțional, nefăcând să întărească decât regula generală a proporționalizării dreptului cu sarcina suportată. În regulă generală, munții vrânceni rămân însă colectivi în proprietatea satului spre comuna folosință a sătenilor băștinași.

Forma de stăpânire colectivă este o formă normală pentru păduri și locurile de pășune. Cu vremea însă, când economia casnică primitivă a început să meargă spre declin și când exploatarea pădurilor a început să se facă pentru satisfacerea nevoilor capitaliste, s'a ivit tendința creierii unei proprietăți individuale,

¹ V. doc. no. 159.

² V. C. D. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *op. cit.*, no. 64, p. 106.

³ V. doc. no. 158, p. 178,

Cumpărarea de
drepturi indivize.

exclusive și în munte. Vechea modalitate a participării în chip preponderent la cheltuielile vreunui proces nu mai era posibilă. S'a căutat atunci să se creieze o proprietate mai mare în munte prin cumpărare de drepturi individuale, dela răzeși. Acest prețins drept indiviz, prin natura lui individual, eră necunoscut documentelor vrâncene. Nu făcuse niciodată obiectul vreunei tranzacțiuni, nu era pomenit în testamentele care nu neglijeau nici cel mai lipsit de preț obiect din patrimoniul testatorului.

Dreptul indiviz în munte apare, pentru prima oară, într'un act din 1850 prin care pitarul Tudorachi Neagu cumpără dela răzeșul Vasile Cote partea ce i se cuvine în munții Piciorul Cozii și Tisarul.¹ O idee nouă de drept pentru Vrancea. Se datorește, poate, fiului pitarului, juristul Dimitrie Neagu, deși, recunoaștem, că teoreticește, o obște sătească ar fi suverană și ar putea să-și împartă munții, ca și hotarul pe bătrâni, dacă acești bătrâni i-ar fi cunoscuți. Ceiace se întâmplă aci este însă un caz cu totul izolat. Nu întâlnim un caz analog în nici o altă regiune a Vrancei și este semnificativ că încă până azi urmașii lui Tudorache Neagu n'au izbutit să-și obțină și în fapt recunoașterea unui drept de proprietate exclusivă în munte.

Ideia însă urmă să prindă rădăcini. Exploatatorii de păduri, societățile anonime forestiere nu puteau intra în munții Vrancei decât cu ajutorul cumpărării de drepturi indivize.

Și asemenea drepturi indivize se vândură din ce în ce mai numeroase, după instaurarea codului Napoleon. Mai întâi de toate vrânceanul și-a vândut dreptul fără să se gândească la consecințe, convins că folosința muntelui stăpânit obștește nu i se poate răpi după cum nu i se poate răpi aerul, apa sau lumina.

Apoi, organizarea administrativă modernă a dizolvat viața colectivă răzășească. Dreptul de protimisis a fost abrogat. Vechea solidaritate sătească a încetat și în clipa când săteanul n'a mai fost solidar cu satul în obligațiunile sătești, noțiunea de drept devălmaș cu sătenii a devenit lipsită de consecvență și de legătură. Individul rămas izolat în datoriile sale a început să conceapă ideea unui drept individual în munte. Totuși, dacă asupra datoriilor sătenilor transformarea a operat brusc, în ce privește

¹ V. doc, no. 189.

dreptul lor, situația de fapt: proprietatea colectivă, s'a păstrat în virtutea inerției, sub pavăza conservatorismului răzășesc.

Pedealtă parte, concomitent cu tendința individualistă a organizării sătești și legiurile civile moderne au distrus obștia în favoarea individului, au reglementat dreptul de proprietate individuală, ignorând cu desăvârșire devălmășia.

Legiurile moderne și devălmășia.

Singurul text din codul Napoleon, care ar fi constituit un suport juridic proprietății devălmășe colective a fost omis de traducătorii români. În codul civil român textul aricolului 542 din codul civil francez a fost sărit. El ar fi avut următorul cuprins: „*Bunurile comunale sunt acelea la proprietatea cărora locuitorii unei sau mai multor comune au un drept dobândit.*”

Comentarii francezi ai acestui text fac însă rezerve asupra termenilor întrebuințați de legiuitor. Ei afirmă că proprietatea aparține comunei, persoană morală distinctă de indivizii componenți și că sătenii n'au drept de proprietate, ci numai se pot folosi *ut singuli* de anumite bunuri: pădurile, în care au drept de uz, pășunile, în care își trimit vitele.

Vrâncenii în lupta lor pentru drept n'au avut nici un text de lege pe care să se razime. Proprietatea lor colectivă a fost orânduită de textele referitoare la indiviziune. Consecința gravă a fost destrămarea proprietății lor colective în drepturi individuale comercializabile, „*ne mai pomenitul jaf care s'a făcut și continuă a se face cu averile moșnenilor, păstrate veacuri întregi din timpurile eroice, pentru ca astăzi să sature lăcomia tuturor aventurierilor lumii*”²

În epoca dela 1895 până la promulgarea codului silvic drepturile indivize trec din mâna intermediarilor asupra diferitelor societăți cu capitaluri străine.

O dare de seamă amănunțită a stărei de fapt creiată de această confuzie ne-o prezintă remarcabilul discurs parlamentar ținut de d-l Paraschiv B. Chiriță, în 1921.²

De bine de rău însă, proprietatea colectivă rezistă. Numeroase cumpărături făcute de către societățile forestiere n'au pu-

Lupta pentru drept pentru păstrarea proprietății colective.

¹ N. Iorga *Prefață* la Paraschiv B. Chiriță, *Prădarea moșnenilor*, 1921, Râmnicu Vâlcea.

² Paraschiv B. Chiriță, *Prădarea moșnenilor*, 1921, Râmnicu Vâlcea.

XXXVIII

tut duce la nici un rezultat. Intre proprietatea colectivă și noțiunea dreptului indiviz era o incompatibilitate firească, de neînălțurat. Prin instinct, vrâncenii au simțit-o și, dacă individual au vândut, colectiv au rezistat de cele mai multe ori.

Codul silvic.

A venit însă codul silvic promulgat la 9 Aprilie 1910. Reglementând laolaltă proprietatea colectivă vrânceană cu proprietatea devalmașe de aiurea, ea impune alcătuirea unui tablou de moșneni și determinarea dreptului individual a fiecăruia dintre moșneni. Departe de a organiza obștia, codul silvic tinde prin individualizarea dreptului fiecărui obștean la dezagregarea obștiei ceiace este în special pentru regiunea muntoasă a Vrancei un pericol economic și social.¹ Această lucrare a deșteptat interesul întregii regiuni. O nouă luptă pentru drept a început mai interesantă poate decât toate celelalte. Întrebați conform art. 31 din codul silvic asupra obiceiurilor locale, vrâncenii tuturor obștiilor sătești au elaborat din contrastul dintre străvechea lor formă de stăpânire a pământului și practica recentă și nefirească a legiuirilor moderne, un obicei al pământului uniform și general pentru toată Vrancea.

Cea mai precisă cristalizare a acestui obicei o găsim într-o deciziune a Inaltei Curți de Casație și Justiție, pe care o citam încă în primul meu volum: *„Se socotesc obșteni, locuitorii stabiliți în comună și născuți din părinții care și ei au fost obșteni; bărbații majori și femeile au drepturi egale; dreptul tuturor este egal atât la pășunat cât și la luarea lemnelor din pădure; acest drept îl are fiecare din copiii majori chiar dacă părinții lor trăiesc și se stinge odată cu moartea; obștenii plecați cu gândul de a nu se mai întoarce pierd dreptul și îl recâștigă dacă se întorc, fie chiar după mai mulți ani“.*

Ori, acest obicei, astfel formulat, nu este decât o bună definiție popularizată a dreptului de uz într-o proprietate colectivă.

¹ Desbaterile parlamentare sunt o dovadă elocventă. Toți oratorii de frunte, ministrul de domenii, raportorii nu sunt preocupați de nici o altă chestiune mai mult decât de aceea a posibilității pentru diferitele societăți de a-și menține drepturile cumpărate și de a cumpăra și restul de drepturi ale minorității de obșteni, care încă nu-și vânduseră drepturile. S'a vorbit chiar de obligarea acestora la vânzare; cu alte cuvinte s'a propus o expropriere silită în folosul societăților.

Este o minune ceiace a creiat într'o împrejurare critică geniul juridic al acestei populațiuni. Nici un jurist contemporan n'a știut să vadă sub acest obicei vrâncean manifestarea dreptului de folosință al obșteanului într'o proprietate colectivă. Și totuși formularea este impecabilă. Ca dovadă vom cită un pasagiu savant dintr'o lucrare juridică franceză, în care este vorba de proprietatea colectivă a comunelor și în special de situația juridică a acelora pe care vrâncenii îi numesc *lăturași*.¹

Teoria Lăturașilor.

„Din principiul că singură comuna este proprietară, mai urmează că orice locuitor care părăsește o comună pentru a merge să locuiască aiurea, perde avantajele personale pe care mai înainte din cauza domiciliului său le putea trage din proprietățile comunale ale locului. Pentrucă n'a avut niciodată vreun drept asupra fondului, nu poate pretinde să i se păstreze vreun drept iar cât privește folosința, ea nu era decât rezultatul legăturilor locale pe care le-a rupt prin plecarea sa. Astfel s'ar întâmpla cu lemnele ce i se dau fiecăruia pentru încălzit”². E vorba deci de „dreptul la luarea lemnelor din pădure”, pe care „obștenii, plecași cu gândul de a nu se mai întoarce” îl perd, ca să-l recâștige „dacă se reîntorc, fie chiar după mai mulți ani”³

¹ V. Simion Hârnea, *Țara Vrancei*, Biblioteca populară Comoară Vrancei, no. 3—4, 1930, București, p. 49.

² Dalloz. *Rép. 10. Commune. Tit. 6, chap. 1*, no. 1808.

³ Tocmai drepturile indivize ale lăturașilor au servit societăților forestiere ca să între în munte. Este caracteristic însă, pentru a oglindi duplicitatea „civiliztilor” cumpărători de drepturi, faptul că nici unul din ei, atunci când cumpără, nu cere pretinsului obștean să facă dovada calității sale de proprietar. Se mulțumesc să afle că cel care vinde este născut în satul respectivei obștii sau că este originar din acel sat. Și totuși sunt în acelaș timp cei mai vajnici adversari ai obiceiului pământului. Pomenesc de dreptul sacrosanct de moștenire, împotriva obiceiului pe care-l califică împotriva ordinii publice constituite, ca sa arată că vânzătorul lor este fiul legitim al unui *de cujus* din satul căruia îi aparține muntele. Sătean sau obștean este pentru ei sinonim când este vorba de *de cujus*. Când este însă vorba de generația următoare, atunci când acest lucru le convine, fiul obșteanului continuă să fie obștean, chiar dacă nu mai este sătean, în comuna respectivă. De ce? Pentru că așa spune codul civil! Nicăeri această inconsecință nu apare mai evidentă ca în dosarul de constituirea obștei nerejane pentru muntele Piatra Secului.

Intreaga teorie a lăturaşilor nu este decât o consacrare a stărei de fapt seculare. Vrânceanul plecat în alt sat nu are nevoie să se mai ducă în pădurea satului părăsit, care se află acum la prea mare depărtare de el.

De asemenea, tot în Franţa, un decret din 1793 a venit să reglementeze partajul bunurilor comunale. Printr'o eroare asupra căreia s'a revenit, sătenii au fost consideraţi coproprietari cu drepturi individuale, dar stăpânind în indiviziune.¹ Ceiace ne interesează este secţiunea II-a a acestui decret, care arată că au drept la partaj „*toţi locuitorii comunei, de orice vârstă şi sex*“. Iată dar o completă analogie cu ceea ce există în Vrancea. Majoratul cerut de obiceiul Vrancei din 1910 nu este decât o încercare de a îmbină interesele locale cu principiile codului civil. Este mai de grabă opera judecătorului obişnuit să aibă în faţa sa numai majori. În obiceiul Vrancei copilăria nu poate fi decât o împiedecare de fapt. Nu eră obiceiul ca un copil să meargă la pădure, pentrucă acesta nu avea încă puterea fizică necesară pentru munca trudnică a tăerei copacilor.

¹ Iată ceea ce se spune despre caracterul juridic al bunurilor comunale franceze şi asupra partajului lor în Louis Josserand, *Cours de droit civil positif français I*, Paris 1930, no. 1545: „*Natura juridică a bunurilor comunale a ridicat multe dificultăţi; s'a pus întrebarea dacă ele aparţin comunei, persoană morală sau locuitorilor coproprietari. Această ultimă concepţie putea să fie întemeiată pe precedente istorice: Bunurile comunale nu sunt altceva decât supravieţuirea vechilor comunităţi agrare; istoriceşte, locuitorii comunelor ar trebui să fie consideraţi coproprietari, şi acest punct de vedere pare a fi acela al legiuitorului. Totuşi opinia aceasta n'a prevalat; jurisprudenţa noastră consideră că proprietatea bunurilor comunale aparţine comunei, persoana morală; ea vede în ele nu o proprietate colectivă, ci o proprietate unitară. Şi astfel a fost înlăturată o problemă care, la un moment dat, a fost de o arzătoare actualitate, aceea a împărţirii bunurilor comunale; din moment ce nu e vorbă de coproprietate, ci de proprietate unitară în folosul unei persoane care subzistă la înfinit, partajul nu se mai poate concepe; operaţiunea care ar avea de obiect repartizarea bunurilor comunale între locuitorii unei comune n'ar fi din punct de vedere juridic o împărţire, ci o vânzare, operaţiune perfect licită pentru că bunurile despre care este vorba fac parte din domeniul privat al comunei, nu din domeniul său public şi care sunt deci supuse statutului dreptului civil*“.

Zestraşii.

O situație interesantă din punct de vedere al obiceiului vrâncean este aceea a *zestraşilor*, bărbați străini veniți după femei. Pentru acest caz avem o mărturie documentară privitoare pe Ion Tataru din Poiana, așezat în Valea Sării: „*Ion Tătaru au fost făcut o drăstă, fiind om din satu Poiana și vale-sărenii i-au fost luând dijmă, carile nici Tătarul n'au tăgăduit. Și luând o fată bătrânului Gogonce din Valea Sării și au rămas în pace a nu-l mai dijmui*“.¹ Zestraşii dobândesc dreptul de folosință în averea obștească. Ei devin obșteni și încep a contribui la toate sarcinile obștești.²

Dreptul de uz.

Că dreptul obșteanului în munte este un drept de folosință, iar nu drept de coproprietate rezultă de altfel și din diversele documente, care vorbesc de răzăși „*în diopotrivă părtași la tot tolosul muntelui*“,³ că în pădure este „*slobod fiești care a tăia lemne după trebuința sa*“,⁴ sau „*a-și tăia pari și nueli pentru gropi de fân și arături; asămine și lemne de foc pentru trebuința caselor lor*“,⁵ etc. Incontestabil dreptul astfel determinat nu este un drept de proprietate, ci un drept de uz, „*o reducere a uzufructului, un fel de uzufruct familial, având un caracter mai strict personal decât uzufructul, pentru că de el nu poate să se folosească decât titularul și familia sa*“.⁶

Este lesne de înțeles cât de greu le-a venit judecătorilor chemați să aplice codul silvic, să alcătuiască tabloul de obșteni și mai ales să determine cătimea indiviza pe care ar avea-o fiecare obștean în devălmășia satului.

Obștenii repetau formulele quasi sacramentale: „*Vrânceanul se naște și moare cu dreptul său*“, sau „*Cum bogatul și săracul, cum copilul și bătrânul*“, evident afirmarea unei egalități de drepturi ciudată pentru judecătorul care privea situația de fapt numai prin prisma principiilor din codul nostru civil, care ignorează cu desăvârșire proprietatea colectivă.

Conflictul jurisprudențial.

Soluțiile jurisprudențiale au fost două, amândouă teoretice greșite.

¹ V. doc. no. 136, p. 135.

² H. H. Stahl, *op. cit.*, p. 207.

³ V. doc. no. 196, p. 237.

⁴ V. doc. no. 186, p. 212.

⁵ V. doc. no. 151, p. 167.

⁶ Louis Josserand, *Droit civil positif français*, I, no. 1960.

Prima adoptă obiceiul pământului în întreaga lui formulare. Il interpreta însă în sensul unui drept de proprietate sui generis, dobândit prin simplul fapt al nașterii și stins, împotriva principiilor succesoriale, prin moartea titularului. De asemenea, toți obștenii aveau drepturi egale. Nici o hotărîre n'a vorbit despre vreun drept de uz.

În a doua teorie se pornește de la ideea că, în sistemul codului nostru civil este împotriva ordinii publice orice proprietate netransmisibilă prin succesiune. În consecință, se înlătură primul sistem pe considerațiunea că este împotriva ordinii publice actuale. Totuși, când se alcătuiă tabloul de moșneni acesta în loc să stabilească dreptul fiecăruia potrivit spișelor genealogice, nu făcea în fapt decât să adopte cel dintâi sistem. Tuturor obștenilor li se recunoșteau drepturi egale! Aplicația practică era în vădită discordanță cu teoria.

Ca să se evidențieze afirmația mea referitoare la egalitatea de drept a obștenilor, din mai jos, următoarele date extrase din cele trei volume de așezăminte obștești aflate la judecătoria Năruja.

Obștia satului Coza, asupra muntelui Chetricelile cu Porcu are 279 cetași dintre cari 2 au câte două drepturi, 1 are patru și altul 3 drepturi.

Obștia Tichiriș (Vidra) asupra munților Tisarul, Tișița și Piciorul Cozei, are 496 de cetași, unul din ei având două drepturi.

Obștia Negrileşti asupra munților Rășchilele, 481 cetași, toți a câte un drept.

Obștia Păulești, asupra munților Alunul, Pastarea, Cristanu, Tișița și Mioarele, cu 370 cetași, din care 6 au două drepturi, 3 cu trei drepturi, unul are 7 și altul zece drepturi.

Obștia Poiana, asupra munților Mușa și Vetrila cu 266 de cetași, din cari 2 au două drepturi și unul a trei drepturi.

Obștia Palten, asupra Furului mic, cu 640 cetași, din care 2 au trei drepturi, 1 are cinci drepturi, unul are zece, unul are două drepturi.

Obștia Prisaca, cu muntele Cabalașul de sus, cu 70 cetași, din care unul are trei drepturi și altul două.

Obștia Poduri, din comuna Colacu, cu muntele Căbalașul de jos, are 158 cetași toți a câte un drept.

Obștia Secătura Părosul asupra munților Dealul Negru și Sburătura, are 425 cetași toți a cite un drept.

Obștia Iăulișca asupra munților Ploștina, Scăldătorile etc, are 263 cetași, unul singur cu două drepturi.

Obștia Valea Sării cu muntele Pietrosu are 418 cetași din care 3 cu două drepturi.

Obștia Voloșcani cu muntele Verdele are 279 cetași din care 2 cu 3 drepturi, 2 cu două, și 2 a cite patru drepturi.

Obștia Tulnici cu muntele Macradeul, are 523 de cetași unul cu 3 drepturi, doi cu două drepturi.

Obștia Vâlcani asupra muntelui Simionul, are 96 de cetași toți a cite un drept.

Obștia Prahuda, asupra Tojanului are 331 cetași toți a cite un drept.

Obștia Topești are 332 cetași, unul avind două drepturi.

Obștia Birsești, are 432 cetași, din cari doi cu două drepturi.

Obștia Herăstrău, cu muntele Veghiul lui Bucur are 267 cetași unul singur avind 2 drepturi

Obștia Herăstrău asupra Dealului Secăturii are 183 cetași toți a cite un drept

Obștia Negrilești asupra munților Păișelele are 862 cetași toți a cite un drept

Obștia Năruja, cu Lapoșul de jos și Dealul Secăturii are 491 de cetași, unul avind două drepturi și alți doi avind cite patru drepturi

Obștenii cu mai mult de un drept, foarte puțini la număr sunt cumpărătorii de drepturi, adesea intermediari ai societăților forestiere.

Căci din moment ce un singur drept este de ajuns titularului ca să poată tăia lemnele ce-i sunt de trebuință, întocmai ca și cel ce ar avea cumpărate 100 de drepturi, este evident că faptul de a cumpăra nu are altă explicație decât aceia de a ajuta tendința de acaparare a societăților forestiere.

Am spus că jurisprudența s'a împărțit în două: pentru respectarea obiceiului pământului și pentru înlăturarea lui în favoarea codului civil.

Ceiace este și mai ciudat, tribunalul Putna, avea două secții. Una din ele statua, organizând obștiile potrivit codului

civil, iar cealaltă potrivit obiceiului pământului. Și unul și celălalt din sisteme au obținut consacrarea unei deciziuni a Inaltei Curți de Casație. În asemenea condițiuni este lesne de închipuit cât haos domnește astăzi în organizarea formală a obștiilor vrâncene și cât de multă autoritate are în Vrancea ideia de dreptate pe care o impune noua organizare obștească.

Din fericire însă, deși codul silvic prescria ca organizarea obștiilor să aibă loc în termen de câteva luni dela promulgarea legii, până astăzi încă marea majoritate a obștiilor au rămas... neorganizate. Cât privește obștiile, care au satisfăcut toată seria de formalități a constituirii lor potrivit codului silvic, și ele, de fapt, funcționează tot după vechiul lor obicei.

Toate noile contribuții obștești se suportă nu numai de cei înscriși pe tablourile oficiale, ci de toți răzeșii recunoscuți ca atare de obștie.¹ Garanția de împădurire și impozitul agricol sunt suportate de întreaga obștie sătească, obștie care supraviețuiește alături cu obștia oficială. Cea din urmă trăește formal fără să existe de fapt. În schimb toți obștenii, înscriși sau nu pe tabloul oficial, se folosesc de averea comună.

O modificare recentă a codului silvic vine să dea o reglementare specială obștiilor vrâncene. Legiuitorul consacră teoria obiceiului pământului prin texte exprese de lege. El nu și-a dat însă osteneala să analizeze și să stabilească natura dreptului obșteanului.

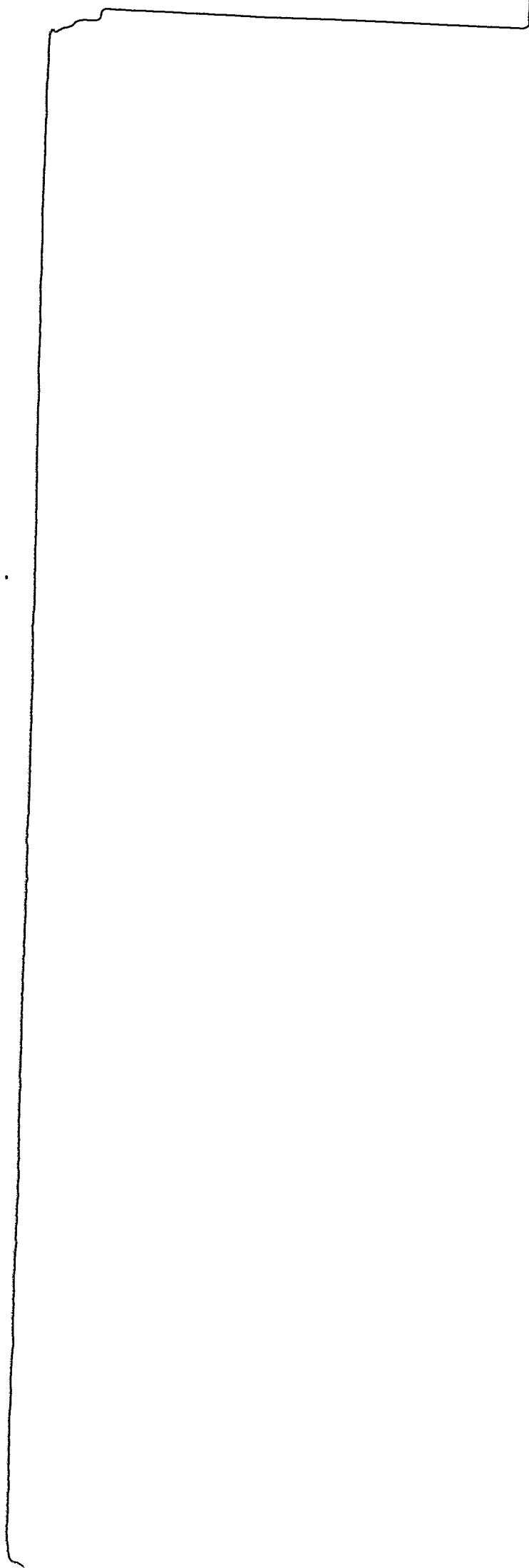
Necisitatea legiferării

Noile publicațiuni de documente dau însă jurisprudenței un bogat izvor de informațiuni. Cele mai multe dosare de constituirea obștiilor vrâncene așteaptă încă și astăzi soluționarea lor definitivă. Faptul că dosarele stau scoase din rol, în arhivă, este o dovadă evidentă că întreaga procedură a codului silvic, în aplicațiunea sa de până acum, departe de a răspunde necesităților locale, n'a venit decât să turbure liniștea vrâncenilor și să-i poarte fără nici un folos pe drumul judecăților.

Legiuitorul trebuie să fie prevăzător. În munții Vrancei, în regiunile de proprietate obștească sunt după toate probabilitățile zăcăminte petrolifere care cândva, poate, vor revarsa din nou bogății pe locurile despădurite astăzi de societățile forestiere.

¹ Slmion Hârnea, *op cit*, p. 41.

DOCUMENTE

1. 7028 (1520), April 24.¹ — Regest. —

Copie întocmai scoas[ă] di pi ispisocul sârbesc dela Alexandru Voievod, ci vîndi lui Coman o poiană, ci sã numești Vizăuțul Mare, in prețu di trii cai buni, ci i-au fost pentru trebuința țării, iar hotarul acci poeni sã începi din Căpățana Zimbrului până in pârâni Ursului, cu tot venitul din dial pâr in dial.

Arh. St. Iasi. Tr. 617. op. 934. dos. 61. fila 14.

¹ Data documentului este evident eronată in 1520, Aprilie 24 fiind domn al Moldovei Ștefăniță Vodă. Originalul ispisocului a fost înfățișat de răzeși in 1779 divanului domnesc, care scrie in anafora sa: „au arătat răzășii un zapis domnesc dela Alexandru Vodă din 7028 și veletul ras și tocmă, prin cari scrî că au dat și au întărit cu acel zapis pe Coman, ce au cumpărat dela Domnica Sa o poiană, ce sã numești Vizăuțul Mari, iar hotar acci poeni esti din Căpățana Zimbrului pîn in Pârâu Ursului, din dial pîn in dial”. Regestul acestei anaforale se află in alt dosar din Arh. St. Iasi și anume: Tr. 956, op. 1110, dos. 35, fila 12.

Dacă ținem seamă de faptul că nepoții lui Coman se judecă in 1613 cu feciorii lui Eodin inaintea domnului Ștefan Tomșa pentru jumătatea poenei Vizăuțului. (V. Aurel V. Sava, *Documente putnene*, I. no. 14, p. 9) și că in preajma Vizăuțului domnul Petru Șchiopul dă tot pentru 4 cal grași un loc pustiu starostelui de Putna Boștiog in 1584. April 18 V. *ibidem* no. 9, p. 7) suntem inclinați a crede că documentul de față, datează cel puțin de pe vremea lui Alexandru Lăpușneanu.

Vizăuțul mare este Vizantia răzășească de astăzi. Răzeșii de aci sunt curgători din bătrânul Coman. Vizăuțul mic este satul vrâncean Găurile cu bătrânii Bode și Caba.

Regestul este important prin faptul că întărește susținerile noastre că Vrancea nu trecea către Șușita, existând dimpotrivă, intre ea și ținutul Bacăului, pe lângă răzășia câmpureană, studiată de noi *Milcovia*, I și II pp. 40 — 54, 184 — 198, o regiune de locuri pustii, domnești. V. vol. I, p. IX.

2. 7093 (1585), Mai 3¹

Mărturie dela mai mulți săteni din Ferești, Bărsești și Negrilești că Blaj din Topești a vândut lui Radu Duca din Ferești partea lui Văscan, ficiorul Zeacăi.

Zapisul lui Radului Ducăi o[t] Firești pe cum au cumpărat moșiia dela Blaj² ot Topești parte[a] lui Văscan, ficiorul lui Zeaicăi³ a patra parte, ce să va alege din partea Zeaicăi, din tot locul din hotar în hotar ca să fie moșiia lui în vec[i] și ficiorilor lui și nepoșilor lui și strenepoșilor lui. Și din oaminiîi lui Văscan să n'aibă, și din frații lui, nici o treabă a întoarce Blaj. Și au întreat pe Văscan și frații lui zicându să-ș[i] cumpere Văscan moșiia ; el au zis că n'are nice o putere, ce să o vânză Blaj cui va găsi. Dec[i] au cumpărat-o Radul Duca și au dat 9 capre cu ezi alătore și 3 taler bătut[i] și eden țap și edin cojoc nou și era oamini într'ace tocmală anume Necula ot Ferești, Ionașco Flașcă, Stroe ot Bărsăști, Ion Bărsăști, Crăciun ot tamu, Săchel⁴ o[t] tamu, Bălan ot Negrilești snă lui Șandru și popa Ion ot Negrilești și alți oamin au fostu de față acolo și au dat adălmaș 7 vedre vin și pintru mare credința ne-am pus degitele ca să s[ă] crează.

v let 7090 și 3 mes. Mai 3

Necul (x) Ionașco (x) Stroia (x) Ion (x) Crăciun (x)
Sechil (x) Bălan (x) popa Ion vornicul Văscan biv.

Colecția mea. —

¹ Documentul pe hârtie albă. Fillgrama o coroană sub care se află, pare-se, un buzdugan. Sub acestea inițialele ^{C B}F

² V. un Blaj în *Vol. I*, no. 14, p. 9.

³ Curiosul nume Zeaicu se întâlnește într'un hrisov al lui Ștefan cel Mare cu data de 6002 (1492), Fevruarie 27 publicat de d-l Gh. Ghi-bănescu în broșura *Din domnia lui Ștefan cel Mare* p. 47 — 52 (Arhiva din Iași, XV, p. 276 și urm. și de Ioan Bogdan, *Documentele lui Ștefan cel Mare*, II, pp 32 — 34. In zapisul ce public se vede că Văscan, fiul lui Zeaicu, avea a patra parte din partea tatălui său. In hrisovul lui Ștefan cel Mare vedem de asemenea că Luca fiul lui Zeaicu avea tot o a patra parte din satul Petrilești, pe Pârîul Alb : четвъртую част село от Петри-лещъ на Вилом потоци. Ipoteza este hazardată. S'ar putea totuși să fie unul și acelaș Zeaicu, care să fi avut patru copii din care unul Luca și altul Văscan. Cât privește satul Petrilești de pe pârîul Alb, care n'a putut fi localizat de I. Bogdan, de va fi fost în Vrancea, a dispărut și

3. 7096 (1588), Mai 15. — Regest. —

O copie după un ispisoc al domnului Petru Voevod din veleat 7096, Mai 15 prin care să arată că un Șarban și cu frații lui Oană și B lui Coman au vândut dintr'a sa dreaptă ocină și moșie, din ispisocul ci au avut de cumpăratură de la Alexandru Vodă, jumătate de poeană ci să chiamă [Vizăuțul Mare] parte din jos, au vândut-o lui Bodinu și Cabii drept 130 zloți tăărăști, cari copie să vede talmăcită de un eromonah protosinghel, iar cel adevărat nu-i de față. ¹

Colecția d-lui Constantin Georgescu-Vrancea. ²

el ca și Firești, din care n'a mai rămas decât o amintire toponimică în satul Bârsești. V. mai jos no. 43 pe Zeaicu în spița de bătrâni a Bârseștilor

În toponimia putneană amintește despre un Zeaicu și Dealul Zeica V și Al. P. Arbore, *Toponimie putneană*, în Milcovia, I, p. 39.

⁴ V. toponimicul Săcheru, tot în Bârsești, *ibidem*, no. 215, p. 155

¹ Documentul este deosebit de interesant, prin coroborarea lui cu cel publicat mai sus no. 1, precum și cu documentele publicate în *vol. I*, nle 14, 143 și 217, pp. 9, 98, 168—170.

Din întrunirea lor rezultă că poiana Vizăuțului Mare este locul de așezare originară al satelor Vizantia (Vizăuțul Mare) și Găuri (Vizăuțul mic). Coman cumpărând dela încă neprecis determinatul Alexandru Vodă întreaga poiană, urmașii lui o împart în două și vând o jumătate lui Bodin și Cabel. Coman, probabil, nu era vrâncean. Din cauza aceasta urmașii săi, răzeșii din Vizantia, nu fac parte din comunitatea vrânceană, neavând nici un drept asupra munților. Bodin și Caba, dinpotrivă, au fost după toate probabilitățile vrânceni, căci urmașii lor, răzeșii de Găuri, iau parte la toate luptele pentru drept ale vrâncenilor, având și împărtășire în averea obștească. Este totuși interesant că un sat vrâncean se întemeiază pe un loc devenit vrâncean prin cumpăratură de a doua mână dela un domn al Moldovei. Socot că și acesta este încă un argument în sprijinul afirmațiunei mele repetate că așezările vrâncene originare nu treceau Sușița.

Bodin ar putea fi originar din satul Îrești, după cum rezultă din anaforaua din 1768, Ghenari 30 publicată în *vol. I*, no. 143, p. 98.

Răzeșii de Găuri se împart așa dar pe doi bătrâni Caba și Bodin. Din Caba s'au născut Bobelcă, Sfârloagă, Găure și Leu, iar din Bodin au fost Telegaru, Hângărău, Gangur, Rusu și Bădlă. Numele satului vine dela bătrânul Gaure, onomastic care s'a păstrat dealungul veacurilor. V. *vol. I*, no. 143, 175 pp. 98, 99, 120 și N. Iorga *Studii și documente II*, p. 220.

² Dl. Constantin Georgescu-Vrancea, actualul procuror general al Curții de Apel Chișinău, un iubitor al regiunii, ne-a pus la dispoziție un

4. 7149 (1641), Avgust 11. -- Regest. --

O împărțeală făcută între răzăși ¹ din veleat 7149, Avgust 11 prin cari să arată fiști cari unde au făcut săcătura prin codru și cum să fie :

Buda ² să fie curmătura Ghergheleului

Rusul să fie Lozele

Bode să fie Poiana Peștelui.

Bădilă ³ să fie Chiscul Radului.

Grosav să fie Pârîul Ursului.

Nechifor să fie supt Chini.

Colecția d-lui Constantin Georgescu-Vrancea.

5. 7173 (1665), Iuni 18.

Surețul ipisocului dela domnul Evstratie Dabija, prin care întărește mănăstirii Soveja cumpărăturile și daniile anterioare.

Io Evstratie Dabija Vvod bojiu milostiu gospodar zemli Moldavscoi.

Adecă Domnie Me m'am milostivit, dat-am și am întărit sfintei mănăstiri, ce se chiamă Dobromira, pre Soveja în țanut Putnei, unde iaste hramul Nașterii Domnului nostru lui Isus Hristos, ce iaste zidită cu cheltuiala bunului creștin, fratele nostru, răpousatul Matei Basarab Vvod Țării Muntenesți, la obârșie Dobromirului cu niște munți și cu loc de braniște anume Zboinele i Glăbucul pân în Lepșa și pre Lepșa în gios până unde să împreună cu hotarul Tulnicilor și în Cașin și în Sușita și Răchitașul, ce au fostu drepte domnești.⁴ Așijdere dăm și întărim sfintei mănăstiri, ce mai sus scriem Dobromira cu alte locuri de bra-

prețios caet intitulat *Notițe și culegeri*, 1906 în care pe lângă o foarte interesantă bibliografie vrânceană se găsesc transcrise de D-sa numeroase documente. Intrucât, din nenorocire, originalul celor mai multe din ele s'a pierdut, cu invoirea D-sale, dau publicității parte din aceste transcrieri, sublinind faptul că D-sa este cel dintâlu care a pășit pe calea spinoasă a culegerii de documente vrâncene.

¹ Este vorba de sigur de mai multe cete de răzeși identificate prin numele bătrânului, ai cărui descendenți sunt Buda, Rusul etc.

² feciorul lui Bodin. V. *vol. I*, no. 14.

³ feciorul lui Bodin. V: *ibidem*.

⁴ Vezi *vol. I*, no. 25.

niște din obârșia Șușitai și din curmătura Sovejei, apa Șușitai în gios pe dâmbe părțile pân în Vale Boului și în tot câmpul Sovejii și cu toate curăturile și în gios până unde spun uricile, ce iaste dreaptă cumpărătură răpousatului fratelui nostru Matei Basarab Voevod drept opt sute de galbeni ¹. Așjidire iarăș dăm și întărim sfintei mânăstiri cu alt loc, ce se chiamă Runcul, ce iaste cumpărat de Răducanul comis cel mare den Țara Românească, drept patruzăci de galbeni și au dat la sfânta mânăstire pentru sufletul lui și a părinților săi ². Așjidire dăm și întărim sfintei mânăstiri pre altă bucată de loc din Vale Boului până în gura Cremeneșului, giumatate de acel loc, ce iaste cumpărătură iarăș răpousatului Matei Băsarab Vodă dela Mihoci și dela frații lui drept o sută de galbini ³ și așjidere dăm și întărim sfintei mânăstiri cu niște părți de ocină din Câmpurile de gios, părțile a trei bătrâni, ce au cumpărat iarăș răpousatul Matei Basarab Vodă dela Vlașca și dela frații lui drept șasă zăci de galbeni și iarăș dăm și întărim sfintei mânăstiri cu o poiană mare de pre Cremeneșul, care poiană o au dat și au dăruit sfintei mânăstiri Ion Țafle și cu ficiorul său Condrat ⁴ pentru sufletul lui și a părinților săi și l-au scris la mare și sfântul pomelnic. Deci și Domniea Me împreună cu tot sfatul nostru, văzând ispășoc de danie și de miluire și de întăritură dela răpousatul Vasile Vodă ⁵ și dela Domnie Me încă am miluit și am întărit sfintei mânăstiri, ce mai sus scriem, Dobromira, toate părțile de ocină ce sânt scrisă mai sus și uric și întăritură din tot locul, cu tot venitul și alt nime să nu să amestece.

7173, Iuni 18.

Evstratie Dabija Vvd.

Stratul

Asămine fiind după cel adevărat s'au incredințat de către mine.

Costachi Ghica logofăt.

Colecția d-lui profesor Gh. Ghibănescu — Iași ⁶.

¹ V. *ibidem*, n-le 21 și 22.

² V. *ibidem*, no. 22.

³ V. *ibidem*, no. 22.

⁴ V. Ion Țafe, *ibidem*, no. 21, p. 13 și Condrat, fecior lui Ioan Țăpii *ibidem*, no. 55, p. 33.

⁵ Publicat în *Vol. I*, no. 21.

⁶ Volumul manuscris LII, f. 243.

6. 7182, (1674).

Zapis prin care Enache snă Ștefanii vinde unchiului său Lepădat și mătușii sale Cristinei partea sa de moșie din Păulești, pentru că l-au grijit la moarte.¹

Adecă eu Enache snă Ștefanii, nepot lui Lep[ă]dat, pe cum să s[ă] știe că mi-am vândut parte me ci mi s'alegi din Vrance din sat din Păulești și mi-au dat ocă cear[ă], 1 merță pân[e] și doi lei ban[i] de m'au grijit la mo[a]rte me. Deci eu mi-am dat tot parte din tot locul cât mi s'ar veni ca s[ă] fii unchiu meu moși[e], mătuși Cârștini și ticiorilor dumisal[i] și nepoșilor dumisal[i] și cându am făcut acesta zapis s'au tâmplat (rupt) meu Ștefan Grec (?) și . . . (rupt) cumnatu și pentru credința am pus degetul eu Enachi am vândut

eu Stefani

eu Acsăntie

Mart, let 7182.

Colecția mea.

7. 7187 (1678), Noemvrie 2 — Regest. —

Zapis prin cari Ichim sin Nechita ot Câmpuri vinde a sa driaptă moșii, baștină și cumpăratură, 8 pământuri în Dialu lui Rugină², din hotar Vizăuțului pân' în hotar Sovejii și drept la vale pân' în Pâriu Fântâniei, părintelui Athanasii, egumen mănăstirei Vizantia³ drept 2 boi de lei și o vacă cu vișel drept 6 lei.

Arh. St. Iași. Tr. 965, op. 110, dos. 36, fila 11.

8. 7191, (1683)

Zapisul prin care Lupul David din Valea Cozei se împrumută cu doi lei dela vornicul Lepădat pentru care îi pune zălog un pogon de loc sterp.⁴

eu Lupul David din Vale Cozăi pe cum să s[ă] știe că sintu dator cu doi lei și neavându acei doi lei mi-am pus un pogon

¹ V. regestul în *Vol. I*, no. 67, p. 46.

² Numele dealului vine dela Pătru Rugină, bătrânul mare al răzeșilor de Câmpuri. V. *vol. I*, no. 21, 23, 217.

³ Zapisul acesta ca și cel din 7198, Aprilie 29 (v. mai jos 11) întemeiază stăpânirea mănăstirei Vizantia în moșia Câmpurile.

⁴ V. regestul din *Vol. I*, no. 67, p. 47.

de loc stârpu, ce este pi din sus de vie dumisal[i] vornicului Lep[ă]dat și acești doi lei sintu dator dumisal[i] vornicului Lep[ă]dat și am pus zălog, in doa lun[i], nedându-i ban[i], să fie lăcul acel poșon de istov și cându am făcut această scriso[a]r[e] s'au tîmplat Ignat Săc[ă]luș și Nagul și Vas[i]lie Pricop.

let 7191.

Colecția mea.

9. 7192 (1684), Mai 20.

Zapis prin care Mărica, fata lui Ioniță din Vitănești vinde vărului său Lepădat partea ei de moșie din Păulești.¹

Adecă eu Măriea, fata lui Ionițe din Vitănești, scriu și mărturisescu cu cestu adevărat zapis al meu pe cum am vândutu de a me bună voe de nime silită, nici asuprită ce de a me bună voe am vândutu a me dre[a]ptă ocin[ă] și moșie din țarin[ă] și din câmpu și din păduri și din fâneți și cu vaduri de moară și cu tot vinitul, cătu să va alege parte me, i-am vândut-o dumisali vărului Lepădat și giupânesăi dumisali și cuconilor dumisali și cuconelor și nepoților și strănepoților dumisali ca să-i fie dumisali moșie în veciu și mi-au dat pe ace moșii douăzăci de lei băt[utu] bani gata și la această tocmală a noastră s'au prilejit mulți oameni bătrâni și tineri anume Ion Tutovanul ot Vinișăști și Ioniț snă Iorgăi ot tam și Furdiui zet Iorgăi ot tam și Acxintii snă Ioniț Zg[ă]rciu... și Ștefan Grici ot tam și Vasilii snă Ion Tufan ot tam și Neculai snă Măgdălinii ot tam și Crăstea, ne[po]t] Măricăi, ficiorul lui Dumitrașco ot Scăueni și alții cari să or iscăli mai gios și cându i-am vândut această moșie me-am întrebat toți ominii mei s'o cumpere, iar dumnelui vărul Lepădat mi-au dat acești bani, carii mai sus scrii. Deci și noi acești oameni, carii ne am tîmplat la această tocmală, văzîndu tocmală bună și văzîndu plata deplin[ă] ne am pus degetili și iscăliturili în loc de pecete ca s[ă] fii de mari credință la mâna dumisali.

let 7192, Mai 20.

Furduiu zăt Ion (x)	Acxintii sin Zgărciu (x)	Ștefan Griț (x)
Vasile sin Ion Tofan (x)	Necula sin Măgdălinii (x)	
Albul sin Martii (x)	Ion Bândar (x)	Ion Tutovanu iscăl.

Colecția mea.

¹ V regestul publicat in *Vol. I*, no. 65, p. 46.

10. 7192 (1684), Mai 20. ¹

Zapis prin care Pavel, feciorul lui Ioniță din Vitănești vinde vărului său Lepădat partea sa de moșie din Păulești

Adecă eu Pa[ve]l, ficiorul lui Ioniță din Vitănești scriu și mărturisăscu cu cestu adevărat zapis al meu pe cum am vândut de a me bună voe de nime silit, nici asuprit, ce de a me bună voe am vândutu a me dre[a]ptă ocină ș[i] moșie parte me din Vrancea, din satu din Păulești, din vatra satului ș[i] din țarină și din câmpu ș[i] din finețe ș[i] din păduri și cu vaduri de moară și cu totu vinitul, câtu să va alege parte me, i-am vândut-o dumisali vărului Lepădat ș[i] giupânesăi dumisali și cuconilor și cuconilor (sic!) dumisali ș[i] nepoților și strănepoților ca să li fii dumilor sali moșie în veciu și me-au datu pe ace moșie doă zăci de lei băl[uți] bani gata și o iapă cu mânzu și la această tocmală s'au tâmplat mulți oameni buni bătrâni și tineri anume Ion Totovanul ot Vitănești și Crâste, nepot lui Pavăl, ficiorul lui Dumitrașcu ot Scăuene ot Țar[a] Rumâ[neas]că ² și Ghiorghie Muntia[nu] ot Vitănești și Acxintii snă Ioniț Cu[. . .]răcio ot tam și Ion Tufan și Necula snă Măgdălinii ot tam și Gligori brat ego ot tam și Mafteiu ot tam [și Vasil]ie snă Tufan ot tam și alții carii să or iscăli mai gios și cându am vândut această moșie mi-am întrebatu toți oamenii mii și toate rudele meli și toate sămințiile meli și nime dintru oamenii noștri nu s'au aflatu să o cumpere, iar dumnelui vărul Lepădat ne-au dat acei bani și acē iap[ă], care mai sus scrii. Deci și noi aciești oameni carii sintem scriși mai sus ne am tâmplat la această tocmal[ă], văzindu tocmală bună și văzându plata deplin ne am pus degetili și iscăliturili mai gios ca s[ă] fie de mari credință la mâna dumisali.

1. 7192, Mai 20.

Ghiorghii Muntianu (x)	Acxintii sin Zgărci (x)	Ion Tufan (x)
Necula sn Măgdălinii și Gligori brat ego. (x)		Ion Tutovanu iscal. (x)
Maftei și Vasilie sn Tufan și Ștefan Greci ³ (x)		
	Albul sin Martii	Ion Bândar.

Colecția mea.

¹ V. registul în *Vol. I*, no. 67, p. 46 și N. Iorga, *Studii și documente, I*, nle 43 și 73, pp. 86 și 92 Ioniță din Vitănești (1659) și Lepădat, vornicul de Vrancea (1682).

11. 7198 (1690), April 29. — Regest. —

Zapis prin cari Matii sin Gurge vinde o săcătură la Lac cu Lozii, în dial, spre apus pân' în dial dispre răsărit, pân in Şuşița. din Săcătura Ciomăgeștilor, sfântii mănăstiri Vizantia drept 9 lei bătuți.

Arh. St. Iași. Tr. 965, op. 1110, dos. 36, fila 11.

12. 7205 (1697), Mart 14. — Regest. —

Zapis prin cari Andrii Surdul dă un locu din Blana lui Coman² fetii Nastasii spe o o stăpâni ia în bună paci, precum și o giunătați di blană, ci au fost prisacă, pi marginea podeiului din gios, în Valea Veghiurilor.

Arh. St. Iași. Tr. 817, op. 934 dos. 61, fila 14.

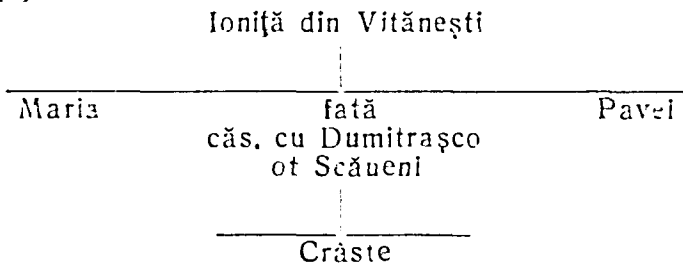
13. cca 1700

Izvodul de bătrâni al satului Spinești.

Izvodu de bătrâni din Spinești anume să s[ă] știe.

Ivanu, ficioru vătavului dinu Spinești, *dinu cei șepute bătrâni*, au merūsu și au luoatu fata vătavului dinu Bârăsăști și *l-au pusu socru-său bătrenu mare în loculu lui.*³ Acestu Ivanu au făcutu unu ficioru, anume Păcuraru. Păcuraru au merūsu și au luoatu fata lui Trifu⁴ dinu Bârăsăști, — Trifu, ficioru Bodaschii. Păcuraru au făcutu 2 ficiori: pe Trefu Goruție i pe Ioanu Flacoe. Trefu Goruție au făcutu pe Măgudălina Lăbădănoae, care se trag Buși-

² Din confruntarea acestui zapis cu cel precedent rezultă următoarea spiță:

¹ Zapisul acesta ca și cel din 7187, Noemvrie 2 (v. mai sus no.7) servește de temei stăpânirii mănăstirii Vizantia în hotarul Câmpurilor.

² V. mai sus nle 1 și 3.

³ V. vol. I, p. XXXVI.

⁴ Un Trif, bătrân mare, în vol. I, no. 145.

lește dinu tre[n]sa. Și au făcutu pe Ghiorughie Ragea, care să tragu alu de Da[n]ciul și au făcutu pe Dumitru Boulu, carei să tragu alu de Lăluță și alu de Mușoilă i pe Mănăilă Mutulu i pe Simioanu Latulu, carei să tragu Lătești.

Ioanu Flacoe au făcut pe Petre, carei să tragu Bahameți ¹ și au făcutu pe Trefu Tepa și au făcut pe Sta[n]ciul. Sta[n]ciul fiindu holuteiu și avându 40 oai, l-au număratu goștinari și au fugitu în Țara U[n]gurască și au luoatu goștinari oa eapă a frăține-său, lui Trifu și ține Trifu dooa părūți și Petre oa parte. Trefu au făcutu pe Dumitru Tepa, care-i să tragu Mărudăcheștii ² i alu de Tătarulu. Și au făcutu pe Floroea carei să tragu Gavrileştii ³ i Bușileștii ⁴ i Vetreștii ⁵. Și au făcutu pe Ioanu Tepa, carei să tragu Dărulari.

Și eu Simioanu Neculaiu, fii[n]du omu bătrānu și apucā[n]du dinu gura moșului și a teti și dinu gurile alūtoru bătrāni, cumu au mărturisitu, așa am mărturisitu.

Colecția mea, ⁶

14. Fără veleat (1700).

Insemnare de datornici din Bârsești și Negrileşti.

Izvod di rămășiți din vin ci-i rămas, să s[ă] știi:

27 de la Stoica [?], 2 par[ale] Ion Văscan, cinci orți Ionit, 12 paral[e] tij el, 18 paral[e] Ștefan Sgaroiu, 5 paral[e] Vasil Dumitrașcu, 5 orți și două paral popa Toder, un zlotu To[a]lder Colce, 12 paral[e] Vasil[e] Grec, 24 de paral[e] Vasile Taff[tă], 12 paral[e] Ștefan a Necul[i], șesă paral[e] Necul[a] Ciocoiu, 11 paral[e] Ion Taff[tă], 13 vedre Dumitru Eș[a]nu, 3 vedre Ion Ivan [?], 13 paral[e] To[a]lder Cârnoiul, 20 de paral[e] Mihaiu Moisiu, 3 potronici vin la zlotaș, 7 paral[e] Dumitru Taff[tă], șes paral[e]

¹ V. vol. I, pp. 73, 97, 144 și mai jos no. 43 în izvodul de bătrāni al Bârseștilor.

² V. vol. I, pp. 144, 148, 149, 186.

³ V. vol. I, p. 145.

⁴ V. vol. I, p. 80.

⁵ Intemeietorii satului Vetrești, roire a Spineștilor. V. vol. I, p. XXIII.

⁶ Dăruiță mie de d-l Constantin Ciută din Herăstrău.

Maşteiu Harabagi, 7 parale popa Costin, un leu Zbârciog, 12 paral[e] Toma Bahnă, ¹ 7 paral[e] Nistor Bahnă.

2 zloţi's dator Eşanului di poloboc din tiu ; 2 lii tij dator Işanului.

Colecţia d-lui Ion Lăduncă - Bârseşti.

15. 7217 (1709), Iuli 14. — Regest. — ²

Invoiala lui Maşteiu Găure călugăr, Vasile Giaboc, Toader zăt Boul, Costandin Gangură şi Vasile Gangură din preună cu toţi fraţii săi, nepoţii lui Bodin şi a Cabii, ³ prin cari să învoesc întri ei pentru o moşie ci ave întri Vezăuţi, la Căpăţana Zimbrului, cari esti din Melciu (sic!) în sus până în Rupturi şi până supt Dialul Babil, o o stăpâni ei întri ei precum au stăpânit şi bătrânii lor.

Arh. St. Iaşi. Tr. 817, op. 934, dos. 61, fila 14.

16. 7223 (1715), Mai 20. — Regest. —

Un zăpis de cumpărătură din veleat 7223, Mai 20 de la Toader, ficiorul lui Tudosii Şchiopul ⁴ şi ficiorii lui Ion şi Vasile, prin cari să arată că au vândut lui Ivan ⁵ şi fimeii lui Antimia din Negrileşti ot Vrancea o parte di moşii dela Poiana cea Mare, din capul Lozilor şi la dial până în pământul lui Mămălaucă şi la dial până în coada pâriului şi în sus până în zarea dealului şi dela Lozii la vale, până în pâriu, alături cu delniţa călugărilor.

Colecţia d-lui Constantin Georgescu-Vrancea.

17. 7227 (1719). — Regest. —

„Zăpis prin cari Dănilă Ciută vinde partea lui de moşii lui Ion Danciul ⁶ drept 3 lei bătuţi, din câmpu, din pădure şi din apă”. ⁷

Arh. St. Iaşi. Tr. 480, op. 520, doş. 77, fila 5.

¹ V. vol. I. no. 161.

² Din perillipsisul de documente al răzeşilor din Vizantia răzăşească.

³ V. vol. I, no. 217, p. 169.

⁴ V. despre Tudosii Şchiopul, vol. I, nle 44, 68 şi 73, pp. 27, 47, 51. Era după cum se vede de aci răzeş de Câmpuri. De aceia şi scrie vânzătorul în zăpisul său despre Ivan că era din Negrileşti ot Vrancea.

⁵ Este vorba de Ivan Vrânceanu despre care vorbeşte documentul din 7242, Octomvrie 24, v. mai jos no. 24 şi vol. I, nle 111 şi 112.

18. 7227 (1719), Maiu 19. .

Copia unui zăpis prin care Petrea, Constantin, Spiridon, nepoții lui Bălan și Ioniță vând lui Vasile Dalica o groapă de fân în Muncei Peșicului.

Adică eu Petrea și eu Constantin și eu Spiridon, nepoții lui Bălan și Ioniță făcut-am acestu adevărat zăpes al nostru ca să fii de mare credință la mâna lui Vasile Dalica ¹ ot Năruja precum să ș[ă] știe că i-am vândut noi o groapă în Muncei Peșicului, de fân și loc de casă, trii fălci și jumătate și ne-au dat pe această moșie trei lei și jumătate, bani gata ca să-i fie lui moșie în veci de veci, lui și feciorilor lui și nepoților lui în veci de veci și când i-am vândut această groapă ne-am întrebat noi toți frații noștri și toate rudile noastre și niminea n'au vrut ca să cumpere. Deci i-am vândut-o lui Vasile și feciorilor lui câți Dumnezeu îi va da. Și când am făcut acestu zăpes au fostu mulți oameni tineri și bătrâni, care mai jos să vor iscăli pe anume ca să să crează.

vă leat 7227, Maiu 19 zile.

eu Petrea vânzător eu Constantin vânzător
eu Spiridon vânzător eu Toader Baltag.
eu Acsinte ot Ruget martur

și am scris această copie după zăpes vechiu.

Alexandru dascal ot Pânticești.

Colecția d-lui Dalica — Năruja.

19. 7231 (1723), Iuli 29. — Regest —

Cartea domnului Mihai Racoviță Voevod către Costachi vt. logofăt și Miron Dima ca să margă la mânăstirea Vizantia să cerceteze ci săcături, pomete i casă au făcut împregiurașii pe locul mânăstirii după pustiire ² și să le risipească și că, după dreptati și urici, să aleagă hotarul mânăstirii de gios împregiur, stâlpindu-l și cu pietri.

Anaforaua divanului domnesc din 1842, Iulie 10. ³

⁶ V. *vol. I*, no. 96, p. 64.

⁷ E vorba de 12 fălci de cosire în hotarul Spineștilor, la Măgură, stăpânite în 1837 de Toader Pasăre din Paltin, nepotul cumpărătorului Ion Danciul și turburat în stăpânire la această dată de Ioan Marin și Toader Marin din Secătura Văsuiului, nepoți lui Constantin Danciul, fratele lui Ion Danciul.

¹ V. în *vol. I*, no. 173, f. 119, o spiță genealogică a Daliceștilor.

20. 7241 (1733).

Hotarnica moșiei Soveja, în care se arată și hotarul nordic al Vrancei și dreptul la sare al Tulnicenilor.

ot Grigore Vodă Ghica bătrânul.

Incepând hotarul din margine poenii Țiplii ¹, unde scapătă drumul spre Cașin, s'au pus o piatră într'un fag, de acolo unde ese drumul în vârful Zăglobului s'au pus altă piatră, de acolo pe plăiuș în capul piscului Ciuiilor au pus piatră în gura Pitroasei; de acolo în matca Cașinului, în apă, stâlp și din matcă în sus până în obârșia apei, unde să hotărăște cu hotarul unguresc, stâlp. De acolo pe plai în sus, pân' unde iase în piscul Macradiului, în Lepșa, în vârvu, în Titilca ce naltă, unde să hotărăște cu Tulnici, stâlp ²; de acolo pe Lepșa ce mică în gios pân' unde să împreună cu Lepșa ce mare; de acolo pre Lepșa ce mare în gios pân' în Sare și acolo stâlp și sare[a] să le fie în doi cu Tulnicii ³. De acolo spre soare răsare prin Bodescul în Scârciobul Neculii din Negrilești și acolo stâlp; de acolo piste pâriul Vulturului în Caciu ⁴, unde să împreună cu hotarul Răchitașului în obârșia Dobromirului și acolo s'âlp; de acolo pe plaiu în gios până în Țuha neagră ⁵ în stâlp lui Brițcan și acolo stâlp; de acolo în curmătura Sovejii, unde să hotăreaște cu Vrancea ⁶ și acolo stâlp; de acolo în vârful Răchitașului, unde să hotăreaște cu Vezăuții și acolo stâlp; de acolo tot în curmezis pân' într'apa Sușiții, unde să hotăreaște cu Câmpurile și acolo stâlp și din apa Sușiții în drum, în pâriu Șchiopului, stâlp;

² Este vorba probabil de pustiirea din 1716 a tătarilor și a nemților despre care vorbește cronicarul Nicolae Mustea, când au robit tătarii pe Dediulescu căpitanul cel mare dela Focșanii Valahiei și când s'au distrus din ordinul turcilor zidurile mănăstirei Mera.

³ V. mai jos.

¹ Numele Poiana Țiplii vine desigur dela Țăplea, Țăfea sau Țăpea despre care vorbește mai sus doc. No. 5, nota 4.

² V. despre hotarul dintre moșia Sovejei și Tulnici *vol. I*, no. 139, p. 95.

³ Cea mai veche mențiune cunoscută mie referitoare la dreptul la sare al vrâncenilor.

⁴ Pâriu care trece prin Bârsești. V. *vol. I*, nle 185 n. și 215, pp. 125, 154, 155, și 158.

⁵ V. *vol. I*, no. 217, p. 171.

⁶ Cf.: „in deal pe pâriul Cărligașilor, pân la curmătura Sovejei, unde să hotărăște Vrancea”, in *vol. I*, no. 21, p. 12 și no. 217, p. 171.

de acolo piste pârai în buza piscului, stâlpu; de acolo în sus pe Cremenet, în gura Durmaciului și acolo stâlpu; de acolo în sus pe Cremenet pân' în potica Runcului și acolo stâlpu; de acolo în capul Ploștinii Țepții, pîn unde trece potica piste pâriul Ploștinii, din pâriul Ploștinii pân' în dealu este o bucățe de poiană a Câmpurenilor, pân' unde să împreună hotarul în deal cu hotarul manăstirii Cașinului, i s'au încheiat tot hotarul manăstirei Soveja.

7241.

Balș vornic

Ion Tăutul paharnic

Colecția d-lui profesor Gh. Ghibănescu.¹

21. 7241 (1733), Marti 26. — Regest. —

Mărturia cercetătorilor Vasilachi Taftă² din Negrilești și Gavrilă Grosul din Poiană³ și Murguleț, vornic de Țifești și Postolachi, vornicul de Cucueți, cari rânduiți fiind de vornicul de Vrancea din poruncă să aliagă i să măsoari și să împărtaşcă părțile Dochii⁴ și a Marii, ce vor fi având atât în hotarul Vrâncii și ocolul Gârlilor, (la Clîpicești și Codrul Sârbilor).

Arh. St. Iași. Tr. 828, op. 945, dos. 21, fila 24.

22. 7241 (1733), Iuni 18. — Regest. —

Cartea domnului Costandin Neculai Voevod către clucerul Ștefan Catargiu, după jalba egumenului mănăstirii Vizantii ca să-i aleagă niște părți de cumpăratură ce are și să le lipască cătră ceelantă moșai a mănăstirii, dând și mărturii.

Anaforaua divanului domnesc din 1842, Iulie 7.⁵¹ apud *Surete și izvoade, mss., LII*, 1929, fila 244.² V. mai sus no. 14.³ V. un Gavril Grosu în 1735, răzeș de Spinești în *vol. I.* no. 112, p. 73.⁴ Judecătoria hotărăște că această parte a Dochii din Clîpicești—ca și cea din Vrancea—se cuvine exclusiv urmașului său preotul Sandu Voloșcanu, cu excluderea altor urmași și anume: preotul Costantin Zgarcea, preotul Pavel Andrei, Neculai Chiriță și Simion Ion Popa din Clîpicești, care nu-i recunoșteau preotului Sandu Voloșcanu decât a patra parte. În dosar se face mențiune despre Ivan Vrânceanu, care ar fi avut 4 feciori și de un bătrân Toma Murguleț.⁵ V. mai jos.

23. 7241 (1733), Iulie 20. — Regest. —

O copie di pe un ispisoc dela domnul Constantin Neculai Voevod din veleat 7241, Iulie 20, prin care se arată că s'au pârît de față înaintea domnii sale și a tot sfatul Ștefan Gurău [=Găure?], feciorul lui Mafteiu și diaconu Leul, ficiorii Rusii și Ion Giaboc, nepoții Cabii și a lui Bodin cu egumenul de Vizantia pentru moșia lor Vizăuțul și Păstrăvile, zicând călugării de Vizantia că au strâmbătate și împresurare dinspre acești oameni. Iar acești oameni au zis că ar avea ei împresurare dispre călugări, că și la domnia lui Vasile Voevod au avut pără cu călugării de Vizantea și au rânduit pe Dabija spatar ¹ de au mers acolo, de li-au hotărît și i-au așezat și au dat ca să țae ficiorii Cabii și a lui Bodin din Tulburea în sus până în vârful Ghergheleului și până la Lacul cu Lozile și până în Măgura Vizăuțului și până în hotarul călugărilor și până în Dialul Babii și peste băștia (?) Vizăuțului cel mic, cu tot vinitul pi dresi ci au arătat dela Petru Voevod și întăritură dela Radu Voevod, alegându-se într'acest chip locul dinspre vrânceni, anume dinspre Negrilești și dispre Bârsăști ² și dispre călugării de Vizantea, puindu-le și semne hotare, însă poiana Tulburei, de îmbe părțile până în apa Surtii (?) tot a lor să fie. Mai arătând și altă mărturie de hotară dela Rusul și Buta vornicul de poartă, pe care s'ar fi arătat cum au luat călugării cartea lui Duca Voevod la acești boeri, ca să le hotărască locul dinspre alți răzăși și mergând acolo au ales ca să aibă călugării a ține din gura Văii Ursului în sus și din curmezișul spre Câmpuri până în zarea dealului în dreptul gurii Văii Ursului și în cea parte de Vizăuț, până în zarea dealului Vizăuțului celui mic, arătând că au judecat ca să ție fiește care pe acele hotare ci s'au hotărît de Dabija spatar, în vremea lui Vasile Voevod, cari această copie de ispisoc arată acel Iordachi Craiță, cari au spus răzășilor că au văzut ispisocul la Partenie călugărul, arătând că o au scos această copie di pi cel adivărat ispisoc.

Colecția d-lui Constantin Georgescu-Vrancea.

¹ O nouă și interesantă informație asupra hotarnicei făcute de către Dabija spatarul, despre care se vorbește în *vol. I*, nle 127, 143, 158, 217 și pp. 82, 99, 105, 170.

² S'ar părea că urmașii din Caba și Bodin nu erau vrânceni. O explicație poate ar fi celace scriu mai sus în nota doc. 3.

24. 7242 (1734), Octomvrie 24. — Regest. —

O împărțială din velat 7242, Octomvrie 24 iscălită de Atanasie, episcopul Romanului și de Constantin Razu spătar, prin care se arată împărțiala, ci au făcut, de părți de moșie, ficiorilor lui Ivan Vrâncean,¹ carile să arată mai sus la zăpăsul dela no. 5,² arătând că 7 fălcii din Poiana cea Mari cum și o groapă de fân dela Ploștina să le stăpânească Dochița, fata lui Ivan.

Colectia d-lui Constantin Georgescu — Vrancea³

25. 7243 (1735), Maiu 13. — Regest. —⁴

Zăpăsul prin cari călugărul Bălan vindă lui Toader Bobeică⁵ o moșie din Podei, din Blana lui Coman și cari mergi până în Vezăuțu Mari, spre Tulburi, di a o stăpâni numit Bobeică în bună pace.

Arh. St. Iași. Tr. 817, op. 934, dos. 61, fila 14 verso.

26. 7267 (1755), August 23.

Mărturie dela Șandrea, biv vel pitar și Ștefan Popăscul, vornic de poartă, rânduiri de domnul Matei Ghica pentru împărțirea munților Vrancei, între satele vrâncene.

Din luminată porunca a pre înălțatului domnului nostru Noi Matei Ghica Vvod fiind noi rânduiri cu luminată carte Mării Sale, intru care ni s'au poruncit ca să mergem în Vrance să hotărîm și să împărțim *munții domnești, ce sînt alătura cu Vrance* de către Țara Ungurească și să facem părți tuturor satelor de Vrance, pentru care munți au avut giudecată, la luminat divanul Mării Sale lui Vodă, oameni den Vrance, unii cu alții, stăpânind numai o samă de vrânceni o samă de munți, iar o samă de sate nu stăpâne nimic. Și au hotărît Mărie Sa dela luminat divanul Mării Sale, făcând Mărie Sa milă, de li-au dat toț[i] munții să fie a tutu-

¹ Cf. vol. I, no. 112, p. 73.

² V. mai sus no. 16.

³ Regestul extras dintr'un hrisov al domnului Ion Sandu Sturza cu data de 1823, Avgust 6, originalul fiind prezentat divanului, la aceea dată de răzeșii din Găuri.

⁴ Din perillipsisul de documente al răzeșilor din Vizantia răzășească.

⁵ V. vol. I, pp. 90, 99, 140.

ror vrâncenilor de prin toate satele Vrancei ¹. Deci noi pre luminata porunca Mării Sale lui Vodă, am mers în Vrance și am poruncit de s'au strâns toți oamenii de prin toate satele și am făcut izvod anume de câți munți sint și neputându-să măsura munții nici într'un chip, fiind locuri grele, am socotit venitul munților pe an, carele câte cât se vindea pe an și carele de ce potrivă este și așa adiverind vânzarea și venitul a fiești căruie munti, am socotit și au cuprins 240 lei venitul tuturor munților acestora și am căutat și birul satelor câți bani dau la čfert ² și au cuprins 645 lei și li-am împărțit munții cu prețul lor și li s'au venit câți 45 de bani de leu și am făcut parte satelor, căruia cât i s'au venit pe banii lor, ca să știe fiește care sat muntele său și unde va stăpâni, precum am arătat anume mai gios și le-am dat țidule la fiește care sat, iscălite de noi ca să-și știe fiește care sat muntele său și să nu să mai întinză unii în parte altora și ca să lipsască toate pricinile dintre dânșii. Și această așazare și hotărîre o au priimit-o și ei cu toții, numai o samă de sate au arătat zicând că ei n'au loc de hrană ca alte sate, ce mai puțin și mai strâmt, la care au mărturisit și alte sati și noi încă am văzut că le iaste locul mai strâmt. Și pentru aceasta iarăș am socotit împreună și cu toți vrâncenii și am mai luat loc de munte de la o samă de sate, de la care s'au adiverit că au loc mai mult în Vrancea și am mai dat acestor sate ce au loc mai strâmt, anume satului Valea Cozii și i-am mai dat munte de 11 lei piste cât i să făcè partea lor și satului Poiana i s'au mai dat munte de 12 lei și satului Bârsăștii i s'au mai dat munte de 2 lei și 4 parale și așa s'au priimit și ei cu toții și într'acest chip li-am împărțit și munții, anume cum arătăm în gios :

¹ Această dăruire a munților nu inseamnă numal decât că munții erau domnești. Este vorba probabil de obișnuita formulă de confirmare a proprietății de către domn. In acelaș sens și hrisovul din 7244, Ghenari 20 dela domnul Grigore Ghica, *vol. I*, no. 114, p. 75. V. și H. H. Stahl *Documente vrâncene*, I. nle. 10 și 12.

² V. pentru corelațiunea dintre bir și stăpânirea munților hrisovul domnului Constantin Dimitrie Moruz, din 1777: „*necisluindu-să împreună cu ceilalți vrânceni la banii visterlei, pentru aceasta i-au oprit din stăpânire*”. V. *vol. I*, no. 161, p. 108. In acest fapt își află explicația, după procesul cu vistiernicul lordache Roset Roznovanu, împărțirea munților pe sate în proporție cu contribuția fiecărui sat la cheltuelle procesului V. și *vol. I*, no. 221 și 222.

1. Satul Negrileşti i s'au dat muntele Păișele 14 lei și Hărtanul¹ cu Stogurile 10 lei și Bușteni² 4 lei.
2. Satul Tulnicii i s'au dat muntele Lepșa 15 lei și Strărașul 3 lei.
3. Satul Valea Cozii i s'au dat muntele Coza de mijloc . . lei pol și Capul Cozii de sus cu Mușatul 16 lei pol și trei lei să dei satul Săcăturii.
4. Satul Păulești i s'au dat muntele Chetrosul 14 lei și Verdele 12 lei.
5. Satul Spinești i s'au dat muntele Zboina 18 lei și Tojanul³ 6 lei.
6. Satul Bărseștii i s'au dat muntele Lapășul de sus⁴ 12 lei și Buneul 12 lei și trec mai mult 6 lei, 4 par[ale] și s'au orânduit să-i de 5 lei satului Colacului și un leu la Vezăuți și 4 par[ale] Săcăturii.
7. Satul Poiana i s'au dat muntele Lapășul de jos, Săripăul 14 lei și Mușa 12 lei și Giurgiosul (sic) 14 lei; trec 4 lei, 3 par[ale] mai mult și s'au orânduit să-i dea trei lei satului Valea Sării și un leu Voloșcanilor și trei par[ale] Săcăturii.
8. Satul Nărujăi i s'au dat muntele ce-i zic Munțișoarele 20 lei și trec mai mult 2 lei și s'au orânduit să de satului Voloșcanilor.
9. Satul Călimanu i s'au dat muntele Macradeiul pân în vârful Muncelul lui Frența și cu poeni 10 lei și trece un leu mai mult și s'au orânduit să-l de satului Vezăuțului.
10. Satul Voloșcanii i s'au venit muntele Fața Arișoai 5 lei și să mai ia un leu dela Poiana și doi lei dela Năruja
11. Satul Valea Sării i s'au dat muntele Mișina și Munțișorul pân în curmătura lui drept 10 lei și să mai ia trei lei ot Poiana.

¹ S'ar găsi astăzi pe teritoriul comunei Ghelențe din Ardeal. Inf. preotului Alex. Burgă din Hăulișca.

² În spre satul Hujdula din jud. Trei Scaune. Informația preotului Alex. Burgă din Hăulișca. Evidentă încălcare de graniță!

³ Este vândut de bătrânii de Spinești și Păulești în anul 1793. V. mai jos no. 48.

⁴ Satul Bărsești stăpâneă în adevăr, Lapoșul de sus încă din 7243, Ghenarie 28. V. vol. I. p. 73.

12. Satul Colacul i s'au dat den muntele Buneul, ce-i la Bârsești 5 lei.

13. Satul Săcătura i s'au dat trei lei ot Valea Cozii și cinci par[ale] ot Poiana și 4 parale ot Bârsești.

14. Satul Vezăuțul i Găurile s'au dat muntele Capul Cozii din gios 10 lei și să mai ia un leu dela Bârsești și un leu dela Căliman.

15. Satul Neriajul i s'au dat muntele Poenile Sării 6 lei și cu această așezare s'au socotit și am hotărit după cum am arătat mai sus și li-am dat această mărturie la mâna tuturor vrânșenilor, cari mergând la Marie Sa Vodă să-i facă și ispisoc dela Mărie Sa.

let 7267, Avg. 23.

Șandrea biv vel pit[ar].

Ștefan Popăscul vornic de poartă.

Viind față cu toții înaintea noastră și întrebându-i sânt odihniți după așezământul ce scrii mai sus și cu toții au priimit.

Constandin Balș biv vel vornic.

Colecția Familiei Roznovanu-Stânca.

27. 7265 (1757), Iunie 20. — Regest. —

Cartea domnului Scărlat Ghica Vvod cătră isprăvnicia de ținut Bacăului, urmată după jaloaba ci i s'au dat de către Toader Danganu ¹ cu ai lor pentru părțile lor de moșie Andrieșănești și Lepădătești ² vânduti, schimbat și stăpânite di Ioniță Lipan. ³

Arh. St. Iași. Tr. 1785, op. I 2035, dos. 483, fila 348 verso.

¹ Acest Toader Danganu, după cum rezultă atât din regestul de față, cât și din dosarul din care l-am extras, pare a fi, — fără să se poată preciza, fie cumnat cu Ursache Lepădatu, fie văr cu Ioniță Lipan și Miron Lepădatul. V. spița genealogică din *vol. I.* p. 63.

² Faptul că se vorbește de Andrieșeni și de Lepădătești ca de două neamuri deosebite ne face să ne întrebăm dacă nu cumva Andrieș Lepădatul despre care vorbește actul din 7226 (1717), Dechemvrie 2. publicat de noi în *vol. I.* p. 63, nu este în realitate Andrieș sau Andrieșan (cum îl găsim numit uneori) zet Lepădatul.

28. 7265 (1757), Iulie 2. — Regest. —

Invoiala ci dă Ioniță Lipan cuprinzătoare că pentru părțile ce au vândut¹ a neamurilor lui, li lasă alti părți a lui înprotivă și că nici va mai vindi din părțile rămasă, fără știrea neamurilor.

Ibidem, fila 349.

29. 1760, Avgust 3.

Mărturia de cercetare a vornicului de Vrancea, în pricina dintre răzeșii de Vidra și Căliman, cu popa Tudorache.

Cinstiți Dumv. boeri judecători, cu plecaciunemă închin Dumv.² Înștiințaz pe Dumv. că viind popa Tudorache cu un răvaș al Dumv. întru care ne scrieți pentru pricina unii moșii, ce au avut cu Călimanii și cu Vidrenii acestu priotu, ca să le iau sama, jăluind popa că ar fi intratu acești oameni de au cosit moșiea lui cu sila, la care, dupe poronca Dumv., am mersu acolo la acel loc și întâi am luat hotarul pe unde au pus sămne dum[nea]lui clucer Stamatîn și sămnele nu s'au găsit; dar măcar că pricină pentru hotaru nu iaste, că oamenii să ținu de acel hotar, numai acestu popă Tudorachi și cu neamul lui nu să află frate cu dânșii pe hotarul Vidrii, ci să află om striinu, după cum ne-au mărturisit oameni bătrâni și mai vârtos că și câte scrisori are el de judecări, la nici unile nu-l arată ca să fie de hotarul Vidrii, dar cum-părătoru iaste. Și i-am cerut zapisile și n'au vrut să le arăti toati, că zicē că și el iaste de moșie și nici o dovadă n'are. Și mai are și săcături făcute de moși-său, pe lângă cumpărături, tot într'acestu hotaru al Vidrii și nu-și stăpânești săcăturile numai cătu au săcatu moși-său, ce să întinde mai multu pân pădure i pân tufe, pe undi iaste loc de cositu, câte o spărturică, dar nu săcătură, și cosește el, dar pe unde au mersu câte un moșniean

Cât privește care anume sunt moșiile despre care e vorba aci, v. mai jos doc. din 1853, Noemvri 10. Regestul nu se referă deci numai la Vrancea.

³ În volumul LII manuscris de *Surete și izvoade* al d-lui prof. Gh. Ghibănescu întâlnesc următoarea notă: „7263, Fevr. 4. Ioniță Lipan căpitan este stăpân în Păulești pe partea popel Cornilă „că să numește partea boerului.” Cf. vol. I, no. 167, p. 111 notă.

V. în vol. I, no. 129, p. 83 regestul hotarniceii prin care se delimitează unor vrânceni un pământ din Păulești vândut de către Nicolae-Lipan.

de au cosit fân[e]ștele, el au dat foc căpițelor de au arsu și cu acestu mijloc popa coprinde mai tot hotarul Vidrei, loc ca de 20 de clăi și mai bine și pân țarină încă dijmuește și rămân moșnenii ca niște streini. Eu am apucat pe popa ca să scoat[ă] zapisăli de cumpărături, ca pe cât îi va scrie zapisăli atât să stăpânească, dar nu mai mult și el n'au vrutu. Așjdere și pentru secăturile moși-său, ce au făcutu pe acestu hotaru, pe unde se va dovedi cu oameni bătrâni, iarăși să le stăpâne[a]scă cu pace, dar în câte nu iaste, ca să dea dijmă moșnenilor, de vreme că neamul lui nu să află de acestu hotaru al Vidrei. Așjdere și pentru un vad de moară, ce iaste iar pe hotarul Vidrei, în apa Vizăuțului, neavând popa nici o trieabă s'au sculat într'o noapte cu oameni și au mersu de au risipitu moara moșnenilor și au făcut el alta și nici cumpărătoriu iaste, nici de moșie, ce tot în sila umblă numai. La aceste, la toate, rămâne la hotărîre Dumv., dar pentru bătaia, ce au jăluit popa că l-au bătut oamenii, s'au găsit minciuni că au mărturisit oameni bătrâni, ce au fost de față, de care ei nu ave nici o trieabă, fiind den alte părți, că popa s'au fost învârtejind cu coasa pân oamenii, ca să-i tae dupe moșie, dar oameni[i] văzând nebunia lui, ca să nu facă vre-o poznă l-au îmbrățosatu unul pă dinapoi și i-au luat alții coasa din mână și au frânt toporiia și pop[a] au începutu a să zgârie singur pe mâini, dar dau unii sama că ar fi și râios și cum veți credi dumv. că oamenii vinovați nu sintu.

De aceast[a] înștiințez pe Dumv. și fiți Dumv. sănătoși.

Avgust 3, 1760.

Al d-tali plecat

(ss) *Indescifrabil*, vornic Vrâncii.

Colecția Familiei Roznovanu — Sânca ¹

30. 7276 (1768), Maiu 16. — Regest. —

Mărturiia lui Ion Gigât ² de cercetarea ce au făcut din poroncă stărostii în pricina lui Apostu Blăgoi cu Ionița Precop ot

¹ Apud Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoade mss.* LII p. 244 verso.

² Ion Gigâtul a fost vornic de Vrancea. V. vol. I, pp. 83, 95—97 99. 173 și N. Iorga, *Studii și documente*, II, no. 894, p. 335. A fost căsătorit cu Catrina, fata lui Toader Ciorneiu zăt popli Toader ot Târgovești-Putna. A avut doi copii pe Zaharia, ce au flnut pe o Catrina ot Botoșani și pe Avrămica, căsătorită cu Eni Anastasiu zis Corgoti. Za-

Sârbi pentru un pamânt din hotar Putneștilor ¹ alătore cu hotar Sârbilor și au aflat că numit Pricop, nici părinții săi n'au avut parte de moșie în Putnești, iar Apostu Blăgoi esti moșinaș.

Arh. St. Iași. Tr. 518 op. 562, dos. 25, fila 10.

31. 7276 (1768), Avgust 8.

Mărturia dela Matei Bulubașa, vornic de Vrancea prin care hotărește o pricină pentru Groapa Otăvilor prin jurământ cu brazda după cap.

Facem știre cu această mărturie a no[a]stră la mâna lui Toader Nistoroiu ² precum au avut judecată cu Bodescul și cu Mărtoiu pentru o groapă a Otăvilor, ce să numiește parte Nicoriască, dându jalobă Bodescu și cu Mărtoiu zicându că easte a lor parte Jolfască, la care ca să adeverez[e] și mai bine această jalobă, i-am judecat să scoată martori oameni străini și o parte și alta. Deci la această cercetare Bodescul nu ș'au putut găsi oameni să ia cu sufletele lor cum iaste acea groapă Jolfască, iar Toader Nistoroiu au adus martur pe un Toader Andronic ³ ot Năruja și pe Ioan nemiesnic otam și Sava Stroe otam și au luat cu sufletele lor cum ei știu că acea moșie iaste Nicoriască și știu că de 40 de ani de cându o stăpânește tot Nistoreștii și Bodescul era față și nu le zicea nimica. Acum, după ce au murit Toader Nistoroiu, se scula ca să ia ace groapă, măcară că eu nici cu martori nu i-am putut da încredințare ce i-am zîsu se ia *brazde dupe cap* Radul Nistoroiu și așa se-i dau groapa supt stăpânirea Nistoreștilor, la care înaintea mea *au luat brazdă după cap*. ⁴ Deci eu prin marturi ce au adus și prin brazda ce au luat Radu am dat groapa supt stăpânirea Nisto-

haria Gigătul a avut doi băeți pe Ion Gigătul și pe Dumitrachi Gigătul. V. Arh. St. Iași. Tr. 317, op. 347 (Divanul domnesc), dos. 67.

¹ In acelaș dosar se spune „în hotarul Putneștilor, la Țifești”. Se identifică astfel unde a existat acest hotar azi dispărut.

² V. vol. I, no. 182, p. 126.

³ V. vol. I, no. 224 și p. 186 și Constantinescu și Stahl, op. cit. no. 14, p. 21.

⁴ Incă un act care adeverează existența în Vrancea a jurământului cu brazda în cap este publicat de d-l N. Iorga, în *Brodnicii și românii*, no. III p. 9 Vezi deasemenea, mai jos actul din 1815, Mart 25

reștilor să o stăpânească cu pace. Drept aceasta am dat această mărturie de încredințare.

7276, Avgust 8.

Măteiu, vornic de Vrancea ¹

Această copie s'au scos dă mine după ce adevărată mărturie fiindu vieche și hărtiea ruptă, posleduindu-se din cuvânt în cuvânt nesporindu-să nici scăzându-se măcară o slovă care i se dă și acea vieche la mână și spre încredințare am iscălit.

Preot Nicolai Sachilarie Blagocin.

834, Iulii 2.

Colecția d-lui Dragomir Hănțoiu din Nistorești.

32. 1768, Dechemvrie 31. — Regest, —

Cartea domnului Grigorii Ioan Calimah Voevod dată egumenului de Vizantii, ca după hrisovul de giudecată, ce au avut lăcuiitorii de pe moșiea Găurenii, să aibă a stăpâni ace moșii, fiindcă au rămas dreaptă a mănăstirii și că să-și ei de a zăcea din toate, după obicei.

Anaforaua divanului domnesc din 1842, Iulie 10. ²

33. 1772, Aprilie 14.

Impărțirea (aruncarea) pe patru frați a moștenirii babei Velica.

Voială

Adică noi feciori i fetili, ci ni tragem din baba Velica, făcut-am această hărtii de învoeală pe moșie părințască ca să stăpânim fiiști care parte sa, care la Budă lui Topor ni s'au venit pe trii frați și doo surori câte opsute de prăjini, de osăbit largul falcilor și la Dudăoasa câte șasă fălci de frate, osăbitu pădure la toți frați precum și stârpu din față și la Motoca ³ șasă fălci care s'au dat numai la doi frați și la surori, iar pe Toaderu s'au dat cu toată parte la Nereju și în deal Năruja 4 fălci deosebit blănille de arat, care s'au aru[n]cat pe patru frați, 2 pogoane loc în podu pe din gios de Vasile Nistoroiu și sâlește

¹ Este vorba de Mateiu Bulubașa care a fost vornic de Vrancea în 1768. V. *vol. I*, nle 146, 148, 152, 177, pp. 101, 103, 106 și 107.

² V. mai jos.

³ V. despre onomasticul Motoca *vol. I*, no. 119, p. 77.

baba Vălică iarăş s'o împărţim pe doi fraţi şi doo surori care anume fraţi suntem: Andreiaş, Constandin, Arsănie şi Mariea să avem a împărţi moşii arătată frăţeşte cumu la unu şi la altu, prin care ne[a]mu iscalit.

1772, Ap. 14.

eu Adreiaş
 eu Costantin (x) ne'[a]mu învoitu ficiori Velică
 eu Arsenie (x)
 eu Mariea
 eu Toader sin amu primit partia la Nereju
 eu Toader Nistoroiu mar[tur]
 eu Vasili Nistoroiu mar[tur]
 eu Nistoroiu cel mic mar[tur]

Colecţia d-lui Constantin Ciută din Herăstrău.

34. 7281 (1772) Septemvrie 13. — Regest. —

Cartea domnului Grigori Iancu (sic) voevod urmată după jalba lui Toader Ruptaşu cu ai lor că Ioniţă Lipan¹ călcând învoiala săvârşită, de mai sus², au mai vândut şi din aceli lanti moşii.

Arh. St. Iaşi, Tr. 1785, op. I 2035, dos. 483, fila 349.

35. 1772 Dec. 20. — Regest. —

Izvod di zăstre pentru părţile de moşie dat di Miron Lepădatu³ cătră ginerile său Neculai Pălade.

Arh. St. Iaşi, Tr. 1785 op. op. I 2035, dos. 483, f. 20.

36. 1777, Iuli 10. — Regest. —

Un înscris a vornicului de Vrancea Neculachi prin cari arată că Toma Avram şi Vasile Grecul să stăpânească în două

¹ Pe Ioniţă îl aflăm, călugărit sub numele de Ionichie, într'un zapis din 1762 alături de fiul său Nicolae. Arh. St. Iaşi, Tr. 1785, op. I 2035, dos. 483, f. 349.

² V. mai sus no. 28

³ Miron Lepădatu este fratele Mariei, soţia lui Ioniţă Lipan. Miron a fost bunul paharnicilor Ion şi Iancu Similachi. V. Arh. St. Iaşi, Ministerul Justiţiei. Tr. 1785 op. 2035, dos. 483, fila 286 şi 287.

partea de moșie din hotarul Negrilești ¹ cu Toma Bahnă și Ion Stelea, fiind cu toții neam.

37. 1777. — Regest. —

Un înscris a lui Ion Stelea și Toma Bahnă și alții prin cari arată curgerea neamurilor lor și cum au să stăpânească părțile lor de moșii.

Ambele regeste în Arh. St. Iași. Tr. 695, op. 1110, dos. 4, fila 4.

38. 1783, Mai.

Carte domnească prin care se numește Ion Avram vornic de Vrancea. ²

Noi Alexandru Constandin Voevoda, bojiu milostiu gospodar zemle Moldavscoi.

Facem știre cu această[ă] cart[e] a Domnii Mele că iat[ă] prin alegire dum[nealui] hat[manului] am făcut Domnie Me vornicu de Vrance ot ținut Putnii pe Ion Avramu, căruie i s'au dat îndestulă poroncă și învățătură în ce chipu să urmezi la toati trebile aceștii vornicii și să s[ă] poart[e] cu dreptate și cu silință la toati poroncile ce i să vor da atât de cătră dum[nealui] hat[manul] cât și de cătră dum[nealor] starost[i] de ținut Putnii din poronca Domnii Mele. Să fii silitoriu și sirguitor a le împlini toat[e] la vreme lor înblând și pintre lăcuiorii din Vrance cu blândeți și socoteală, ferinde-să de jafuri și de interesuri, căutându și cum-pănindu dreptatea a fișticăruia, pe nimi să nu asuprească cu nedreptate, ce la toati să urmezi cu dreptate, precum i s'au poroncit. Și i s'au dat și toți lăcuiorii vrânceni i panțirii de acolo supt ascultarea sa.

Pentru aceia dămu poroncă voi panțiri i lăcuiori din Vrance cu toții să aveți a da ascultari numitului vornicu la toati celi ce

¹ Pământul face obiectul unui proces între Ion Soare și Toma Babiș ce-l zic și Avram. Câștigă cel dintâi. E vorba de: „3 firte din 6 ce stăpânește în partea Murgească pe malul Grumăzaștilor, în hotarul Negrileștilor“. Locul e revendicat de Babiș „supt cuvânt că partea bătrânii Obretina li să cuvine s'o stăpânească în jumătate din tot locul, după mărturia de judecată din anul 1777 a vornicului de Vrancea, iar păritul s'a împotrivit că depe ace bătrână Obretina el trage parte de pe maică-sa și că părțile depe Obretina sînt la alte locuri numite la Gavane și în Câmpul Grumăzaștilor“.

² Este actul citat în *Studiul introductiv din Voi. I*, p. XXXVII.

va poronci atât din poronca Domnii Meli cât și a dum[nelor] starost[i] de ținut Putnii, ce sînt din poronca Domnii Meli, căci pentru cei ce nu ar da ascultari are voe dela Domnie Me se-i certe pe fiști cari după vina sa; cum și ori pentru ce oameni streini va găsi vornicu acolo se aibă a-i cerceta pre cu amăruntul, ce feliu de oameni sînt și cu ce trebuință înblă și cari nu va ave niç o îndreptari la mână, încredințat cum că sînt oameni buni, pe unii ca acie îndat[ă] și făr' de niç o sminteală se-i trimat[ă] la dum[nealui] hat[manul] cu toat[e] celi ce să vor găsi asupra lor, trimițîndu și toată pricina lor în scris¹; cum și pentru alte pricini mai mari ce să vor tâmpla acolo să aibă numit vornicu a înștiința și pe dum[nealui] hat[manul] ca s[ă] arăti Domnii Meli, iar ne urmînd vornicu la toati de plinu și după cum i să poroncești, să va aduci aice și să va pedepsi de cătră Domnie Me. Aceasta poroncim.

1783, Mai.

L. P.

Procit. hatm[an]

Colecția d-lui Gh. Avram - Focșani.²

¹ Documentul este important pentru că lămurește rosturile vornicului de Vrancea. El trebuie complectat prin altul publicat de dl. N. Iorga, *Studii și documente II*, no. 582, p. 290, extras din condica de porunci, corespondențe, judecăți și cheltueli a lui Constantin Mavrocordat, domnul Moldovei (1741—2). Este vorba în special de atribuțiunea de supraveghetor al frontierei pe care o are vornicul de Vrancea. Iată cum îl mustră domnitorul pe vornicul Ioniță Arapul: „*Înțaliasem de multe lucruri, ce să lucradză în Țara Românească și noi pe tine când ti-am trimis acolo, într'adins ți-am poruncit ca să te afli deșteptat și necontenit să cerci și în tot chipul să ispitești și de toate ce vii audzi și ce vei adeveri și ce s'ar clăti din parte acie a Țarei Românești, ales să ne înștiințăzi; și iată ucuma iaste câtăva vreme dea când dela tine nemică, niç o înștiințare nu am luat și ne mirăm ce lucru iaste —, că noi slujba ta, din copilărie, o știm mai deșteaptă și pentru acia t'am rânduit acolo, socotind că te vom ave de folos și n'a rămâne nemică să nu ni înștiințăm dela tine. Dea socotești tu că neva înștiința ispravnicul Putnei, ce-ți pasă fie? Noi așteptăm, tot d'auna. osăbit înștiințarea dela tine; tu datoria ta să o faci, a ne sluji precum știi că iaste*

39. 1785, Mai 10.

Zapis prin care părintele Ion Lăduncă din Bârsești cumpără partea lui Ion Coman din bătrânul Neagu Bortă.

Adicăle eu Ion Coman și cu femeia me Măriuța și cu toți ficii mei dat-am adevărat și încredințat zapisul meu la mâna Sfinții Sale părintelui Ion ot Bârsăști precum să știe că i-am vândut o ciovărtă de loc de siliște alături cu casa Sfă. Sale, partea me din bătrân Neagu Bortă ¹ și tocme[a]la ne-au fost 7 lei adicăle șapte lei bani gata de argint, cari i-am luat în mânele mele și i-am vândut-o de a me bună voe de nimene silit, nici asuprit și me-[a]m întreat to[a]te neamurile mele și nu o au putut să o sprijine[a]scă și am vândut-o Sfinți Sale părintelui Ion ca să-i fie lui ocină și moșie lui și ficiilor lui și nepoților lui în veci ne clătiți și când s'au făcut acest zapes s'au tâplat mulți o[a]meni buni bătrâni și tineri, care mai jos ne vom pune numele ca să crează.

lt. 1785, Mai 10 dnea

(x) Ion Coman și cu femeia me și cu toți ficii mei vânzători.
 eu Luca nimesnecul martur
 eu Ion Măti martur
 eu Neculaiu Pogan martur
 eu Vasile Măteiu martur
 eu Andriiaș Pogan martur

pofta noastră. Și să cauți dară nedormit să te afli; și noi să te mai învățăm a sluji? Tu știi: întrebă și de alții, cei ce vor hi îmblând într'acè parte de loc și trimite și tu oamenii tăi de cearcă și află tot adevărul ce s'ar clăti și s'ar lucra și s'ar ivl, or lucruri mari, ori mici, toate cu amănuntul; una câte una să le afli și necontenit, adesea să ne înștiințadzi, să-ți deschiz ochil: nu arăta blăstămeție. Aceasta scriem^a

² Ion Avram, acest străbun al d-lui Gheorghe Avram din Focșani a fost vornic de Odobești (1750), vornic de Vrancea (1783) și căpitan de margine. A fost fiul lui Avram Tăbăcarul, ctitorul bisericei Sf. Arhanghel din Focșani. (V. D. F. Calan, *Istoricul orașului Focșani*, p. 96 și doc. no. V) Căsătorit cu Zamfira, fata preotului Ștefan Argint din Grozești și, pare-se, a două oară, cu fata unui oarecare Furcoiu, are doi copii; pe căpitanul de margine Manolache Avram, căsătorit cu Maria, mort înainte de 1832 și pe pitarul Nicolae Avram.

¹ Neagul Bortă este unul din bătrânii satului Bârsești. V. mai jos no. 43, cum și *Vol. I*, nle. 113, 165, pp. 73, 110.

eu Crăstian Lăcuță martur
 eu Măteiu Zăbârciog martur
 eu Vasilache Berța martur
 și am scris eu To[a]der *dascal învățând copii* la Bârsăști.

Colecția d-lui Ion Lăduncă - Bârsești.

40. 7295 (1787), Fevruarie 15.

Zapis prin care preotul Grigore cu ficiorii lui dela Răcăuți din ținutul Bacăului dăruiește preotului Ion din Bârsești o falce de fânață în hotarul Tulnicilor, bătrâna Nedele.

Adică eu preot Grigori ot Răcăuțul, ținutul Bacăul, dinpreună cu fratile-meu Acsintie proin vornicul ot i nepotul meu Ștefan zăt Ionașc ot am dat acest adevărat zapes la mâna Sfinții Sale părintelui Ion ot Bârsăști ca să să criază că i-am dăruit o falce de fânaț în hotarul Tulnicilor din bătrâna Nedele, în Moçar ¹, în vale ca să pomenească la sfânta bisărică Sfinție Sa și fii săi și din niamu în niamu, pân în veci, niavând ficiori di păcatili sale. Și pentru mai mare credință i-am dat acest zapes de stăpânire Sfin[ții] Sale și ficiorilor și nepoților din niamu în niamul pân' în veci. Și la această danie cine s'ar scula ca să de supărari din neamurile noastre să nu a[i]bă parte de d. Hrs[os] și supt blăstămul prioțasc să mâe.

Și când am scris acest zapes am fost eu Radul Necoară față i eu Toader sin ego i eu Radul tij [sin] ego ²

și am scris eu singur preot Grigore ot Răcăuțul.
 și eu Acsinti i Ștefan ot am pus degitile ca să să criazi.
 la let. 7295, Fevruari 15.

Colecția d-lui Ion Lăduncă din Bârsești.

41. Fără veleat (cca. 1788), ³ Septembrie 1.

Izvod de rechizițiile făcute de turci în satul Poiana.

POIANA.

No. 5 cai au luat turcii dela Mai 23

11 mei am dat la Focșan la conacu întâiu

¹ V. în Moclăr, Podul lui Ciorici, Vol. I, no. 149, p. 102.

² V. pe toți trei Necoară în zapisele de danie pe care le dau sătenii din Tulnici la 1789, schitulul Lepșa în Vol. I, nle 179 și 180.

- 13 mei tij d'al doile la Focșani
 5 mei au mâncat turcii in sat, cându s'au dus la schit
 20 ocă făină grâu tij la turcii aceia
 4 ocă unt tij atunce
 11 mei dați la Odobești la turci la Iulii
 10 cași tij acolo la conagiu
 4 ocă unt tij la Odobești
 2 mei au mâncat turcii cându au venit dela schit
 10 ocă făină păpușoi tij
 1 ocă unt tij
 1 mel au mâncat turcii trecându după aceia de au venit
 la [s]chit
 2 cașcavele tij
 3 berbeci au mâncat turcii în sat la Avgust 6
 4 ocă miere tij
 5 ocă unt tij
 100 ocă păpușoi tij la turcii aceie
 20 ocă făina grâu tij
 1 sarică au luat turcii acie
 1 păslă tij
 1 șă cu tot tacâm ei tij
 40 ocă brânză au luat tij turcii acei
 2 mei au mâncat alți turci, trecându în sus la Avgust 20
 1 ocă unt tij
 20 ocă păpușoi tij
 5 ocă brânză tij
 4 vedre vin au băut turcii cei dela 6 a trecutei luni Av-
 gust
 1 procovița tij
 4 ocă rachiu au băut tij turcii acei mulți
 20 ocă cașcaval întâiu la Focșani
 20 ocă cașcaval al doile

³ Bănuesc că documentul este din 1788, de pe vremea luptelor care au avut loc din Mai până în Septembrie 1788 în împrejurimile Focșanilor, între Turci și armatele unite austro-ruse de sub comanda principelui Coburg și Suvorov. Turcii, care treceau prin Vrancea, către schitul dela Valea Neagră, erau probabili trimiși în patrule, pentru apărarea flancului armatei turcești dinspre Austria.

15 ocă cașcaval al treile tij la Focșani

50 ocă cașcaval al patrule tij dați.

40 ocă caș tij al 5-le dați la Focșani.

Colecția d-lui Ștefan Diaconu — Spinești.

42. 7300 (1792), Avgust 12. — Regest. —

Zapis prin cari Vintilă sin Mărăscu jălozăște o groapă de fân lui Crâstiean Pătrașc din Huleret din pâriu ce-l pi lângă Toader Murg ¹ în gios până în pâriu cel di pi lângă Prescura drept 12 lei pol și când va da banii să-și ia moșiea, pi cari în dos să vedi că Vintilă Mărăscu vindi di istov lui Crâstian Pătrașc acea groapă de fân drept 25 lei.

Arh. St. Iași Tr. 251, op. 275, dos. 9, fila 3.

43. Fără veleat (cca. 1794).

Insemnare referitoare la împărțirea pe bătrâni a răzeșilor din Bârsești.

La hotarul Bârsăștilor, din vâlce în sus până în Arini, cum umblă bătrânii : Puiul ² și cu Boștog, spiță de ne[a]muri, cum am auzit din gura bătrânilor celor mai dinai[n]te, anume Neculaiu Babeș ³ i Ioan Mărdache ⁴ i Macove[iu] Văscan ⁵ și alții.

Puiul au făcut patru feciori: pe Simion, pe Giurge, pe Stoe[a]n și pre Ioan Puiul cel mic.

Simion, feciorul Puiului, au făcut patru feciori: dintru unul să trag Zbârciogii i Lecheștii cu frații lor, din al doile fecior a lui Simion să trag Lepădat Gaiță i Băbeșăștii i Țuțăștii. Din al triile fecior a lui Simion să trag Pogonii și cu frații lor. Din al patrule fecior al lui Simion să trag Holbanii cu frații lor.

Giurge, feciorul Puiului, au făcut trii feciori: dintru unu să trag Mărdache i Negăi cu frații lor. Din al doile fecior a Giurgii

¹ V. vol. I, no. 199, p. 136.

² La 1693 se alege partea vrâncenească a feciorilor Puiului în hotarul Odobeștilor. V. C. D. Constantinescu - Mircești și H. H. Stahl *Documente vrâncene*, I, p. 7.

³ V. mai jos no. 44 semnând ca martor în 1794.

⁴ V. un Ivan Mardache din Spinești în vol. I, pp. 144, 148, 149.

⁵ Era nemesnic al Negrileștilor în 1794. V. mai jos no. 44.

să trage Lepădat Gaiță i Babeșii i popa Neculaiu. Din al treile fecior a Giurgii să trag care sânt din Ciobotă.

Stoe[a]n, feciorul Puiului, au făcut patru fete; carea să trag din acele fete a lui Stoe[a]n, știu împărța[la] lor.

Ioan, feciorului Puiului, au făcut trii: dintru una să trag Dumitrașci i Văscan cu frații lor, din al doilea să trag al de Băbeșăștii i Roman zet Gaiță, din al treile să trag al de Gane cu frații lor.

Boștog au făcut doi feciori: pe Zeiaca, ¹ pe Ioan.

Zeiaca, feciorul lui Boștog, să împarte în patru părți: o parte o eiau Duracii i Eeașenii, o parte o eiau al de Șendre cu frații lor, o parte o iau Daliceștii cu frații lor, o parte o ia Lepădat Gaiță, fiindcă femiea lui Tudora iaste din Petre Bălan din Zeiaca și la această parte Gaiță cu Bărte[a]nului, iar Bărbeșăștii nu eiau că-i după femie lui Lepădat Gaiță, că Lepădat Gaiță iaste ne[a]m cu Babeș. Lepădat au făcut pre Costanda, care au luat-o Roman. Roman au făcut pe Iana preoteasa și pre preot Ioan Roman. pre Iana a luoat preot Ioan ot Bărsăști.

Ioan, feciorul lui Boștog, au tăcut șase feciori: pe Dobândești și pre Ioan, fecior lui Ioan, nepot lui Boștog, și alți patru frați și care să vor trage dintrânșii vor ști ei spița ne[a]mului lor cum să împart și care dela care au cumpărat. Neavând amestec la acele ne[a]muri, n'am mai supărat acei bătrâni a-i mai întreba.

Alegere și despărțirea noastră.

Parte din bătrânul Simion, feciorul Puiului, ce să va alege, să împarte în trii părți: una, o iau al de Țuțul, una o iau Babeșii, una, a noastră, cu popa Roman cum și din Giurge, cum și din Puiul ce[l] mic, cum și din cumpărătura din Zeiaca, a patra parte ², de să va alege, așa să împarte, în trii părți: o parte Simion Gaiță, o parte Lepădat Gaiță, o parte Mărie[a], din care să trag Babeștii cu Strătulat și cu alții ai lor.

Iar din Zeiaca, parte din frăție, ce să va alege, nu împărțim cu Babeșii și cu alții; numai care vor fi din Bărtenu, însă Bărtenu ține la Nigrilești.

¹ V. mai sus no. 2.

² V. zăpisul din 1585, publicat mai sus no. 2.

Din vâlce în jos până în pâriu Bradului umblă unsprezece bătrâni cum arată anume : ¹

Păcală, Daburle, Drumul, Cujbă, Vătavul, Ne[a]gul Ghizdavăţ, Beze, Ivan, Stan, Ne[a]gul Bortă, ² Petriman.

Drumul ³ să împarte în trii părţi : o parte o ia Tuţul, o parte o ia Bebeş, o parte o luom noi.

Stan să inparte în două : o parte o iau Dochioiu cu al de Unce, o parte o luom noi cu Băbeşeştii.

Şi aceste părţi din Drumul şi din Stan, tot în trii să înpartu cu Babeşii lui Simion şi lui Lepădat şi Mării.

Din Beza şi din Ivan să înparte Bahameştii ⁴ cu Poganii şi cu alţii.

Colecţia d-lui Ioan Lăduncă din Bârseşti.

44. 7302 (1794), Maiu 20.

Diata pe care o dau copii lui Simion Gaiţă la mâna preoţilor Ion Roman şi Ion din Bârseşti.

Adică eu monahie Antonie, fata lui Simionu Gaiţă ⁵ şi cu frate-meu Mafteiu şi cu soru-me Safta dat-am adie[a]ta no[a]stră la mâna priotului Ionu Romanu, nepot monahii Antonii şi priotului Ionu din Bârseşti, ⁶ tot nepot, le-[a]m dat danie parte no[a]stră, acestor trei fraţi, silişte[a] no[a]stră câtă s'a găsi şi în tarină cât s'a găsi şi de co[a]să cât s'a găsi, parte[a] no[a]stră cât s'a găsi, să fie ocină loru şi fiilor loru şi nepoţilor loru şi strănepoţilor loru în veci, iară cine s'ar scula din ne[a]murile no[a]stre, acestor trei fraţi, să fie suptu blăstăm a 300 sute 18 sfinţi părinţi şi de noi neerūtaţi. Şi la această adie[a]tă s'au tām-

¹ Impărţirea Bârseştilor pe unsprezece bătrâni este o confirmare a hrisovului domnului Constantin Mavrocordat din 7243, Ghenar 28, publicat de mine în *vol. I*, p. 72. Există însă deosebiri de nume, nu însă de natură a pune la îndoială identitatea. E cert că numele adevărat este Daburlea, iar nu Dabulea. De asemenea că Burtă e în realitate Neagu Bortă. Cf. *vol I*, p. 110 şi mai sus no. 39.

² V. mai sus no. 39, nota 1.

³ În *vol. I*, p. 110 Drumel.

⁴ V: *vol. I*, pp. 73, 97, 144.

⁵ V. mai sus no. 43, p. 31.

⁶ V. mai sus no. 39, 40, 43.

plat mulți oameni bătrâni și tineri, care mai gios ne vom iscăli
pre anume

let 7302, Maiu 20 azi.

eu nimesnicu Macovei Văsjcan ot Negrilești
eu Ștefana Bahnă ot tam
eu Vasilache Taftă ot tam
eu Stanciul Păunu ot tam
eu Ionu Ignat ot tam
și am scris eu Ionu Eșanu cu zisa monahii
eu Constantin Taftă ¹ ot tam
eu Nistor Bahnă o tam

Acești de mai sus iscăliți arătând înaintea mea că danie
aciasta estî adivărată, am încredințat și cu a mea iscălitură.

Iordachi, vornic Vrancei

Rad[u], protopop ot Vrancea ² m'amu întâmplatu cându s'au
hotărîtu aceasta.

eu Luca dascal, nepot Antonii, m'am iscălit.
și noi acești numiți preoți să fim îndatoriți a-i pomeni la
sfintele leturghii în veci și fii noștri și nepoți noștri.
eu Neculae Babeș am fostu față.
eu Dumitru brat lui am fostu față.
eu Pavăl Babeș am fostu față.

Colecția d-lui Ion Lădunca din Bârsești.

45. 1795, Ghenarie 13 — Regest —

„Mărturia monahului Savastiea Ciută, ci o dă la mâna lui
Pavăl zăt Ioan Hulpe i Ioan Hulpe și lui Mihaiu Muscoacea ³,
cuprinzătoare pentru o groapă de fân din Răiuț, care groapă
este din Aria veche până în scursura pâriului.

Arh. St. Iași Tr. 272, op. 297, dos. 29, fila 3

¹ Vechil al vrâncenilor în procesul cu Roznovanu. V. *vol. I*, no. 224
p. 185.

² Un alt protopop al Vrancei a fost Pavel în anii 1797 și 1798.
V. Constantinescu și Stahl, *op. cit.*, nle 21 și 23, pp. 32 și 33.

³ Muscoceștil sunt așezați pe valea Milcovului, către Răiuț. Cf.
vol. I, nle 86, 103, 104, pp. 57 și 67 și mai jos no. 47.

46. 1795, Iuli 30. — Regest —

O mărturie a lui Dumitru Ghionoiu, vornicul Vrâncii ¹, cuprinzătoare de alegire ce au făcut pentru o parte de moșii ce au Pufleștii în hotar Păuleștilor, după giudicata ei urma între Toader Pufle și Banul Coroiu și Grigori Coroiu și Dascal Manda (sic) și au găsit toată partea de 20 fălci, adică : 4 în islaz, 8 în arșiță, loc de coasă, toți la un loc și 8 mai risipiti și din 8 fălci, ei sintu în arșiță au scos 2 Coroilor, iar 13 fălci să s[ă] arunci pe patru bătrâni, trăgând câți trei fălci, doizăci prăjini de bătrân. Și au ales partea lui Toader Pufle 2 fălci pol în arșița, o falce și giumatati în Hăulișca și casa lui Ioan Pufle ² și o falce în islaz, în Fundătură, la pomi, pentru cari au dat mărturiia aceasta la mâna lui Toader Pufle“.

Arh. St. Iași. Tr. 254, op. 279, dos. 15, fila 4.

47. 1797, Săptemvrie 13. — Regest —

— Marturie hotarnică ce au înfătoșat jăluitorii din 1797, Săptemvrie 13, adiverită în aceeași zi și de vornicul Vrâncii Sandul Zălar și împărțasc partea MăSCOCEASCĂ ³ pi trii curgătoare niamuri din Apostul, Necula și Chirilă, ce au fost frați și a fiește căruie dintr' acești trii i să arată partea în sămni și pentru că pârâtul ⁴ estî netăgăduit de cătră jăluitorii, ⁵ curgători din monah Savatie, a căruia monah părțile ei i s'au ales la acel hotărât să arată pre anume : cè întâiu, în măsură de 650 prăjini în capătul bucășilor Muscocești de la deal, cari au arătat acum înpricinații că să stăpânești di alti niamuri, curgătoare tot din numitul monah, undi pârîtul nu arî nici o împărțășiri, iar al 2-le parte a monahului încungiurată în semni anumi că apucă la vale, muche și mergi în răpă, de la vale la Trestee în pârîu și la vale pâră undi să întâlnească pârăile și apucă pârîu Sarat la deal pâră în lacul Slatinii și din lac, muchea la deal pâră în Arioa-

¹ V. vol. I. no. 201, pp. 138 și 139 și N. Iorga, *Studii și documente*, VII, no. 58, p. 66.

² V. vol. I. nle 137 și 209, pp. 87, 147 și 148.

³ În hotarul Valea Sării, la Raiuț. Cf. mai sus no. 45.

⁴ Gheorghe Murguleț.

⁵ Toader Nichitolu și frații săi.

ră, ci să întâlnești cu Ionașc Găman, cari și acesta s'ar fi stăpânind de cătră celelanti neamuri ce stăpânesc și cele 650 prăjini în capul bucășilor dela deal și fiindcă pârîtul, numai pe a sa socotența răzimat, n'au mers cătră neamurile lui, curgătoari din monah ca să-ș cei parte și dela ei, să ei ceiaci i să va cuvini. ci au intrat piste neamul curgător din Apostul, undi monahul nu are nici o împărtășire să hotărești de giudicătorie...⁴

Arh. St. Iași. Tr. 272, op. 297, dos. 29, fila 4.

48. 7307 (1798), Septemvrie 26.

Zapis prin care bătrânii din Bodești și Păulești vând dealul Tojanului strămoșilor sătenilor din Spulber. ¹

Adică noi bătrânii de Bodești i de Păulești dină preună cu ne[a]muri[le noas]tră care mai josu să vor iscăli dat-am zapisulu nostru la mâna lui Ionu Măciucă și a lui Constantinu Măciucă i Toaderu Măciucă și a lui [Ștefan]u Spolbă[r] i Simionu Spolbăr i Cozuma Măciucă și a Tomii Hârcanu și Ion Răduță și a lui Sitanu Răduți precum să știe că le-[a]m vândutu moșie Tojanu ² anume se știe semnele pe u[n]de sintu: din susu Râpa Bezarilor și multe în josu până în Chee Fetigului, pârîtu Tojanului la vale până în Zăbală, Zăbala în susu, iar până în Râpa Bezariului ³ și ne-[a]u datu pe ace moșie mai susu numită 250 lei, adică doosute ci[n]ci zăci lei și amu dat-o acestor ominii mai susu numiți ca se le fie loru ocină și moșie în veci neclătită loru și ficioriloru căți și nepoțiloru, căți Dumnezeu i va dărui și cându s'au făcut acestu zapisu s'a tâmplatu mulți omni bătrâni și tineri care mai josu să vor iscăli.

luna lui Sămtemvrie în 26 zile, velet 7307.

cu Mihaiu Benim vânzător

cu nemesnicu Luca ot Bârsăști

cu Ștefan Tuvenc ot Poiana

cu Ionu Murgu cel Mare

cu Mariș ot Coza

cu Ionu Hiușcă

cu Ionu Buture

cu Constantianu Chetroiu ot Bodești

cu [rupt] ot Spinești

¹ Cf. N. Iorga. *Brodnicii și românii*, no. VIII, p. 12, cu ușoare deosebiri de transcriere.

² Tojanul la împărțirea din 1755 este dat satului Spinești. V. mai sus no. 25, p. 18.

³ sic.

Și noi toate neamurile ne-[a]m iscălit
 eu Mihaiu Lazăr
 eu Ene Bâtcă
 eu Lazoru Bușilă
 eu Ștefanu nemesnicu ot Năruja
 eu Ionu Grosu
 eu Soare Grosu
 eu Ivanu Hiușcă
 Și am scrisu eu dieaconu Pavălu cu zisa vânzătorului și
 cheltuială s'au cheltuitu 30 [lei].

Colecția mea.

49. 1800, Mart 16.

Hatmanul Costachi Ghica arendează pe șase ani dreptul de a face
 negustorie în Vrancea.

Negușătorie Vrâncii de la 1800, April 23 am luat-o dela
 dumnealui cuconul Costachi Ghica hatman pe șasă ani cu toc-
 mală să aibu a negușitori în curgire anilor de mai sus arătați cu
 banii mei și cu datoriile ce am la vrânceni, după carte gospod
 și după vechiul obiceiu ce iaste în Vrancea ¹ și toată marfa să
 aibu a o da la cazaci (?) și să aibu despre dum[nea]lui cuviin-
 ciosul agiutor ca să pot face alijveriș meu; iar întâmplându-să a
 să face altă așezare la Vrancea, atunci să strice această toc-
 mală și tot eu să intru la toate, cu altă tocmală, ce mă voi putea
 așaza cu dum[nea]lui; iar nefăcându-să vreo schimbare in curgire
 anilor de sus, va rămâne după tocmala ce am făcut acum, ca să
 dau dumisale una mie lei, care bani la luna viitoare Avgust 15
 să aibu a da dumisali și la împlinire vadellii, dacă nu voi să
 fac negușătorie Vrâncii, atunci negușătorii ce va așeza dum-
 nealui la Vrancea să aibă a-mi plăti toți banii ce voi avea la
 vrânceni și spre încredințare am iscălit.

1800, Mart 16.

(ss) indescifrabil

Colecția d-lui profesor Gh. Ghibănescu. Iași ¹

¹ V. mai jos actul din 1837, Ghenarl 12 prin care locuitorii din
 Colacu să alcătuesc Tudurachi Neagu să le fie negușitor pentru perji.

² V. *Surete și izvoade, mss, vol. LII, p. 246.*

50. 1800, Iuni 8. — Regest. —

Mărturia monahului Savastiea Ciută prin care încunoștințază pe vornicul Ioan Pone dila Milcov¹ cuprinzătoare pentru o parte de moșie de coasă din Răiuț, ci să împărțăști pe trei frați.

Arh. St. Iași. Tr. 272, op. 297, dos. 29, fila 3.

51. 7309 (1801) Iulii 23.

Zapisul dila Lupu sin Toadir Lădariu² prin cari vindi frățini său Sămion o săcătură di fân din Ciutili în preți di 5 lei.

Arh. St. Iași. Tr. 806, op. 916, dos. 79, fila 229.

52. 1801, Iulie 25.

Cercetarea făcută de Toma Stamatîn în pricina dintre căpitanul Ioniță Lipan și răzeșii de Păulești.

Viindu înaintea me căpitanul Ioniță Lipanu, avându pricină de giudecat[ă] pentru o parte de moșie den Păulești, care moșie să stăpânește de preot Cornilă e de frații lui Săcălușăștii și aducându-i înaintea me le-[a]m poruncit ca să sco[a]tă scrisore ce vor avè înprotiva dovezilor ce are căpitanul Ioniță. Ei au dat răspuns că nu sînt scrisorile la dâșii și puindu-le trii vadele ca să-ș aducă scrisorile și prelungindu vreme de patru săptămâni și fiindu pe căpitanul Ioniță cu prelungirele ce faci într'acea curgere de vreme și la urmă scoțindu doao scrisori nu le s'au putut da hotărîre, cerându căpitanul Ioniță ca să margă la Preosfinția Sa părintele episcopu de Roman ca să-și poată afla dreptate. Și zicând preotului Cornilă ca să dei sinet la vadeao ce s'a socoti, ca să s[ă] afle la Preosfinția Sa, să ste la giudecat[ă], preot Cornilă au dat răspunsu că n'are trebuință de a merge la Preosfinția Sa, iar la stărostie și la Iași va merge și spre încredințare am dat această scrisoare căpitanului Ioniță.

801, Iuli 25.

Toma Stamatîn.

Colectia mea³

¹ V. vol. I nle 173, 193, 199 pp. 119, 133, 137. Prin hotarul Milcovului se înțelege deci Șindilarii. — V. *Ibidem*, nle 100, 190, 198, 217 66, 131, 135, 169.

² V. vol. I, no. 215, pp. 157.

³ V. regest. Arh. St. Iași Tr. 1785, op. I 2035, dos. 33, fila 10.

53. 1802 Martie 1.

Zapis prin care călugărul Paisie Gaiță cu fiul său Dumitrache vând preotului Ion Lădunca din Bârsești o bucată de loc de pădure la Bârsești.

Adecă eu călugărul Paisie Gaeță dinpreună cu feciorul meu Dumitrache dat-am adevărat și bunu [în]credințat zapisul nostru a mâna părintelui Ion Lăduncă precum să f[i]e știut că i-amu vândutu o bucată lucu (sic) păduri înu pârâu Muce, su[pt] peatră, scurgirea pârâului, mergi ¹ înu scurgere pârâului Dorubățu alături cu Neculaiu Cojocar dila de[a]lu zarea piscului Durubăți pidenus cu Lădar și amu vândut opcenă lui și feciori[lor] lui înu veci, înu lei 40 adecă patruzăci lei vechi și pentru credință amu dat acestu zapis di bună voi noastră să stăpâne[a]scă înu pace și la acestu zapis, la facere lui s'au înutânuplat mulți omin tinieri și bătrini.

1702 ², Marte 1.

eu călugărul Paisie Gaiță cu fecioru meu vânzători
 eu Luca nimes[ne]cu mar[tor]
 eu Toader Orac mar[tor]
 eu Vaselache Berțu (?) mar[tor]
 eu Necula Pogăan mar[tor]
 eu Vasili Mateu mar[tor]

Colectia d-lui Ion T. Lăduncă — Bârsești.

54. 1802, Martie 14.

Jalba către domn a lui Ioniță Lipan, biv vel căpitan, prin care cere să i se aleagă părțile sale de moșie din Vrancea.

Prea Innălțate Doamne,

Fiindu că în moșiea Vrâncii am și eu părți și sânt nealeasă de cătră părțile celoralanți răzeși, mă rog Innălțimii Tale ca dinpreun[ă] cu dum. boerii starosti de ținut Putnii să s[ă] rânduiască hotarnic pe Sf. arhimandrit Ghedeoan și pe vor[nicul] Toma Stamatini pe vor[nic] de Vrancea, ca dup[ă] scrisorile ce am și mărturiile ce au dat vrâncenii să-mi aleagă părțile mele.

¹ Cuvânt scris deasupra rândului.

² Cifra șapte scrisă deasupra alteia. Probabil 1802.

de către celoralanți răzăși, stâlpindu-le și cu pietri hotară și va fi mari pomenire.

Pre plecat la mila Mării Tale
Ioniță Lipan biv vel căpitan.

Verso.

Mergi la dumnealui vel logofăt.

1802 Mart 14.

Vel logofăt.

Colecția mea.¹

55. 1802, Mart 17.

Mărturie dela sătenii din satul Nistorești că Toader Burceanul este om de moșie în satul Năruja.

Adică noi sătenii din sat Nistorești, care mai jos ne vom iscăli adiverim cu această mărturie a noastră la mâna lui Toader Burceanu precum noi îl știm că este *om de moșie* den satu Nărugii, anume din Obrej și are și moșii de coasă, care sântu față și pământuri de arătură bătrână și acum au făcut o curătură, au scos rădăcini. Și acum s'au sculatu unii oameni din Nărujeni și e-[a]u luatu trei oi pentru dijmă și nu este cu cale ca să-i ia dijmă că este omu dă hotaru și de moșie și pentru credință e-[a]mu datu această mărturie la mână, ear de nu să va crede vom merge față ori la ce judecată.

1802 Mart 17.

eu Constantin Bâra nemesnecu ot Nistorești mar[tur]; eu Vasile Aga mar.; eu Sandu Bâra mar.; eu Dumitru Stroe mar.
Și amu scris Theodor preot cu zisa lor.

Colecția Preot Ion D. Dantiș — Nistorești.

56. 1802, Iuni 9.

Zapisul pe care-l dau lui Toader Burceanul sătenii din satul Năruja pentru un loc îngrădit de acesta pe moșia lor.

Adecă noi sătenii din satul Năruja cei mai gios iscăliți, dat-am încredințat zapisul nostru la mâna lui Toader Burceanul precum să se știe că din mult[ă] pricină ce avem cu numitul Toader, ce s'au pus pe locul nostru și au făcut o îngrăditură

¹ Cf. Arh. St. Iași. Tr. 1785, op. I 2035, dos. 33, fila 10.

pentru semănatul bucatelor, dar neînvoindu-se de părinții noștri, s'au giudecat înaintea unui vornec de Vrancea ș'au dat și carte de giudecată. Ș'au dat rămas pe Toader Burcean și de acolo au dat dijmă pe acea ogradă. Ș'acum în trecuții ani au pus și vie și noi n'am îngăduit pe dânsul și am făcut învoire să ne dea loc pentru loc. Și noi i-am dat acea ogradă de patru pogoane de loc, care acest loc este din dreptul casei lui peste Năruja, în Față, iar locul lui Toader, ce ni l-au dat el nouă este în Podul cel mic, în moșiia Dornească. Deci noi am dat această zapis ca să-i fie de bună credință spre stăpânire, adecă el și fii-săi și nepoții lui, în veci, de cătră noi sătenii și moșnei (sic) din satul Năruja și spre încredințare ne-am iscălit anume.

1802, Iuni 9.

eu Soare nemesnic; eu Crâstea Bodesc; eu Iftemii Stroe; eu Mihaiu Poloboc; eu Mihai Stroe; eu Ion Nan; eu Anghel Hârnea.

Și noi toți sătenii din Năruja am făcut învoire și am scris eu cu zisa s[ă]tenilor și am iscălit Manta Dascal.

Colectia Preot Ion D. Dantiș — Nistorești.

57. 1802, Iunie 21.

Alegerea părților de moșie ce are Ioniță Lipan la Păulești și Bârsești făcută de Nicolae Stavăr.

Fiindu rânduitu di la cinstita stărostii ca s[ă] fac alegire părții de moșii ce ari căpitan Ioniță Lipan în Vrancea, la satu Păuleștei și viindu la fața locului amu strânsu toți răzeșii, am zîsu ca să măsoari toat[ă] moșii în stânjini. Răzășii au stătut pricin[ă], ca s[ă] nu s[ă] măsoare, zicându că alții au curături și nu s[ă] priimescu a face hlițiză,¹ dar în pogoane să priimescu și fânașile în fălci și făr[ă] poronca cinstitii stărostii, n'am putut face această măsură și zicându ei că au izvodu adivărat de to[a]-tă stare moșii și arătându acel izvodu, am găsit 783 pogo[a]ni și 160 fălce fânașu, bezi izlazu, bezu munții, ear la Bârsești n'am avut vreme ca să le fac alegire. Eară o poeană Caciul au zis că n'are nîci o pricin[ă], ci este în hot[ar] Bârseștii, întru o ocolni-

¹ Sic! In loc de hlițiză.

ță ce au Păuleștii, făcut[ă] de un Bulubaș Măteiu, ce au fostu vornec la ace vremi, ¹ din let 1778, Apr[il] că s[ă] împarte în 5 bătrâni, ear într'alt[ă] scrisoari vechi ci este tot la [mână] răzășileru, la un popa Mihaiu, arat[ă] că s[ă] împarte în 4 bătrâni. În scrisoari ci este la căpitan Ioniță ar[a]tă pe 3 bătrâni și nici o hot[ă]rîre n'amu putut da și n'am lipsit a nu înștiința.

Nicolaiu Stavăr. ²

1802, Iuni 21.

Colecția mea. ³

58. 1802, August 16. — Regest. —

Carte de scutire dela domnul Alexandru Moruz Vvod,, prin cari acordă lui Stefan Tuveni, nemesnec de Vrancea ⁴ fiind bătrân și slujitor bun, rădicături și scutire de rusumaturi și anume îl scutește de birul visteriei, de dări și havalele, iar la rusumaturi îi scutește 200 oi de goștină, 50 stupi de desatină și 100 vedre de vin de vădrărit.

Colecția dlui Gh. Ghibănescu ⁵

59. 1802, Septembrie 9.

Zapis prin care Apostul Cozma vinde lui Vasile Aga o groapă de fân în Cotul Radului, la Nistorești.

Adică eu Apóstul Cozma dat-am zapisul meu la mâna lui Vasile Aga precum să să știe că i-am vândut o groapă de vânu anume cotul Radui, care moșie și eu amu luat-o zestre dela socru meu Drăganu Mărtoiu și i-am vândut-o de neme silit, nici asupritu ci de a me bună voe ca să-i fie moșie ocină în veci neclătită lui și feciorilor lui și semnele moșiei sîntu pe despre apus, cumu merge pârâu la dial în capul pârâului și spre răsăritu în

¹ V. mai sus nr. 31, p. 23 nota 1.

² Născut în Scurta prin anul 1765. Fiul lui Constandin Stavăr al doilea paharnic. A avut un frate spătarul Iancu Stavăr, căsătorit cu sora lui Toader Dan, bunul paharnicului Constantin Slon și o soră Ancuța. Nicolae Stăvar moare holtei.

³ Un regest al aceluiași document în Arh. St. Iași. Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 10 verso.

⁴ Nemesnic în Poiana V. vol. I, nle. 198 și 224, pp. 135 și 186 n.

⁵ Surete și izvoade, Tom LII, manuscris, fila 818.

Ariea veche și în gropila ce adâncă și spre miazănoapte margine pădurie (?) pe dela deal de slatină și în scursură și în pârâu Sihlor și tocma ne-a fostu 28 lei adică doaozăci și optu de lei și me-[a]u datu toți banii în mână și cându s'au făcut acest zapis s'au întâmplatu mult oameni care mai gios să vor iscăli pe anume..

eu Apostol Cozma vânzătoriu și fiul meu Gheorghită

eu Costantin nemesnecul martur

eu Dumitru zăt Apostol Cozma martur

eu Ion a Voicăi martur

eu Mihalache Ciobotar martur 1802, Septv. 9

Theodor preot am scris cu zisa Apostului Cozma și la facere zapisului s'au cheltuitu un leu.

Dela vornicia Vrăncii.

Infățișându - să zapisul acesta la vornicie și văzându-i-se cuprindere hotarului i să întărește stăpânire, iar mai mult să nu se întindă.

Dimitrache Papadopulo.

819, Fevruar 15.

Colecția d-lui Gh. Vulpoi din Nistorești.

60. 1803 Iunie 21.

Mărturie dela Ștefan Tuvene, nemesnicul din Poiana, rânduit să aleagă o cumpărătură a lui Vasile Dalica dela Bălan, la Dealul Prahudei.

Fiindcă din porunca dum. coconului Tomei lui Stamatîn, fiind rânduit eu Ștefan Tuvene, nemesnicu din Poiana ca să merg la Dealul Prahudei la groapa Bălan, să hotărăscu trei fălci și jumătate de moșie, ce era vândută de moșul lui Ion Cântacea, de Bălan lui Vasile Dalica,¹ care avea pricină cu nepoții lui Vasile Dalica, cu Mihaiu i cu Cârstea, cu Apostul sîn Sava Dalica, care i s'au făcut măsurătoare și s'au dat tocma trei fălci pol dâ[du]li-să și scrisoare la mână cu semnele locului, puind și piatră impregiuriul acelor trei fălci pol, ca s[ă] nu să mai tinză mai mult decât îi scrie zapisul lor, iar zapisul lui Ion Cântacea, nepotul lui Bălan, ce să vede cu mai multă stăpânire strămoșească, să stăpânească cu pace cât îi scrie zapisul de cătră nepoții lui Vasile Dalica, care și ei de a lor bună voe detiră iscălitură,

¹ V. mai sus no. 18, p. 12.

puindu-ș degetile ca să să crează și spre încredințare le-am dat
această scrisoare la mâna numitului Ion și am iscălit.

1803, Iunie 21.

eu Ștefan Tuvene nemesnic din Poiană
eu Soare nemesnic din Năruja
eu Mihaiu Dalica am fost față și m'am învoit
eu Cârstea zet Mihul Dalica am fost față
eu Apostul sin Sava Dalica am fost față
eu Banul Șolomon am fost față
eu Ion Chiciore, nepot lui Vasile Dalica am fost față
Și am scris eu cu zisa numiților nemesnicilor și am iscălit

Manta Dascal.

Colecția d-lui Dalica din Năruja.

61. 1803, Dechemvrie 23. — Regest. —

A. C. Muruz. Vvd. rânduește ca vornicul de Vrancea, care
să schimbă în fiecare an, să se aleagă de hatman cu Iordache
Roset vistiernicul, stăpânul Vrancei și să i se dea la havaetul hăt-
măniei 750 lei pe an. ¹

Colecția d-lui Gh. Ghibanescu. ²

62. 1805, Iuli 29.

Porunca vorniciei de Vrancea, mărturie de cercetare și hotărîrea
vornicului de Vrancea în pricina pentru fân dintre Cornilie și
Necula din Hăulișca.

Dela Vornicie.

Nemesnece Necolo și mazilule Bogdan și Sfințiea Ta preute
Cornilie și Ioan Săcăluș.

Cornilie arată că astă vară, fiind el bolnav, un Nicola au
cosit o groapă a sa în tărie și acel Necola pentru trebuința sa are
fânaț, încă în an trecut 6 țarcuri a sale au rămas necosit și
Cornilie, după birul ce poartă, n'are fân deagiunsu, deci să cer-
cetați și de au mers de sine în an trecut Necola de au cosit și
de are Nicola și alt fân pe sama lui, atunce să dați lui Cornilie
groapa sa, iar fiind pricina într'alt chip să mă înștiințați ca să

¹ Cf. documentul din 1783, Mai, V. mai sus no. 38, p. 25.

² V. Surete și izvoade, mss, Tom LII, fila 821.

știu când o mai veni să jăluiască ori o parte ori alta și de poartă Cornilie bir mai greu, totdeauna să protimisesc și la fânaș mai mult.¹

Iunie 22.

Din poronca cin[s]titii vornicii ni-am strânsu noi cei mai de sus numiți de am cercetat pricina Neculei lui Stanu cu Cornilă pentru o moșie ce au fostu suptu stăpânire lui Cornilă de noo ani și în anu trecutu au fost intrat acel Neculă în țării, fiind omu bolnavu pe vreme acei și acum după socotiala noastră și după cum arată și în răvaș, amu socotit în frica lui D[u]mnezău că rău să acolisăște acel Neculă de moșia acei, cum și mai in-nai[n]te au fost a socru-său lui Crâșteie[a]nu Pătrașcu; firește, și pentru aceia i-am dat mărturii aceasta ca să-i fie de bună îndreptar or la ce judecată a mergi și pe[n]tru [credința] aci ni-am iscălit.

1805, Iuli 27.

eu nemesnicul Cherciu
 eu Ionu Bogîdan tij
 eu Toader Săcăluș tij
 eu Simion Popa tij
 i eu Cornilie preot am fost față

Dila Vornicie Vrâncii.

După cercitari ci s'au făcut ci să arată întrejmä (sic), di vremi că Cornilii l-au avut și mai înainte și din pricina boli ci au avut Cornilie au intrat Nicola de au cosit, drept acie vi se poroncește nimesnici Nicolo și mazeluli Bogdan ca să dați acil fânaș lui Cornilii, plătind dijma după obicei, iar pi Nicola să nu-l îngăduiți a supara pe om, ci Cornilie să cosască și să plăte[a]scă dijma stăpânească.

1805 Iuli 29.

Hristodor (?).

Colecția Postolia Trif zisă Bica din Hăulișca.

¹ Documentul este cât se poate de interesant. După cum munții s'au împărțit între sate potrivit birului ce plătea fiecare sat, aci, birul mai mare dă drept la fânaș mai mult. De acela, cu ocazia împărțirii islazului în Paltin „s'a făcut parte și străinilor birnici, ce sunt cu birul în satul nostru”.

63. 1806, Noemvrie 22.

Cercetarea făcută de Manolache Dimachi vel vornic și Alexandru sulger asupra plângerei făcute de către vrânceni împotriva lui Hristodor, vornicul de Vrancea și arendașul Vrancei dela boerul Iordachi Roset Roznovanu.

Pre innălțate Doamne,

Asupra jalobii, ce au dat cătră Innălțimea Ta lăcuitorii din 14 sate dela ocolul Vrâncii, plângându-să de multele asuprele ce ar fi trăgând despre un Hristodor, vornic de Vrance, ce iaste și cumpărătoriu venitului acestii moșii dela dumnealui biv vel vist. Iordachi Roset, după luminată poronca Innălțimii Tale, ce prin țiduli ni s'au dat, ca să cercetăm toate arătările cuprinsă la jaloba lor, s'au infățosat înainte noastră pe 14 oameni, adică din fiești care satu câte unul, ce cu toții i-au ales pe acești 14 deplin răspunzători la arătările lor, a căroro nume s'au luat și în scris, deci față fiind și pârîtu Hristodor, vornic de Vrance, intrând noi în cercetari, după cum s'au aflat arătările jăluitoților și cele de împotriva răspunsuri ale pârîtului, cum și în ce chip am dat cunoștința noastră asupra dreptății la fiești care pricină, pre largu se arată prin ponturile următoare, adecă :

Aceste fiind arătările lăcuitorilor

Mai întâi lăcuitorii prin jaloba lor arată cum că săcăturle ce le-ar fi avut ei încă de la părinții și moșii lor, deschisă cu toporul din codru mereu, care le era pentru fânață, în vreme altor cumpărători, ei n'ar fi fost strămutați dintr'acele săcături, de care pe unele le-ar fi dat la alții din lăturașii lăcuitori, vânzându dijma de o falci câte 3 lei și giumatate, iar pe unele poprindu-le pentru sine, iarăși pe dâșii i-ar fi silit de le-au cosit, li-au adunat și

și cele de împotriva răspunsuri ale pârîtului

Răspunde orândătoriu Hristodor că nici pe unul din lăcuitori nu i-au scos din fânațele lor, fără numai că unii dintre dâșii supt acest cuvântu ține acest felu de poene, intru carele numai unul are câte 30 și pără la 40 de fâlci, adică nu numai pentru trebuința sa, ce ca niște de veci stăpâni socotindu-să pe dâșii, cât le mai rămâne din iarbă o vinde altora străini. Deci a acelora urmare nesuferită fiindu de cătră cei lipsiți dintre dâșii, însuși ei și-au ales ne-

cum și socotița giudecății precum dreptatea urmeazi :

Cātu pentru locurile de fânațu, ce s'au împărțit cu analoghie, după trebuința fieșticărui, de cătră însuși nemesnicii lor, de cătră noi încă s'au cunoscut foarte cu cuviință și cu bună dreptate, pentruca nu unii să aibă mai multu, încă și de vânzare și alții să ducă nevoe neavând nimică și mai ales din însuși nemesnicii lor au făcut această împărțire, apoi orândătoriu nu rămâne supt răspundere; iar pentru iarba câtă au ră-

le-au clădit și li-au îngrădit, făcându-să piste tot 171 de fălci și nici un ban plată pentru aceste nu li-ar fi dat, fiindu-i pe dânșii munca lor câte 6 lei și mai bine de falce.

Arată lăcuiitorii că pentru munții, ce li-ar fi trebuit a-și pășuna oile în vreme verii, ar fi avut poroncă dela stăpânul moșii ca să de cu toți lăcuiitorii până la 30.000 oca cașu la cășării și acum ei ar fi dat îndoită sumă, numai pe munții ce s'au păscut de către dânșii, afară de munții ce au rămas pustii, ducându-și unii dintre dânșii oile de li-au vărat la parte câmpului și deosăbit că pentru oca de cașu li-ar fi dat numai câte 5 parale și o lețcae și pe la alte cășării s'ar fi vândut câte 10 și câte 12 parale oca.

mesnici pe vornicii sate-lor și au făcut împărțire locurilor de fânațe precum au socotit, împărțându-să fieștecare după trebuințele ce au avut și câtă iarbă au rămas pentru a lor trebuință, s'au dat și lăcuiitorilor înpregiurași în dejmă, iar pentru 171 fălci, ce arată lăcuiitorii că li-ar fi cosit, ei acum înainte noastră n'au putut tăgădui, mărturisind că din vechiu au avut obicei a face câte o clae de fân vornicului de Vrance și că pentru aceasta mai mult dovagelăcu nu pot să facă.

Răspunde orândatoriul că el nici unul din munți nu i-au dat altora străini, iăsându-i numai pentru însuși trebuința lor și iarăși pentru suma cașului ce zic ei că ar fi dat îndoit mai mult decât în anii trecuți, așijdere și pentru preț că li-au dat câte 5 parale și o lețcae de oca, au arătat dovadă mai întâi o scrisoare din parte stăpânului moșiei, îndatorindu-i pe lăcuiitori ca să de suma de caș precum au dat și în anul trecut și să-și primească prețul cu o lețcae mai sus decât l-au vândut în anul trecut și al doile au arătat dovadă o mărturie de la cumpărătoriul anului tre-

mas pentru a lor trebuință, orândatoriul ca să nu să păgubască de venitul său cu cale au făcut de au dat în dejmă. Așijdere și pentru 171 fălci, ce zic că ar fi cosit fără nici o plata, de vreme ce însuși ei mărturisescu că din vechiu au avut acest obicei a cosi câte o clae de fân vornicului de Vrance, vor fidar aceste fălci înpotriva acelu vechiu obicei, pentru care și el înainte noastră au dat răspunsu că mai mult dovagelăcu pentru aceasta nu pot să facă.

Cătu pentru pricina prețului, de vreme ce însuși ei lăcuiitorii nu pot tăgădui, mărturisindu că în anul trecut li s'au plătit câte 5 parale de oca, dacă în anul acesta orândatoriul Hristodor li-au dat câte o lețcae mai sus, la aceasta nu li rămâne lor mai multu cuvântu, în vreme când așa li-au fostu tocma și așzare precum dovedește scrisoarea stăpânului moșiei, iar pentru soma cașului, ce au fost să de la cășării, de vreme ce iarăși însuși ei înainte stăpânului moșiei s'au îndatoratu să de toată suma anului trecut și cu această așzare au cumpărat Hristodor venitul

cutu cum că ei atunce au datu 32.000 ocă în caș-caval uscat, după cum i-au trimis la Galați și peste 4.000 ocă de untu, răspunzându că ei în vara trecută n'ar fi dat decât numai vro 17.000 ocă și pentru prețu însuși lăcuiților înainte noastră au mărturisit că li s'ar fi plătit înainte numai câte 5 parale de ocă; deci el în vara anului acestue li-au plătit cu o lețcae mai sus, după așezare ce au avut înainte stăpânului moșii.

moșiei și ei acum zic că ar fi dat îndoită sumă decât acum, la aceasta socotim, de să va găsi cu cale și de către Înnațimea Ta să rânduia-scă un om cu înțelegere să margă la stare locului, unde acolo, înfătoșând pe toți acei căți vor fi avut stâni cu oi, dinpreună cu pârîtu Hristodoru, să faci cercetare după *răbușele* cu cari filști care au dat suma sa la cașarie și dacă lăcuiților vor fi dat mai multă sumă de ocă decât în anul trecutu, pe ace sumă ce va treci mai multu să să îndatoriască pe Hristodor a le plăti de ocă, după cum să va fi plătit la alte cașării afară din Vrance, căci el au putut suptu prețul de 5 parale și o lețcae să tragă numai suma anului trecut, iar când de inpotrivă ei nu vor fi înplinit suma anului trecut, datori sânt a răspunde, căci așa s'au priimit și s'au legat înainte stăpânului moșii.

3. Pentru imașui de pășune vacilor arată lăcuiților că orândatoru locului acel de pășune l-au socotit în loc de munte și li-ar fi luat îndoit prețul de cât au plătit în anul trecut.

Au răspuns orândatoriu că acolo unde ei ș'au pășunat vitele este munte ce să numește Bou, după cum pentru aceasta și însuși Preosfinția Sa părintele Eri-nopoleos de față fiind ni-au încredințat că acela este un munte la mărime

De vremi ce acolo unde ei ș'au pășunat vitele este loc de munte și pârîtu încă pără acum nu li-au luat nimic, asupra toare s'au aflat jalba lor. Deci iarași socotim orânduital ce va merge la stare locului să cerceteze și pre cât vor fi

cât și ceilanți munți ai Vrancei, din care pe giu-matate are mănăstirea Miera, iar nu-i loc șesu de folos că și cumpără-toriul încă pără acum nici un ban nu li-au luat precum și însuși lăcul-torii n'au tăgăduit.

plătit în anul trecut pen-tru muntele acela, atâta să plătiască și în anul acesta.

4. Arată lăcuiitorii că ar fi mai dat de tot numele câte 20 de parale clacă pârîtului vornic de Vrance, pentru care ei nu pricinuesc alta, însuși mărturisind că din ve-chiu au avut acest ob-jeclu, fără numai că nu-mitu Hristodor ar fi luat aceste câte 20 de pa-rale și de la văduvele sărace, cum și dela cel nevolnici, care n'au nici o stare, fiind ertați de bir.

Răspunde orânduito-riul că aceste parale s'ar fi strânsu de cătră in-suși nemesnicii lor, cu care încă până acum nu s'au socotit și nici știi de au luat nescaiva pa-rale și dela cel nevolnici.

Și pentru aceasta ia-răși, rânduitu, ce va merge la stare locului să cerceteze și de la văduvele sărace, cum și de la cei nevolnici să nu ia nici un banu și dacă nemesnicii lor vor fi a-pucat a lua cevaș să de înapoi.

5. Mai arată lăcuiitorii că li s'ar fi luând ade-tiul de casă și dela cei cu totul săraci și nevol-nici, cari sânt și ertați de biru.

Fiindcă orândatoriul pără acum n'au luat nici un ban dela nimesnici, precum însuși ei nu tă-găduesc,

rămâne ca și pentru a-ceasta, rânduitul ce va merge la stare locului să cerceteze și dela cei ce vor fi cu totul nevol-nici să nu la nimica.

6. Au jăluit lăcuiitorii că ar fi supărați cu rân-duiala de cară pentru lemne de foc.

Au răspuns orândato-riul că în anii trecuți să obișnuia vornicu de Vran-ce a lua lemne de foc numai din doi satii, anu-me Călimanul și Vidra, iar în anul acesta, după

Pentru lemnele de fo-cu însăși lăcuiitorii inna-nte noastră au răspuns că rău s'au pus la ja-lobă acestu pontu, căci ei pentr., lemnele ce dau la vornicie de Vrance nu

mergire lui acolo, s'au sfătuit cu toți lăcitorii și s'au pus la cale între dânșii, ca să nu fie supărați numai cele doi satl, ce să de cu rânduială potrivită fieștecare sat câte un caru și doi de lemne, după mărime satului.

7. Arată că n'ar fi îngăduiți de cătră orândatorlu a ține vin și rachiu pe la casele lor, nici măcar pentru pomenirile ce ar ave trebuință a-și face.

8. Mai arată la jaloba lor aciastă pricină cuprinsă în 4 ponturi, cum

Răspunde orândatoriu ca *din vechime este obiceiul la ocolu Vrancii a*

pute să pricinuiască, după așăzare ce s'au făcut între dânșii, fără numai că ei ar fi fost siliți de cătră nemesnicii lor, a faci o sumă bună de cari de lemne și li-au adus aice în Focșani, discărcându-le la niști ipochimene de care orândatorlu neavând știință, rămâne ca pentru acele să apuce ei pe nemesnicii lor și să-ș ceară dreptul lor dela aceia cui au dat lemnele.

Măcar că orândatoriu au răspuns că pentru așămine pricină nici o certare nu li-au făcut, dar vânzarea vinului și a rachiuului, după hotărârea domneștilor ponturi, cum și după a pământului obicei, este numai a stăpânului moșii și lăcitorii nu pot avea volnicie a ține nici un feliu de băătură pe la casele lor de vânzare și de se va găsi cu cale de cătră Innălțime Ta, aciasta urmare și la Vrancia întocma să să păzască, că într'alt chip de vor ține el băătură, pe la casele lor supt cuvânt de pomenire, aceasta este o cunoscută mijlocire prin care pot să aducă păgubiri la orânzile stăpânești.

Pentru neguțătoriu Vrancii cu adivărat că din vechiu este acest obicei

că neguțitoriul ce este între dânșii, așăzat la Vrancea, nu i-ar fi îngăduind a vinde marfa lor la alții din neguțitori străini și sântu siliți a o vinde lui cu multu mai gios decât ar pute să o vînză altora; mai ales pentru capre li s'ar fi plătit câte 3 lei, 23 parale și aară de Vrancea s'ar fi vîndut câte 5 lei. Așijdere și poamele, perji, afară din Vrancea s'ar fi vîndut câte 10 lei suta de ocă și lor ar fi vrînd să le plătească numai în giumătate.

*fi numai un neguțitoriu*¹, carele este îndatorit a împrumuta pe lăcuitorii toate nevoile lor și pără la sumă de zece mii lei și pentru acest prilej lăcuitorii, ce îl au ei între dânșii, obicnult este a nu fi ei volnici să vîndă marfa la alți neguțitori streini, decât numai la neguțitoriul Vrancei cu prețu mai giosu de cât să vinde orice marfă afară din Vrance. Deci și ei după vechiul obicei urmînd, după ce au împrăstiet o grea sumă de bani pe la lăcuitori, nevoiți sânt a priimi ce mai proastă marfă, care vor ei a o vinde, după cum mai ales pentru capre, ei afară din Vrance li-ar fi cumpărat câte 4 lei una într'alesu, iar dela lăcuitorii Vrancei li-au primit cele mai proaste, cari au voit ei a le vinde câte 3 lei, 23 parale una; așijderile și pentru vînzarea perjilor, lăcuitorii s'au mulțămît să să facă cercetare cum s'au vîndut suta de ocă de perjă uscate afară din Vrancea și lor să li să plătiască cu doi lei mai gios la sută.

precum orândatoriul arată și nici însuși lăcuitorii nu tăgăduesc că ei nu sunt volnici a vinde marfa lor la alți neguțitori străini. Deci pentru vînzare caprilor dacă neguțitoriul afară din Vrance au cumpărat capre de frunte câte 4 lei și lor pentru cele mai proaste li-au plătit câte 3 lei, 23 parale, de cătră noi nu s'au cunoscut a fi asupriți și nu le rămâne mai multu cuvântu pentru aceea, iar pentru vînzarea perjilor, după cum însuși lăcuitorii s'au mulțămît, să să facă cercetare la stare locului și după a lor priimire să să urmeze.

9. Pentru două capre, ce s'au arătat unul din jăluitoari că i s'ar fi luat de cătră pâritu Hristodor fără nici o plată, măcar că orândatoriul răspunde că nu are nici o știință, însă și pentru aceasta să să cerceteze și de să va dovedi că i-au luat caprele, numai decât să li le de înapoi sau să li le plătească, după cum să va pute învoi.

¹ V. mai sus no. 49.

10. Jăluiesc lăcuitorii că au fost siliți a aduce câteva poloboace cu vinu la Vrance pentru care orândatoriul nu li-ar fi dat nicio plată chirie, precum și poloboacele ei li-ar fi cercuit fără plată.

Răspunde orândatoriul că ei au fostu aşezați cu stăpânul moşiei ca să de de tot pogonul di popușoi dijmă în bani, câte 25 parale de pogon și cu însuși stăpânul moşiei au făcut această aşzare de li-au lăsat câte 15 parale de tot pogonul, numai pentru ca să fie datori a face gătere vaselor cu cercuitul și a-l aduce vinul, fără chirie până la Vrance; deci și el după această aşzare au urmat, cum spre dovadă s'au văzut la mâna sa și însuși carte dumisale biv vel vist. Iordachi Roset.

De vreme ce ei au avut această aşzare cu stăpânul moşiei pe anul acesta, așa să va urma: adică cumpărătoriul să nu poată a lua mai multă dejmă pe un pogon de păpușoi de cât numai 15 parale și ei să nu poată ceri chirie pe vinul cât va ave trebuință a să duce la Vrance; iar de la anul viitoriu, rămâne ca să pui la cale iarăș cu stăpânul moșii, căci orândatoriul piste aşzare ce au făcut ei, nu poate dela sine nici a mai scăde, nici a mai spori.

11. Au arătat lăcuitorii că prețul mișilor li s'ar fi plătit de ocă numai câte 18 parale și afară din Vrance s'ar fi vândut câte 26 parale oca.

Răspunde orândatoriul că ei în anul trecut au vândut ocă de mișă numai câte 15 parale, iar în anul acesta li-au plătit câte 18 parale.

Nemuțămirilor la aciasta, rămâne la hotărîrea Innălțimei Tale.

12. Mai jăluiesc lăcuitorii cum că dela Oc-tomv. 26 a anului 1804 și până la April 26 a anului 1805, adică pe vreme de giumătate de anu, au avut cumpărată orânda rachiului dela vechilul dumisale biv vel vist. Iordachi Rosăt în prețu de 550 lei, dându ei și toți banii aceștie și îndată, dupe o lună de zile, orândatoriul acesta Hristodor ar fi pus băutura sa di s'au vândut, din cari li-ar fi cursu păgubiri.

Răspunde orândatoriul că de s'a dovedi că au pus el rachiul să vândă pe vreme ace de giumătate de anu, atunci să îndatorește a li plăti banii îndoit.

Iarăș la stare loculul să să cerceteze aciastă pricină, să să dovediască de este arătare lor adevărată sau mincinoasă.

13. Au mai adaos lăcuitorii, zicând că tot vinul cât s'ar fi stricat, l-ar fi împărțit pe la casele lor și ceri să i-l plătiască.

Răspunde orândatorul că la vreme când au intrat el la această moșie au fost avut stăpânul moșiei o sumă de vedre de vin rămasu den mai anii trecuți și vinul fiind stricat, el n'au vrut să-l priimască și în vara trecută când lăcuitorii au mersu la stăpânul moșiei însuși ei s'au apucat că vinul este bunu și după a lor priimire că să va trece cu prețul cuvințios între dânșii, cu această așăzare l-au luat și el, din care vin și pără acum mai este ca vreo 500 vedre, pentru cariceri să să triacă între dânșii să nu se păgubiască, căci ei l-au lăudat de bunu la stăpânul moșiei.

Pentru vinul acel stricat să să facă întrebare stăpânului moșiei și de va fi precum orândatorul arată, că după a lor priimire i-au luat asupra sa, cându din potrivă nu să va pute preface cu vinul aceasta nou, ca să-l triacă fără pagubă, atunce au zis poate să facă, că ei sânt pricina acei păgubiri și rămâne la înălțimea Ta să hotărâști.

Pre Innălțate Doamne,

După toată cercetarea câtă s'au făcut de cătră noi în ce chip s'au aflat arătările lăcuitorilor și celi di împotrivă răspunsuri ale pârîtului cum și în ce chipu am dat cunoștința noastră pentru fiește care pricină, mai sus pre largul arătăm, din care înalta înțelepciune Înălțimii Tale va cunoaște că lăcuitorilor nici o asuprire peste dreptate de cătră pârîtul Hristodor nu li s'au făcut, căci toate arătările lor prin jalobă razămă la aceasta, cum că în anul acesta li s'ar fi luat îndoit prețul la toate de cât în vremea altor cumpărători; deci dacă el până acum nici au făcut socoteala cu dânșii, nici au luat vreun banu, apoi jaloba lor au fost și este numai un prepus, cum că ar putea să fie asupriți și pentru ca să să odihnească cugetul lor că vor fi cu totul feriți de asupriri și cumpărătorului încă să nu i să aducă păgubire peste dreptate, pricinele ce au rămas de cercetare la stare locului le-am arătat mai sus, iar ce desăvârșit hotărîre rămâne la înalta înțelepciune Înălțimii Tale.

Innălțimei Tale pre plecate slugi

Manolache Dimachi vel vornic

Alexandru slugiar

De mine s'au făcut

Vasile Scântee, sulger

Colecția fam. Roznovanu-Stanca ¹

64. 1806, Noemvrie 25. -- Focșani.

Copie după hrisovul dela Alexandru Constantin Moruzi, domnul Moldovei prin care judecă, ținând divan în Focșani, pricina dintre Hristodor, vornicul de Vrancea și sătenii din cele 14 sate ale Vrancei.

Noi Alexandru Constandin Muruz. Vvod., cu mila lui Dumnezeu, domn Țării Moldaviei.

După jaloabile cu care ne-au întâmpinat la hotarul domneștii noastre țări, lăcuitorii din patrusprezăci sate dela ocolul Vrancei, plângându-să de asuprelile, ce ar fi trăgând dispre un Hristodul, vornicul di Vrance, ce este și cumpărător venitului acestei moșii, râvna dragostei ce avem cătră supușii noștri lăcuitori, spre a nu să plânge nimine de nedreptate și asupriri, lucru ce esti cu totul inpotrivă și nesuferit auzului Domniei Mele, *ni-am oprit din drumul călătoriei noastre și într'adins, cu domneasca noastră țidulă, s'au rânduie pricinile lor în cercetare cătră ai noștri cinstiți și credincioși boeri, dumnelui vel vornic Manolachi Dimachi i dumealui Dimitrii Manul biv vel post. și dumnelui Alexandru C... ..? biv vel clucer și după cum s'au aflat arătările lăcuitorilor și cele dinpotrivă răspunsuri a pârîtului cum și în ce chip de cătră dumealor s'au găsit cu cale, au făcut arătare Domniei Mele prin anafora cuprinzătoare în treisprezece ponturi, care este din 22 a curgătoarei luni Noemvre. Deci spre mai bună odihnă și liniștirii despre amândoașo părțile și ca să nu mai rămâi între dâșii pricinuirii, din care să fie siliți a să mai cheltuî cu venire pi la Eș, *stătut-am de am făcut divan*, ² poruncind de s'au în-*

¹ Gibănescu, *mss LII* p. 724 și *LIV* p. 748.

² Într'o scrisoare din Iași, 17 Noemvrie, 1806 a consilierului de stat rus Rodofimikin acesta raportează asupra sosirei în principate a noilor domnitori și pomenește și despre divanul domnesc care a avut loc în Focșani: „*Le Prince Ipsilanti doit arriver incessamment ici. Le*

fătoșat înaintea Domniei Mele pe jăluitoarii lăcuitoari, dinpreună cu pârîitul Hristodul, unde după ce s'au cetit anafora ponturilor pricinilor cuprinsă la anafora, care s'au cunoscut și de cătră Domniea Me giudecate după dreptate, asemenea și de cătră noi s'au hotărît să se urmeze, iar acele cari trebuința au cerșut a să îndrepta cu deosebită cercetari la fața locului sânt aceste :

1. Mai întâi pentru săcături de fânaț și de arături, ci s'au jăluit lăcuitoarii că li-ar fi având făcute cu toporul din codru mereu și cum că în curgătoriul anul acesta, unele dintr' acele[și] curături s'ar fi luat dela cei ce li-au avut și s'ar fi dat altora ; aciastă urmare fiindcă s'au făcut de cătră însuși namesnicii și vornicii satelor lor pe anul acesta, așa s'au hotărît să se urmeze, adică fiește care unde ș'au făcut fânațurile și arăturile, să li aibă a lor ca să nu rămâe fără de fân și făr' de trebuincioasa hrană piste an și aceia a cui vor fi acele curături să nu poată a faci nici un fel de cerere, iar de acum înainte pentru ca să lipsască dintre dânșii cu totul această prigonire, fiindcă vechiul obicei al pământului de obștie în toată țara legiuiește ca pentru acei ce au asemenea curături deșchisă cu toporul din pădure, ori de dânșii sau de părinții și moșii lor, să le stăpânească hrănindu-să într' însele, fără a-i mai pute scoate stăpânul moșiei, decât numai dejma obișnuită are să-și tragă dela unii ca aceia, am hotărît Domniea Mea să se facă cercetare la fața locului, unde să fie toți lăcuitoarii de față și prin carte de blăstăm, curăturile de fânaț și de arături câte să vor dovedi făcute cu toporul din pădure făcută de cătră unii din jăluitoari sau măcar de părinții și moșii lor să le stăpânească aceia a cui vor fi, fără nici o strămutare, dându-și numai obișnuita dejmă de a zăci la stăpânul moșiei și pentru ca să fie știute aceli săcături și curături să se și măsoare ori în fălci sau în pogoane mărime lor și să se deî țidulă pe numele acelor

Prince Moruzzi, au contraire, s'étant avancé jusqu'à la dernière station de Jassy, a changé d'idée et s'en est retourné à Foksani. Il y a fait appeler trois Boyards pour y former un Divan. J'ai observé à qui il fallait, que l'établissement d'un Divan à Foksani pourrait paraître étrange aux yeux du public et désagréable pour la Russie; en conséquence, j'ai invité ces Boyards de prier le Prince Moruzzi de venir ici pour reprendre tranquillement le Gouvernement de la Province".
(A. I. Odobescu, *Documente privitoare la istoria Românilor. Urmare la colecțiunea lui Eudoxiu Hurmuzachi. Supl. I. Vol. II, p. 365*).

a cui să va dovedi că esti, ca, cu chipul acesta, să nu mai rămâe între dânșii pricină de gâlcevi pentru aceasta.

2. Pentru una sută șaptezeci și una de fâlci, ci au jăluit lăcuiorii că ar fi cosit numitului orândator, fiindcă însăși lăcuiorii au mărturisit că, din vechiu; sânt obișnuiți a face câte o clae de fân de tot satul pe anu la vorniciia de Vrance și orândătorul au răspuns că în numărul acestor fâlci s'ar pute îmbrăca acele câte o clae de tot satul, iar pentru cât fân au făcut mai mult, li-ar fi plătit munca lor de o falce câte trei lei, să să cerceteze la fața locului în ce mărime era ei lăcuiorii obișnuiți a faci aceli clăi de fânu, adecă de o falce sau mai mult și după mărimea acelor obișnuite clăi de fânu, să se facă socoteală și de nu vor treci mai multe fâlci făcute, vor rămânea acele 171 fâlci în pot-riva acelor clăi de fânu, iar pentru câte vor treci mai mult, dacă orândatoriul nu va fi avut tocmală, nici va fi plătit în bani, după cum au arătat, aceli fâlci să să dei acelor cui le vor fi cosit, tră-gându-și orândatoriul numai dejma obișnuită însă cu aceasta deosăbire, dacă lăcuiorilor le va fi trebuință numai pentru hrana dobitoacelor lor, iar find de neșuțorie, atunce să să lasă orândatoriului și el să le plătească munca lor de falce, după cum va fi plătit acolo împregiur.

3. Al treile, pentru un leu adetiul de casă de tot gospodariul și pentru 20 parale, ce sânt obișnuiți lăcuiorii a da pe anu claca vornicilor de Vrance, după cuprindirea anaforalei urmându-să, pe cei nevolnici și neputincioși, cum și pe văduvile sărace să nu să supere cât de puțin la această dare și ceiace li să va fi luat să li să de înapoi.

4. Al patrule, pentru munții de vărat oile și pentru suma cașului, fiindcă lăcuiorii, după așezare ă-au avut cu stăpânul moșiei sânt îndatorați a da suma ci au dat și în anul trecut și ei s'ar fi jăluit că ar fi dat îndoit mai mult, iarăși după cuprindere anaforalii urmându-să, să să facă cercetare și pentru câtă sumă de ocă să va dovedi că au dat mai mult să le plătiască orândatoriul de ocă, după cum să va fi plătit și la alte cășării.

5. Al cincile, pentru locul de imașu vacilor ci s'au păscut pe muntele ci să numește Boul (Boziul?), pe cât să va dovedi că au plătit în anul trecut, atât să fii îndatorați lăcuiorii a plă-ti și pe anul acesta, însă din locurile de șas s'au îndătorit orândatoriul a le da mai mult loc de emaș.

6. Al șasele, pentru vânzarea mărfurilor ci es din Vrance, fiind că acolo esti un vechiu obicei, a fi de apurure statornicit numai un neguțător, căruie, pentru lesnitoriul folos ce au ei dela dânsul cu împrumutările de bani la toate nevoile lor, însuși ei au mărturisit că nu sânt volnici a vinde mărfurile lor la alți neguțători streini, ci numai aceuia și cu preț ceva mai gios din cât se vinde orice fel de marfă afară din Vrance, s'au cercetat marfa ci au dat ei pe anul acesta și după însuș netăgăduire lor, precum au vândut-o în anul trecut, la nimică nu s'au cunoscut a fi asupriți i păgubiți de cătră orândator, ci încă mai sporiți decât în anul trecut, atâta numai pentru vânzarea mișilor piste 18 parale, ci le-au plătit orândatoriul, s'au îndatorit să le de câte o para mai mult de toată oca, iar pentru anii viitori, ca să nu mai fie între dânșii pricină, s'au hotărit ca orândatoriul să fie dator pentru orice fel de marfă vor ave lăcuitorii de vândut să facă cu dânșii tocmală în scris i cu zăpis, iar când între dânșii nu să vor pute învoi să fie datori a vini înaintea staroștilor de Putna, unde chemându-se de față și cinci, șasă din neguțătorii frunțași, așa să să săvârșască tocmala în scris și după aceia să să urmeză.

7. Al șaptele, pentru dijma pogoanelor de popușoi, fiindcă pe anul acesta s'au fostu îndatorit lăcuitorii a da 25 parale, ci era așazați cu stăpânul moșiei, să de pe un pogon numa 15 parale, lăsându-li-se zăce parale ca să fie datori a duci tot vinul cât vă trebui la Vrance fără chirie și să cercuiască și vasăle trebuincioasă pe anul acesta, așa s'au hotărit să să urmezi, iar pe anii viitori vor da ei dijma câte 25 parale și nu vor fi supărați cu dusul vinului sau cu cercuitul vasălor.

8. Al optule, pentru doao capre, ce s'au arătat unul din jăluitori că s'ar fi luat făr' de plată, să să cercetezi și când va fi arătarea lui mincinoasă să să certe cu 30 ... vezi.

9. Al noaole, pentru orânda rachiului ci au avut-o cumpărată lăcuitorii, după anafora să se cerceteze.

10. Al zăcile, pentru vinul stricat din vara trecută, această păgubire să cuvine a o suferi stăpânul moșiei și stăpânul de va fi avut tocmală cu vreunii din lăcuitori cu aceia să-ș caute.

Așa întocma, la toate, precum să arată mai sus hotărându-să, poroncim ca unul din dumv. starosti să mergeți la stare lo-

cului și intocma urmând, să faceți cercetare și punere la cale, iar pentru de să cuvini a ține și lăcuiitorii vinu sau răchiu pela ca-săle lor, aceste rămân ca după ci să va vide contractul in ponturi, ci au dat lăcuiitorii la stăpânul moșiei, să vă da hotărîrea Domniei Mele in ce chip să se urmeze și să va trimite la dumv. ca să să de la lăcuiitori.

1806, Noemvrie 25.

P. D.

procit vtori logofăt.

i s'au alcătuit de dumlui sulger Vasili Scânteii întru aceeași stăpâniri

Vasile Scânteii sulger.

Această copie s'au scos di pi condica de cărțile ci au dat Măriia Sa domnul Alexandru Muruz Vvod la venirea Mării Sale in Târgul Focșani, și poslăduindu-să de noi s'au aflat întocmai.

Matei Costin clucer.

Vasile Scânteii sulger.

1807, Ghenar 13.

Colecția familiei Roznovanu — Stanca. ¹

65. Fără veleat (cca. 1808)

Lista de locuitorii birnici fugiți în Valahia din diferite sate ale ocolului Vrancea—ținutul Putnei,

nr. de oameni:

53 fugiți din satul Nereji din Moldova și anume:

Oameni:

15 fugiți și așezați în satul Râmnic din Valahia și anume:

¹ Ghibănescu, *Surete mss. LIV*, p. 452.

² V. mai jos nle 67 și 68.

Lista este retradusă din rusește. Exodul populației vrâncene către satele Râmnicului Sărat este firesc; după sute de ani de libertate vrâncenii cunosc boerescul. Ar fi interesant de cercetat urmele genealogice al acestor așezări vrâncene în Valahia. In orice cas documentul întărește ipoteza originii vrâncene a unei părți din populația din nordul ju-

Oameni:

- 1 Ioan Lungul.
 - 2 Constantin zăt Berenticioaei.
 - 3 Neculai Ungureanu.
 - 4 Stan al văduvei Mândra.
 - 5 Șerbu Muntean.
 - 6 Tanasii Muntean.
 - 7 Vasile a Gheorghioaei.
 - 8 Ioan Chirlior. (= Cârlioru).
 - 9 Todor Muntean.
 - 10 Ioan Negrul.
 - 11 Ion Tanasi.
 - 12 Stefan Anton.
 - 13 Todor Anton.
 - 14 Pavel zăt Cristea.
 - 15 Grigore Roib, păzitor de herghelie la vătav:
- 7 în satul Slănicul și anume:
- 1 Radul Badiul.
 - 2 Tanasii Beteringa.
 - 3 Todor Muntean.
 - 4 Stanica Bataringa. (= Beieringhe).
 - 5 Todor Esecioaei. (= Isăcioaei).
 - 6 Mârza Carzochi. (= Carșochi).
 - 7 Todor Carșochi.
- 2 în partea Valahiei, sat necunoscut:
- 1 Panaitii Micle.
 - 2 Dragomir zăt Babaradei.

dețului Slam Râmnic (Cf. George Tatulescu, *O așezare de moșneni: Dumitrești (R.-Sărat) în Milcavia*, Anul I, Vol. 2, p. 153) și furnizează o explicație similitudinei de teme folklorice din ambele regiuni (Cf. Ion Diaconu, *Folklor din Râmnicul Sărat, ibidem*, p. 161).

Cauza emigrării rezultă cu evidență din documentele din 1806, Noemvrie 22 și 1805, Noemvrie 25, publicate mai sus nle 63, 64, iar importanța emigrării va reeși din confruntarea cifrelor documentului de față cu acelea din Condica Liuzllor pe 1803 publicată de Th. Codrescu, *Uricar, VII*, pp. 305—307, unde se vede că în Nerejul erau 149 oameni iluzi, în Năruja 100 și în Nistorești 65. Intrucât, fără indoială, fugiții la care se referă documentul de față erau iluzi, căci de ar fi fost scutiți de bir nu aveau motiv să fugă, avem un procent de 35,5% fugari în Nereju, 19% în Năruja și 27,7% în Nistorești.

- 5 în satul Niculi (= Neculele) și anume :
- 1 Alexandru Ursul.
 - 2 Ivanița Cionca.
 - 3 Stan Trestian.
 - 4 Todor Lungul.
 - 5 Andronic Muntean.
- 17 în satul Roșca și anume :
- 1 Ivanița Binte.
 - 2 Stan Robul.
 - 3 Todor Babarada.
 - 4 Radu Chiuchiur.
 - 5 Constantin sin Pavel.
 - 6 Avram Ungurean.
 - 7 Ioan Caba.
 - 8 Mihail Chilian.
 - 9 Stoica Rus.
 - 10 Gheorghe Cojocar.
 - 11 Vasilache Binte.
 - 12 Ioan Papalapti.
 - 13 Radu Papalapti.
 - 14 Gheorghe a Temătoriții.
 - 15 Ioan Chirica.
 - 16 Semion Doldor.
 - 17 Mihai Rus.
- 2 în satul Chiojdeni și anume :
- 1 Stefan Robul.
 - 2 Radu Barcar.
- 3 în următoarele sate :
- 1 Busuioc zăt Axentie, în Gazevca. (?)
 - 2 Avram Smochină, în Fărăoani.
 - 3 Dimitrie Rotar, în Tinoasa.
- 2 în satul Papaloga și anume :
- 1 Teodor Jâiul.
 2. Coman Muntean.

19 de asemenea au fugit din satul Neruj (=Năruja) din Moldova.

- 3 s'au așezat în satul Roșca din Valahia și anume :
- 1 Stan Muntean.
 - 2 Constantin Săljar. (?)
 - 3 Mariuța Brinzoi.
- 2 în satul Larga și anume :
- 1 Gheorghe Petre.
 - 2 Grigore Cibotar.
- 2 în satul Bulcaneasa (= Vulcăneasa) și anume :
- 1 Teodor Cimpoeș.
 - 2 Stan Luculeț.
- 2 în satul Tinoasa și anume :
- 1 Teodor Poloboc.
 - 2 Petre Olar.
- 2 în satul Dolgauți (= Dălhăuții) și anume :
- 1 Criste Cristei.
 - 2 Grigore Cristei.
- 2 în satul Fărăoani și anume :
- 1 Ioan Chirilă.
 - 2 Tanasii sîn Vasile.
- 6 în satele următoare :
- 1 Stan Chilopan, în Podul Lacului.
 - 2 Teodor Țuțui, în Papaloghi.
 - 3 Ioan Tufa, în Risipiți.
 - 4 Alde[a] Huiban, în Chituluși.
 - 5 Ban Pomana, în Poeana.
 - 6 Stan Panțuș, în ținutul Buzeului-satul însă necunoscut.
- 18 din satul Nistorești—Moldova și anume :
- 8 s'au așezat în satul Roșca din Muntenia :
- 1 Gavrilă Ciută.
 - 2 Vasile Găină.
 - 3 Sandu Bâra.
 - 4 Ioan Huian.
 - 5 Ghinea Rabega.
 - 6 Radu Găină.
 - 7 Mircea Muntean.
 - 8 Gheorghe sîn Mircea.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Main body of faint, illegible text, appearing to be several paragraphs of a document.

Faint, illegible text at the bottom of the page, possibly a footer or concluding paragraph.

șani; 7 parale pe tămâe; 1 leu la hanul Pruncului; 4 lei ce i-au luat nemesnicu Necula și i-au dat pi una cergă la Pondroia; 30 parale în mâna fimei răposatului și s'au plătit de cosor și ișându la socuteala *innainte satului*¹ s'au socutit ei amândoi înainte noastră și au rămas cu treizăci și trei de lei și bani drepți și au luat 5 lei dela fimei răposatului și au rămas cu douăzeci și optu lei și pentru acești bani au dat 6 oi, oaia [c]âte patru lei și au mai rămas cu patru lei dreptă datoare și i-au mai datu una o[a]le pe facire unii meșă (?) și e-[a]u luat (?) ace[s]te șapte oi, au luat neguștoriu trei pentru răposat fiindu dator răposat și au mai rămas patru oi la Vasile și nu i-au luat patru și i-au luat cinci și așa știm noi tot satul și marturisim în frica lui Dumnezeu și înainte cinstitei stărostii.

808, Ghenar 13.

eu nemesnicul Toader martur

eu Ivan Baraghinu martur

eu Irimie Beșa martur

eu Simion Popa martur

eu Ion sîn Sandul Săcăluș martur

eu Toader Beșa martur

eu Ion Bogdan martur

și noi tot satul așa știm și mărturisim

și am scris eu Ioniță dascalul cu zisa lor

și eu Cornilie preot ot Păulești am fost față la socoteala lor și m'am iscălit.

Colecția mea.

67. 1812, Iuni 17.

Jalba vel vistiernicului Iordache Roset Roznovanu către senatorul rus Vasile Crasno-Milașevici, președintele divanurilor din ambele principate prin care cere să se dispună aducerea cu forța a vrâncenilor fugiți în Valahia.¹

Milostivului meu stăpânu

Vasilie Ivanovici

La 16 a trecutei luni Maiu am avut cinste a mă adresarisi către Innalt Exțelenția Voastră rugându-mă ca pentru unii din

¹ Interesant cas de judecată înainte satului.¹ În arhiva statului din Chișinău se găsesc din epoca ocupație rusești (1808—1812) 4440 de dosare referitoare la administrația principatelor românești, de cel mai mare interes pentru istoria mai tuturor instituțiilor noastre juridice și administrative.

lăcuiorii ocolului Vrâncii, care vrând să-și înlănească scoposurile lor, acum în primăvară, s'au rădicat în tărie și au trecut hotarul în Țara Rumâniască, să să de poronca Innalt Exțelenței Voastre spre întoarcire la urma lor.

Acum dar luând de la stărostia Putnei izvodu arătătoriu de câți lăcuiori au fugit, din care sate și unde anume în Țara Rumâniască au mersu spre lăcuință, cu cinste alăturez aice tălmăcire acestui izvodu,¹ iarăș rugându-mă cu plecăciune ca să fie buna voință a Innalt Exțelenței Voastre să să scrie Divanului Valahiei sau să să de poronca Innalt Exțelenței Voastre cătră dregătorii din ceia parte a marginii Țării Rumânești ca să-i întoarcă la urma lor în Moldova. Căci în pământul acesta al Moldovii să păzește urmarea cu întoarcirea și darea înapoi a tuturor acelor strămutați din Țara Rumâniască, după așăzarea ce s'au făcut și dacă de cătră divanul Valahiei să va arăta înpiedecare întru aceasta, apoi să fie poroncă ca și de aicea să nu să de înapoi pe acei strămutați, păzindu-să urmare deopotrivă. Pentru care și aștept răspunsul Innalt Exțelenței Voastre, fiind cu ce mai adevărată cinste.

A Innalt Exțelenței Voastre,
milostivului meu stăpân,
Supusă slugă

no. 518
812, Iuni 17.

Iordachi Roset Roznovanu vist.

Arh. St. Chișinău. Arhiva senatorială. Pachet no. 95, dosar. 3963.

68 1812, Iunie 22

Senatorul V. Crasno — Milașevici întervine în urma cererei vistiernicului Iordache Roset Roznovanu pe lângă Divanul Valahiei, cerând aducerea silnică a birnicilor vrânceni fugiți din satele lor în Valahia.

No. 3040

Дивану Валлахскому

ПРЕДЛОЖЕНИЕ

Молдавскій Вистерникъ Г. Росетъ-Рознованъ представилъ мнѣ списокъ обывателямъ вранческаго округа перебѣжавшимъ оттуда въ Валлахію съ поясненіемъ въ какихъ именно мѣстахъ

¹ V. mai sus no. 65.

они находятся и спрашивалъ распоряженія моего и возвратѣтъ ихъ обывателей на прежнее жительство. Такъ какъ правило на возвратъ людей перебѣжавшихъ изъ одного княжества въ другое взаимно и Молдави соблюдается то препровождая при семъ помянутый списокъ я предлагаю почетному Дивану сдѣлать кому слѣдуетъ предписаніе, дабы поименованные въ ономъ обыватели съ семействами ихъ и имуществомъ переданы были для водворенія жительствомъ на прежнихъ мѣстахъ Путнанскимъ исправникомъ; объ исполненіи же сего меня увѣдомить.

Юня, 22, г. 1812.

Милашевичъ

Traducere:

Către Divanul Valahiei.

No. 3040

Пр о п о з и ц и я

Visternicul Moldovei, D-l Rosset-Roznovan, mi-a înaintat o listă de locuitorii din ocolul Vrancei, cari au fugit de acolo în Valahia, cu arătarea localităților în cari anume ei se găesc și cerându-mi dispoziții pentru înapoierea acelor locuitori la domiciliile lor de mai înainte.

Deoarece pravila pentru înapoierea oamenilor fugiți dintr'un principat în altul, de asemenea și din Moldova, se menține, — înaintez Onor Divan, alăturat la prezenta, lista menționată mai sus ¹, cu propunerea de a dispune către cei în drept ca locuitorii arătați în acea listă împreună cu familiile și avutul lor, să fie predați ispravnicului ținutului Putna, spre a fi înapoiți la domiciliile lor de mai înainte, comunicându-mi-se de executare.

Milășevici

22 Iunie, 1812.

Arh. St. Chișinău. Arhiva senatorială. Pachetul no. 95, dosar 3963.

¹ V. mai sus no. 65.

² Dosarul nu mai cuprinde nici un alt act din care să se vadă care a fost rezultatul intervențiunei senatorului Crasno Milășevici. Probabil din cauză că ocupația rusească a luat sfârșit odată cu anexarea Basarabiei.

69. 1812, Septembrie 15.

Anafora divanului Moldovei prin care întărește hotarnicia moșiei
Câmpurile făcută de către banul Gavrilă Iamandi.

Gavriil Mitropolit și Exarh, adiverim.

Dela divanul Cnejăii Moldavii

Înștiințare să faci prin aciastă carti a divanului că cinstitul
hocriu dum. Constandin Balșu, biv vel logofăt di Țara di gios, au
cerșut ca părțile din moșie Câmpurile dela ținut Putnei, ci le ari
luati in schimbu dela medelniceru Asanachi Danu ¹, să i se aliagă
și să i se hotărască osăbit de cătră părțile celorlanți răzăși, după
cari cereri a dumisali, prin carte divanului, s'au rânduie hotarnic
pe dumnealui banu Gavrilă Iamandi, di la cari rânduie hotarnic,
acum au arătat la divan dumnealui logofătul mărturie hotarnică
din acest curgătoriu an 1812, Iuli 1, iscălită și de răzășii, ce mai
sunt cu părți in numita moșie, prin cari să cuprindi că după ce
s'au rădicat plan numitii moșii de cătră ingineriu, apoi față fiind
medelniceriu Asanachi Danu, cum și răzășii din numita moșie, au
întrat in cercetare scrisorilor dumisale logofătului i a răzășilor
și a megieșilor ca să poată afla celi adivărați margini a numitii
moșii și au aflat, dintr'o hotarnică a dumisale logofătului iscălită
di toți răzășii din velet 7234, Maiu 5, că s'au măsurat toată moșie
în curmeziș pe vale Șușiței, începând din Fântâna Oiei în sus
până in Pârâul Boului, undi esti hotarul mănăstirii Sovejii, iar
pentru lungul moșiei nimică nu pominește, ce din altă hotarnică
tot a dumisale logofătului iscălită de Stamatîn Clucer i Șendre
al doilea sulger și Ioan Gigătul, biv vornic Vrâncii din velet
7253 (1745), Iulie 25, scrii că fiind rânduie de Măria Sa Vodă
au hotărit moșiea Câmpurile pi patru bătrâni din Fântâna Oiei
și până in Pârâul Boului și s'au vinit di tot bătrânu câte 81 funii
și funie câti 33 stânjeni, arătând și bătrânii anume: Straua,
Itul, Lata și Bogdan, iar lungul moșiei din zarea Dealului Mari
până in hotarul Vizăuțului, din cari amândoi hotarnicili mai sus
arătați, s'au dovedit că margine di gios a moșiei stă in Fântâna
Oei, iar margine din sus la gura Pârâului Boului și lungul din
Dialu Mari până in hotarul Vezăuțului pe opcine, după cum așa

¹ V. vol. I, no. 102, p. 66.

să urmează și stăpânirea numitii moșii. Și măsurându-să cu stânjă-nul gospod, s'au găsit în curmeziș pi vale Șușiței dela Fântâna Oei și până la gura Pârâului Boului 9160 stânjeni, cari împărțându-să pi patru bătrâni s'au vinit di tot bătrânul câte 2290 stânjeni. Și precum că această moșie să inparti pe patru bătrâni: Itul, Straoa, Bogdan și Latul să dovedești și din scrisorile mănăstirei Soveja, mai întâiu, dintr'un ispisoc di la domnul Vasile Voevod din veletul 7155, Februar 18, cari adiverează că din vechi aciastă moșii au avut stăpân pe un Pătru Rugină și în urmă s'au făcut acești patru bătrâni dintrinsul: Straoa, Itul, Bogdan și Ungurianul, din cari Ungureanu după vremi s'au numit Lata, precum în toati scrisorile câti se găseșc în urma acestui ispisoc să arată, după cum și în alt ispisoc la mănăstirea Soveja dila domnul Vasile Voevod din velet 7155, Noemvrie 17, scrie că pi un ficior a lui Pătru Rugină l-au chemat Necoară Lașcu, din cari să tragi niamu lui Toader Lata, dând a înțelegi că Lașcu au fost Ungureanu și în urmă l-au numit Lata, pentrucă numili celorlalți bătrâni sânt neschimbati, precum din început și acum: Itul, Straoa și Bogdan. După cari au întrat în cercetari pentru fiștecarî bătrân cini il stăpânește și cu ei scrisori, ca să să poată dovedi drepti părțile dumisali logofătului. Și mai întâiu bătrânul Lata cercetându-l, s'au găsit la mănăstirea Soveja un zapis a lui Mihoci paharnicul și Toader Lata cu alti săminții a lor, toți nepoții Giurgii postelnicelul din velet 7155, Fevr. 14 ¹, cari scrii că au vândut domnului Basarab voevodu al Țării Românești în 100 galbeni, din gura Cremenetului în sus până în pârâul Boului, giunătati de parti și după ispisocu ce ari mănăstire Soveja, dila domnul Vasili Voevodu din velet 7156, Ghenar 8 ² alegi această parti din gura pârâului Boului în gios până în gura pârâului Șchiopului, hotărându-o cu petri și sămni firești cari să cuprinde în 1080 stânjeni gospod, iar din pârâu Șchiopului în gios până la gura Cremenitului s'au găsit stăpânind unii din răzăși cari au arătat și scrisori: mai întâiu, o carti gospod dila domnu Grigorii Ghica voevodu din 1766, Iunii 29, ei imputernicești pi răzăși a stăpâni această parte după o țidulă de hotărit ce au la mână dila un Antohe

¹ V. vol. I, no. 23, p. 16.

² V. vol. I, no. 24, p. 17.

Luță, vornic de poartă și Stan Crâste Bulucbașa din velet 7274, Maiu 14 ¹, cuprinzători precum dă Rotileștilor din satul Câmpurili și altora cari să trag răzăși și cumpărători din niamu bătrânu Latii să stăpâniască această hlizi arătători în sămne spre apus până în hotaru Vezăuțului și spre răsărit până în Cremineț și nici numiții să triacă piste Cremineț spre răsărit, nici cei trii bătrâni Itul, Straoa și Bogdan să nu se amesteci pisti Cremineți, ci să stăpânească câți vor fi cumpărători și moșinași din bătrânu Lata. Au cerut și la răzăși ca să-și dei spiță precum să înpartu pe această parti din Cremineț și până în pârâu Șchiopului și au dat spiță, precum din început au fost stăpân pi această parti di moșii din Lata, un moș a lor anume Toma Grumeza, cari au avut patru feciori, Ștefan Rotilă, Ioan Oane, Istrate și Aftinicia și după acești patru numi să înpart și acum, arătând vechilu dumisale logofătului un zăpis din velet 7195 (1688), Fevr. 20 dela Oghinia, fimeia lui Ștefan Rotilă cu ficiorii ei prin cari dă pârăcalabului Dimii, parte bărbatului ei din Câmpuri ² și iarăș un zăpis din 1802, Iunii 8, prin cari vând strănepoții lui Ioan Oane la medelniceru Danu parte moșului lor, feciori lui Toma Grumez[ea]. Alt zăpis din 1811, Martii 15, prin cari vând la medelniceru Danu unii din răzăși, toată partea lor din Câmpuri din cari un Vasili Puiu și Soari Puiu s'au găsit că trag din parte Aftinicii și făcându-să înpărțală între ceelanți răzăși s'au găsit driaptă parte lor 14 stânjini, 4 palmi. Alt zăpis au mai arătat vichilu dumisale logofătului din 1812, Iunii 14 dila niamul Dadurcesc prin cari vind medelnicerului Danu a cince parte din parte lui Istrati. S'au mai găsit la mânăstire Soveja o hotarnică din velet 7270, Avgust în 20 iscălită de Ioan Gigățul, biv vornic Vrâncii, hotarnic, prin cari să cuprindi, precum au ales noă funii și funie câte 33 stânjini, danie ce ari mânăstirea dila Rucsanda, fata lui Deli Gheorghii, giupâniasa lui Ionașcu, ce au fost logofăt, pi cari și numita li-au avut cumpărăti dila Sămion Lata cu alti niamuri a lui din bătrânu Lata și-i dă în stăpâniri mânăstiri în funiili Straoa, unde bătrânu Lata nu ari nici o parte, precum din hotarnica lui Luță, vornic de poartă, ci s'au arătat, să dovidești că

¹ Data exactă este Maiu 24. V. *vol. I*, no. 138, p. 94.

² V. *vol. I*, no. 60, p. 36.

parte bătrânului Lata s'au dat din Cremenet în sus și câți vor fi niam și cumpărători să stăpâniască acolo. Pentru aceia s'au socotit ca acești noi funii să li ia mănăstire din Cremenet în sus, alături cu cealaltă parte ce ari mănăstire din vechiu. S'au mai găsit un zapis la niamu Gugoilor din let 7063 (1555) ¹ cari li scrii că Tofana, fata Sămzienii, nepoata Latii au vândut lui Gugoiu o parte în Lunca Largă și măcar că și aceasta vini în cuprinsul celor trii bătrâni Straoa, Itul și Bogdan și după hotărîtura lui Antohi Luță vornic de poartă, trebuie să să de tot pîsti Cremenet, s'au socotit stânjenii și, după analoghie fieștecărue bătrân dându-să și Latii ca să fii diopotrivă, nu-i agiungu pîsti Crimineți 130 stânjini și s'au lăsat cumpărătura Gugoilor iarăș în locul ei după cuprindirea zapisului la Lunca Largă și s'au măsurat din pârâu Mănăstioarii în margine hlizi din gios a bătrânului Bogdan, până undi s'au împlinit 130 stânjini și s'au dat iarăș în stăpânire d. log[ol]fătului, după zapisul di schimbu din 1812, Iunii 18, ce au făcut Gugoiu cu medelniceru Danu și s'au plinit și bătrânul lui Lata, stânjini, diopotrivă ca și celorlalți bătrâni, pi cari și împărțindu-l în stânjini, după dovezile arătați din parte medelnicerului Asanachi Danu, cari ș'au dat toati părțili sali în schimbu dumisale logofătului.

Numile bătrânilor și câți stânjini au eșit *Ce s'au ales. d. logofătului din fiiște cari bătrân*

<u>Stânjini.</u>	<u>Stânjini.</u>	<u>Palmi</u>	
2290 Intreg bătrânul Lata	463	3	din parte mănăstirii în gios
	130	—	parte Gugoilor
	593	3	Lunca Largă
2290 Intreg bătrânul Bogdan	2290		Intreg bătrânul acesta Bogdan a rămas a ds. logofătului
2290 Intreg bătrânul Straoa	524	3	din hliza din sus
	465	6	din hliza din gios
	990	1	fac din bătrânul Straoa părțili ds. logofătului
2290 Intreg bătrânul Itu	501	3	din parte din sus
	785		din parte din gios
	1286	3	fac din bătrânul Itu părțili ds. logofătului

din bătrânul
Lata

¹ V. vol. I, no. 5, p. 5.

Iar din locu ce se numește vâtaștina	3090	—	din locu ce se numește vâtaștina
	8249	7	adică optmii doi sute patru-

zeci și noi stânjini și șapte palmi în curmeziș, fac stânjinii ci s'au ales dumisale logofătului Costandin Balșu, din trupul numitii moșii Câmpurili dila ținutul Putnii, afară de împresurare ci să arată la mărturie de cercetare că are moșia Câmpurili di către megieși și afară de stânjinii ci au mai rămas răzășilor din numita moșie, cum pre larg să cuprindă și să arată la mărturii hotarnică iscălită de dumnealui ban Gavril Iamandi cum și de răzăși, dintr'acest curgătoriu an 1812, Iulii 1, asupra căroră stânjini cerșând dl. logofăt ca să i să facă întăritură dela divan și după ci divanu din scrisorile dumisale logofătului și din mărturie dumisale banului Gavrilă Iamandi s'au încredințat că hotărătura aceasta s'au urmat cu toată buna orânduială (iscălită fiind hotarnica și de alți marturi și răzăși).

Iată dar că și dila divan să întărește stăpânirea dumisali logofătului Constandin Balșu asupra stânjinilor arătați opt mii doi sute, patruzeci și noi stânjini gospod și șapte palmi în curmeziș din numita moșie Câmpurili, di pi cari să aibă a-și lua și tot vinitul din toati după obicei și hotărîre ponturilor gospod, stăpânindu-i atât dumnealui, precum și clironomii dumisale din niam în niam întocma pi la locurile arătați prin mărturie hotarnică și carte aceasta a divanului să-i fii dumisale de întăritură statornică, neclintită nici odinioară, în veci.

Scrisu-s'au carte aceasta în orașu Eșii la anii 1812, Septembrie 15.

Gherasim episcop Romanului.

Costachi Ghica logofăt ; Canta vel logofăt ; L. Balș vornic ; Manolachi Dimachi vornic ; Grigorii Vornic ; Ioan Sturza spatar ; Ioan Neculce, Alecu Greceanu spatar ; Costandachi vel logofăt.

Urmează legalizarea copiei de giudecătoria ținut. Putnei No. 2396 din 1839 April 10 semnată de C. Dăscălescu, I. Buzne și V. Bucșănescu.

Condica moșiei Câmpurile, doc. no. 6. fila 11 verso. ¹

¹ V. Aurel V. Sava, *Note istorice asupra moșiei Câmpurile*, în *Milcovia* Anul I, no. 1 și 2, pp. 40—54 și 184—198.

70. 1814, Mart 8. — Regest.

Zapis prin care preotul Șerban Bălan ¹ îl dă în Logofiteia Mare cuprinzător că când să vă mai jălui mănăstirea [Mera] dispre dânsul că au întăritat răzvrătire între lăcuiitorii șazători pe moșiea mănăstirei, atuncea, pi di o parte, să i să ei dar[ul] și apoi, pi di altă, să fie pedepsit cu judecată creminalului. Iar pentru pricina hotar[ul]ui între hotarul Vrâncei și între hotarul mănăstirei, când să vă da hotărîre pricinilor, vrâncenii să-și cauti prin drumul giudecării, întărit fiind acest zapisu tot în acelaș an, Maiu 9 și di Logofiteia Mare.

Arh. St. Iași Tr. 196, op. 219, dos. 29, fila 20.

71. 1814, Martie 18.

Zapis prin care Constantin Cristoiu pentru a face față cheltuelilor moșiei vinde prin mezat jumătate din partea sa de moșie din hotarul Vidrei străinului Neagu Șagău.

Adică eu Constantin Cristoiu dinpre[ună cu] soție me Ilinca, fată lui Andronache, dat-am adevărat și încredințat zapisul nostru la mâna dumisale Neagului Șagău ² și a soției dumisale Paraschiva precum să se știe că trebuindu-ne 170 de lei, adică o sutășapte-

¹ O latură mai puțin cunoscută a acestui erou vrâncean, demn de legendă, este aceea războinică. El care a avut de luptat atâta cu egumenii greci dela Mera, pe tărîmul juridic, a avut un rol activ și în combaterea eteriei. Iată ce ne spune paharnicul Constantin Slon în *Arhondologia Moldovei*, p. 120 vorbindu-ne despre cneazul Gheorghe Cantacuzino — Deleanu: „Unul din ficiorii lui Matei Deleanu. cneazul Gheorghe, venise aice la 1821, cu Ipsilant ca să fărâme împărăția turcească din Țarigrad pe păreri deșărte și speranțe de nebuni, că fiind dela familia Cantacuzin din care au stătut împărat la Țarigrad, l-ar face pe mișelul împărat. Dar abia au scăpat dela Târgoviște cu vro 300 de voluntiri și viind la Focșani au ars târgu, apoi fugărindu-l Schender Aga, ce era cu turci acolo, în mănăstirea sfântului Ioan din Munteni, unde venisem și eu atuncea de la Brăila, au opucat pe Milcov în Vrâncea. De acolo l-au luat pe fugă iconomul Șărban cu vrâncenii și prinzând 16 tâlhari de ai lui vii și 27 morfi, au dat peste Haloș la mănăstirea Cașinului și de acolo au mers la Iași..”

² Neagul Șagău este tatăl lui Tudorache Neagul, pitarul și privighetorul de Vrânca și al fratelui acestuia Costachi Neagu. O semnătură din documentul de față ne arată că Șagău a avut și un ginere pe Toader.

zeci de lei pentru cheltue[a]la sco[a]tirii moşii şi niavându eu Constantin de mai sus numit nici o facire pentru această nevoie de bani, me-[a]u pus parte me la mezat, ¹ ca oricine s'ar afla din fraţi sau din răzeş mei să-mi de aceşti bani şi se fie frate cu mine pe moşie, adică pe parte me şi nu s'au aflat nime din fraţ[i], nici din răzeş[i] ca se de aceşti bani findu toţ într'ace nevoie şi s'au aflatu acestu om de mai sus numit, strein şi me-[a]u dat banii pe jumătate, adică dajdie dintâi şi cându vor mai cere să aibă a răspunde de toţi banii, adică toată cheltuiala moşii şi eu se înpartu cu numitu Neagu frăţeşte adică eu o parte şi el una din tot hotaru Vidri, ori unde s'ar afla parte me ori în silişte, sau în câmpu, sau în vadu, sau în munte sau în izlazu, oriunde ar fi parte me adică parte socru -meu lui Andronache din hotaru Călimanului curmezis până în Vişe şi lungu din hotarul Găurilor până în hotarul Milcovenilor şi e-[a]m vândut de a no[a]stră bună voe ca să-i fie drept ocină lui şi ficiorilor lui, nepoţilor şi strănepoţilor lui în veci de veci neclătită.

1814, Martie 8 zile.

şi cându s'au făcut acestu zapis s'au întâmplat mulţi oameni de cinste tineri şi bătrâni, care mai jos ni vom iscăli pe nume.

eu Costantin împreună cu soţie me Ilinca am vândutu de bună voe.

eu Toader zet Şagău martur.

eu Radul Negoită martur.

eu Ion Marin martur.

eu Vasile Marin martur.

eu Vasile Marin cel mare martur.

eu preot Iftemii m'am iscălit.

eu Ioniţă preot ot Căliman iscal.

şi cheltuiala zapisului s'au făcut tri lei.

¹ Această scoatere la mezat este foarte caracteristică. În adevăr, cei care scot în vânzare este obştea întregi Vrânci cu care Cristoiu era solidar la plata cheltuelilor şi probabil vânzarea se face nu de către autorităţile administrative ci de către organele reprezentative ale obştiei, căci, oficial, până în anul acesta moşia era în stăpânirea visternicului Iordachi Roset Roznovanu.

și am scris eu priotul Nicolaiu Chitirișanu ot Ruget cu zisa vânzătorului.

eu Vasile Istrat am fostu faț

eu Ion Anghel am fostu faț

eu Toma Bode faț

eu Gheorghî sin Mărin faț

Viind și înainte me amândoi părțile și văzând că de bună voi au dat acest zăpis și plata s'au luat, am încredințat.

Gheorghe Costin ¹

Verso.

Lei, par. 1814.

85 am luat eu Costantin Cristoi după zăpis acesta și am dat la moșie al doile la anu 1815, Mai 29.

85 lei am primit eu Constantin Cristoiu.

S'au făcut 170 lei, adecă o sută șaptezeci lei și au istovit.

Iftemii preot, am scris.

Colecția d-lui Grigore Moțoc — Iași.

72. Fără veleat (cca 1815), Fevruar 8.

Zăpis pe care îl dă Constantin Zaharioiu nemesnicului Apostol că s'atocmit plăeș al satului.

Adicățile eu Constantin Zaharioiu dat-am adevăra[tă] și încredințata scris[a]re me la mână Apostului, nemesnecului, precumu să se știe că s'au așăzatu plăeșu la satu unu an și tocme[a]la ne-au fostu 26, adicățile douăzăci și șase lei și ori[ce] avalale a veni la plăeși să fie despre săteni poclonile și oriece a veni și cu Ion feu-său totu scutitu să fie:

eu Ștîfan Popa adeverezu

Făurari în 8 zile.

eu Stan Popa adeverezu

eu Toader Popa adeverezu

eu Nistor adeverezu

eu Toader Pomană adeverezu

eu Mafteiu Sava adeverezu

eu Costantin Stoian adeverezu

și dimpreună cu toți sătenii.

Colecția d-lui Dalica din Năruja.

¹ Semnătura cu totul indescifrabilă.

73. 1815, Mart 25.

Hotărnicia moșiei Bădiulești, în care se fixează hotarul prin jurământ cu brazda în cap.

Adică noi cei mai jos iscăliți dăm mărturie no[a]stră, în frica lui Dumnezeu, la mâna moșului Ion Badiul și a feciorlu său Ștefan pre cum să ș[ă] știe că viind cu soroc dela vornicie ca să măsurăm noi moșea Bădiulească, noi, din porunca vornicului, am mersu și am măsurat pe unde s'au găsit moșea Bădiulească și s'au hotărit. Și mergând în curmătură, la ariea Badiului, ca să măsurăm și acolo, au ișit numitul u[n]cheș Ion Badiul și au mărturisit că este a lui, săcătura; nu este de frăție. Iar noi nu l-am îngăduit într'altu feliu, fără de cât i-am zis ca *să-i punem brazdă depe cap, să ocolească ducata* (sic) ace de moșie.¹ El au mers ca să-i punem brazdă. Noi văzând că este dre[a]ptă a lui moșie, i-am dat această mărturie la mână, ca ori la ce judecată a își să fie odihnit a-și stăpâni moșie în pace nesupărat de nimine. Și pentru credință ne-[a]m iscălit, puindu-ne numele și degițile în locu de peceti ca să-i cre[a]ză. 1815, Mart 25.

eu Toader Săcăluș am hotărit, fiind ră[n]duit din poruncă eu Irimie Lepădat ot Spinești, fiind poronci am hotărit eu D[oj]bre am fost rânduit din porunca vornicului de Vrance; am fostu față.

și am scres eu preot Ion ot Păulești.

Colectia Nicolae I. Bratosin Cătu — Hăulișca.

74. 1815, Aprilie 23. — Regest. —

O mărturie a lui preot Sirghie, Toadir Țârdea, cari dă la mâna lui Simion Popa și lui Vasili sin Popa Cornilă pentru o bucată de moșai din Păulești a lui Ioniță Lipan, cari, făcându-o vânzătoare, au cumpărat-o Gheorghii Săcăluș, Ștefan Tăban și Toader Săcăluș în preț de 30 lei².

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. I 2035 dos. 33, fiia 11.

¹ V. un alt jurământ cu brazda în cap mai sus no. 310. O monografie asupra acestei chestiuni: D. D. Mototolescu, *Jurământul cu brazdă în cap*, 1922, Buc, extras din *Revista pentru arheologie și filologie*, voi XVI, pp. 199—223.

² Pământul acesta cumpărat dela Lipan este delimitat prin hotarulca lui Emandi din 7266, Martie 24. V. voi. I, no. 129, p. 83.

75. 1815, April 27. — Regest. —

O mărturie de giudecată a Stărostii Putnii, prin care să cuprindă că Simion Popa, ce s'ar fi trăgând din Gheorghii Săcăluș și Vasile Cornilă, ci să trage din Tăban, au făcut arătari pentru o bucată moșii din Păulești, ci din vechiu o au cumpărată Gheorghii Săcăluș, Ștefan Tăban și Toadir Săcăluș dela un Ioniță Lipan și că înfătoșându-să atunci în giudecată, când un Ion Săcăluș cu preotul Pavăl ot Tulnici să acolisă a-i scoati din moșai supt cuvinti de neam cu vânzătorii Lipan și să dă rămași din giudecată înputernicind pe jăluitoarii Simion și Vasile ca să stăpânească părțile de moșai precum și până acum și să și facă și arăturile trebuincioasă, și pentru a să cerceta pricina cu pârții li s'au fost pus vadè la sfârșitul viitoarei luni Maiu ca să vie la Stărostie cu toati scrisorile și dovezi, ce vor ave, spre a să da hotărîre. ¹

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. I 2035, dos. 33, fila 11 verso.

76. 1815, Iunii 9. — Regest —

Cartea domnului Scarlat Alicsandru Calimah urmată după jalba vrâncenilor către starostia Putnii pentru schimbu ci au avut d. vistiernicul Iordache Rosăt cu egumenul mănăstirei Mira pentru o parte di moșie, ci avea mănăstirea în lăuntru Vrâncii ² și luându-și în stăpânirea dumnealui toati moșiile din Vrance, au dat din trup[ul] moșiilor Vrâncii o parte di moșie a neamului Bouroșasc, pentru cari o avea mănăstirea înlăuntru Vrâncii și după giudicățile, ci au avut cu dumnealui visternicul, vrâncenii, au rămas iarăș moșiile în stăpânirea lor și poruncește ca schimbul acela să rămâi fără de nici o putere, dându-să moșia iarăș în stăpânirea vrâncenilor. ³

Arh. St. Iași, Tr. 196, op. 219, dos. 29, fila 18.

¹ V. mai sus nle 52, 54, 74 și mai jos numeroasele acte ale procesului boerilor Lipani cu neamul Săcălușăștilor și cu obștia întregel Vrânci.

² V. vol. I, no. 214, p. 153.

³ Se aduce la indeplinire prin mărturia de judecată a stărostiei Putnel din 1821, Decemvrie 3 publicată în Constantinescu și Stahl *I op. cit.*, no. 90, p. 145. Ambele semnături sunt greșit descifrate. Petrică Greu nu e altul decât Petrache Negrea.

77. 1815, Septemvrie 6. — Regest.

Carti de giudecată dila vornicia Vrăncii prin care să cuprindă că s'au giudecat Vasili Cornilă i Toadir Țârdea, ci să trag din Ștefan Taban i Sămion și Toadir Săcălușăști (sic), ci să trag din Gheorghii Săcăluș, cu Ioniță Săcăluș și cu preotul Pavăl ot Tulnici, ci să trag din Toadir Săcăluș, pentru o parte moșâi din hotarul Păuleștilor și că s'au dat atunci rămași, ca pi niște răi acolositori, înputernicindu-să pi Vasili Cornilă i Toadir Țârde, ci să trag din Gheorghii Săcăluș, să-și stăpânească părțile lor de cumpărătură cu pace, măcar deși zapisul cel de cumpărătura moșâi dela Lipan li s'au luat între alti scrisori a Vrăncii de caminarul Ianache Pruncu ¹.

Arh. St. Iași, Tr. 1785 opis. 2035, dos. 33, fila 11 verso.

78. 1815, Noemvrie 27. — Regest. —

Poronca Stărostii către vornic de Vrancea, prin cari scrii ca să să cerceteze cheltuelile ci s'au urmat în giudecata, ci au avut Vasili Cornilă i Toader Țârde, ci să trag din bătrânul Ștefan Tăban, i Toader Săcăluș și Simion Popa din Toader ² Săcăluș, cu Ion Săcăluș din Toader Săcăluș pentru o poiană de fân din moșăieia Păulești și câtă se va dovedi prin cercetare să o întorcă lui Toader Țârdea, care să dovedește că el au urmat cheltuindu-să și osăbit să cerceteze și pentru doi fălci iarbă, ci i s'au luat lui Țârde de Ioan Săcăluș și în urmă Țârde au luat altile dila Ioan, di va fi după arătare lui să fii una pentru alta, or fiind pricina într'alt chip precum va găsi cu dreptul să-i pui la cale.

Arh. St. Iași, Tr. 1785, opis. 2035, dos. 33, fila 11 verso și 12.

79. 1816, Septemvrie 14.

Copie după mărturia lui Toader Săcăluș, asupra pricinei dintre Ioniță Lipan și Săcălușești.

Adică eu Toader Săcăluș dat-am adăvărat această mărturii a mē la mâna lui Ioan Săcăluș precum eu știu ogotu (sic) moșiei, aceia : că au cumpărat moșul meu Gheorghii Săcăluș opt fălci

¹ V. asupra chipului cum a sustras căminarul Pruncu scrisorile vrăncenilor *vol. I*, no. 217, p. 164 și nota 2 la p. 152.

² Eroare. Numele adevărat e Gheorghe Săcăluș. V. mai sus nle 74, 75 și 77.

și Ștefan Boșcan 12 fălci și s'au sculat Ioniță Lipan și ni-au tras la giudecată și m'am sculat eu Toader Săcăluș și cu preot Cornilă și ni-am dus de ni-am giudecat înaintea divanului cu zapisăle, ci am avut di la moșii noștri și ni-au scos divan[ul] carte de blăstăm și ni-au orânduit la Focșani, cari a îndrăzni a lua să fii a lui. Noi n'am îndrăznit ca să luăm, iar Ioniță Lipan au luat-o, că au zis că nu-i condeiu taică-său și ni-au rupt și zapisăle noastră care le ave[a]m noi, și acum s'ar scula un văr al meu Sămion Popa și preuteasa Corniloai la giudecată. Eu mă liapăd de moșea aceia că nu-mi trebuie să intru piste blăstăm și Ioniță Lipan și cu Andrieș Lepădatu au fost față (sic) amândoi.

1816, Septvr. 14.

Eu Toadir Săcăluș știu și mărturisăscu.

Arh. St. Iași. Tr. 1785, op. 2035, dos. 33 fila 38.

80. 1817, Maiu 24 — Regest.

Marturiea vornicului Vrăncii ¹ cuprinzătoare că trag o mare supărare [locuitorii satului Spinești] de cătră lăcuiorii din Păulești pentru că li-ar fi inchizând drumurile și i-ar fi oprind de la pădure ca să nu-ș[i] tae lemne pentru focu și pentru alte trebuinți. Și infătoșându-să cu Păuleștii, când au dat Păuleștii răspuns că această împotrivire au urmat numai din pricina unor oameni fără ispravă, iar nu cu știrea nemesnicului și a frunțașilor. Asupra căruia pricină să hotărăști ca drumurile cele mari să nu să opriască și să nu fie oprîți Spineștii dela pădurea ce să numește Strungile, frunza Păuleștilor, cum și lăcuiorii din Păulești să nu fie oprîți de cătră Spinești dela pădurea lor, căci așa s'ar fi urmat din vechiu, iar când Păuleștii vor avè indoială că nu urmează dreptate într'acest chip, să meargă cu stăpânirea în Fruntea ce mare, ce să numește frunza Spineștilor și Spineștii vor rămânea în Strungi, ce să numești frunza Păuleștilor. ²

Arh. St. Iași Tr. 205, op. 229, dos. 150, f. 4.

¹ Din acelaș dosar f. 2 rezultă că este Gheorghe Costin.

² Prin împărțirea obștească din 1817 Iulie 15 se confirmă acest act al vornicului de Vrancea, prin faptul că se dă Păuleștilor, împreună cu Hăulișca, Strungile, iar Spineștilor, împreună cu Herăstău și Secătura Văsuilul, Fruntea cea mare. V. Constantinescu și Stahl, *op. cit.* p. 118. La 1818, Martie 23, Fruntea cea Mare trece asupra satelor Valea Sărel și Podurile; Strungile rămân Păuleștilor.

81. 1817, Iulie 6.

Țidula satelor Vidra și Caliman pentru muntele și frunza ce li s'a cuvenit la împărțire, potrivit cheltuelilor ce au făcut în procesul cu vistiernicul Iordache Roset Roznovanu.¹

Dela vornicia Vrâncii.

Adunându-să din lăcuiitorii vrânceni, cei mai aleș[i], nemesnici și preoț[i] de prin toate satele, ca să socotiască și să alcătuiască așazarea munților, cum să se de[a] la patrusprăzăci hotară a Vrâncii. Și mai întâiu au făcut aruncătoare banilor, ce au cheltuit cu giudecățile pâra ș'au luat iarăș la a lor stăpânire moșiile de suptu stăpânirea, ce pusăsi dumnealui vist[iernicul] Iordache

¹ Au existat patrusprezece asemenea țiduli. In afară de cea de mai sus am mai întâlnit acela a satului Năruja, aflată în colecția d-lui Teodor Șerbănescu și aceea a satului Negrilești, dăruită de mine Fundațiunii Ferdinand I.

Cea a satului Năruja arată: „Adică una sută noțzăci și opt lei, lăcuiitorii din sat Năruja, analog banilor ce-au dat, li s'au venit muntele Lapășul de sus de preț doi sute doi zăci lei cu Munțișoarele și Dealul Săcăturii, pentru frunza satului.” (Cf. Constantinescu și Stahl op. cit. no. 69, p. 116.) Iar a Negrileștilor: „Adică una sută nouăzăci și opt lei, lăcuiitorii din satul Negrileștii, analog banilor ce au dat, li s'au venit muntele Păișaua și frunză Socii și unsprezece lei, zece părăle dela Bârsești, pentrucă le trec din muntele Giurgiu pentru frunza satului; Păișaua dreptu 200 lei preț”.

In afară de aceste trei originale imi sunt cunoscute două regeste atlate în Arhiva Statului din Iași (Tr. 551, op. 596 dos. 76) unul de pe adeverița satului Coza: „Adeverița vornicului de Vrancea, ci dă satului Coza, prin care arată că înaintea sa s'au învoit vrânceni cu satul Coza, adică pentru 74 lei, ci au dat lăcuiitorii de sat Coza la răscumpărarea moșiilor dela vist. Iordachi Rosăt, li s'au venit muntile Chetricelile, iar frunză înprotiva a giumătate de Bodesc, ci li să dă dusă, au rămas să le dei Tulnicii un picior din muntele lor de potrivă iar prețul muntelui 70 lei.” și altul al țidulei Tulnicenilor: „Adeverița vornicului de Vrancea, ci dă satului Tulnicii, prin cari arată că pentru banii ce au dat la răscumpărarea moșiilor dela visternicul Iordachi Rosăt, s'au venit satului Tulnicii muntile Chetrosul cu Căbălaș, însă din Căbălaș să aibă și Cozării a trage pe giumătate, ori oi să-și pășuneze, ori bani să de, ci să va găsi cu drept i Galaciul a Tulnicilor emăș și Bodesc, frunza satului.”

Lipsa celorlalte țidule este suplinită prin actul de împărțire a munților din 15 Iunie 1817. V. nota următoare.

Rus[e]t și după starea a fiiște căruia moșii ¹ și satu s'au alcătuit cum să de[a] banii. Apoi după somile de bani, ce au agiunsu pe fiiști care sat, după stare s'au pus preț și munților, care-și după stare și mărimea lui și s'au analoghisit banii munților pe banii cheltuelii și pe câți bani au avut dați la cheltuială, pe ace[a] sumă analoghisită i s'au dat și munte de potrivă.

Adică una sută șapte zăci și trei lei, lăcuitorii din sat Vidra i Căliman, analog banilor ce au dat, li s'au venit muntele Verdele și Ciutele frunză cu prețul de una sută șapte zăci lei.

Și măcar că munții mai înainte i-au avut satele, iarăși alcătuiți supt stăpânirea lor, după starea satelor, dar fiindcă satele, din vremea aceia și până acum, altele s'au mărit și s'au făcut doi sau și trei cotunuri și altele s'au micșurat, nu li s'au putut da după stare[a] de atunci, ce după stare de acum și mai vartos după banii cheltuiți, ce au dat fiești care sat.

Și fiindcă această alcătuire s'au făcut de către vrânceni înainte me, li s'au dat și adiverința aceasta satului Vidrei și Căliman, ca să nu mai fie strămutați din numitul munte Verdele și Ciutele, frunză, pentru pășunatul oilor și altor vite ce vor ave.

1817, Iulie 6.

Gheorghe Costin

Colecția d-lui Constantin Georgescu-Vrancea din Chișinău.

¹ Este vorba de cea dintâi împărțirea a munților, după procesul cu Rosnovanu, făcută prin învoială de toate satele vrâncene la 15 Iunie 1817 în Valea Sărei. A fost publicată de C. D. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *op. cit.*, no. 70 p. 117, cu data eronată de Iulie 15. Eroarea este evidentă, căci dacă împărțirea avea în adevăr loc la 15 Iulie, i-ar fi fost imposibil vornicului de Vrancea să dea cu 11 zile mai de vreme, fiecărui sat, țidula respectivă de împărțire, pe care o publicăm Cf. Constantinescu-Stahl, *op. cit.* no. 69. p. 116. Actul cuprinde mai întâi o informație de natură istorică foarte prețioasă, informație care concordă cuprinsului mărturiei hotarnice din 1755, publicată mai sus la no. 26: *din vechi dela preastrămoșii noștri au fostu munții, (desigur nu „mulți“ cum s'a transcris acolo din eroare) care pășunează oile înrânșii, așăzați pe banii birului*. De data aceasta s'a luat ca normă noua contribuțiune bănească de caracter obștesc: cheltuiala procesului de răscumpărare: *Dar acum socotindu-se de către toate satele că ar fi ca să să așăză munții pe bani cheltuelii ce s'au făcut la scoaterea moșiei Vrâncii, și așa cu cale au găsit prioții și bătrânii satilor ca să să urmeze „...“, deci dar analoghisind banii fiiști căruia sat după cheltuială ce au dat.* Și munții se impart astfel :

82. 1817, Iuli 6. — Regest. ¹ —

Zapis dela nemesnicu Toader Săcăluș ot Păulești cătră satile megieșite cuprinzător că Strungile ² au rămas a lor. De aceia să indatorese ca să dei lemni de focu și ori la ce fel de lemni va trebui satilor megieșite și, in scurt, să nu fie supărați s'au opriti; dela orice fel de lucru, iar când vre-unii din lăcuiitori vor face vreo inpotrivire să dei 50 lei gloabă.

Arh. St. Iași, Tr. 205, op. 229, dos. 150, f. 4.

„210 lei [cheltuiala] și muntele 210. Nerej i Paltin i s'a venit muntele Mușă i Muntioru frunză.

185 lei analog și muntele 190 lei. Valea Sării i Podurile, s'a venit Lapășul de gios i Mișina și Răiușu frunză.

190 lei analog și muntele 220 lei. Năruja i Nistoreștii. Lapășul de sus i Munțișoarele.

210 lei analog și banii muntelui 120 lei. Spinești i Herăstău și Săcătura Văsui, i s'au venit Zboina i Fruntea cea Mare, frunză.

185 analog și banii muntelui 180 lei. Păulești i Hăulișca i s'au venit mijlocul Cozii i Strungile frunză.

185 lei analog și banii muntelui 230 lei. Bârsești, i s'au venit Giurgiul i Chini, frunză și le mai treci 45 lei din prețul muntelui. Li s'au mai lăsat 22 lei. 20 par[ale] tot pentru frunză, iar 22 lei, parale 20 să mai întoarcă la sat Năruja pentru frunză din alt an.

74 lei analog și muntele 70 lei. Coza i s'a venit Chetricelile i Bodescu, pe jumătate frunză.

120 lei analog și muntele 130 lei. Tulnici, li s'a venit Chetrosul i Galaciu, frunză.

198 lei analog și muntele 200 lei. Negriștii, i s'au venit Păișaua i Soci, Căușu, frunză.

120 lei analog și muntele 120 lei. Voloșcani, li s'au venit Furul i frunză.

154 lei analog și muntele 170 lei. Colacu, li s'au venit Maeradeul, trecând 16 lei pentru frunză.

173 lei analog și muntele 170 lei. Vidra i Căliman, i s'au venit Verdele și Ciutele, frunză.

185 analog și muntele 200 lei. Găurile (i s'au venit) Capul Cozii de sus; 15 lei trec pentru frunză.

După ce are loc involala, satul Poiana se declară nemulțumit și prin cartea domnească din 1817, Iulie 13 cheamă obștia Vrancei in judecata stărostiel. Aceasta in mod provizoriu, incuviințează intrarea Ponenarilor in muntele Mușă (v. mai jos no. 84) până la judecată. La 16 Iulie 1817 plângerea satului Poiana se găsește însă neintemeiată.

¹ Din perilipsisul scrisorilor înfățișate de locuitorii satului Spinești.

² Prin împărțirea din 1817, Iunie 15 Strungile s'au atribuit pentru frunză satelor Păulești și Hăulișca. V. mai sus no. 81 in nota.

83. 1817, Iuli 16.

Țidulă pentru împărțirea munților dată de Stărostia Putnei satului Năruja i Nistorești, prin care se confirmă țidulele vornicului de Vrancea întemeiate pe învoiala din 1817, Iunie 15, inpotriva căreia ridicase pretențiuni nedrepte satul Poiana. ¹

Dela Stărostiea Putnii

Cu alcătuiria și împărțirea munților ce au făcut lăcuiitorii din toată Vrance acolo la fața locului, arătându-să nemulțămii[și] sătenii din satul Poiana și vii[n]d innainte Stărostii cei mai aleși[i] din lăcuiitorii vrânceni i nemesnici și preoți di prin toate satile, cari stând întru înfășoare cu jăluitorii Poinari și cercetându-să împărțala și alcătuirea ce au făcut, pentru cari s'au văzut la mâinile tuturor satilor și țidurile vornicului de Vrance pre larg arătătoari că puind preț fiiște căruia munti și frunză și analoghi-sând pi banii cheltuelei și pi mărimia și staria satilor, au dat fiiște căruia sat și munte dipotrivă, ² precum și satului Năruja i Nistoreștii, agiungându-i analogon la banii cheltuelii, una sută nouă zăci și opt lei, li s'au venit muntii Lapoșul de sus de preț două suti două zăci lei, bezi muntii Munțișorul, ci li s'au dat pentru frunză satului și cercându-să și prețăluirea munților s'au aflat driaptă și cumpănită. Pentru aceasta să dă la mâna satului Năruja și Nistoreștii, această a Stărostiei carte ca să-și aibă ne-strămutată și vecinică stăpânire pi arătatul munti Lapoșul di sus și Munțișorul — , dial Săcăturii ³. 1817, Iuli 15.

Costachi Caragea

Colectia d-lui Toader Șerbănescu din Năruja.

¹ Inceputul documentului esti identic cu întăritura stărostiei de pe originalul invoelei din 1817, Iunie 15. Cf. Constantinescu și Stahl, *op. cit.*, no. 70 p. 120, care greșesc când in notă arată că ar exista o identitate complectă între ambele documente. Semnalez cu această ocazie și eroarea pe care o săvârșesc autorii vorbind in notă despre o stărostie a Vrâncei(I), care nu există. Documentul no. 52, p. 85, din aceeași colecție nu emană dela stărostia Vrâncei, ci tot dela vornicia Vrâncei.

² Intr'un alt act cu același dată, transcris de către d-l procuror general Constantin Georgescu Vrancea, continuă: „*precum și satului Vidra și Căliman, agiungându-i analogon la banii cheltuelilor una sută șapte zeci și trei lei, li s'au venit muntele Verdile de preț una sută șapte zăci lei, bez Clutele, ce li s'au dat pentru frunza satului și cercându-se și prețăluirea*”... etc.

³ Cuvintele „*dial Săcăturii*” adăogate cu altă cerneală.

84. 817, Iulii 16.

Copia cărței trimisă de Starostia Putnei vornicului de Vrancea ca să scoată oile poenarilor din muntele Mușa.

Starostia Putnei

Cătră dumnealui vornic de Vrance

Fiindcă la înfățișare ce au avut înaintea stărostii lăcuiitorii vrânceni pentru împărțire și alcătuire munților, ce după analog cheltuelilor s'au dat fiește căruia sat, cari și aice cercetându-să în ființa a tuturor locuitorilor, acele împărțiri și alcătuirii s'au cunoscut că sânt urmate pe toată dreptate, după starea fiește căruia sat, cari s'au adiverit și cu ale noastre iscălituri.¹

Drept aceia să scrii dumitali, ca oile poenarilor acelor ce s'au arătat cu nemulțămire, ce după poronca stărostii s'au suit în muntele Mușa pâr când va lua sfârșit cercetare aceia, să pui să le scoboare din acel munte și să le sue în muntele lor care li s'au venit la împărțire, ci s'au făcut acolo. Smintială să nu facă.

817, Iulii 16.

Costachi Carage comis

Colecția d-lui Toader Șerbanescu — Năruja.²

85. 1818, Fevruar 24.

Chitanță de contribuție la cheltuielile scoaterei Vrancei din boeresc.³

<u>Lei</u>	<u>Par</u>
64	

Am dat eu Mihaiu Purcel pentru cheltuiala moșii în hotar Vale Sării și s'au istovit den toate.

Ștefan Sandu, strângător de bani⁴

Colecția d-lui Ion Roșca din Valea Sărei.

¹ V. mai sus no. 83 și Constantinescu, Stahl *op. cit.*, no. 72, p. 122.

² Publicat și în *Documente vrâncene*, I, no. 71, p. 121.

³ V. *vol. I*, n-le 218, 221, 222, pp. 177 și 180.

⁴ Au fost strângători de bani și măsurători. Un strângător a fost Mon Cărlionu (*vol. I*, no. 221), iar măsurători cei patru inși arătați prin actul din 1826, Aprilie 20 publicat mai jos. (cf. *vol. I*, no. 221).

86. 1818, Fevruar 26. — Regest. —

Scrisoare dela lăcuiorii de Păulești cătră satul Spinești cuprinzătoare că fiind rânduială să să măsoare toate hotarale Vrăncii, ¹ aceste hotare fiind înștigat ² s'au învoit între dânșii și fiindu hotar Spineștilor mai mare, le-au mai dat Spineștii 400 lei și să fie slobozi Spineștii la lemni de foc, la bârne, la pari și la ori ce fel de lemni de trebuință, iar la gropile de fânaț și la apărături să nu fie slobozi. ³

Arh. St. Iasi. Tr. 205, op. 229, dos. 150, fila 4.

87. 1818, Martie 23.

Copie invoieii tuturor satelor vrăncene pentru împărțirea munților și pentru împăcarea cu satul Poiana, care era nemulțumit, cu împărțirea anterioară din 1817, Iunie 15. ⁴

Toți lăcuiorii din satii ocolului Vrăncii, încredințăm prin această scrisoare unii la mâna altora, spre legătura învoelii și desfacerea tuturor pricinilor ce au urmat pâra astăzi între noi. Adică unili din sati nemulțumindu-să întru așazarea împărțirii hotarilor și banii cheltuelilor ci s'au făcut întru scoatirea moșiilor și s'au analoghisătu pe fișticare hotaru în multi rînduri urmându feluri de pricini, iar mai vârtosu în anul acesta asupra munților i hotarale săliștilor, s'au întâmplat și bătălii, precumu la sat Năruja i Nistorești cu Poiana, din cari pricină pornindu și jalbă, au

¹ Satul Poiana, nemulțumit cu hotărîrea starostiei, care confirma invoieala de împărțire a munților din 1817, Iunie 15 (v. mai sus no. 83) se adresează din nou domnului, la 1817 Decembrie 13. Se poruncește staroștilor „ca să rânduiască a să faci piste tot măsura și dispărțirea atât a hotarilor de siliște cât și a munților din Vrancea, cu alăturată carte de blăstăm dela Preosfințitul mitropolit spre descoperirea adevărului, precum au urmat din vechiu stăpânire și numlții boeri au rânduit pe vornicul de Vrancea și pe vameșul Gavril Avram cu hotărîre ca ori să să pui la cale cu învoire între satile cu pricină, sau să să facă măsura poruncită piste toată Vrancea^a.”

Rezultatul acestei delegații este noua invoieală din 1818, Martie 23, invoieală care a rămas nestrămutată.

² sic!

³ La 1818, Mart. 23 Spineștilor, dându-li-se frunză Dealul Secătorei, s'au învoit din timp cu Păuleștil ca să poată avea dreptul de a lua lemne de foc din Strungi.

⁴ Publicat de Stahl și Constantinescu, *op. cit.*, no. 73 p. 125.

adusu sat Poiana carti gospod din 1817, Iuli 13, poroncitoari cătră dumnealui sărdaru Iancu Stavăr și dumnealui sărdar Vasile Andrieș, ca să facă măsura hotareloru Poianii și a Nărujăi, dispărîndu-le și învoindu-le la pagubili lor, care urmare a numiților boiari hotarnici, di s'au și apucat a se pui în lucrare cu măsura, dară au rămas anerisită, căci din împotrivă sculindu-să satu Năruja și Nistorești, tot la acestaș anu 1817, Dechemvrie 13, au adusu altă carte gospod cătră dumnealor boearii starosti ținutului Putnii, poruncitori ca să să rânduiască a se face piste tot măsura și dispărîrea, atit a hotarălor di săliști, cât și a munțiloru din Vrance, cu alăturată carti de blăstămu di la preosfințitul mitropolitu spre discoperire adivărului, precumu au urmatu din vechiu stăpânire și dumnealor boearii starosti au rânduit pe dumnealui vornicu de Vrance și pi dumnealui vameșu Gavrilă Avram, cu hotărîre că ori să să pui la cali învoire între satile cu pricina, sau să să facă măsura poroncită pisti toată Vrancea după care au vrut ca să să pui la cale urmare măsurilor. Am giudecatu struncinarea pagubiloru acelu ci păra acumu amu pătimit, cât și celi ci di acumu înnainti trebui niapărat a li faci, cu perdire di vreme și cu mari cheltueali de bani, ne-amu adunatu toati satili la un locu și înnaintea vorniciei amu hotărîtu cu priimire de opștii a tuturoru, ca mai bini să ne învoimu și să dizbărnăm toati goaneli dintre noi, precumu ne-amu și învoitu asupra moșiiloru, ca să rămâi fișticare hotar în stăpânirea veche, ci au urmat păra acumu, iară întru stăpânirea munțiloru, după cuprindirea osăbitelor țadule¹, ci avem la mână fiești care trupu di moși întrebuițându-le și la păduri, precum și din vechiu au trăitu părinții noștrii fără oprire la locurile ci voru fi codri, însă numai satili ci vor fi lipsiti de lemnu trebuitoriu, fără a face stricăciuni sau a dărîma cu capri sau cu oi. Iară cele ce vor fi avându păduri pe moșiile lor, se voru întrebuița dintru ale sali. Asămini și pi satul Poiana întru pagubili ci au pătimit în vara anului trecut, cunoscându că ar fi încărcat la analoghia cheltuelilor scoaterilor moșiiloru pi hotaru său, asupra căruia pricină au fostu

¹ V. Izvodul de asezare a munților din 1818, Martie 23 publicat mai întâi în N. Iorga, *Brodnicii și românii*, p. 13, no. XIII și apoi de Stahl și Constantinescu, *op. cit.*, no. 73, p. 127. În colecția mea se află copia publicată de d-l N. Iorga.

și pornitu jalbili cuprinse mai sus, l-amu împăcat cu toată mulțămire-lui și a noastră ca să-i dămu una mii lei, analoghisându-să pi toati celilalti hotară, afară numai di hotarul poeanariloru. Și cu acestu chipu sfârșindu-să toati pricinili dintri noi, n'au rămas cuvântu di acumu înainti nici la unili din moșii ca să mai facă vre odată ceriri di măsură asupra hotarăloru cu cuvânt că ar fi încărcat la suma baniloru cheltueliloru piste puțința hotarului său. Iară cari dintre noi vor vroi a-și faci documenturi spre înputernicire și cunoștința stăpâniri vechi, volnicu esti a-și faci cu a sa cheltuială și pi această învoială care dintre noi să va întinde mai multu ca să oboari din temeiu său, datoriu să iî a plăti toată cheltuiala ce s'ar ațâța asupra noastră din pricina răzvărtirii sali, căci toată Vrance nu iasti distoinică a mai faci di acumu cheltuali întru pof-tile acelu ci voru a umbla tot prin giudecăți, însărcinată fiindu și pără acumu cu greli datorii. Și dară pentru ca să să păzască această nistrămutat i vecinică între noi alcătuiri di învoială, după ci preoți, și din fișticare satu și hotar di moșii, vechili ci au fostu au is-călit, și ne-amu pusu degitili, apoi s'au încredințatu și di cătră dumnealor orânduși întru cercetare și împăcatori spre liniștire noastră pentru mai bună întăriri.

1818, Mart 23.

Eu Toadiru Țârde, adiverezu, ot Spinești
 Eu Vasile nimesnicu ot Spinești, adiverezu
 Eu Luca Murgu ot tam, adiverezu
 Eu Toadiru Săcălușu ot Păulești, adiverezu
 Eu Ion Săcălușu nimesnicu, adiverezu
 Eu Toadiru Enachii otam, adiverezu.
 Eu Necula Dănai ot Coza, adiverezu
 Eu Ioan Dobri ot tam, adiverezu
 Eu Ițemii nimesnicu, adiverezu, ot tam
 Eu Ion Necoară ot Tulnici, adiverezu
 Eu Andriaș Corcozu, ot tam, adiverezu
 Eu Costandin Taftă ot Negrițești, adiverezu
 [Eu Ioan Dascal ot tam, adiverezu]¹
 Eu Ion Mirce ot Bărsăști, adiverezu
 Eu Gheorghică Găteiu ot tam, adiverezu

¹ Lipsește în copia publicată de mine.

Eu Ilie Cojocarul ot tam, adiverezu
 Eu Macoveiu Tuvene ot Poana, adiverezu
 Eu Ioan Caba ot tam, adiverezu
 Eu Neculaiu Purcel ot Vale Sării, adiverezu
 Eu Gheorghii Ianoiu ot tam, adiverezu
 Eu Ștefan Sandul ot tam, adiverezu
 Eu Toma Pătule ot Colacul, adiverezu
 Eu Iacov Pătule ot tam, adiverezu
 Eu Ilie Dascălu ot tam, adiverezu ¹
 Eu Preutu Nicolaiu ot Ruget
 Eu Lupul Lădaru nimesnicu ot Vidra, adiverezu
 Eu Vasile Istratii ot, adiverezu
 Eu Ion Zahariea, nimesnicul ot Voloșcani, adiverezu
 Eu Ștefan Pâslaru ot, adiverezu
 Eu Dumitrașcu Boștoțu ot tam, adiverezu
 Eu Postolachi Bahnă otu Găurili, adiverezu
 Eu Ilie Straua ot adiverezu
 Eu Ștefan Mărtoiu ot Nerejul, adiverezu
 Eu Stoica Spulbăru ot, adiverezu
 Eu Vasile Șchiopu ot saf Năr[u]ja, adiverezu
 Ion preutul ot Poana adiverezu
 Sandu preot Voloșcani ²

Intru înfățășare noastră făcându-să învoiala aceasta cu primire tuturor lăcuiitorilor vrânceni, și fiindu noi rânduiți din partea cinstitei stărostii, am încredințatu.

1818, Mart 23.

Iscăliți: Dumitrachi Papandopol, vornic de Vrance.
Gavrilă Avram. ³

Colecția d-lui Petre Vlad din Spulber. ⁴

¹ V. mai jos nle. 88 și 95.

² Nu figurează în transcrierea Stahl și Constantinescu.

³ Gavril Avram, căpitan de margine în 1819, serdar în 1830, este fiul căpitanului Manolache Avram și nepotul fostului vornic de Vrancea Ion Avram.

⁴ V. regist al doc. Arh. St. Iași, Tr. 205, op. 229, dos. 150, f. 4 verso. Se spune acolo că Gavrilă Avram era vameș.

lei	par.	
208	8	Grigore Călugărul ot Găuri
19	—	Petre Potop ot tam
131	5	Neculai Bulete din Păros.
741	30	Simion Mateiu ot Păros cu 400 lei.
100	—	Găurile sporiu dela Colacu
9	—	Costache Crăciun ot Irești
70	—	Zaharia Drumei ot Irești
1	20	Gheorghî Roată ot Irești
76	—	Toader Săcăluș ot Păulești
1356	33	
847	—	Voloșcani
310	—	Spinești i sporiu dela Păulești
6996	36	fac

Lei par. ce au mai dat din izvodul acesta, să scază :

130	—	preut Neculai ot Rugetu.
37	28	Iacov Pătule ot Colac.
94	28	Neculai Bululete ot Purcei.
65	—	Poiana cu preut Ion.
63	15	Simion Mateiu ot Săcătura Păros.
10	—	Petre Potop ot Găurile.

420 31 adică patru sute doi zeci lei, 31 parale.

Se scade din 6996 și 36 par[ale]. Rămâne a să inplini 6576 lei și parale 5. Care bani sint arătați prin acestu izvod rămân neinpliniți de dumnealui vornic Gheorghe Costin.

Colecția d-lui profesor Gh. Ghibănescu Iași. ¹

89. 1819, Maiu 29.

Mărturia lui Simion Popa asupra pricinei Săcălușeștilor cu Lipan.²

Adecă eu Sămion Popa ot Păulești dat-am adivărat și in-credințat mărturia mea la mâna lui Ion Săcăluș, rudă cu Lipan. Și Lipan au avut 24 de fălci in Față și li-au vândut lui Gheor-

¹ Poartă indicația: „Acte Sturzești”, pentru care fapt îl pun in legăturile cu cumpărăturile, probabil deghizate, ale hatmanului Sandul Sturza, in Vrancea, V. vol. I, no. 215, p. 163 și Constantinescu, Stahl, *op. cit.*, no. 38, p. 58.

² V. asupra acestel pricini mai sus nle. 52, 54, 74, 75, 77, 78 și 79.

Gheorghii Săcăluș și cu frații său Toadir Săcăluș douăsprăzăci fălci și Boșcan esti om străin și luând Ion Săcăluș o nepoată din fecior a lui Andrieș Lipan ¹ și Ioan Săcăluș au tras la giudecată pe Boșcan pentru moșul său și amestecându-să Sămion Popa, fiind nepot lu Gheorghii Săcăluș, l-au cerut la giudecată, când i-au giuruit o iapă cu mânz preuteasa Corniloai, ca să ții cu dânsa și la urmă n'au priimit, că au văzut că sint stăpânitori degiaba pi moșie; și au dat Țârde doi fălci rușfet de giaba, ca să ții cu dânsa, și ace moșii-i bună, driaptă a lui Ion Săcăluș; și să margă să și stăpânească moșiea fără de nici o pricină.

1819, Maiu 29.

eu Sămion Popa știu și mărturisesc.

Dela Vornicia de Vrancea

Iscălitul mai sus, de față înaintea vorniciei, viind și arătând că cu a lui bună voi și priimire au dat această mărturii și cele scrisă sint adivărate, s'au încredințat.

1819, Maiu 30.

Dimitrii Mamara. ²

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 38.

90. 1819, Avgust 8.

Scrisoare a preotului Pavel către boerii lordache și Gheorghe Lipan prin care mărturisește că este neam și vechil al lor pentru a scoate moșia.

Eu priotul Pavel care mai gios ne vom iscăli pe nume dat-am scrisoare noastră la mâna dumilor sale cuconului lordache Lipan i cuconului Gheorghie otam precum să se știe că sintem neam cu dumnealor și partea de moșie ce este în Vrancea au dat-o la sama noastră, dacă am putea scoate.

1819, Avgust 8.

eu Ion Săcăluș adeverez.

Colecția mea. ³

¹ Este vorba probabil de Andrieș Lepădatul, străbun al Lipăneștilor. V. spița generalologică din *vol. I*, p. 63.

² Probabil fiul medelnicerului focșenean Ioan Mamara născut în Macrișița (Grecia) circa în 1764. V. Arh. St. Iași, Tr. 1609, op. 1842, dos. 11

³ Cf. Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. I 2035, dos. 33, fila 10 verso.

91. Fără veleat (cca. 1820).

Izvod de secăturile făcute de străini în bătrânul Roeș din hotarul Măgurelilor, la Nistorești.

Izvodu de fălcile ce le stăpânescu streini[i] în hotar Măgurelilor, însă nu streini, ci răzăș din Vrancea, iar nu din bătrînul Roeș.

<u>Fălci</u>	<u>Präj.</u>	
6	—	a Spineștilor, în Tapa Găinarilor.
3	—	Zaharioiu în Podu Țirdii
6	—	Radul Popa Schea
7	—	Radu Corilă
4	—	Blănille Jălfăști ¹
5	—	a Rădușarilor, la Masa Birii
22	—	preot Nicolaiu Oancea
16	—	a Nichitoilor
16	—	a Zmochinarilor
32	—	a Spineștilor, în Tapa
3	—	alde Panțuș
2	—	Iacovu Chirilă
2	—	Stefan Borșu
4	—	a Spineștilor, la Fântâna Vânătorului
4	—	a Buftii, la Românești
132	—	Aceste fălci sînt stăpânite de numiț[i] mai-

sus, fiindu deșchisă de dînșii din codru mereu din vechime și Niagu Petrioiului și a lui Șolomon, ce se tragu din bătrînul Roeș, au priivit la dînșii și n'au secat și ei ca neamul Nistoroiului. Iar Nistoroiu au și muncit și au și cumpărat, precum zapi[se]le cele are arată. Că, de nu seca și nu cumpăra Nistoroiu, tot hotar Măgurelilor ar fi cuprinsu de cei streini precum ace 132 fălce, care mai de cuvînță ar fi să scoată pe acei streini, dacă dreapta îi va ajuta prin drum judecăt[i], decît pe fratele lor, ce au muncit și ei au priivit și în cheltuiialile urmate în scoatere Vrăncii de supt boierescu dă niamul Nistoroiului 3246 lei, iar niamul Petrioiului și a lui Șolomon dă numai 473 lei și acum voește a lua o jumătate de hotar a Măgurelilor, fără a da cheltuiala ur-

¹ V. mai sus no. 31 „partea Jolfească“. Cf. vol. I, no. 81: „brat Cojolfit“.

mată; că de nu da Nistoroiu acea somă de bani și astăz[i] ar fi moșiea supt stăpinirea altora și de răminea stăpinirea Măguricilor după glăsuirea hotarnici din 1768, Av. 7 ¹ de atunci ar fi pus stăpinirea Petrioiul și Șolomon pe jumătate de Măgurele, ce-au rămas stăpinirea după hirtiea ce dă tot acelaș boeriu ² din August . . ., niamului Nistoroiului care s'au și stăpinit pină acum de ei și hotar[ni]ca s'au găsit la Șolomon și stăpinirea n'au avut precit ei se întind acum.

Colecția Dragomir Hanțoiu-Nistoroști.

92. 1821, Ghenar 14. — Regest. —

Jaloba lui Toader Săcăluș cu ai săi ci dă cătră d. Ioan Sturza, prin cari cer ca să dei luminată carte gospod, spre a pute stăpâni cumpărătura strămoșască ci să numește parte lui Lipan, la fața Chetrișului, despre niște acolisitori precum dovedesc doi mărturii di giudecată a boerilor starosti, în dosul cărie poruncă cătră d. dregători de Putna scrii ca să inpuțernicească pi jăluitori cuprinși prin jaloba aceasta a-ș stăpâni dreaptă partea lor.

Arh. St. Iași, Tr. 1735 op. 2035, dos. 33, fila 11.

93. 1822, Iulie 29.

Adieata Aniței Halicioaei prin care lasă toată averea, ce i se cuvine de la părinți, bisericii Sf. Voevozi din satul Vetrești.

Adică eu Anița Halicioaia, fiica lui Gheorghii Haliciu, dat-am adevărată și încredințată adieata me sfintei biserici ot sat Vetrești, unde se prăz[nu]jește hramul sfinților mai mari voivozi, precum să fiie știut că dau toată parte de moșie ce mi s'au venit părințască: în Crușousa doao fălei și șaizăci prăji[ni] și casa și cu pădure și din siliște și din arătură și ori măcar unde s'ar afla o palmă de moșia, să aibă a merge ori carele din preoți va fi la biserică să stăpâne[a]scă și am dat-o de a me bună voia, neavând fecior din tru[pu] meu ca să fiu eu și părinți miei pomenită în veci și oricarile din fraț[i] sau din rudele mele s'ar ispiți a strica adieata me să fiia ne iartat de cele șapte so-

¹ V. vol. I, no. 148 și vol. II, no. 31.

² Este vorba de vornicul de Vrancea Matel Bulubașa.

boară și de Domnul nostru Isus Hrs. și de Maica Precista și de mai mari voievozi și de mine păcătoasa.

1822, Iuli 29.

eu Anița Halicioaia am dat adieată me împreună cu soțul meu Toader sfintei biserici daniia în veci, toată parte de cosire și din arătură ce mi s'a veni după împărțire Aceasta.

eu Toader Ciută am fostu față.

eu Ursul Țârde am fostu față.

eu Ion Bălănuță am [fostu] martur.

și am scris eu preotul Ștefan Tătar cu zisa ei.

eu Gheorghiiie Anghelușanu am fostu față.

Colecția mea.

94. 1823, Mart 28.

Mărturia lui Toma Sterian vornicul de Vrancea în pricina dintre satele Coza, Spinești, Tulnici, Păulești, Negrilești și Bârsăști pentru împărțirea între ele a Dumbrăvei.¹

Vornicia Vrăncii.

Fiind pricină pentru hotarul ce să chiamă Dumbrava între satili Coza, Spineștii, Tulnicii, Păuleștii, Negrileștii și Bârsăștii, din care pricină cu obrăznicie cuprinde Spineștii o bucată di loc din hotar[ul] Cozi, a strănepoților lui Cujbă și rămâne atât hotar[ul] Cozi, cât și celilalti arătați sate păgubaș atât di hrana acelu locu cât și di hotar, deci, sfātuindu-s[ă] înainte me toți satili, s'au pus la cali ca să mergem cu toți la faț[a] locului, la hotar ce să chiamă Dumbrava. Și așa, dupi acel sfat, fiindu strânși mulțimi di norod dintr 'acești sate, din cari la unii să arată și numili: preot Anghel, Luca Murg[u], Ban Bâtcă, Vasili Forăie, Sămion al Anuți, Ion Moțoc, Enachi Bâtcă, Constandin Lazăr și Constandin Mihaiu din sat Spineștii, Toader Săcăluș și Ivan Baraghini din sat Păulești, Mihalachi Gherman i Vasili Dășagă i Stan Petre și Radu sîn Ștefan Pop[a] din sat Tulnici și din Coza preot Ion, Iftemiie Pop[a] i Niț[ă] Dobre și Necola Dănaie și din Bârsăști Iliie Cojocar, nemesnicu sat[ui]lui și alți mulți oameni dintr 'aceste sate și am mârșu cu toți acolo, unde le era pricina.

¹ Documentul pe hârtie albă poartă viza spre neschimbare a directorului arhivelor statului din Iași Roju.

Și, mai întâi, dila un loc, ce este deasupra Bârsăștilor, de unde să începe Dumbrava, au început a-mi arăta cu toți că hotar lor le este drumul care merge prin mijlocu Dumbrăvii și că Bârsăștii, Negrileștii și Tulnici mergu cu stăpânirea hotar[u]lui despre soare răsare și pâra în Drum Dumbrăvii și nici că trec din vechi, nici că trec acum și Spineștii mergu cu stăpânirea pe zare[a] Dumbrăvii pâra în șăsu, la Drum Drumbrăvii (sic) și drept în sus până în Drum Surducului și din Drumul Surducului la de[a]l s'au dat stăpânire Cozănilor, ne[a]mului strănepoților lui Cujbă și Tulnici, din Drumu Surducului, drept pe Drum Dumbrăvii la de[a]l, până în cap și dă prin Râpa Roșie și drept în apa Putnii, pe dingios di Groapa lui Negrotă. Și deodată au început Spineștii a striga zicând că nu este așa, că ei au stăpânit pâra într'o piatră, ce este deasupra Păuleștilor, trecând o bucată mare di locu din Drumul Surducului în sus.

Apoi, văzând eu acea strigare a lor, am cerut să-mi scoată scrisori sau dovezi și au adus ocolniț[ă] veche, să arată a fi neiscălită di nici un dregător, și i-am întrebat: stăpânit-au dupi acea ocolniț[ă]? Singuri ei au arătat că nu au stăpânit, care ocolniț[ă], neavând nici o stăpânire dupi dânsa, au rămas răsufat[ă]. Și iarăș, dinpotrivă, au scos Toader Săcăluș o carte gospod din le[a]t 7235 ¹ ani, în care arată că s'au giudicat în divan un Toader Negrotă și cu un Măriian, strenepoți lui Cujbă cu lăcui-tori din sat Spineștii și i-au dat rămaș, neavând Spineștii nici o hârtie puternică, ci numai cu gurili. Și văzând Spineștii acea carte nu le-[a]u mai rămas alt cuvânt decât au zis că cu bună voie lor și cu a tuturor lăcuiitorilor să le fiie stăpânire numai pâra în Drumul Surducului, ce vine din apa Putnii și de curmezîș Dumbră[vei] în zare muchii Ivanca.

Și așa văzând și eu învoire și primire tuturor, le-[a]m hotărît stăpânire Spineștilor Drumul Surducului în gios și a Cozănilor în sus, unde le-[a]m pus și piatră hotar drept între meri, ca să stăpâne[ea]scă di acum innainti dupi cum să arată. Atâta

¹ Cifra 3 este scrisă peste un zero. Socot că data exactă este 7235 și nu 7205 din cauza lui Toader Negrotă, care figurează într'un act din 7244. E mai probabil ca acesta să fi luat parte la un act cu nouă ani mai târziu decât cu treizeci și nouă de ani.

numai: să tre[a]că unii la alții acei care vor fi de frăție, dupi ne-[a]m lui Cujbă. ¹

Și așa le-[a]m hotărit, la care am dat și această carte di giudecată la mâna Cozănilor. 823, Mart 28.

Toma Sterian vornic

Colecția mea.

95. Fără veleaț (cca. 1823), April 18.

Vornicul de Vrancea dispune cercetarea gestiunei bănești a doi nemesnici și a vătămanilor lor.

Vornicia Vrăncii

cătră Tudorachi Neagul logofăt și cătră Iacov Pătuli. ²

Neagul Chitac din Valea Sării arată că când au fost el nemesnic sat[u]lui, la istov unor bani ce-au dat la vornic, de cătră nemesnic Purcel și vătămanii lui ³, ce au fost la dânsul atunci, să află păgubaș di o somă de bani.

Pentru aceia vă rânduește stărostiea ca să mergeți la faț[a] locului și să chemi faț[ă] pe vătăman și pe nemesnic ce au fost atunce și să faceți pătrunzătoare cercetare cu frica lui Dumnezău. Faț[ă] să fie și Sămion dascăl. Și după cum veți găsi cu cali și veți afla adevăr[ul] să dați în scris condee [ade]vărate supt iscălitura dumiv., cu care viindu la vornicie, de va fi adivărate, să vă face împlinire. Apr. 18

Steriean.

Colecția d-lui Ion Roșca din Valea Sărei.

96. 1823, Maiu 7. — Regest. —

Spiță di curgirea neamului din bătrânul Grozăvel. ⁴

Arh. St. Iași. Tr. 806, op. 916, dos. 79, fila 231. Div. domnesc.

¹ Cujbă este unul dintre cei mai vechi vrânceni cunoscuți. Încă din 1727 și 1736, se vorbea despre strănepoții săi. Cel care a fost, după spusa documentului de față întemeietorul satului Coza, este poate identic cu Cujbă unul din cei 11 bătrâni ai Bârseștilor. V. *vol. I*, n-le 101, 113 și 114 și *vol. II*, no. 43.

² V. mai sus no. 86 și 88.

³ V. studiul introductiv la *vol. I*, p. XXXVIII, informațiuni asupra nemesnicilor și vătămanilor.

⁴ Unul din cei doi bătrâni ai satului Vidra.

97. 1824, Iunii 13. — Regest. —

Hotarnica postelnicului Mihălachi Racoviță pentru stălpirea trupului de moșie Vidra.¹

Arh. St. Iași. Tr. 806, op. 916, dos. 79, fila 102 v.

98. 1824. Avgust 19.

Mărturia de judecată a vornicului de Vrancea Toma Sterian în pricina dintre locuitorii din satul Spinești și cei din satele Năruja și Nistorești pentru moșia numită Tepa.

Din poronca dumnealor boerilor starosti de Putna fiind rânduit să merg să hotărască o parte de moșie în hotar Năruji, ei să numești Tepa, având pricină de giudecată Toader Țirde, Luca Murg[u] ot Spinești i Ghiorghiță Mardache și Toader a Nastasii ot, preot Theodor Tătar ot Văsăiu cu răzășii din sat Năruja și Nistoreștii și mergând însu-mi la fața locului, unde acolo față fiind amândoi părțili, am intrat în ce mai cu amăruntul pătrunzătoare cercelare prin scrisori dovezi, ce au avut. Mai întâiu scoțind Luca Murgu cu ai săi o poroncă gospod din 824, Maiu 7² către dumnealui ban Stamatîn poroncitoare ca să margă la starea locului și să le aliagă părțili ce le să cuvin din ace moșie Tepa prin scrisori dovezi ce vor ave. Deci s'au întreat pe pâriș[i] de Spinești supt care cuvânt n'au rădicat pe dumnealui ban după poruncă, la starea locului. Ei au arătat zicând că ar fi adus pe dumnealui ban și le-au cerut patru sute lei ostene[a]la sa. Deci cerând mai întâi dovezi dela pâriși inpotriva răzășilor de Năruja și Nistorești și de au mai avut stăpânire în ace parte de moșie, au arătat pârișii zicând că stăpânire n'au mai avut niciodată, numai scoțând o mărturie din 819, Iuli 3, scriind că ar fi mărturisit vr-o câțiva oameni din sat Paltin, pe care aducându-să de față Ștefan Mărtoiu, Stan Răduță, Costandin Răduță, Ion Răduță,

¹ „hotar Vidra să inpartl pi doi mari bătrâni și anumi Grozăvel și Bucati Drepti și din acest din urmă apoi să inpartl pi cinci neamuri iarăș anumi Cherciu, Ioan Vidrean, Drălescu, Perșotă cari esti și Costandin Cristoiul și Calangiu” și în altă parte: „popa Vasilachi sau Calangiu”. (Din jurnalul jud. ținut Putnei din 9 Ianuarie 1851, aflat în colecția d-lui Gr. Moțoc din Iași).

² V. Constantinescu, Stahl, *op. cit.*, ro. 93, p. 150. S'a făcut însă greșala de transcriere de a înlocui numele Tepa cu cel de Plpa.

Stan Mărtoiu, Măgdalina Nechito[a]e, Vasili Drăgan și Rad[u] Chirilă, ci era însămnăți întru ace mărturie a pâriților, care mărturie scrie că ar fi ace parte de moșie Tēpa a Spineștilor, după Dumitru Tēpa, arătătoare prin semne: din fântāna Vānătorului și cum apucā pāriu de vali până în apa Pețicului și apucā apa în sus, pāra unde vini pāriu dela de[a]l, pe din sus de partia Tēpascā și apucā pāriu la de[a]l și esā în de[a]l pe lângā moșie lui Neculaiu Necoarā și dā în plaiu de vali până iarăș în fântāna Vānătorului; apoi s'au întreat pe arātați de față din Paltin, ci didesā ace mărturie pāriților de este adivāratā? Ei toți, întru un glas, au răspuns cum că nici o știință de ace mărturie nu au, că ar fi datā de dānșii la māna pāriților. Apucați fiind pāriții de ace mărturie mincinoasā ca să arāte pe acel scriitor spre a să urma înfrānare spre pilda și altora, pāriții au tăgāduit, care față fiind Sfinție Sa iconom Șārban i preot Niag[u], vechil ot Vrance au făcut cercetare acelu condeiu, care aflāndu-l de față pe preot Theodor Tātar, unul din pāriți, care nici au mai tăgāduit, arātānd adivār, că de însuș este ace hārtie făcutā fără să fi fost acei marturi de față, pentru aceasta, fiind scriitoriul preot unul din pāriți, nu i s'a urmat cercetare, decāt s'au dat pe māna vechilului preot Niagu ci să afla de față. S'au mēi întreat pe pāriți mai au alte scrisori dovezi? Ei au arātāt că decāt ace hārtie mincinoasā nu mai au, care mărturie fiind neadivāratā s'au rāsuflat, vrānd cu chipuri a înpresura pe jāluitoarii rāzāși de Nāruja și Nistoreștii și pentru ca să nu mai rămāi nici un cuvānt pāriților s'au cerut și dovezile scrisori dela rāzāși de Nāruja și Nistoreștii. Au scos o hotarnicā din let 1768, Avgust 16 dela un Bulubașa Māteiu, vornic de Vrance, ² cuprinzătoare că din poronca dumisali paharnicului Dimitrachi, staroste de Putna, au fost rānduit ca să margā la stare locului să înpartā Māgurelile pe bătrāni lor, care bătrāni sāt aceștie: Rueș au făcut patru ficiori, însă 3 fete și un ficior anume Negoit Rueș, din care se trage Gāinā, întâiu fatā Marie, din care să tragi Nistoreștii, al doile Chetra din care să tragi Rad[u], al treile fatā din care să tragi Mihālachī Bușilā, care măsurāndu-li și înparțindu-li pe fiiști cari bătrān, precum și stārpul, pădurile, care au fost pentru pășunat oile, tot pe

² V. vol. I, no. 148, p. 102.

acești bătrâni s'au împărțit prin sămne precum scrie hotarnica, în care părți să cuprindă și ace parte de moșie Tēpa, ci cu chipuri vras[ă] să acolesască pârții din Spinești. Au mai scos răzăși de Năruja și Nistoreștii și altă hotarnică dela dumnealui Theodor Baloș bivvel spat[ar], staroste de Putna din 1815, Noemvrie 28³ trași fiind în giudecată preot Șarban cu răzășii de Nistoreștii pentru niște poeni fânaț, ci au câțva lăcuiitori din sat Nerej în hotar acesta, pentru bani chelt[ueli] ci urma la scotire moșii Vrânci, nevoind a plăti Nerejeni, care după cercetare dumisali spatar Baloș li s'au hotărit să plătiască la hotar Năruja și Nistoreștii dându-le și mărturie hotarnică prin sămne despărțitoare pără să împreună cu hotarnica dumisali vornicului Măteiu și le dă tot loc în stăpânire de atunci și până acum. După care dovezi și scrisori vrednice de credință ne mai rămâind giudecății nici o îndoială și după a lor veche stăpânire ci au avut. Pentru care după cercetare ce am urmat la fața locului și spre odihna dritului lor, le dau și eu această mărturie de giudecată.

Toma Steriian stolnic

824, Avgust 19.

Colecția d-lui Dragomir Hânțoiu - Nistorești

99. 1826, Aprilie 20.

Mărturie dela patru înși rânduiți de vrânceni să măsoare pământurile răzășești și să strângă banii „cheltuelei Vrancei“ despre chipul cum au procedat cu moșia lui Gheorghiiță a Orbii.

Adică noi care mai josu ne vom iscăli pe anume dat-am adivărata și bună încredințată mărturiea no[a]stră la mâna lui Ghiorghiiță a Orbii spre a fi șteutu că în vremea scoateri moșii Vrânci au pusu la cale toți vrâncini ca să-și măsoar[e] fiiște carile satu fiiște a căruia gospodar locul di cosir[e] câtu și di aratur[ă], făcându și izvodu care câtă moșie are și apoi să s[ă] arunce toat[ă] cheltuiala și apoi să-ș[i] dea fiiște car[e] gospodar dreptul său dăpă moșiea ce are și cuvântul ne era că cându vom merge ca să măsurăm moșia omului, să-ș[i] cheme toș[i] răzăși lui ca s[ă] putem înțelegi a căruie și pe unde îi este hotaru. Ajungându cu măsura și la Ghiorghiiță a Orbi și dându-i veste să-ș vie la mă-

³ V. Stahl și Constantinescu, *op. cit.* no. 59, p. 94.

sura moși lui și să-și cheme răzăși lui și viindu împreună cu toț[i] și arătându-ș[i] fiște car[e]le hotar[u]l său și am măsurat moșia lui Ghiorghit[ă] a Orbi, din hotar pâră în hotar și a lui Ion Măciucă iar asămine, câtu și a celorlanți (sic) răzăș și Ion Măciucă nezcându nim[i]că pâr' acum, acum au scosu un z[a]-p[i]su iconomsitor cum că este a lui moșia ace[a]sta, car' noi o ștem că este a lui Gheorghit[ă] a Orbe, dar nu a lui Ion Măciucă. Și pentru încredințar[e] ne-[a]mu pus num[e]le și degetul în locu de iscălitură.

1826, Aprle 20

eu Toader Stan am fostu cu măsura aceia

eu Toma Dudu am fostu

eu Pavăl Meruțăț (sic) am fost

eu Pavăl Popa am fostu și noi aceștea am fostu rânduți asupra măsur[i] di toț[i] vrânceni. ¹

și am scris eu Costantin Dascalu cu zisa numiților di mai sus arătaț[i].

Verso

În vreme răscumpărători moșiilor Vrânci la anu 1813 la fiști care sat s'au făcut analoghii di au măsurat fălcili cu om[i]ni di socoti[a]la bună și mergându fiiști ci lăcuitori în hiliza sa, di' și arăta hotar până undi să hotărești cu a răzășilor săi, viindu cu măsura și la acest Ghiorghit[ă] Orbețu și viindu numitu ș'au arătat hotarul său și am găsit 3 fălci, 20 prăjini, plătindu-și și cheltuiala pi aceste 3 fălci, 20 prăjini, numit Ghiorghit[ă]. Și di atuncea și până acum nu s'au mai găsit nimine di moșineanu pi ace[as]te fălce, iar acum căzându acestu Ion Măciucă pisti Ghiorghit[ă], zicându că este moșia lui; rău și fără cale umblă Măciucă di cadu pisti el, că dor n'au fost om înstriinat și a fostu și la vreme măsuru tot di față și nezcându nimică că este moșine[a]nu.

1826, Aprile 20

Constandin dascal

Colecția mea. ²

¹ V. vol. I, nle. 221 și 222.

² În colecția mea se mai găsește o mărturie cu același dată, care, deși redactată altfel, are același cuprins. În această mărturie semnează în plus Ionașcu Găman. În schimb lipsește adnotarea de pe verso a dascălului Constantin.

100. 1827, Maiu 14.

Izvod de banii birului datorăți de vrânceni pe un cferț de trei luni și porunca stărostiei către vornicul de Vrancea pentru împlinirea birului și dreptul vornicului la răsura.

Izvod de banii cferț[ului] al 3-le April, Maiu și Iunii 827, după tabla cferț[ului] al 2-le trecut în cuprindire lumnatiî poronci gospod.

<u>Le i</u>	<u>Vrance</u>
37	Călimanul
226	Voloșcanii
266	Vidra
364	Găurili
133	Părosul
132	Colacul
338	Vale Sării
140	Podurili
504	Bârsăștii
354	Poiana
519	Negrilești
293	Tulnicii
101	Coza
118	Hăulișca
382	Spineștii
152	Văsiiu
162	Hirăstău
274	Nistoreștii
396	Nerejul
210	Paltinul
119	Purceii
198	Tichirișul
363	Năruja
249	Păuleștii
6030	adică șasă mii triizăci lei

Stărostie cătră d. vornic de Vrancea.

După lumnată poroncă gospod ci s'au priimit că tabla supt pecete gospod pentru bani acestui cferț al 3-le poati să mai zăboviască și ca să s[ă] scoată izvoadi după tabla cferțului trecut,

al doile spre a să cislui de cătră lăcuitori bani și spre a să urma
 împlinire, iată, scoțindu-să izvod și de bani ci au a da satile a-
 celui ocol, întocmai după čfert al 2-le, să triimiti și vi să scrii
 ca dindată pe de o parte să dați poroncă a faci lăcuitorii cisla
 și pe de altă parte să urmați împlinire banilor fără a cuteza să
 luați un ban măcar mai mult afară de obiçnuita răsura câte 15
 parale la leu, care se vor împlini și cu ce mai mare grăbire să
 proltacși o sumă bună de bani ca să s[ă] poată întâmpina
 grabnicile poronci ci urmază. Iar acum, de priimire izvodului, să
 triimiteți răspunsu.

827, Maiu 14

Ioan Luca vornic.

Beldiman spatar

trecut Ștefan sărdar ¹

Colectia d-lui Constantin Faur din Odobești.

101. 1827, Iulii 8. — Regest. — ²

Carte de giudecată a Stărostii, prin care să cuprinde că
 lăcuitorii din sat Tulnecii ot Vrancea au făcut arătare că lor la
 anul 1817, când s'au fost împărțit munții, li să dăduse muntele
 Chetrosul i giumătate din Căbalași Galaciu imaș și Bodesc frunză,
 iar apoi, la al doile an 818, făcându-să de iznoavă împărțire s'au
 luat dela dânșii muntile Chetrosul și s'au dat satului Valea Sării,
 dându-să mai în urmă și Căbalașul la alții. ³ Și în locul Chetrosului
 li s'au dat muntile Macradeu i Bodesc și Galaciu, mai scoțându-i
 datori cu 80 lei, ci li-ar fi trecând mai mult peste analogul
 cheltuelilor. Și că acum Tulnecii nu că au cerut vre o prefacire
 în munți decât numai că muntele Macradeu, ci li s'au dat lor l-au
 prețuit mai sus decât muntile Chetrosul ci l-au luat Valea Sării.

S'au invoit ei, de a lor bună voie, spre a să curma toate
 pricinile: au lăsat Bodescul până în Lepșuleț, ce curge din Zboina,
 a să da cui i să va cuvini și ei să rămâi stăpânitori împreună cu
 schitul Lepșa pe muntele Macradeu în prețul muntelui Chetros
 drept 130 lei.

Arh. St. Iași. Tr. 551, op. 596, do 176.

¹ Iscălitura serdarului Ștefan Brânză.

² Din opisul de documente al Cozenilor.

³ V. mai sus no. 87 pp. 82—84.

102. 1827, Dechemvrie 5.

Cartea episcopului de Roman Meletie prin care îngăduiește mutarea preotului Ștefan Tătaru dela biserica din Secătura Văsuiului la aceia din Vetrești.

Meletie, cu mila lui Dumnezeu, episcop Romanului.

Infățășitoriul aceștiea, molitfa sa preotul Ștefan Tătaru, slujitoriu fiind la besearica din satul Săcătura Văsiului din ținut Putnii, al eparhii noastre, după cererea ce au făcut prin cucernicul iconom Apostol din Focșani, ca să fie slobod a să muta la satul Vestreștii¹ tot dintr'acel ținut, arătând că este priimit acolo, înștiințându-ne cucernicia sa că rămâne alt preot în locul acestuia la besearica dela Săcătura. I să dă numitului voe și blagoslovenie de a să muta și a sluji ale preoții la besearica cu hrumul sf. ierarh Nicolae din numitul sat Vetreștii, purtând grijă și creștinilor la sufleteștile rândueale, iar de se va muta la alt popor fără știrea noastră va fi poprit de epitrahil.

1827, Dechemv. 5

Meletie, episcop Romanului

s'au trecut.

Colecția mea.

103. 1828, Fevruar 29. — Regest. —

Cartea domnului Ioan Sandu Sturza Voovod prin cari volnicește pi un aprod ca să aducă la divan spre înfătoșare pi Arionăști în pricina cu Chetroeștii pentru moșiea Vidra.

Arh. St. Iași. Tr. 806, op. 916, dos. 79, fila. 102 v.

104. 1828, Aprilie 24.

Invoială între locuitorii satelor Poiana și Bodești pentru munții Mușa și Vetrila, cum și pentru islazul Dumbrava dial și Alghianu.²

Invoială

Noi lăcuiitori otu satului Poiana dămu adivăratu invoiala nostre la mîna lăcuiitoriloru otu satul Bodescu, curgători ca și fraț cari după multe certuri și pricin de judecă[t] ci amu avutu întri

¹ In loc de Vetrești.

² Cf. Ion Diaconu, *Ținutul Vrancei*, I, p. XL în notă.

noi pintru muntii Muşa şi Vetrila cîtu şi izlazulu Dumbrova dial şi Alghianu, astăzi ne-amu împăcat ca să stăpînimu în chipul următoru :

Adică noi lăcuiitori otu satului Poiiana să stăpînimu două părţ şa noi otu lăcuiitori satului Bodeşti o parte, at[î]tu din munţ cîtu şi din izlazuri, iar din sălişte fiecari cumu amu stăpînitulu pînă acuma. Cari izlazu ce să numeşti Dumbrova dialu şi al Alghianu ¹ ca sămnu întri noi pînă la măsuraria şi împărţire esti pîriulu Bradului şi pentru ca să stăpînimu în paci săliştele în veci precumu şa urmaşii noştri, lipsîndu prici[na] gîlceviri şa judecări dintră noi di astăz înaintea, după cumu arătatu mai susu. Amu făcut două asămînea învoeli, cîti una di fiecari satu cu afurisării, cu blăstămu şa jurămîntu că or cari din noi s'ar scula la judecată, sau a să jălui la vornicia di Vrancea, la stărostie sau la Divan, afurisi[t] şa anaftima să fie cu tot neamul loru şa să nu aibă nici un dreptu la orice judecată pentru cari amu iscălit şi pus digitile p[le] sămnu sfintei cruci şa amu iscălit.

1828, April 24

eu Ion Caba	eu Eni Săcăluşu sint Soari
eu Mireuţă Toma	eu Bratu Ciornia
eu Ion Macovăi	eu Vasili Boroşu
eu Ion S[o]ari	eu Todiru Boştioacu
eu Mirăuţă Caba	eu Dumitru Tuveni
eu Gorghi Boroşu	eu Sămion Grosu
eu Ion Mocanu	eu Andreiu Jipa
eu Ştefan Marcu	eu Grigori Popa
eu Neculai Tuveni	eu Toadiru Tataru
eu Macoveiu Marcu	eu Ion Plăvanu
eu Mereuţă Patică	eu Ştefan Bratu
Preot Anghel	

Crestian Caba dascăl Ştefanu Vat
am scris cu zisa loru

In faţa mea s'a făcutu această învoială
Indescifrabil

Colecţia d-lui Toader Anuţoiu - Spineşti

¹ Este poate vorba de Albiana. V. vol. I, no. 1, p. 1.

105. 1828, Iunii 1.

Stărostia Putnei rânduește pe vornicul de Vrancea să judece după vechiul obiceiu pricina ce au satele Nereju, Paltin și Colacu pentru muntele Furu.

Stărostiea Putnii către vornic de Vrance

Lăcuiorii din sat Nereju și Paltenu, după jaluba ce au dat încă dela trecuta luna lui Mart, au făcut arătare că s'ar fi asuprind di către lăcuiorii din sat Colac, care voesc a lua din stăpânirea lor muntele Furul, care munte îl au jăluiorii di multă vreme în stăpânire. Și cu toate că la mâna jăluiorilor s'au văzut o carte de giudecată, prin care înputernicesc pi dânsăi a stăpâni muntele Furul, dar pentru că acum să vedi iscată pricină între dânsii pentru acel munte¹ și pâriții nefiind de fați ca să vadă dovezile ce vor fi având, spre a nu mai vini acum în vremea lucrului pe aice, să scrii dumitale, ca adunându pe toți de fați să întri în cercetare și după cum vei afla întru adevăr curgire pricinii, în cuprindere *vechiului obicei*, să te sârguiești a-i pune la cale cu mulțumire tuturor; iar dacă acolo nu să vor putè alcătuî *după vechiul obicei*, ce urmează acolo în Vrance și după dovezile, ce vor fi la amândoi părțile, atunce să-i triimeț[i] la Stărostie cu orice dovez[i] vor fi având, ca de aice cercetându-să pricina cu amăruntul să să dè hotărîre[a] ce cuviincioasă. Și pâr[ă] Dume-necă dacă nu să vor putè pune la cale, să-i triimiț[i] aice.

Dum[itrachi] Plaghino vornic.

Colecția d-lui Ioan Ștefan Stoica - Paltin.

106. 1828, Iuli 17.

Zapis pe care îl dă întreg satul Tulnicii schitului Lepșa pentru dijma morei.

Adecă noi tot satul Tulnicii dăm zapisu nostru la mâna părintelui Gherontie, nacealnicul schitului Lepșa, precum să să știe că i-am dat pentru dijma morii, să n'aibă supărare nici des-

¹ La 1829, Iulie 6 muntele Furul nu se mai găsea în stăpânirea Nerejenilor și Păltinenilor, după cum rezultă din documentul publicat de Constantinescu și Stahl, *op. cit.* no. 103, p. 162. Această ca urmare a împărțirii munților care a avut loc la 1829, Iulie 7, și nu la 1831, Iulie 2. V. mai jos nota documentului din 1836, Aprilie 12.

pre un sătean, în viece de veci și cându s'au făcut acestu zapis, s'au întâmpat mulți oameni cari să vor iscăli pe anume.

1827, Iuli 17

eu preotul Pavel
 eu namesnecl Ștefan Nicoară iscal
 eu Ioan Nicoară is.
 eu Vasile Cociorbă is.
 eu Stan Petrea is.
 eu Radul Dieaconu is.
 eu Costandin Budacu is.
 eu Simion Mocan is.
 eu Ștefan Popa is.
 eu Ioan Bâznă is.
 și eu diaconul Irimiea am scris cu zisa lor.

Condica schițului Lepșa, fila 12 verso.¹

107. 1829, Septemvrie 6

Cartea de judecată a stărostiei Putnei în pricina dintre satele Năruja și locuitori din Nistorești pentru secăturile făcute de aceștia în Dealul Secăturii.

Copie după carte cè adivărat[ă] di giudecată a cinstitii stărostii, ci o are sat Năruja i Nistorești, fiind staroste dumnealui spătariu Alecu Baloșu² la let 1829, Sept. 6.³

Dila Stărostiea Putnii

Vasile Aga, Neculai Grosu și Ion Pomană din sat Nistorești, înfățișându jalobă și din parte altoru cincii oameni anume Necula a Babi Vasilică, Ștefan Burlacu, Stanciu Panțușu, Ion Dochioiu și Gavrilă Lăbunțu și o mărturie di cercetare ce le-a[u] făcut dumnealui Mojanu, vornecl di Vrance pentru 42 fălci, 24 prăjini di iarbă din Dialu Săcături[i], care, fără cuvântu, s'ar fi pășunat di cătră oile lăcuiitorilor satului Năruja, față viindu și pârâții jăluiitorilor anume Sfinția Sa Iconomu Ș[ă]rbanu, Ion Bercariu, Ștefan Nistoroiu, Anghelu Enachee și Radul Saule, răzășii din satu

¹ V. vol. I, no. 179, p. 124 nota 3.

² Alecu Baloșu, scris deasupra altor cuvinte șterse.

³ Cifra 6 scrisă deasupra altora.

Năruja, la înfătoşare, ce au avut-o amândoo părţile înainte stărostii li s'au făcut întrebare pârţilor din sat Năruja că suptu ce cuvântu au urmat acè păgubire a jăluitoilor din sat Nistoreşti, la care au înfătoşat o alcătuire d'înpărţala munţilor ce au făcut lăcuiitori din toată Vrance înainte vornic din Vrance Ghiorghie ispravnicu ¹ din let 1817, Iulie 6 prin carile să arată că la analogul banilor ce au datu sat Năruj i Nistoreştii cându au scosu moşiea Vrâncii di supt stăpânire dumnealui vistu Iordache li s'au vinit Lapăşu di susu cu Munţişoru şi Dealu Săcături. ² Al doile au mai înfătoşat o carte de giudecat a dumnealui com[i]su Costache Carage din letul 1817, Iulie 16 ³ ce era staroste di Putna în ace vreme, prin carile arată că fiindu iar[ă]ş nemulţumire satului Poiana la înpărţala munţilor, faţă viindu înainte stărostii cei mai aleşi din lăcuiitori vrânceni, nimesnici şi preoţi di prin toate satele, care stându întru înfătoşare cu jăluitoi poenari şi cercetându-să înpărţala şi alcătuire munţilor după ţudulile ce s'au găsitu la mâinile tuturor satilor prin largu arătătoare că puindu preţu fiişte căruia munte şi frunză şi analoghisându-să pe banii cheltuieli şi pă mărime şi stare satilor au datu fiişte căruia sat şi munte din potrivă, precum şi sat[u]lui Năruja i Nistoreşti, agiungându-i analogu la bani cheltuele, li s'au vinit Lapoş di susu şi cu Munţişor şi Dealu Săcături, frunză. Sateni jăluitoi iar[ă]ş înfătoşând-o hotarnică din let. 1768 Avg. 10 în cuprinder[e] că hotaru Măgurelilor să începe dila meri şi mergi pi Nărujă în susu în gura Văi Răle şi apucă Vale Ră la dialu şi esă în chiscu şi din chiscu dreptu în apa Peţicului, undi niamul Nărujăscu n'au pututu păşuna, acelora dânduli-să pentru frunză satele numai Dialu Săcături, adică din Vale Re la dialu până în hotaru Lapăşului şi în Vale Săcături şi din capātu săcături lui Ion Bercariu apuc[ă] Peţicu în susu până în hotaru Lapăşului, care s'au lăsat frunză pentru păşunat oilor. In care locu, după cercetar[e] ce s'au făcut zapisilor lăcuiitorilor între dânşii, numai un zapesu di săcătura din let 1802, Maiu 10, care au cumpărat Vasile Aga dila Radu sin Gavrilă Găină în cuprindere sămnilor ce să arat[ă] prin zap[e]sul, care zap[e]su fiindu mai înainte[a] înpărţiri munţilor

¹ Gheorghe Costin.

² V. mai sus no. 82.

³ V. mai sus no. 84.

și incredințat di dumnealui ban Toma Stamatîn, ce era pi vreme accia vorneacu di Vrance, s'au priimitu di bunu iar celelalte zapșișă di săcături a jăluitoilor fiindu in urma împărțirii munților și a frunzilor au rămasu răsuflete, rămâindu a-ș căuta jăluitoi[i], a-ș căuta dila cei ce au cumpăratu și diși unii din lăcuitoi satului Nistorești au vroitu să facă săcături di fânațu, ace[a]stă urmare a lor fiindu cu totu inpotrivă, fără a șie dreptăț și alcătuire munților nu li s'au ținut in samă. Dreptu accia să dă la mâna sat[ui]lui Năruj[a] și Nistorești această stăroste[a]scă carte de giudecată ca să-și aibă nestrămutat și veșnică stăpânir[e] pe ar[ă]tatul munte Lapășu[l] și Muntșoru i Dialu Săcături după bună invoire jăluitoilor.

829 Sept. ¹ 834, Avg. 28

Colectia d-lui Șerban Popa-Nereju.

108. 1829, Dechemvrie 31.

Carte dată de stărostie locuitorilor din satul Vidra ca să nu mai fie supărați la stăpânirea pădurei, apărătură.

Stărostiia Putnei

Lăcuitoii satului Vidra, viind, au făcut arătare stărostii, că la împărțala ce s'au făcut unei păduri la acel ocol a Vrancei pe toate satele, i s'au venit dreaptă parte o bucată de pădure, apărătură și satului Vidra și că acești lăcuitoi de prin aceste sate s'ar fi sculându in părțile lor și ar fi mergând in apărătura lăcuitoilor și ar fi tăind lemne, fără să aibă voe de la nemesnicii acestui sat.

Deci fiind că iaste poroncă vornicului de Vrancea ca nimenea să nu îndrăsnească a tăia lemne din apărătură fără voia stăpânilor moșii, pentru care li s'au dat această carte numitului sat, ca nimenea să nu îndrăsnească in apărătură, fără a să invoi cu lăcuitoii acestui sat, după cum să urmează aceasta și pe la alie moșii.

829, Dechemvr. 31

Stamatîn paharnic

Colectia d-lui Constantin Georgescu - Vrancea

¹ Data: 829 Sept. este ștearsă, scriindu-se data de 834 Avg. 28 cu acelaș mână și cerneală.

109. 1830, Ghenarie 19

Zapis prin care satul Hăulișca vinde o bucată de pământ lui Costin sin Cornilă Soare ¹

Adică noi seteni din satu Hăulișca, care mai jos ne vom iscăli pe numele noastre dat-am zapesul nostru la mâna lui Costin sin Cornileie Soare precum să se știe că i-am vîndut o falceie și patruzeci prăjini și unde să numește aceia moșie în Poduri, din moșia lui Costa[n]tin Oltenu din vale și i-am vîndut-o obcină înveci amin. Și noi satu o am luat în mânele noastre 35 lei, adică trei zeci și cinci de lei și pentru mai adevărat credință ne'm pus numele și degitele în loc de pecete ca să se crează.

1830, Ghenar 19

Eu Bratosin Suru, vînzător
 Eu Maftiu Soare, vâ[n]zător
 Eu Iordacheie sitia
 Eu Simioan Hușcă vi[n]z[ă]tor
 Eu Ioan Săcăluș cel mic, vînzător
 Eu Vasili Boțu vînzător
 Eu uncheș Trif, vin[ză]tor
 Eu Toader Cățu, vînzător
 Eu Ioan Cățu, vînzător
 Eu nemesnicu Ioan Săcăluș, dinpreună cu tot satu vînzător.
 Și am scris eu preotu Ioan Pone cu zisa tuturor sătenilor.

Colecția Postolia Trif zisă Bica din Hăulișca.

110. 1830, Ghenar 25.

Vornicul de Vrancea raportează stărostiei că în Vrancea a sosit un detașament de 14 cazaci, care au ordin să păzească plaiurile Vrancei cu ajutorul plăeșilor și a vornicului de Vrancea.

Cătră cinstita stărostie, vornicia Vrăncii.

Aice la Vrance de eri Ghenari 24, ² Vineri, au venit un sotnic de căzaci cu 13 căzaci, călări și au rînduit la plaiu Lepșii 3 căzaci și un plăeș și la plaiu dela Valea Ne[a]gră, lângă Zboina.

¹ Vezi un act asemănător în care, deasemenea, vînzător este satul, mai jos no. 118.

² Cazacii stau în tot cursul anului 1830. Către sfârșitul lunii Noiembrie sunt schimbați cu alți cazaci veniți dela Călărași din Țara Muntenescă.

Verde aproape de sat Herăstău iarăș 3 căzaci și un plăeș și la Poenile Sării, aproape de sat Nereju, lângă muntele Furu 3 căzaci și un plăeș și sotnicu cu patru oameni s'au așăzat în sat Negri-leștii cu 6 cai, numai cu ecstruții (sic) giuătate rusască și giu-mătate moldovene[a]scă scrisă di la visoco blagorodiea sa polcovnic și cavaler Alecsandru Cristiean, poroncindu-să printr'ace ecstruție (sic!) ca să s[ă] păzască de cătră căzaci și de cătră mine cu strășnicie aceste plaiuri, poroncind ca să s[ă] poarte de grijă tuturor căzacilor și a cailor cele trebuincioasă, fân și grăunți și pentru dânșii: brânză, carne de mascur și pâine. Acum, deodată sat Herăstău hrănește pe trii cu cailor lor, sat Nereju pe trii cu cailor lor, sat Tulnicii pe trii cu cailor lor și Negri-leștii pe sotnicu cu patru căzaci și pe 6 cai a lor. Pentru care nu lipsăsc a în-știința pe cinstita stărostie și să am povățuitoare punere la cale.

Iar dela hătmanie nu am nice o poroncă pentru ace[a]sta, decât numai ecstrucția.

830, Ghenar 25

Toma (Steriiian) stolnic

Arh. St. Iași, Tr. 1609, op. 1842, dos. 68, fila 1

111. 1830, Iunie 5.

Vornicul de Vrancea aduce la cunoștința stărostiei nemulțumirea vrâncenilor care sunt oprîți de către cazacii trimiși spre paza graniței austriece, de a-și urca oile la munte.

Cătră cinstită stărostie, vornicia Vrâncii.

Toți lăcuiitorii vrânceni, strig cu toți că și oile și vitili cele mari le piier neavând unde le pășuna în imaș satelor, că tocmai acum când cu zăce zile mai innainti era să le suie în munte și de atunce stau pe loc, neavând cu ce să hrăni; deci fiindu că lăcuiitorilor acestora, ce lăcuiesc aice, cu munții aceștiea să hrănescu piste tot an: bir, havalelile și tot ce li să cere din munții aceștiea a lor să înlesnescu, cu toți strig[ă] și să roagă cinstitei stărostii ca să fiie puși la cale cu cât să va pute mai în grabă, că li să prăpădesc vitile, căci nu pot să aștept[i] mai mult, că din cei mai aleși vor da o chezășie vrednică, că nu să vor în-tinde cu vreun vicleșug piste graniță, aice la fața locului, în ființa vornicieii. Unde s'au așăzat acum cordonii căzacilor și a plăeșilor

pentru pază este cu depărtare ca de 16 ceasuri, unde acolo sânt munții lor și aice unde s'au așăzat, au făcut casă, grajduri ca să nu să rădice de acolo la graniță, căci vrâncenii, după ce oile, vitili, le urcă în munți, apoi ei neconținut mergu și vin și mai mult șad acolo decât în sat.

Vin dintr' înșii cu rugăciuni și cu plângere ca să fiie puși la cale cât să va pute mai în grabă.

830, Iunie 5

Toma (Steriian) stolnic

Arh. St. Iași. Tr. 1609, op. 1842, dos. 68, fila 22

112. 1830, Iunie 11

Vornicul de Vrancea comunică stărostiei de Putna că în executarea poruncii sale și luând chezășie dela vrânceni, a încuviințat suirea oilor la munte, după ce urednicul cazacilor plecase la Grozești ca să ceară în această chestiune instrucții dela căpitanul său.¹

Cătră cinstita stărostie, vornicia Vrâncii

Urednic di căzaci, ce este la cordon dila coliba Bac[iu]lui: dupi Lepșa, dupi ce i s'au dat carte d. comandat (sic), nici într'un chip nu vre să o despecetluiască, zicându că nu scriie cătră dum[nea]lui; apoi s'au despecetluit de mine și el au citit-o și citindu-i și eu cartea cinstitei stărostii, ce scriie cătră mine, apoi au dat răspunsu că el nu să amestecă, dar eu să urmez. dupi cum mi să poruncește și carte comandatului au luat și au purces la Grozăști la căpitanu său. Am purces și eu di acolo di la cordon, prin sati dupi scriierea erburilor la 9 aceștii luni. Apoi au venit dupi mini cățiva vrânceni și au început a striga că vitele li pier, neavându pășune și că eu nu urmez, după cum mi să poruncește de cătră cinstita stărostie: că ei vor da cu toți strașnică chezășie. Și așa astăzi am purces să număr oile și vitele corno-rati, ce le suie în munți și eu chezășie, dupi cum mi să poruncește, iar dacă cinstita stărostie mă va povățui într'alt chip, mă rog să aibu cinstitu răspunsu, să nu greșăscu

Toma Steriian, stolnic

830, Iuni 11

Arh. St. Iași. Tr. 1609, op. 1842, dos. 68, fila 24.

¹ V. mai sus nle 110 și 111.

113. 1830, Septemvrie 1.

Act de împărțire a moșiei Câmpurile între răzeși.

Împărțala făcută moșiei răzășilor întri dâșșii.
830, Septemvrie 1.

.....
.....
.....¹

1332 2 Adică una mii trii suti triizăci și doi fălcii și doi
prăjini cuprindî împărțala locului de hrană pricum să
arată în urmă.

Adunarea sumilor

<u>fălci</u>	<u>prăj.</u>	
1332	2	suma de sus arătată, ce s'au împărțit în locul de hrană.
514	40	pădure analoghisită pre numili fișticăruia,
23	32	cinzăci și doi pogoani ce au rămas opștești, pe malul Merioarii.
113	—	ci sint în pricină cu casa logoft. Toma Anas- tasiu și nu s'au împărțit.
1982	74	Adică una mii noisuti optzăci și doi fălci șaptizăci și patru prăjini, esti tot trupul moșiei noastre din pâriu Merioarii la dial, pâra în hotarul moșiilor Cașinului și Soveja.

Fiind că în moșiea arătată stăpânam mai înaintea care cum
putem, pentrucă nu am fost niciodată împărții spre a să ști cini
câtă parte și în ci locu are, precum și unii din cei adivărați moș-
neni nu stăpânè nicicum, iar pi di altă parte fiind și o mulțimi
di datorii în bani asupra aceștii moșii, cari trebui să li plătim,
au cerut trebuința ca să să împartă moșia spre a ști fișticarili
cât are. Stătut-am și ni-am socotit cum să să urmezi aceasta și
fiindcă din trupul aceștii moșii au eșit și s'au dispărțit multi

¹. Documentul începe cu un tablou în care se trec pe rând un
număr de 268 de proprietari — între care la no. 267 schitul Lepșa cu 1
falcie de pământ „în Tihăraie danii dila Apost Olariu” — cu arătarea
precisă a întinderii de pământ ce li se cuvîne și a locului unde este
situată. La sfârșit se face totalul de 1332 de fălci și 2 prăjini, după
care textul documentului este transcris și publicat aci.

vânzări și dăniile pre la streini obrază și tot dila niamurili noastre, cari pe drept cuvânt acei vânzători și dănuitori trebuia să rămâi streini di părți, dar întâiu că a să pute faci vreo spiță de niamuri lipsăști cu totul dovezili pre cari să să întemeezi, al doile, fiind învechiti vânzările și mai cu samă dăniile pre la mânăstiri, însuși numili dătătorilor de să și găsăsc în zapisă, dar nu să pot nimeri dila cari niam să trag, al treile că și cei ce s'ar socoti pi sine astăzi nevânduți și nedați daniile să află supuși cu feliuri di răspundiri cătră opștii, cari di s'ar răfui nu li-ar agiungî spre plată tot avutul lor, aceste văzindu-le și socotindu-le că dintri noi nu sint nici cu buni dovezi trăgători di niam, nici fără jignire întru ali moșiei, ca să rămâi toati laoparte, ni-am invoit întru acești chip: ca tot locul de hrană adică di cosit și di arat să să măsoare fălcești și să să împartă fiiști căruia dintri noi pre stare, pre cheltuelile făcute și pi vreme pirdută unblându întru ale moșiei și să întri părtași toți căți să trag di niam cu noi, macar deși n'au stăpănit pără acum. Pentru cari urmare s'au făcut și legătură în scris întri noi la 20 a trecuti lu[n]ji April, s'au și ales dintri noi pe 20 liude, vichile, carili să măsoare și să împartă moșiea, precum arată acești scrisoare. Deci numiții vichili, urmând măsura au găsit toată moșiea noastră 1982 fălci, 74 prăjini, din carili osăbit întâiu loc de hrană în măsură de 1332 fălci, 2 prăjini și împărțindu-l pe cinci stări de oameni, s'au venit noi pol fălci frunțașului întâiu, șapți pol fălci frunțașului al doile, cinci pol fălci mijlocașului întâiu, trii pol fălci mijlocașului al 2-le și căti una și pol falcii codașului și s'au și hotărit fiiștecăruie locul unde ari să-i fii stăpânirea, fără a îndrăzni di acum innainte a păși unul în stăpânirea altuia cu coasa sau cu plugul, iar codrul fiind 514 fălcii, 40 prăjini n'au fost la puțință a să osăbi în părți, ce s'au hotărit, cari cât ari a stăpâni și s'au vinit trii fălci di frunțașul întâiu, doi pol fălci de frunțașul al 2-le, doi fălci mijlocașul întâiu, una pol falcii mijlocașul al 2-le și căti șasăzăci prăjini codașului, cari sau să va stăpâni di cătră toți opștești, sau cari va voi iș va lua în osăbiri atâta cât i să hotărăști parte și o va stăpâni precum va voi, neamestecându-să apoi în celalant codru rămas opștesc. S'au mai lăsat o bucată de loc, măsurată pogo-nești 52 pogoani, iar fălcești 23 fălci, 32 prăjini pe malul pâriului Merioara de-a dreapta șasul, ca să fii opștesc, precum și una sută

trispresăci fălci pădure, iarăş nu s'au împărţit, fiind în pricini cu casa logofătului Tomi Anastasiu, cari după ei să vor lămuri din judecată, dacă vor rămâni ali noastri, le vom împărţi pre urmăriă împărţălii di mai sus arătată.

Aceasta fiind voirea dintre noi, spre credinţă cei ei am ştiut carte am iscălit, iar cei ei n'am ştiut carti ni-am pus numile şi deşitili.

Ioanu preot Lupuşor adiverez	eu Vasile Dănilă adiverez
cu Gheorghii Maşteiu adiverez	eu Ioanu Dănilă adiverez
cu Ilii Berdciu adiverez	eu Ioan sin Ştefan a Măgdălinii
cu Vasile a Popii	eu Ştefan Oance
cu Vasile Buruiană	eu Toader Zgarcea
cu Toader a Onii	eu Ilii Zgarcea
cu Gheorghii Băeş	eu Vasili Roată cel mic
cu Radu Chetreanu	Ştefan preot sin Ioan Maşteiu
cu Ilii Andronic	Ioanu preot sin Toader Mironică
cu Neculaiu Măriian	eu Ilie Pleşu
cu Miron Țăranu	eu Stancu Pleş
cu Pavăl Zgarce	eu Lupu a Babii Anii
cu Alixandru Dogariu	eu Vasile Mândrilă
cu Grigoraş Mamalaucă	eu baba Stanca Ghionoai
eu Vasili Grigori	eu Toderaşcu Ciuruc
cu Costandin Țăranu	eu Toderaşcu Luca
cu Mihaiu Iancu	eu Costin Rotilă
cu Vasili Iancu	eu Iftimii Rotilă
cu Vasili a Floarii	eu Ioan Rotilă
cu Ştefan Găuroiu	eu Vasile Rusu
cu Chiriac Rusu	eu Sandu Băeşu
cu Grigorie Pomană	eu Vasili Brichiş
cu Niculaiu Şchiopu	eu Maşteiu Băeş
cu Vasile Buruiană	eu Vasile Anton
cu Mane Negoită	Ioanu preot sin preot Lupuşoru
cu Toderaşcu Lungu	eu Grigoraş Popa
cu Andreiu Sfârloagă	eu Vasile Popa
cu Miron Țăranu	preot Vasile Burgă adiverez
cu Iftimii Roată	preot Ioan sin Maşteiu Burgă preot
cu Niculaiu Nistor	preot Vasile zăt Bătcă
cu Toadir Mironică	Maşteiu preot duhovnic

eu Mihaiu Văzu
 eu Soari Roată
 eu Costandin Ivănoiu
 eu Radu Giugănariu
 eu Ioanu Nedelcu
 eu Mafteiu Roată
 eu Costachi Lupuşoru
 eu Ştefan sin Costachi Lupuşoru
 eu Gheorghită Onea
 eu Gheorghii Cercel

preot Ioanu Enache adeverez
 eu Grigori Moga adiverez
 eu Andronic Bode
 eu Niacşu lui Grigore Calcaticiu
 eu Nistor Zgarce

Pecetia
 vechiilor
 răzăşilor

eu Mafteiu Dănilă
 eu Sămion Blindoiu
 eu Ioanu Cheliş
 eu Sandu Berdeiu
 eu Ştefan Berdeiu
 eu Apost Berdeiu
 eu Vasili Puiu
 eu Vasile Cudalbu
 eu Andronic Anton

Zapciei de Suşiţa

Numiţii răzăşi arătându-ne că di a lor bună voi au făcut
 împărţala aceasta, să adivereşti şi cu a noastră iscălitură.

830, Săpv. 10

Iancu Onicescu

Stărostia ţinutului Putnii

De faţă viindu numiţii răzeşi şi arătând că di a lor bună
 voi au urmau alcătuirea şi împărţala aceasta întri dânşii, au ce-
 rut ca să li să încredinţazi şi de cătră stărostii. Di aceia să adi-
 verează şi cu ali noastri iscălituri

1830, Săpv. 15

Alixandru Balş postelnic

Jurge vornic

Comisia al triile răviduitoare

Răzăşii de moşiea Câmpurili prin jaluba lor, ce au dat
 aceştii comisii, cerând, ca împărţala aceasta făcută între dânşii
 cu opştiască primirea lor spre a vă păzi în veci cu nestrămu-

tare să să adiverească și di această comisii. Așa dar, întrebându-să și pi însuși, au arătat că cu a lor voință și într'o uniri s'au împărțit pi moșia lor, precum să cuprinde în împărțala aceea. Și pentru aceia, după a lor cerire, s'au adiverit.

830, Săpv. 15

Iordachi Balșu spatar

Procoror Șeremetovici

Urmează legalizarea copiei de judecătoria ținutului Putnei sub no. 2469 din 10 Aprilie 1830.

Condica moșiei Câmpurile, doc. no. 47, filele 118 — 129.

114. 1830, Septemvrie 9. — Regest. —

Mărturia hotarnică dila stolnicul Toma Sterian, vornic di Vrancea, arătătoare cum au măsurat moșia Vidra despărțând și cu petri hotară.

Arh. St. Iași, Tr. 806, op. 916, dos. 79, p. 231 verso.

115. 1830, Septemvrie 10

Raportul vornicului de Vrancea către starostie asupra stărei drumurilor și podurilor din Vrancea

Cătră cinstita stărostiie, vornicia Vrăncii

Porunca cinstiti stărost[ii] cu număr 871 poroncitoari ca s[ă] dreg drumurili și să s[ă] facă poduri pe la pâraie și scursuri de apă, cari după poruncă se va urma, dar la acest loc va ști cinstită starostie că nu să poate urma într'acest chip fiindu un loc cu tot de împotrivă că astăzi îl dregi și mâine să faci și mai mare scursura, fiindu munte cu pietre și bolovani.

830, Septemvrie 10

Toma [Sterian] stolnic

Arh. St. Iași, Tr. 1609, op. 1842, dos. 83.

116. 1830, Octomvrie 15.

Raport al vornicului de Vrancea prin care se arată numărul bisericilor și schiturilor din Vrancea, cum și averea acestora din urmă.

Cătră cinstita stărostie, vornicia Vrăncii

Porunca cinstiti stărosti cu număr 1136 poroncitoari ca să s[ă] triimată știință cinstiti stărosti câti bisărici, schituri, metoaci

și mănăstiri să află la acest ocol¹, pentru care va ști cinstită stărostiie că aice în Vrancea să află 28 bisărici de mir și două schituri: unul Valea Ne[a]gră, pe apa Năruji supt poalile muntelui Zboina Verde și alt schit pe apa Lepșii supt poalile muntelui Macrادیului² și au câte puțini poieni de fânaș și câte puțini vite de hrană, alt n'au nimicu. Să hrănesc cu milostiniia. Pentru care după poroncă raportuescu cinstiti stăroști.

830, Octomvrie 15

Toma (Steriian), stolnic

Arh. St. Iași. Tr. 1609, op. 1842, dos. 63, fila 4.

117. 1831, Septemvrie 4.

Cartea stărostiei Putnei către vornicul de Vrancea prin care îl rânduește să cerceteze pricina dintre satul Vidra și mai mulți locuitori din Păulești pentru mai multe secături ale acestora din urmă în muntele Coza.

Stărostiia Putnei

cătră cinstit d-lui. vornic de Vrancea.

Lăcuiitorii satului Vidra au înfășoșat la stărostie un zapis din 4 Iunii, anul următor dela Sămion Popa i Toader Săcăluș ot Păulești, cuprinzător că se lapadă de săcătura din muntele Vidrenilor, din Coza, i cercetarea rânduiților Toader Săcăluș i Chiriac(?) Codreanu și Sămion Stan ot Păulești că cercetând în frica lui Dumnezău și au aflat acele săcături pe muntele Vidrenilor în dosul căreia mărturia se vede adevărită și de ace vornicii, după care s'au dat în stăpânirea Vidrenilor.

Pe temeiul acesta ei, Vidrenii, au putut intra într'acel munte. Apoi mai în urmă s'ar fi sculat în tărăie lor un Constandin Gârlean cu alții ai lui și au zălogit pe Vidreni de 10 capre.

Deci să scrii dumitali ca prin înfășoșarea amândurora părților să cercetezi și dacă părțile de sâneș s'au împlinit, vei lua caprele și îndată să vor da jăluitorilor, iar ei pentru cutezare se vor înfrână. Și muntele cu toati poenile lui îl va stăpâni Vidrenii

¹ Cu ocazia alcătulrei unei catagrafii generale a averilor bisericestii, cerută Starostiei de Putna de către Divanul împlinitor al Cnejii Moldaviei cu porunca din 1830, Septemvrie 9.

² V. Aurel V. Sava, *Contribuțiuni la istoria bisericel vrâncene*, în *Milcovia*, anul II, no. 1, pp. 16—38.

după documenturile ce au. Iar fiind pricină osăbită, înștiințându-să stărostii, trimițându-i întru înfășurare părțile amândoaî.

831, Septemvrie 4

Balș postelnic

Colecția d-lui Constantin Georgescu - Vrancea din Chișinău.

118. 1831, Noemvrie 21.

Zapis prin care locuitorii din Păulești vând lui Ion Hușcă o firtă de loc din vătașnița satului pentruca din banii obținuți să se facă îmbunătățiri la biserică.¹

Adică noi toți lăcuiitori din sat Pă[u]lești încredințamu cu acestu zapesu al nostru ce-l dămu la mâna lui Ioan Hușcă zătu Gligori Cherciu spre a fi știutu că i-amu vândutu o firtă de locu vătașniță a satului anume din blana lui Iordachie de vale, pe unde-i casa numitului Hușcă, i-amu vândut-o cu tocmală hotărită 32 de lei, adică triizăci și doi di lei di opcină în veci de veci lui și ficiorilor lui în veci și acești bani, ci ni i-au dat pe locu acesta, i-amu dat la biserică di amu făcutu ușăli împărătești la biserică și amu legat și o carte de a bisericii și pentru credință amu rugat pe scriitor de au scris zapis și ne-au pus numele și noi amu pus degitile în locu de iscălituri.

1832, Noeam. 21

eu Ivan Baraghin amu vândutu
 eu Toader Grocean asămine vânzător
 eu Toma Cherciu asămine vânzător
 eu Gligore Cherciu vânzător
 eu Todir Buture asămine vânzător
 eu Nicula So[a]re asămine vânzător
 eu Vasile Ianachie asămine vânzător
 eu Ivan Alban asămine vânzător
 eu Niță Săcăluș asămine vânzător
 eu Nicula Buture asămine vânzător
 eu vornecu Dumitrașcu Bogdan cu tot sat amu vândutu de
 opcină ac[e]astă vătașniț[ă].
 și amu scris eu Vasile Cornilă cu zisa a tot sat.

Colecția d-lui Ion Văcaru - Păulești.

¹ Alt act în care satul vinde unui sătean, mai sus no. 109.

119. 1832, Iuni 2.

Jalba clăcașilor de pe moșia Văleni a mănăstirei Mera contra arendașului moșiei pentru grelele condiții de muncă ce li se impun.

Cătră cinstita judecătoria ținutului Putnii, jalobă.

Noi, aflându-ni lăcuind pe moșia sfinti monăstiri Mira, la satul Tichiriș ¹ în toți anii dăm la posăsor moșii câte 14 lei di falciea fânațu, iar de falciia făcută de noi din codru câte 7 lei di pogon, sămănătură câte 40 ocă grăunță și din casă câte 4 lei și o zi de clacă. Acest[e] li făceam și li dam pe un an di zili. Acum, în an acesta, posesor ce-l avem pe moșii d. Costandin Grecul, ne-au luoat di falciie di fânațu 30 lei și trii zili clacă și di falciia di codru 20 lei, di pogon di sămănătură ne ceri câte 60 ocă grăunță și di casă câte 6 sorocovăță, lucrul cu tot din împotriva precum ni să luoat mai înainte. Pentru aceasta, plecat, ne rugăm cinstiti judecătorii ca să binevoiască a luoat în băgare di samă sărăciia ce ni să pricinuește di cătră numit posăsor și să-i poroncească lui a ne întoarce banii ci ni i-au luat mai mult, fiind cu rea credință luoati și așteptăm milostivă punire la cali.

an 1832, Iuni 2

eu Ioniță Stănilă ot sat Tichiriș
 eu Eftemii Stănilă ot
 eu Andreiu Stănilă ot
 eu Mașteiu Labă ot
 eu Ioan Buruiană ot
 eu Grigore Hodea ot
 eu Roman Labă ot
 eu Alecsandru Muntean ot

Tr. 93, op. 108, dos. 90, fila 1.

¹ Clăcași aceștia din cătunul Văleni (v. mai jos no. 121) sunt așezați de sigur pe bucata de pământ din satul Ruget, pe care încă din veacul al XVII-lea o cumpărase Turlișlian din Țara Ungurească-dela sătenii din Ruget spre a o vinde lui Badea Limbovici vornicul de Vrancea, dela care luându-o Alexandru Ramandi, marele vornic cu soția sa Maria, au dăruit-o mănăstirei Mera. V. vol. I, no. 64, pp. 41 și 42.

În volumul I, no. 192, p. 132 am publicat de asemenea un act din 1798, lunile 12 cu „sămniile mitocului mănăstirii Miera, ci este în Ruget; biserică și chilii și vie a călugărilor”.

120. 1832, Iunie 5.

Zapis din care se vede că mai mulți răzeși din satul Ireștii de sus sunt vrânceni de baștină, curgători din bătrânul Petrișor și anume din Spineiu.¹

Ireștii de sus.

Adică noi neamurile ci ne tragem din partea lui Petrișor, trăgându-se din Spineni din Păoleștei, ci ne tragem din Măriea, fata lui Petrișor și noi nepoții lui Ioniță, lui Ionu Ciupercă am vândutu a noastră parte câtă ni s'aru alege dintr'acel bătrânu: di cosire, di aratu, din siliști și ori di undi s'ar alege acea parte di moșie, — că sintem ca n[i]ști frați, ori di undi —. Și i-am vândut-o dumisale numitului Costin Soare și fime[i] dumisale Mariea și feciorilor dum[i]llor sale, câți Dumnezău le va dărui, ca să le fie ocină in veci și nepoților. Și tocmala ne-au fostu 154 lei, adică una sută cincizăci și patru lei și cân' amu vândutu ne-[a]m intrebatu toate niamurile și frații și tocmala ne-[a]u fostu așa piste totu și pentru credință amu iscălit.

1832, Iunie 5

Din preot Cristican este preot Simion și iscal i Mărica, fată lui Ioniță Ciupercă, iscălescu.

Din Măriuța, fata lui Ioniță Ciupercă, Panfil iscal

Din Toadir, ficior lui Ionu Ciupercă, Paraschiva și pentru aceasta toate neamurile amu iscălit; car[e] amu știot carte amu iscălitu, iar care n'am ște[u]tu carte, ne-[a]m pus degitile ca să s[ă] crează.

și eu Simion preot Ciupercă amu scris zăpisul și vânzătoriu Iftimii preot, fa[ș]ă la acestu zăpis am fost

Și acestu zăpis s'au făcutu la casa preottu lui Simion

Verso

Iscăliții anume:

Lupu Cristiean, Ion Cristiean, Grigoraș Nechiifor, Neculaiu Lădariu, Pavăl Pătrașcu și alți lăcuitori și toți față la ceastu zăpăs. și cheltueala s'au făcut 1 leu.

¹ V. in vol. I, n-le 167 și 168 două acte in strânsă legătură cu aceasta, din care și un izvod de împărțirea bătrânului Petrișor pe cinci frați: Bode, Negrotă, Roșca, Spineiu și Hornea.

Și partea aceastie de moșii iste în Fundul Hrejdei, o giu-
mătate din aceia groapă și în Fundul Zănbriți (?) tot giu-
mătate dinu groapă.

Colecția Postolia Trif zisă Bica din Hăulișca.

121. 1832, Iuni 15

Scrisoarea privighetorului de Vrancea către pasnicii satului Tichiriș și
mărturia acestora asupra dijmei cu care se arendează falcia de fâneată.

Privighitor ocol[ului] Vrăncii cătră pasnicii satului Tichiriș
și preot Neculaiu ot.

Fiindcă între lăcuitorii cutunului Văleni, după partia de mo-
șie sf. mănăstiri Mera urmează pricină de giudecată cu posăso-
rul Costandin Grecul, la care cinstita giudecătorie prin poruncă
cătră mini de supt no. 891 cere dovadă în scris de preț ci au
urmat anul trecut pe falcie de iarbă, pe la răzăși înpregiuraș,
care știință eu o ceiu dela dumneavoastră, să dați înscris în dos
acestii scrisori, în frica lui Dumnezeu, fără vreo părtinire ca și
eu să pot raportui adevărul cinstitii giudecătorii.

832, Iuni 15

Tudorachi Niag

Verso

După porunca de față am cercetat prețu ce au urmatu pe
falcie de iarbă pe mo[ș]ile megeeșite cu Mera în anu trecut și
am dovedit adevăru fără vătămare de sufletu cu prețu că s'au
vândut dela 8 până la 12 lei, adică 8 lei falcie de coadă, 10 lei
m[i]jlocu și 12 frunte. ¹

Și spre credință ne-am pus numele și degitele.

1832, Iunie 15

eu Vasile Leche pașnecu
eu Neculaiu Prescură pașnecu
eu Toader Curcă pașnecu
preotu Nicolaiu Tichirșan ot Ruget

Arh. St. Iași, 93, op. 108, dos. 90, fila 6.

¹ Judecătoria admite acțiunea clăcașilor, fixând prețurile mijloclii
Indicate de privighetorul de ocol pe baza mărturiei pasnicilor din Tichiriș.

122. 1832, Iulie 10.

Jalba către judecătoria ținutului Putnei a arendașului moșiei mănăstirei.
Mera contra sătenilor din Năruja pentru turburare de posesie.

Cătră cinstita judecătorie ținut Putnii,
posesorii moșii sf. mănăstiri Miera ot Milcovul de sus, jalobă.

În anul trecut 1831, April 28, prin condract încheiat pe trei ani de zile, am luat de la sfânta mănăstire numita moșie cu satele Șindilarii de sus, Șindilarii de gios și Miera, cu ponturile ce să cuprind într'însul și în anul trecut s'au sculat unul iconomul Șerban din partea Vrăncii ot satul Năruja și cu ai săi săteni, cari sânt megieși cu hotarale moșii aceștii și au pășunat un munte de oi și vreo câteva capete din poeni, fânață și sămănături cu oile și alte vite a lor.

Și trimețând slugile noastre ca să ia trăsură din vite, cio-banii și cu oamenii lor au sărit cu zurbă și n'au lăsat să le ia trăsură, zicând că face moarte de om. Așa dar, văzând noi, am venit la cinstita stărostie și am arătat și cinstita stărostie prin poronca¹ cătră d. căpitan Ioan Nacul ca să meargă la fața locului și să facă scumpă cercetare a pricinii. Și mergând dumnealui acolo, au chemat pe iconomu Șarban și cu sătenii, tovarășii săi, cari au și venit la fața locului, și după cercetarea ce au făcut rânduital căpitan Ioan Nacul, iconomul Șarban au răspuns că nici o vită de a sfinții sale n'au fost la această stricăciune, ce numai a sătenilor săi Nerujeni. Și-au făcut căpt. I. Nacul răspuns în dosul poruncii de ispășire ce au făcut, ca să ne plătească cu hotărire toată păgubirea, și acea poroncă cu răspunsul ei să află acum în mâinile noastre și din pricina boalei holerii, cum și din alte întâmplări, nu am avut vreme să venim la stăpânire spre a ni să împlini dreptul nostru. Acum iarăși și în anul acesta au îndrăznit cu cinci turme de oi și erghelii de cai fară a să învoi cu noi și au călcat această parte de moșie, ș'au pășunat muntele și fâneță și sămănături și vrând a trimite iarăș slugile moșii noastre ca să ia trăsură, am auzit din gura lăcuitorilor, carii ședu acolo

¹ Are data de 1831, Iulii 12. În dosul căreia „numitul. Nacu zice că au cercetat și au aflat acel loc pe moșiea mănăstirei și ispășește preș de 400 lei pi anul acela potrivit cu muntii Răiuș ce ave dat mănăstirea satului Șindilari, cu acel preș osebit de brânza cât mai dau”.

aproape, cum pi ciobanii lor și un fecior a iconomului Șarban umblă armați și să laudă zicând, cine este voinic să meargă asupra lor. Așa noi, socotind ca să nu să întâmple vreo moarte într'această pricină, i-am lăsat - și acum alergăm cu multă rugămintă la cinstita giudecătorie ca să binevoiască a trimite să să aducă pe acești pâriți și să ne despăgubească, atât din anul acesta, cât și din anul trecut.

1832, Iulii 10

și sântem prea plecați
și supusă slugi.

posesorii moșii sfintei Mănăstiri Mira
Ene Trandafil ¹

Arh. St. Iași, Divanul Țarei de jos, Dosarul no. 174/1832.²

123. 1832, Dechemvrie 6

Jalba răzeșilor de Căliman către giudecătorla ținutului Putnii în pricina încălcării hotarului lor despre răzeșii din satul Ireștii de sub Măgură.

Cătră cinst. giudecătorie a ținutului Putnii
de la lăcuiitorii răzeși ot sat Căliman, ocol Vrâncii,
Jalobă

După multile prigoniri, ce au urmat între noi cu răzășii satului Ireștii de supt Măgură asupra împresurării hotarului moșii Căliman cu hotarul numiților Irești, ne-am înfătoșat cu dânșii înaintea cinstitei stărostii la leat 1819, Martie 23, apoi în urmă au mersu la fața locului cercetători răposat paharnic Gheorghe Pastiea și strâmtorându-ne pe vro câțiva din răzășii noștri, ținându-ne câteva zile în satul Ireștii, am dat învoeali unii la mâna altora cum să urmeze fiiști care cu stăpânirea hotarului și mă-

¹. Ene Trlandafil este „*supus britanicesc*” și moare în cursul procesului.

². În instanța, după cum rezultă din jurnalul cu data de 2 August 1832 „*pârîșii răzeși de Vrancea au arătat că acel loc ar fi răzășesc din trupul moșii Vrâncii*”. Locul în litigiu „*este din dreptul pârului Hâjmii și din opștina dealului văi Boului, fața despre Milcov, între Spuma și pârul Reghiu, până în gura Reghiului*” și este intrat în stăpânirea mănăstirei „*di la anul 1816 dela domnul Calimah*”, Judecătoria hotărește deci că pârîșii să plătească 400 lei ispașă pe anul trecut „și

car deși au fostu ace invoire cu nemulțămire noastră, însă au urmat stăpânire pără acum, iar acum de vro două săptămâni mergându noi la pădure pi dreaptă parte hotarului nostru, s'au [s]culat acei răzăși din Irești și inputernicindu dela sine, ne-au luat trăsură doi boi nevrând a ține seama nici invoelilor făcute de atuncea. Pentru care plecați ne rugăm cinst. giudecătorii ca să binevoiască ca pe de o parte să se aducă pi pâriți intru înfășoare cu noi, iar pi di altă parte să li să poruncească a ni să da boi înapoi spre a nu să întinde niscaiva cheltueli cu dânșii fiindu vreme de iarnă până cându ni să va hotări giudecata după înfășoare ci vom ave.

1832, Dechemvre 6

eu Pavăl Sandu

eu Gheorghii Perșotă

eu Vasile Cote

eu Lupu Cote

eu Ioniță Coste

eu Ioan Diacon

eu Gheorghii Diacon

eu Pavăl Perșotă

eu Dumitru Lădar

eu Tănăsii Dimitrachi

eu Costantin Nițu

cu Ion a Niți

cu Ianachi Popa și toți răzeșii din preună ¹

Arh. St. Iași. Tr. 155, op. II, 172, dos. 62.

să mai dei una sută ocă de brânză” și pentru pășunare pe anul curent să se involască. „*Și pârîții dacă își inchipuesc că acel loc este de Vrancea, ori di au niscaiva documenturi sau dovezi, să dei jalbă la divan giudecătoresc spre a se giudeca cu egumenul și de-l vor câștiga prin judecăți, atuncea vor stăpâni, iar până atuncea, dacă de aice înaintea vor avè trebuință de pășunea acelu loc și va voi mănăstirea a-l năemi, atuncea să să invoiască*” (cf. studiul introductiv al vol. I, pp. XI—XIV). Dosarul este trimis în apel la Divanul apelativ al Tărei de jos unde, neprezentându-se la două soroace, nici una din părți, pricina se închide prin jurnalul no. 45 din 9 Martie 1836, dispunându-se tot odată trimiterea dosarului la Arhiva Statului.

¹ Dosarul se închide, reclamanții ne mai stărulnd în plângerea lor.

124. 1833, Mart 21.

Jalba locuitorilor satului Herăstău contra locuitorilor satului Spinești pentru nerespectarea dreptului lor de pășunat în muntele comun.

Cătră cinstita judecătorie a ținutului Putnii
dela lăcuitorii satului Herăstău, jalbă. ¹

Fiindcă moșiea noastră, undi ne aflăm cu lăcuința să găsești tot într'un hotar cu a răzășilor de Spinești, di cătri cari ni să înpresoară partea ce ni să cuvine dintr'un munte, — a căroră urmare este cu totul din înpotrivă —, di aceia dar, plecați, ne rugăm cinstitei judecătorii ca să ni să sloboadă o poroncă cătră sf. iconom Șarban spre a faci cercetare la fața locului și după cum va găsi de cuviință să fim puși la cale, căci noi deopotrivă ca și ei am plătit la cheltuelile ci s'au făcut întru scoatirea acestor două moșii.

833, Mart 21

eu Ivan Țârde
eu Constandin Vatră
eu Gavril Ciută
eu Ursu Țârde
eu Antimir Țârde
eu Ion Colțu

eu Dumitru Vatră
eu Gheorghe Ag...șanu(?)
eu Dobrotă Oțal ✓
eu Vasili Oțal ✓
eu Toader Antimir ✓

împreună jăluim cu ceilanți lăcuitori, tot satul.

Arh. St. Iași Tr. 130, op. 147, dos. 61, fila 1.

¹ Se pune pe petiție următoarea rezoluție: „Fiindcă din însuș arătare jăluitorilor s'au lămurit că pârșiți lăcuitori ai satului Spinești nu-l înpotrivescu a nu-și pășuna oile lor în muntele cuvent lor, pe acei ce sânt părtași drepti în acel munt și că numai pi acel streini nu-l primesc, că cerire lor di a să despărți muntele lor din a Spineștilor este numai ca să poată băga și pi acei străini di moșii, cari să află cu lăcuința în satul lor Herăstău. s'au hotărît că nu se poati dispărți muntile numai pe acești temeiuri, ci să-l stăpânească la un locu pășunându-și oile pe dânsul precum și pără acum s'au urmat, iar acei streini își vor închipui locu pentru pășunat oilor sale unde vor găsi cu plată. Și dar să va scrii privlghitorului ca să-l înputernicească pe jăluitori de a-și pășuna vitile lor în acel munt împreună cu a Spineștilor, precum din vechiu au urmat, iar dela aceasta să va închide.

833, Iunii 3

Asanache Dan paharnic

Iancu Milu caminar

125. 1833, Maiu 31.

Jalba pe care o fac locuitorii satului Păulești contra acelora din Spinești pentru că le calcă cu vitele fânașul, când se duc să-și ia lemne din muntele Coza.

Cătră cinst. giudecătorie a ținutului Putnii
dela lăcuitorii răzeși satului Păulești, jalobă. ¹

După judecățile ce au urmat înainte vreme cu scoatire Vrâncii, apoi s'au făcut analoghie și pe munți cu frunza lor pentru pășunat vitilor, împărțindu-să pe fișticari sat; unde ni s'au cuvinit și satului nostru, din muntii Cozii diopotrivă cu a celorlalte sate i Strungile cu frunză în margina unor poeni de fânaș. Și de vre-o câți-va ani sat Spineștii cu dela sineși volnicii ne calcă acel fânaș. Apoi acum, în an trecut, am mai plătit de s'au istovit rămășița cheltuelii, ci mai era, 10 mii lei toată Vrancea și noi nu sîntem odihniți nici astăzi de cătră lăcuitorii satului Spinești, căci în toati zilele mergu la muntii Cozii cu trăsură spre a-ș lua lemne trebuitoare caselor lor și trec prin fânașele noastre cu mulțimi di viti încât ne-au călcat și ne calcă toată iarba atât ace de casă cât și imaș ci-l avem pentru vitile noastre, fără să să uiti la arăturile ce le-am făcut și sîmțim o mari păgubire. Plecați ne rugăm cinst. giudecătorii a ne pune la cale, căci noi pe acei lăcuitori nu putem a-i mai suferi cu asămîne îndărătnicie pentru paguba noastră, oprindu-să a nu mai treci prin fânaș.

1833, Maiu 31

eu Toader Săcăluș
eu Sămion Popa
eu Ivan Baraghin
eu Grigori Crețul
eu Ion Săcăluș
eu Neculaiu Săcăluș
eu Dumitrașcu Bogdan
eu Bratosin
eu Ioan Soare
eu Ivan Săcăluș
eu Toma Cherciul

Arh. St. Iași, Tr. 205, op. 229, dos. 150, fila 1.

¹ Judecătoria (paharnicul Asanache Dan și Constantin Elefterlu), delegă pe privighetorul de Vrancea să facă o cercetare la fața locului.

126. 1833, Iulie 15

Copie depe jaloba căminarului Gheorghe Lipan prin care acesta incepe procesul său cu vrâncenii.

În cuprinsul hotarului Vrâncii și anume la sat Păuleștii și Săcălășăștii și Tulnicii și pe la alți locuri am baștină și cumpăratură de moșii dela părinții și strămoșii mei, care di cătră unii din răzăși di acolo, din vremi în vremi, cu feliuri di chipuri înpresurând, s'au luat supt stăpânire lor și în ninumărate rânduri, făcându-li-să cunoscut a mă îndestula cu drept meu, cu feliuri di voroave mă prelungesc.

Mă rog cinstitului divan ca să binevoiască a lua în băgare de seamă, arătările mele, cele cuprinsă și să scrii la locul căzut, ca în cuprindiri dovezilor ce am, să mi să facă îndestulare.

Iscăl: Gheorghii Lipan ¹

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 39 și urm.

127. 1833, Iulie 22.

Cercetarea făcută de Tudorache Neagul, privighetorul de Vrancea în pricina ce au satele Spinești și Păulești pentru tăerea lemnelor în Strungi.

Cătră cinstita judecătorie, privighetor Vrâncii

După poronca cinst. judecătorii supt no. 1664 din 1 Iuli, ci au adus răzășii de Păulești asupra înpresurării ci li să faci de cătră răzeșii de Spinești cu tăere pădurii din parte hotarului Păulești, ci să numește Strungi, am mers însu-mi la fața locului și, adunând amândoi părțile față, am cercetat pricina cu care chip s'au înlesnit Spineștii de au tăet lemne din ace parte. Și mi-au înfătoșat o poroncă dela vornicul de Vrancea Gheorghii Costin din let 1817, Maiu 24 ², prin care arată că s'au inpăcat să tae lemne Spineștii din partea Păuleștilor, asemenea să tae și Păuleștii în hotar Spineștilor, de pe care alcătuire nu s'au urmat, căci Păuleștii au îngăduit pe Spinești în Strungi, iar Păuleștii au fost

¹ În colecția mea se găsește o copie de pe vechiimea pe care o dă în ziua de 1834, Ghemar 31 căminarul Gheorghe Lipan nepotului Nicolae Ioan „în pricina de giudecată cu răzeșii de Vrancea pentru înpresurarea ce fac părților de moșie a niamutului lipănesc”.

² V. mai sus no. 80.

opriți în partea Spineștilor. Al doile hârtie au mai înfătoșat dată tot în acel an Iulii 6 numai de Toader Săcăluș și răzășii vrânceni fără știrea lăcuitorilor Păulești, a căroră drept li s'au mâncat pâra acum fără dreptate. Au mai înfătoșat răzășii Spinești o adeverință din let 1818, Fevr. 26 cu cuprindere că fiind hotar Spineștii mai mare și analoghie cheltuelilor tot un ban, ca să nu se mai măsoare, să îndatoresc a întoarce Păuleștilor 410 lei și tot după acele hârtii de mai nainte zici și la aceasta ca să fie slobozi Spineștii a tăe lemne.¹ Pe lângă care hârtii au răspuns răzeșii de Spineștii că dacă vor fi opriți din partea Păuleștilor cu scoatere lemnelor nu pot ține sat și să duc. La aceasta nu au dreptate căci asemenea pădure cu lemnul trebuincios de tot lucru au și Spineștii, numai cu puțină depărtare și pentru că au înlesnire, fiind cu apropiere și ca să nu-și strice apărăturile, ci li au cu apropiere de sat, năzuesc în partea jăluitorilor Păulești, și neputându-să învoi împreună cu jaloba pe amândouă părțile să triimit spre înfătoșare.

833, Iunie 22

Tudorachi Neag.

no. 326

Arh. St. Iași. Tr. 205, op. 228, dos 150, fila 2.

128. 1833, Noemvrie 10

Cercetarea făcută de către preotul Neculae sachelariul și de Tudorachi Neagul, privighetorul de Vrancea pentru pădurile ce se află în preajma satului Spinești și în care se afirmă că satul Herăstrău este așezat în hotarul Spineștilor

Cătră cinst. judecătorie

În cuprinderea poroncii cu no. 2339 din 10 Iulie mergându la sat Spineștii și adunându pe lăcuitori împreună cu d-lui privighetoriul și cu răzeșii de Păulești, am mărșu pe hotarul Spineștilor, pe unde au apărături alăturate cu fâneațu și, făcându măsură, am găsit sporiu, pe lângă apărăturile vechi cuprinse în plata falcilor, 29 fălci și 30 prăjini apărături dila scoaterea Vrâncii în coace, însă pădure măruntă, iar nu codru, din care să se poată trebuința de agiunsu cu lemnele trebuincioasă pe viitorime. Lângă

¹ V. mai sus no. 85.

hotaru Spineștilor la cap moșii iaste pădure codru ca la 66 fălci, însă pe partea de munte a satului Colacu, cu depărtarea locului trei ceasuri, de unde acum s'au văzut pe Spinești cărându lemne, însă nu îndemnatec loc, ci tare de nevoie, nu precum au avut din megieșitul hotar Păulești, locul indemnatic și cu apropiere. Se găsește și pe partea hotarului Spinești, in osebire peste apa Nărujei, ci iaste dat frunză Spineștilor din Dealul Săcăturii o parte loc codru, socotindu-să ca 62 fălci, de unde se întrebuintază lăcuiitorii răzăși din satul Herăstău, ce sânt tot pe hotarul Spineștilor și frați pe moșie, de unde lăcuiitorilor Spinești le iaste cu depărtare a căra lemne ca la 4 ceasuri cale și locul tare de potrivă. Altă indemnare după pădurile Păuleștilor nu pot ave Spineștii de cât din partea Colăcanilor precum mai sus s'au însemnat și de cercetarea ce am făcut in ființa amândurora părților nu lipsăscu a raportui.

833, Noemv. 10

Preot Neculai Sachelarie

Tudorachi Neagu

Arh. St. Iași, Tr. 205. op. 229, dos. 150, f. 10.

129. 1833, Noemvrie 18

Rezoluție a judecătoriei de Putna în pricina dintre vrânceni și cămănarul Gheorghe Lipan

S'au infătoșat preot Ion Cornilă și Sămion Popa ot Păulești cu mărturii dela un Alec[u], vornic de Vrance, *din 815 Săpv.* 6¹ prin care să cuprinde că la prigonire ce au avut Vasile Cornilă cu alții ai lor, cu Ion Săcăluș și preot Pavăl ot Tulnici pentru o parte de moșii lipănească, au infătoșat o hotarnică din 7266, Maiu 24² și care acum n'au adus-o numiții. Deci fiind trebuitoare a să videa s'au cerut de la ei și s'au pus vade ca la 6 Decemvrie viitor o vor aduce la cunoștința și li s'au incuviințat aceasta.

1833, Noemvrie 18

Asanache Dan paharnic

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 7 verso

¹ V. mai sus no. 77.

² V. *vol. I*, no. 129, p. 83.

130. 1834, Februar 14

Zapis prin care locuitorii din satul Spinești se împrumută cu păpușoiu și melu dela paharnicul Ștefan Elefteriu.

Cătră cinstita giudecătorie a ținut Putnii,
dela preot Theodor Țârdea și Neculaiu Lechea ot Spinești

J a l b ă

Vechili fiind noi din partea celorlanți lăcuiitori din sat nostru, ce am luat pâini dela d. paharnic Ștefan Elefteriu în datorii, pentru ca să întărim de cinstita giudecătorie zapisul de plata banilor către d. la vadeoa însămnată, de aceia ne rugăm plecați cinstitii giudecătorii ca să binevoiască a-l încredința.

Preotu Theodor Țârde
Neculaiu Lechea

Verso

Adecă noi lăcuiitorii din sat Spinești, cari mai gios ne vom iscăli, dat-am adivărat zapisul nostru la mâna d. paharnicului Ștefan Elefteriu precum să se știe că am luat dela dlui 26 chile păpușoi și 6 chile de melu cu tocmală 94 chila de popușoiu și 65 lei chila de melu, cari fac peste tot 2834 lei, care pâine fiind luată în datorie, ni-am pus vade ca să plătim toții banii în toamna viitoare la luna Octomvrie fără cât de puțină prelungire, adică în curgire de opt luni de zile de acum, pentru care am dat dumisale acest zapis prin care sântem chezași unul pentru altul a răspundi la vadeoa arătată.

834, Fevr. 14

Eu Ion Diiaconu nemesnic ot sat Spinești chezăș, adiverez	
Eu Ion Moțoiu tij	Eu Sămion Țârde pasnic
Eu Ioan Dobrin platnic	Eu Matheiu Dobrin
Eu Vasile Băjnă	Eu Vasile Lechea
Eu Andreiu Hușcă	Eu Neculaiu Lechea
Eu Toader Năstasie	
Eu Preot Theodor Țârde chezăș și platnic	

Orghinalul s'au făcut întăritură pe formă, care s'au trecut în condica întăriturilor la no. 45 din Fev. 16.

Colecția mea.

131. 1834. Februar 28.

Jalbă adresată judecătoriei de Putna de către răzeșii Cozeni prin care cer dela satul Tulnici parte în muntele Mesteacănului.

Cătră cinstita giudecătorieea ținutului Putnii ¹
dela lăcuiorii Cozâi ot ocol Vrăncii, jalobă.

Pentru un chicior de munte, ce ni s'au hotărît noi Cozinilor a-l paști cu vitile noastre din partea Tulnicilor, Mesteacănul, din Greș în sus, ce să hotărește cu hotar unguresc și dela împărțire încoaci, am stăpânit 11 ani și acum de cinci ani nu ne lasă a mai stăpâni acest chicior de munte și nu avem pășunari de viti nicăiureă; apoi la banii cheltuelii am fost fruntași noi decât alții, cari au deplină știință toți nemesnicii și preoții i stărostiea și vornicia Vrăncii și că și scrisorile stărostii le avem față, cât și ale vornicului de Vrancea, cum și în ce chip au urmat împărțelile noastre încă din let 1817, Iulii 6 ² și pentru aceasta văzându-ne dipărtați din moșii, alergăm la mila cinstitei giudecătorii și plecați ne rugăm ca să să facă chemari lăcuiitorilor ot Tulnici a veni spre a ne înfățoșa în giudecată și după hârtiile i dovezi ci avem să fim puși la cale.

834, Fevr. 28 zili

eu Neculai Anghel
eu Constandin Gros
eu Vasili Gândacea
eu Ioan Oltean
eu Tudorachi Anghel
eu Pavel Anghel
eu Savin Ghindace
eu Apóst Halici, jăluitori cu toți.

Arh. St. Iași. Tr. 551, op. 596, dos. 76.

¹ Judecătoria după ce ordonă o cercetare la fața locului prin privighetorul de Vrancea și economul Șerban, la pricina în tratație la 836, Dec. 5 și respinge cererea Cozenilor ca fiind întemeiată pe împărțea din 1817, care a fost înlăturată, chiar cu consimțământul lor prin noua învoiala din 1829, potrivit căreia Mesteacănul este atribuit pentru frunză satului Tulnici. V. mai jos mărturia din 1836, Aprilie 28, mărturie pe care o dau în această pricină satele vrăncene.

² V. mai sus no. 81 în notă cum și cartea de judecată din 1827 Iulii 8 a stărostiei de Putna, mai sus no. 101.

132. 1834, Iunii 30

Mărturie pe care o dau satele vrâncene răzeșilor din satul Spinești pentru dreptul lor de a lua lemne din codrii apropiați.

Mărturie.

Noi, toți răzășii din toți satii ocolului Vrancea dela ținutului Putnei, încredințăm prin această mărturie a noastră, ce dăm la mâna răzeșilor din satul Spineștilor, tot din moșiile Vrâncii, știut să fii că la anul 1817, Decembrie 13 au dat jaloabă toate satii din Vrancea asupra împresurărilor și hotarilor, mai vârtos la dispărțirea munților și a locurilor pentru trebuincioasa hrană și după cererea jaloabii cătră d. boeri rânduiți s'au și făcut lucrari, după porunca domnească împreună și cu carti de blăstăm dela Preosfințitul Mitropolit. S'au strânsu toati satile Vrâncii la un loc, împreună cu d. boerii hotarnici ș'au socotit că aceli măsuri, cari li voescu vrâncenii să le facă în toate moșiile Vrâncii precum și munților, au socotit cu toții de opștii că să rădică mari cheltuială de bani și s'au învoit toată Vrancea a nu să mai faci măsură hotarilor și munților și să le fii precum s'au împărțitu prin osăbitile țiduli a munților, precum facu și carti de învoială din 1818, Martii 23 ¹ iscălită de toate satile din Vrancea împreună și boerii rânduiți, scriindu și pentru alcătuiria satilor ce sânt la mijlocu și sânt lipsiti de lemnele trebuincioasă pentru hrana lor, precum și la lemni de foc s'au așăzat în această carti de învoială ca să margă la codru, unde sânt lemnele mai cu apropiere, în frunzăli munților, precum sînt lăsati din munți dela toată Vrancea, iar nu la apărături, ce sânt lăsati prin poenile de fânațu și acum fiindu trecuți 16 ani dela aceli învoeli, ce sânt alcătuite de toată Vrancea, să scoală satul Păuleștii și Dăolișca (sic) a nu lăsa pe numitile satii Spinești și Poiana și satul Bârsăștii și satul Negreleștii ca să-ș[i] ei lemni de focu și pentru alti trebuință a lor, precum s'au fost urmat și din vechiu moșii, strămoșii lor, a lua lemni tot din acei codri neobișnuiți (sic) păr' acum. Pentru acesta dar, precum și părinții noștri au trecutu neopriți de la lemnele trebuincioasă, le dăm această adevărată mărturie a noastră la mâna numiților răzăș[i] de satii pomeniti, ca nici de acum

¹ V. mai sus no. 87.

innainte să nu fii oprîți, ori la ce codru va fi cu apropieri și pentru mai adevărata credință am iscălit noi toți răzășii de Vrance puindu-ne numili și degetile ca să se crează,

834, Iunii 30

eu Gheorghii Bodescul pasnic ot satul Năruja adeverez
 eu Maltii Dănil pasnic ot tam adeverez
 eu Stan nemesnicul ot tam adeverez
 Iconomu Șarban ot tam adeverez

satul Poenii

eu Ion Tuveni pasnicu adeverez
 eu Toader frati (?) pasnicu adeverez
 eu Niculaiu Tuveni nemesnicul adeverez
 Preotul Ioan

satul Bârsăștii

eu Ilii Cojocar pasnicul adeverez
 eu Niculaiu Ghimpul pasnicu adeverez
 eu vornicul Anghel Mateiu adeverez
 Preot Sămion

satul Negrileștii

eu Vasile nemesnicul Procopii adeverez
 eu Ștefan Stelea adeverez
 eu Chelar Coșândre (?) pasnicu adeverez
 Preotul Vasile

satul Găurile

eu Coman Niagul pasnicul adeverez
 eu Gheorghii Panhile pasnicul adeverez
 eu Marinu Bolcănă pasnicu adeverez
 Preotul Costandin Stan

*sat Voloșcanii*¹

Arh. St. Iași, Tr. 281, op. 308, dos. 22, f. 84²

¹ Urmează semnături.

² Chestiunea folosirei codrilor din mijlocul Vrancei a stârnit interesul întregii obștii vrâncene. În adevăr, în procesul dintre satele Păulești și Spinești intervin și celelalte sate, adresându-se până și domnitorului. V. mai jos no. 134.

133. 1834, Noemvrie 27

Vechlimea din partea locuitorilor satului Spinești prin care aceștia pretind respectarea documenturilor ce au contra locuitorilor din Păulești, adăogând că în caz de strămutare a așezărei dintre aceste două sate, urmează să se schimbe alcătuirea pentru munți a tuturor satelor vrâncene.

Noi toți lăcuitorii satului Spineștii încredințăm cu această scrisoare înaintea fieștii căreia giudecată, că noi di porunca cinstitii stărostii sântem supuși și am trimis pi acești doi oameni din parte noastră în pricina ci avem cu Păulești ¹ și dăm tot cuvântul că noi după cărțile ce le avem di învoială, de când s'au scos Vrance, ne ținem de acele documenturi, iar de care le fac Păuleștii cu ai lor, noi nu ne ținem; iar de să va strămuta toată Vrancea, atuncea și noi ne vom strămuta și pentru aceasta am dat această carte la mâna cestor oameni cu mici cu mari ca să nu iscălească învoiala până n'om înștiința la luminatul divan.

834, Noemvrie 27

Noi pasnicii satului Spineștii pre plecați cinstitii judecății și noi toți sătenii cu mici, cu mari răspunzători.

Anghel preot ot Spinești

Eu Ion Moțoc	}	am dat din partea a tot satul vichilimeaua aceasta la mâna sătenilor noștri Ion Diacon și Sămion al Anuții.
Eu Ștefan Dănilă		
Eu Costandin Lazar		
Eu Mihaiu Mateiu		

Urmează adevărarea privighetorului de Vrance și a judecătorii ținutului.

Arh. St. Iași, Tr. 205, op. 229, dos. 150, f. 18.

134. 1835, Fevruarie 16.

Jalba către domn a vechililor vrânceni în pricina hotarelor din mijlocul Vrancei care au fost oprite să-și ia lemne din codrii altor sate.

„Trimițându-să copie jalobii, să să scrii giudecătorii și din poronca cu no. să trimită dela. — Sturza“

„Din poronca Innălțimi Sale să face cunoscut jeluitorilor că ei trebuia să-și facă apelație din

¹ V. mai sus nle. 125, 127, 128 și 132

*vreme la divanul de apelație precum însuși, prin
iscălire lor nemulțămire, asupra hotărîrii glude-
cătorii ținut, au cerut în 19 Fevr. 1835 **

Șeful Secției Jalobelor, Stolnovici

Pre înălțate Doamne, plecată jalobă.

Sculându-se patru sate din Vrancea anume Tulnicii, Coza și Păulești și sat Palten, carele sânt tot răzeșii noștri din moșicia Vrancea, ce sântu cu răzășia cuprinși în cele 24 de sate din Vrancea, fiindcă Vrancea o moșie este, ¹ să numește, și munții, pășunat oilor, sânt împărțiți pe hotarale satelor pentru pășune vitelor, iarbă și frunza, iar codrii ce sânt mai cu apropiere pe lângă satele arătate mai sus au fostu slobozi dintru invecchime și ne opriți satele ce sânt la mijloc Vrâncii despre lemnele trebuincioasă de foc și ori de ce trebuință. Apoi sat Păuleștii, arătându-să cu jalobă ² la giudecătoria ținutului, au tras în giudecată pe sat Spineștii, dând rămași prin jurnal ca să le dei lemne de foc numai treizăci de fălci Spineștilor și celelalte sate ce mai sânt în mijloc adecă Poiana, Bârsăștii și Negrileștii și Năruja, ce sânt și aceștiea lipsiți de lemnul trebuincios ca și sat Spineștii fiind la mijloc celorlalte sate, neavând nici unul chip de a mai trăi fără lemnile trebuincioasă. Că, precum din vechiu au trecut moși, strămoșii noștri neopriți nici odineoară despre răzeșii satelor ce sânt pe lângă codri, ce sânt a tuturor vrâncenilor acei codri, iară nu a satului Păulești și a celor ce sânt pe lângă păduri, pentru care alcătuire între toate sate din Vrancea s'au făcut invoeli încă di la scoatere Vrâncii prin poronca domnului cătră rândușii boeri din acea vreme, a fi slobode satele ce sânt la mijloc la lemnele trebuincioasă precum din vechiu au fostu trăit ca niște răzeși ce sânt tot într'o moșie, neopriți unii despre alții, iar la apăraturile ci au la fiște care răzeș pe moșicia cosirilor de fânaș pentru odăi, acele păduri sânt oprite din vechiu a se întrebuița, numai acei ce le au pentru a lor trebuință, iar la codri unde pășuneazi oile au fostu slobozi.

Cu mare plângere și ferbinți lacrimi, cădem la mila Innălțimii Voastre ca să te milostivești asupra acestor cinci sate, ce

¹ V. vol. I. în studiul introductiv. p. XX.

² V. mai sus no. 125

sânt la mijloc, fără lemnile trebuincioasă, ce nu sânt mulțămite prin jurnal făcut de cătră judecătoria ținutului și cer cu plângere înaltă poruncă asupra cercetării să să rânduiască la fața locului unde sânt toți bătrâ[ni] și răzeșii față, la cinstita comisie ce va veni, și dumnealui spatar Săndulachi Stamatîn ¹ să fie, ca să putem fi puși la cale a nu ne strămuta, din locurile unde ni sânt casele noastre, precum ne sânt învoeli făcute prin scrisu de boerii rânduți din ace vreme și mare pomenire va rămâne Înălțimii Voastre.

835, Fevr. 6

La milostivire,
pre plecați supuși,

noi răzeșii din Vrancea :

Ion Diacon ot sat Spineștii
Ștefan Cojocariu ot sat Bârsești
Toader Caba ot sat Poiana
Ion Rogoz ot sat Negrileşti
Dragomir Chiriță ot sat Năruja

Arh. St. Iași. Tr. 205, op. 229, dos. 150, fila 16.

135. 1835, August 26.

Mărturia unor locuitori din Paltin pentru alegerea unor secături pe care le-au făcut niște spulbereni în Țipău. ¹

Noi lăcuitorii din sat Paltin după porunca cinstitii vornecii de Vrancea, dum. stolnec Steriian, am mersu la fața locului în Țipău și am măsurat săcăturile lui Toader Căcărează și a Neagu-

¹ Spătarul Săndulache Stamatîn a fost cel dintâi președinte al judecătoriei ținutului Putnei, în care calitate a funcționat dela 1 Ianuarie 1832 până la 13 Aprilie 1833. Fiu al sulgerului Alexandru Stamatîn și nepot al clucerului Stamatîn Adam, are la rândul său trei copii: pe căminarul Ștefanache Stamatîn, pe Costin Stamatîn pe Vasile Stamatîn.

² Actul este de foarte mare actualitate întrucât și astăzi există între Păltineni și Spulbereni proces pentru stăpânirea Țipăului și a Plăului cu Tise, cel dintâi contestând celor din urmă o posesiune achizițivă de 30 de ani. Din zapisul de față se vede că stăpânirea individuală a Spulberenilor este mai mult decât seculară.

lui Spulber cu prăjina fălcii și am găsit săcătura din piscul dintre
 Țipae a lui Toader Căcărează ¹ nouă fălci și șapte fălci tot a lui
 Toader Căcărează ce le stăpânește Postolachie în Țăpău și am
 găsit săcătura lui Neagu Spulber opt fălci, ce știmu că au săcat
 elu din codru mereu și am auzit și dela părinții noștri cuvânt
 că ace săcătură din Țăpău este săcată de Neagu Spulber care el
 au stăpănit-o de când este acea săcătură și ficiori lui. [Noi a]ș
 știmu și mărturisimu cu sufletele noastre innainte lui Dumnezeu
 și innaintea la orice judecată vom fi chemați. De nu s'a crede
 aceasta vom vini și de faț[ă].

835, Avg. 26

eu Ion Băncilă ot Palten om de 90 ani mărturisăscu
 eu Ștefan Răduță comisăr ot Palten adeverez
 eu Ion sin Stoica Mărtoiu ² pasnecu ot Palten adeverez
 și eu preot Neculai O[a]ncea am fostu cându s'au măsurat
 săcăturili și am scres cu zisa numiților.

Colecția d-lui Tănase Neagu - Spulber.

136. 1836, Martie 29.

Mărturia de cercetarea făcută de către Grigore Alexandru, privighetorul
 de Vrancea și de protopopul Nicolae în pricina secăturilor ce aveau
 răzeși din Poiana în Valea Sărei.

Cătră cinstita judecătoriai ținut Putnii

Privighetorul de Vrancea și Sfinția sa Sachelariu.

R a p o r t

Din poronca cinstitei judecătoriai, după jalba cu rezăluția de
 supt no. 1081 din 1836, Mart 19, ci fac tânguiri răzășii din satul
 Poiana, ocolu Vrăncii, asupra răzășilor văli-săreni, cu arătare
 că le-ar fi împresurând văle-sărenii o parte de pământ din a
 lor hotar, carile noi, rânduții cercetători, mergând în ființa
 îmbilor părți la stare locului înpricinatu, amu strânsu pi toți bă-

¹ V. vol. I, no. 178, p. 123. Toader Căcănează stăpânea o moșie
 la Nerej „în Pod din Pârîu cel adânc în glos” pentru care se judecă
 cu Toader Danțiș încă din 1784. V. N. Iorga, *Brodnicii și românii*, nle
 VI și VII, pp. 10 și 11. Procesul se redeschide la 1832 în fața judecăto-
 riei ținutului Putna.

² Stoica Mărtoiu era în 1814 nemesnic în Nereju. V. vol. I, no.
 219, p. 178.

trânii razeși megieșiși din împrejur și, mai întâiu, întrebând pi razeși poenari să scoată hârtii atingătoare de acè pricină, cum le-au fost stăpânire din vechimi și ei dederă samă că nici hârtii cuprinzătoare de acel pământ nu au, de cât au făcut arătare din gură, zicând că ei din apa Putnii și pără in vârful Chiliilor, in părâu, au vro cinci curături de sămănatură, însă când au prinsu vâle-sărenii țarnă, au sămănat și ei aceli curături. Și cercetându-să și pentru ci li samănă aceli curături, fiind pi hotarul vâle-sărenilor și s'au dovidit intr'acestaș chip: că acei carile au in stăpânire lor ș'au dat spiță di niam, că le au zăstre dila bătrânii vâle-săreni, iar nu cu numi de hotar și s'au găsit neadivărată jăluire lor și mai vârtos răspunsu au dat samă satile megieșișite cu hotar vâle-sărenilor, că bătrânii lor au apucat pi vâli-săreni cu vechi stăpânire, cum mergi părâu Caceului și dă in apa Putnii alături cu Topeștii și ia tot apa Putnii in gios părâu, di să inpreună cu Zăbala in hotarul satului Năruja, carili s'au și văzut mărturii adivărată dila satul Bârsăștii și dila sat Năruja, carili sati sint megieșișiti și alăturati cu acel pământ ci-l pritindirisăsc poenarii al lor cu numi de hotar și mai ales că vâle-sărenii au mai scos și o hotarnică vechi din 7210, Ghenar 27, cuprinzătoare de sămănile hotarului lor, cari mărturii hotarnică din poronca domniască mergi și li hotărești moșiea prin sămni arătați dumnelui boeriul Ghiorghiță Pisoschi inpreună și cu mulți preoți și bătrâni din Vrancea, mai ales și bătrâni din satul Poiana arătați anumi și mai scot vâle-sărenii și altă mărturii a câțiva bătrâni, iarăși asămene cu semne din 1793, Maiu 15, careli mărturii iarăș mergi tot apa Putnii, pără undi să inpreună Putna cu Zăbala, la o peatră ci să cheamă Vaca, undi să hotărăsc cu hotar satului Năruja. Carili au mai cșit și alți doi preoți bătrâni anumi preot Theodor Tătaru și preot Ion sin dieaconu Alecsa, ci au fost trăitor in satul Poiana și arată prin viu graiu lor, că poenarii n'au mai trecut cu stăpânire piste apa Putnii cu numi di hotar sau marca (sic) cu vitile lor la pășune și nici au avut vre-o stăpânire pi luncile Putnii măcar aș face vreun visteriu: moară sau drăstă decât un Ion Tătariu au fost făcut o drăstă, fiind om di satu Poiana și vâle-sărenii i-au fost luând dijmă, carili nici Tătarul n'au tăgăduit și luând o fată bătrânului Gogonce din Vale Sării și au rămas in pace a nu-l mai dijmui. Și după discoperire adivărului, ci s'au

făcut la stare locului, s'au găsit poenarii răi acolisitori și mai ales și pentru aceli 5 curături, cari să numesc în țarnă, sânt numai a celor carile să trag gineri, având și țiduli de plata cheltuelii la scoatire moșiilor Vrăncii, dila vâle-săreni. Apoi li s'au zis poenarilor dacă au fost hotar a lor supt ci cuvânt au plătit la hotar vâle-sărenilor și ni mai rămându-le nici un cuvânt, să raportează cinstitei giudecătorii cursul pricinii și li s'au pus și zi de soroc ca la 25 Maiu să să afli amândoi părțile a să înfățoșa în judecătorii.

Grigorii Alecsandru

Preot Nicolai sachelaru blagocin.

1836, Mart 29

Arh. St. Iași. Tr. 272, op. 297, dos. 24, fila 1.

137. 1836, Aprilie 12.

Cercetarea făcută de privighetorul de Vrancea Grigore Alexandru și de economul Șerban Bălan în pricina ce exista pentru munți între satele Coza și Tulnici.

Cătră cinstita giudecătorie a ținutului Putnii
privighitor de Vrancea și Sfințea Sa iconomu Șerban Bălan, raport¹

După jaloaba ce au dat răzășii din sat Coza asupra răzășilor din sat Tulnicii, fiindcă în urma așezării munților din Vrancea, ce s'au fostu făcut mai innainte, ei au avut muntile Chetricelile și Bodescul pe giumătate în loc de frunză și l-au avut în stăpânire Cozării trii ani și noi rânduiți întru cercetare, mergând însuș la starea locului, am intrat în cercetare scrisorilor ce au avut amândoa părțile și au scos Cozeni țidula vornicului de Vrancea din acee vreme, care s'au făcut la așăzare munților de cătră toți răzășii din Vrancea din 1817, Iuli 6²: le hotărăște muntele Chetricelele, de preț 72 lei, și Bodescul pe giumătate în loc de frunză și altă scrisoare a starostiei, tot din acelaș an Iuli 16³, tot asemeni cuprinzătoare după a vorniciei țidulă; apoi, tocmai la an 829,

¹ Cercetare făcută ca urmare jalobei din 1834, Februarie 28 a locuitorilor din Coza. (V. mai sus no. 131). Se pune pe ea următoarea rezoluție: „Să să înființeze delă și să să aducă pe masa presusfii. A-sanache Dan, spatar”.

² V. mai sus no 81 în notă.

³ V. mai sus no. 83.

sculându-să Colac și Tichirișul asupra tuturor răzeșilor Vrâncii, pentru că sat Nerej le luasă pe muntele Fur[ul] și ei rămăsese fără munte și iar strângându-să toate satele din Vrancea la vornicie, ca să pue pe Colăcani și Rugețeni la cale și cu *opștiasca lor adunare* au făcut alegere și împărțire¹ și au găsit cu cale așa : de la sat Spinești s'au luat Fruntea cea mare a Munțișoarilor și s'au dat în lipsa muntelui Fur și dela Nerejeni s'au luat picior Mișinii și s'au dat asemeni pentru muntele Fur și s'au mai luat dela sat Tulnicii Bodescul pe giumătate, carele s'au împlinit lipsa Furului, ce l-au avut Colocanii munte cu aceste trii picioare de munte, rămâind sat Nerej stăpânitor pe muntile Furu. Și picioarele munților, ci s'au arătat mai sus, au rămas a satului Colac și Ruget, în stăpânire lor, rămâind a zice că Bodescul pe giumătate au fostu a Cozânilor frunză și pe giumătate au fostu a Tulnicilor și la *aruncătoarea munților* din urmă, carăle s'au zis mai sus, au rămas tot picior munteli Bodescul luat și dela Cozeni și dela Tulniceni și așa li s'au hotărît de către toate satele Vrâncii și prin carte vornecului de Vrance Mosjanu și cu toată priimirea de opștie a tuturor vrâncenilor, fiind iscălit în aceie carte de hotărîre și dumnealui spatarul Asanache Dan de martur și a-

¹. Această nouă împărțire a munților s'a publicat în C. D. Constantinescu-Mircești și H. H. Stahl, *Documente vrâncene*, I, no. 105 p. 164, s'ar părea după însăși originalul actului. N'am putut verifica aceasta intrucât în volum nu se indică locul unde se poate găsi documentul transcris. În colecțiunea d-lui Teodor Șerbănescu, din care s'au transcris cel mai multe din documentele din volumul citat, nu se află. Nouă mi se pare însă foarte suspect acest document. Mai întâi pentru că am găsit în Arhiva Statului din Iași două copii ale aceluiaș document : una originală cu data de 836, Noemvrie 29 și alta copie latină (un document din colecția d-lui Grigore Moțoc, transcris în Arhive) după o copie adevărită de privighetorul de Vrancea în 1841, Mai 23 : ambele aceste copii arată că data învoiei este aceia de 1829, Iulie 7, iar nu cea de 1831 Iulie 2 a documentului publicat în lucrarea citată. În favoarea datei de 1829 pledează și pasagiul de mai sus pe care îl adnotăm, cum și arătarea expresă a documentului din 1840, Iunie 25, publicat mai jos. De asemenea, în 1831, socot, încetase de a mai exista vornicul de Vrancea, care era înlocuit de privighetor. În transcrierea Constantinescu și Stahl nu ni se arată, pentru determinarea datei, numele vornicului. Copiile ce am găsit ne dau, prima, numele lui Mosjanu (?). căruia probabil îl corespunde „*Munsiu Jan*” din Stahl, Constantinescu, *op. cit.*, no. 104 p. 164, iar a doua, cea latină, semnătura „*vornicu Isacu*”.

tunca fiind și sat Coza, împreună cu ceilalți vrânceni la așezarea munților, întru mulțămire și de atunci și până acum au făcut tăcere și az[i], tocmai acum, făcând pretenție cu jaloabă asupra satului Tulnicii a ceri din muntii Macradiiul carele este dat satului Tulnicii în așezarea munților, în analog banilor cheltuelilor Vrâncii. Apoi li s'au zis Cozânilor și aceasta: că la cerire lor a mai pretinderisi ca să mai e din muntii Macradiiului nu s'au pututu înpleni cerire lor, a mai lua dela Tulnici nici un parmac dela Tulnici să să dei Cozânilor, că muntele Macradeiului de pe cumpănirea și prețăluirea lui, nu le mai trece măcar un ban a mai în-oarce altor sate. Pentru aceia dar, să acolisăscu degeaba Cozâni de sat Tulnicii. Li să dă raportul acesta de îndreptare la mâna Tulnicenilor, a să înfătoșa la cinstita giudecătorie, ca la 25 a curgătoarei luni Maiu să să află amândoă părțile față și jaloabă lor împreună cu raportul.

Grigori Alecsandru

Șerban iconom

836, Apr. 12 zile

Arh. St. Iași. Tr. 551, op. 596, dos. 76.

138. 1836, April 28

Mărturia câtorva sate vrâncene în pricina dintre satele Coza și Tulnici pentru muntele Mesteacănului.

După cerire ce ne-au făcut satul Coza, pentru știința muntelui Meste[că]nului, ce-l are înpresurat de către satul Tul[ne]cii, noi satii mai jos iscăliți, dămu această mărturie precumu că să fie știut că Mestecănu l-au Cozenilor la împărțire munților, când atunci și de noi vrânceni[i] s'au hotărîtu ca să fie acelu picior munte, ce să numește Mestecănu, după cuprindere și bani cheltuelelilor (sic), care noi mărturisimu, dreptu a Cozânilor; cu re credență să agulește (sic) Tulnecii. Și spre încredințare urmează a noastră iscălitură și punere și degetelor mai jos ca să să crează.

1836, April 28

Satul Hăulișca

P. S.
1834

eu polețaru Ioan Săcăluș amu iscălit
eu uncheșu Bratosenu asemenea
ș'am scris eu preot Ioan Popa ot satul Hăulișca.

Și de către noi sătenii satului Păulești și pasnici cu polițear, după dreptul lor, am iscălit că a lor au fost dila *aruncătoarea Vrâncii*, după cum arată și analogu Vrâncii.¹

P. S.
1834

eu Ivan Baraghin polițiar adiverez
eu vornicu Bogdan adiverez
eu Vasili Ianachie adiverez
eu Dumitrașcu Rovnița adiverez
Preot Ion Cornilea am iscălit

1836, Apr. 29

Așa și noi satul Spinești știm că din *aruncătoarea munților*, știm și mărturisim cum că acel picior de munte a Mesteacă-nului ea dat Cozănilor, după analog. Și pentru credință am iscălit.

1836, Apr. 30

eu Ioan Diaconul dinpreună cu pasnicii

.....
eu Vasile

Vasile Diacon am scris prin pecete
Anghel preot

P. S.
1834

După driaptă știința ci avem noi bătrânii satului Bârsăști și după iscăliturile ci s'au dat di prin numitile sate încredințăm și noi cu a noastră iscălitură și punerea pecetii pentru muntele Mestecănu că rău și fără cale să acolisăscu numiții Tulnici di ace parte di munte, care neștiindu-să în samă iscăliturile ce s'au dat, vom veni și față înaintea judecății.

836, Iunii 14

P. S.
1834

eu Gheorghii Mateiu om bătrân ca din nouzăci
de ani știu, încredințez
eu Ilii Cojocar pasnic încredințez
eu Ștefan Cojocar polițiaru încredințez
eu vornicu Anghel Mateiu dinpreună încredințez
și față vom veni, după cum arată în analog

¹ V. prima analogie mai sus no. 81 in notă, la p. 79 și a doua in lucrările citate in nota 1 a documentului din 1818, Martie 23, mai sus no. 87, p. 83.

eu Sămion Tuvene pasnecul ot Poiana ; eu Toaderu.....
 eu Ionu Caba polițaru și eu vornicul Gligorie Tatul (?) denpreună
 cu toți lăcuiitorii încredințăm că din aruncătoarea munților s'au
 ales muntele Mestacănului Cozănilor.

P. S. Ionu preot
 1834

Arh. St. Iași, Tr. 551 op. 596, dos. 76.

139. 1836, Apr. 30

Invoială pentru hotar între satele Poiana și Valea Săreii.¹

Din poronca cinstitei giudecătorii cu jaloba ci au dat jălui-
 torii Poinarii de supt no. 1081, cari jalubă a lor din 836, Mart
 19 cu arătare că Vali Sărenii i-ar fi scoțând din hotarul lor, care
 hotar il numesc pâriul Chiliilor că ar fi a Poinarilor, deci noi
 rânduiți, mergând însăși la fața locului, am strâns pe toți înpre-
 giurașii și răzeșii satelor din înprejur și am cerut dovezi de sta-
 rea hotarilor, precum li s'au fost stăpânirea din vechiu și au răs-
 punsu poenarii că ei nu au nici o hârtie atingătoare de felul ho-
 tarului. Și s'au întrebat și pe vali-săreni pentru hârtii și au în-
 fățoșat o mărturie hotarnică din let 7210, Ghenari 27 cuprinză-
 toari di sămnili hotarului lor, cari mărturie este făcută din poronca
 domnească de dumnealui boerul Gheorghiiță Pisoschi înpreună cu
 preoți și oameni bătrâni din Vrancea, de prin satele megieșite și
 mai ales și bătrânii din satul Poiana și au mai scos vâle-sărenii
 și altă mărturie din anul 1793, Maiu 10, arătătoare precum și ho-
 tarnica vechi. Și văzând poinarii acesti hârtii nu li-au mai ră-
 mas nici un cuvânt de înpotrivire dila stăpânirea vechi, ci au
 avut poenarii săcături și curături în hotarul vale-sărenilor, care
 li-au și stăpânit, adică din apa Putnii spre Chilizii, care li-au și
 plătit la cheltuielile Vrancei, a scoaterii din boerescu ; sânt în
 Poduri și din sus în Lunca Strâmbă, osăbit de casăle Tătarului
 și un vad de moară și de drăstă rămân a vali-sărenilor precum
 și săliște cu pomi al de Tătar, dându-i-o zăstre bătrânul Go-

¹ În pricina la care se referă doc. no. 135 de mai sus.

goncea precum și 4 pogoani de curătură tot a poinarilor în țarina din Chilia, cari curături sânt alesă și arătate prin țidule de plata cheltuelilor și pentru..... (?), pe care au fostu dat poinarii 80 lei în cheltuelile scoaterii din boerescu au dat tot poinarilor, iar nu precum ei ceri hotar : din apa Putnii până în pâriul Chiliilor. Apoi stând la învoială și o parte și alta s'au mulțămît amândoă părțile cu stăpânirea curăturilor ci li-au plătit în cheltuiala lor, iar pentru vitele cele mari: vaci și cai, să aibă poinarii voi a le pășuna pe hotar vale-sărenilor când va fi sterp, iar nu țarină. Și văzând noi bună învoire amândoror părților, precum s'au priimitu, ni-am iscălit și noi întru această carte de învoială, precum și alți ci au fostu față, făcând și altă asămîne hârtie

1836, April 30

eu Simion Tuvene
eu Andrei Jîpa
eu Dumitru Tuvene

eu Macovei Tuvene
eu Anghel Hușcă

Arh. St. Iași. Tr. 272, op. 297, dos. 24, fila 4

140. 1836, Iulie 2.

Invoială între răzeșii din satul Păulești și acela din satul Spinești pentru folosința pădurei. ¹

Invoială.

Noi iscăliții mai gios prin punerea degitelor, neștiind carti, lăcuiorii și răzășii din sat Păuleștii, încredințăm prin aceasta a noastră învoială ce dăm la mâna lăcuiitorilor din satul Spineștii, spre a fi știut că urmând în di ei pricină de giudecată cu noi, pentru niște păduri și văzând greutatea giudecății de astăzi, de a noastră bună voi, ne siliți de nime și neasupriți, ne-am învoit și le-am dat de o parti o bucată pădure dispre apa Cozii, cu sammu din Pârâul Scării, undi treci drumul peste ruptura pârâului, drept în deal în săcătura lui Ivan Baraghin din dial și în plop și mergu dreptu în pârâul cel din dos săcăturii lui Câțul, cari pârâu mergi și dă în valea Cozii, de ari săritoare pârâu, ca să-și aducă lemni pentru casa lor, dar numai din bucata ci li-am hotărît, însă ori ci fel de lemne le va trebui, iar cari nu să va ține de învoiala

¹ V. mai sus n-le. 125, 127, 128, 132, 133, 134. Și această pricină vrânceană, care părea a lua proporții, se termină printr'o învoială.

aceasta și va treci piste semnili ci s'au pus, unul ca acela să fii zălogit. Și la aceasta având și noi trebuință a tăia lemne să nu fim oprți de către ei, însă cu adăugiri, că când vor aduci lemne din Pârâul Scării să nu fii volnici a dizjuga pâr vor eși pe poartă afară, spre a nu să urma stricăciunea gropilor di fânați ci sânt; aceasta dar va fi numai pâră să vor cosi fânațile. Și spre a să păzi alcătuirea aceasta întocmai, precum mai sus să arată, am făcut două asemine învoeli, unii la mâna altora, întărindu-le cu a nostre iscălituri prin punere degiților, rugându și pi cinstita giudecatorie ținut Putnii de le-au încredințat pe formă.

836, Iulii 2

eu Ivan Baraghinu adiverezu	
eu Toader Groceanu asămine	
eu Niți Săcăluș asămine	Văzând bună invoiala is-
eu Toma Cherciu asămine	căliților în aceasta și rugat
eu Grigori Cherciu asămine	fiind o am scris.
eu Mateiu Floria asămine	Simion Bontaș
eu Ioan Boștiog asămine	
eu Gavril Grocian asămine	
eu Neculai Dobria asemine vechil din partea celorlalți și	
eu Ioan Săcăluș asemine vechil din parti lăcuitorilor adiverezu-	

Supt no. 234, Iulii 3 s'au încredințat. 836 Iulii

Arh. St. Iași. Tr. 205, op. 229 dos. 150, fila 50.

141. 1836. Avgust 5.

Rezoluție a judecătoriei ținutului Putnei în pricina dintre răzeșii de Paltin și Gheorghe sîn preotul Ioan Gegea.

Gheorgii sîn preot Ioan Gegea prin jalba sa din 29 Ghenar 835, au pornit pâră asupra răzeșilor din Dealu Paltinului, ocol Vrâncii, pentru o parte de loc dintr'ace moșii numită Arșița Jăchienilor cu Tojanul, supt cuvânt că lui îi esti rămasă dela strămoșul său Ursul Gegea și făcându-să chemari pârților răzeși la 5 Fevruar 835, no. 565 i la 4 Ghenar 836, no. 20, după cari ei nefiind următori, precum nici după publicarisirea chemărilor în vremea clasului, dela 16 până la 31 Dechemvrie 835 și în al doile clasificarisiri dela 1 până la 15 Iunie 836, li s'au adaus și al treilea chemari la 8 a trecutului Iulii supt no. 4729, după cari s'au priimit răspunsul lor numai, că stăpânesc trei sati, adică Pal-

tinul, Spulberu și Prahuda, iar nu că vor fi următori a veni spre înfățoșare, precum nici n'au venit. Și jăluito[r]ul stăruind a i să da curs proțesului pi temeiuł § 305 din enstrucții s'au luat pricina în cercetare numai pe dovezile ci au înfățoșat el și din zapisul 7245, Decemvre 20 ¹ și zapis 7259, Maiu 10, ² în opis jăluito[r]ului no. 1 și 2, s'au văzut că strămoșul jăluito[r]ului Ursul Gegea au cumpărat dela Solomon Jăchian și Ioan Vortoiu (?) Arșița ci să chiamă a Jăchienilor din pâriu Tojanului i Arșița Lungă, din vârful Tojanului până în apa Tojanului și la vale până în Zăbala, pentru care cumpărături la anul 1767, Dechemvrie 16, ³ în opis no. 3, s'au giudecat Mihaiu sîn Ursu Gegea cu un Mafteiu Jăchian, ci cerea să răscumpere și s'au dat rămas, precum să cuprindi în aceeași carte de giudecată iscălită de paharnicul Grigoraș Leon, mai urmând pricini între preot Gegea, ficior lui Mihaiu Gegea, tatăl jeluitoriułui cu unii din răzeși anume Mihul Dalica i ginerile său Crăstea și alți cari prin scrisoarea lor din 1785, Avgust 3, ⁴ în opis no. 4, arată că au mâncat Arșița Jăchianului cu vitili lor, fiind loc de coasă și să îndatoresc ca pâra în 5 ani să dei ei preotului câti 5 pol lei pe an, iar de acole înainte să-i dei iarbă pentru iarbă sau să îngredească locul ca să fii iarăș de coasă, precum au fost și mai înainte. Din toate acestea jeluitoriuł faci cerire că esti moșteniri a lui, cursă din niam în niam și carili să cuprindi în sămnile lui: din pâriul Tojanului în sus până în arșița di lângă Tojanul și în jos până în pâriul Tojanului pisti tot, după cuprinderea cărții de giudecată arătată în opis no. 3, să h o t ă r ă ș t i de giudecătoria ca locul în sămnile de mai sus să să dei în stăpânirea lui Gheorghii sîn preot Gegea, fiind de competența giudecătoria. Pe această coprindere să va face jurnal. ⁵

Asanache Dan paharnic

Iordache Milu paharnic.

Arh. St. Iași. Tr. 380, op 411, dos. 46, fila 5.

¹ V. vol. I, no. 115, p. 76.

² V. vol. I, no. 125, p. 82.

³ V. vol. I, no. 142, p. 98.

⁴ V. vol. I, no. 173, p. 119.

⁵ Urmează jurnalul din 1836, Avgust 5 sub care semnează Gegea dând mulțumire, deși apoi protestează. Semnează, de asemenea, dând nemulțumire Stoica Mărtoiu, Ștefan Răduță, Marin Danțăș și Ion Chiriac, patru răzeși din Paltin.

142. 1836, Septembrie 7

Invoiala răzeșilor curgători din bătrânii Bodin și Caba cu Vasile Sticlaru din Târgul Nicorești pentru împărțirea părții lor de moșie.

Noi cei mai jos iscăliți încredințăm cu această adivărată scresore noastră la mâna fratelui nostru Vasile Steclariu¹ ot târgu Necoreștii, știut să fii că ne-am învoit ori undi să vor [găsi] părți di moșii din bătrânul Bodin și Caba, avem să o împărțim frățăști, cât unul și altul și din Țăranu în [Gă]juri și din bătrânul Cumanu și di la Mărăști sau la Irești și ori pe unde să va afla toati să rămână frățăști dintr'acești bătrâni, să o împărțim; dar pi undi să vor ivi vânzări di frații noștri să să de cu stăpânire în vânzări și pentru credința adiverim pren condeiu scriitorului.

eu Neculaiu Găuri adevirezu
 eu Necului sin Iftemie Găuri adeverezu
 eu Gafiți Găuroai, adeverezu
 eu vornic Pavăl Voineagu adeverezu
 eu Coman Voineagu adeverezu
 eu Vasile Bocănă polițar adeverezu
 eu Ion Pomană adeverezu
 eu Gheorghe Panăite adeverezu
 eu Sandu, nepot lui Istrati Popa adeverezu
 eu lui Istrati Popa adeverezu
 eu preot Vasile Chelu adeverezu
 eu Vasile Furtună adeverezu
 eu Marin Bocănă adeverezu

Privighetor di Vrance.

Di fați viind înaintea me și făcându-să această invoială cu bună voia lor s'au încredințat și di cătră mine.

1836, Săp. 4

Iscălit. Gregore Alisandru

¹ V. P. Poni, *Statistica răzeșilor*, p. 63: „Nici un străin nu s'a putut introduce în mijlocul lor; nici un boer nu a putut cumpără sau căpăta prin danie partea vreunuia dintr'înșii. Un singur boer, spătarul Iorgu Lipan a izbutit să cumpere de la Vasile Sticlaru partea lui de răzășie din Bârsăști, însă nu a putut să o stăpânească și a restituit-o răzeșilor pentru suma de lei 14.550 lei vechi” Informațiune care omite un singur fapt: acela că Iorgu Lipan era el însuși băstinaș. V. alt act cu Vasile Sticlaru mai jos no. 150.

Iscăliții mai jos dau înscris meu la mâna nepotului Vasile Steclar știut să fii că ne-am învoit amândoi ca oricâtă parte di moșii să va găsi la Ruget am dat-o dumv. toată. Eu rămâiu la Vizantia stăpân pe toată câtă voi găsi, iară la sat Găurile avem a împărți și la Mărăști și la Irești tot pi trei să o dăm, iar dăniile avem a le împărți frățăști și pentru credinți am iscălit.

eu Gligoraș Puiu am dat aceasta 1836, Săpv. 7
Iftemii preot am scris

La această învoială am fost și eu fați și am iscălit
Iscălit. Iancu Oneceascu

iar parte dila Săcătură, cât să va găsi, am dat nepotului Vasile Steclar danie.

eu Grigoraș Puiu am dat aceasta
Iftemie preot ot Sas fați am scris
Coman pasnic ot Găurile
Gheorghii Iordan pasnic

Privighetor di Vrancea
Pi temeiul iscăliților mai sus s'au încredințat
Gligore Alicsandru

Supt no. 329 s'au încredințat ¹

Colecția mea.

143. 1836, Septemvrie 12.

Mărturie de cercetarea făcută de căminarul Iancu Sihleanu, la sat la Păulești în pricina dintre vrânceni și boerii Lipan.

Mărturii

Giudecătoria ținutului Putnii prin adresul cătră mini gios iscălitul din 16 Mai, anul următoriu cu no. 3011 faci poftitoari ceriri ca în locul unui cîlen să mergu la satul Păuleștii și Tulnicii din ocolul Vrâncii și prin carte di blăstăm să cercetez la fața lo-

¹ Vasile Steclaru cere încredințarea acestel invoeli prin următoarea jalbă: „Alăturata pe lângă aceasta învoială, ce am săvârșit cu neamurile ce am în satele Găurile, Săcătura, Păros, Rugetu, Irești, Mărăști și Vizantia, fiind doi cuprinsă într'una, plecat rog pe cinstita judecătorie ca să o încredințaze pe formă, fiind adiverită și de cătră privighitor de Vrance. (ss) Vasile Steclar” 836, Săptv. 13

cului, părțile di moșii ci ari dumnealui căminariul Gheorghii Lipan în pominitile mai sus hotară, baștină și cumpărătură di la strămoșii dumisali, în cuprinderea rezoluții, ci esti în delă, din 1 Mart. 834 adică :

1-iu, dacă partea lipănească în hotarul Păuleștilor esti aceea cumpărată di neamul răzășilor, cu cari dum-lui caminarul Lipan să prigonești?

2-le, di esti partea lipănească aceea împărțită prin hotarnica înfătoșată di răzăș și nu alta, și al

3-le, di n'au stăpânit vre-unul din neamurile lipănești, vre-o parti într'aceasta moșii di la pominita hotarnică și încoace ?

Pentru toati acesti, în urmare cărții di blăstăm, lămurind adivărul, să înștiințezu pi giudecătorii, spre a-ș înainta lucrarea.

În urmare căroră, mergând la fața locului și făcând chemari pârților răzăși di Păulești, nu s'au găsit di față acei cu cari vechilul dumisali caminarului Lipan s'au giudecat, căci Toader Săcăluș s'au săvârșit din viață, din iarnă trecută, iar preotul Ioan Cornilă, dus în trebuințili sali. În locul căroră au venit di față dieaconul Vasili Bran, preotul Ion Cornilă i Niți, brat mortului Săcăluș i Simion Popa și Ivan Baraghină, precum și alți răzăși din moșiea Păuleștii, undi în ființa și a dumisali Neculai Ioan, mai întâiu cetindu-le pominita rezoluție, apoi cartea di blăstăm, după cari zicându-li ca să arati adivărul, di dreapta știință acestii pricini, nici unul din ei n'au vroit să primească blăstămul asupra lor, că această cumpărătură ar fi dreaptă a lor, întemeindu-si numai pi hârțiili ci au arătat la opisul alăturat în delă și zisi din gură, că, adică, au apucat stăpânire di la neamul lor, cu nume de cumpărătură dila Lipan, iar alte dovezi n'au înfătoșat. După cari apoi, aducându-să pi Bratosin Surul, om în vârstă peste 60 de ani (și cari esti cuprinsu în rezoluția pominită) și pi Neculai sîn Mafteiu Săcăluș, în vârstă ca di 50 ani, cetindu-li-si și cartea di blăstăm, s'au întrebat ce științi au asupra acestei cumpărături și au arătat că cu adivărat această parti di moșii esti lipănească, și că înainti cu doi ani pân a să lua în stăpânire moșiea Vrancea di răposat boer logofăt Iordachi Rosăt, Ioniță Lipan, trăgând în giudecată pi preotul Ioan Cornilă și Toader Săcăluș, au cerut a-ș lua în a sa stăpânire această parte ca o dreaptă moșii a sa și numiții răzăși, împotrivindu-l cu zapisul di cumpărătură a părinti-

lui său Neculai Lipan și pentru că Ioniță Lipan au arătat că acel zapis ar fi plastograf și n'ar fi iscălitura părintelui său, giudecata din acea vreme le-au hotărît că sau cumpărătorii acestii părți di moșii sau Ioniță Lipan să giuri, în discoperirea acestora, că vânzarea este bună, sau că n'ar fi iscălitura părintelui său și pârîții atuncea ne priimind a giura, Ioniță Lipan au giurat în biserica Proorocului Samoil din Focșani în ființa egumenului din acea vreme Ghideon, că ace iscălitură nu esti a părintelui său, când atuncea giudecata, dovedind di rău zapesul, l-au rupt și au dat moșia în stăpânirea lui Ioniță Lipan și stăpânind-o un, an în al doile an au năimit-o răposatului ban Toma Stamat, ci era atuncea sluger, cari au stăpânit până când au și intrat stăpânitor moșii Vrâncii boerul logofăt, iar după ce vrâncenii au luat moșia în a lor stăpâniri, ne arătându-si cineva cu pretenții asupra acestii moșii, pârîții răzăși, de sine au rămas iarăș stăpâni pi ea, împărțâșind însă din această bucată din loc numită cumpăratură cu două fălci locu di fânaț și pi un Ioan Săcăluș, curgător din neamul lipănescu, cari și astăzi li stăpânește. Și tot întru această pricină Ioan Săcăluș, curgător din Lipan, au înfătoșat acum două mărturii, cea întâiu care o dă Toader Săcăluș la 816 Sept. 14¹ cuprinzătoare că pentru opt fălci, ci ar fi cumpărat el și 12 fălci de loc de fânaț Ștefan Boșcan, la giudecata ci au avut el i preot Ioan Cornilă cu Ioniță Lipan, divanul i-a îndatorit să giuri că ar fi adivărată cumpărătura lor și n'au priimit, iar Lipan giurând că iscălitura zapisilor nu esti a părintelui său, zapisul di atuncea s'au rupt și au luoat moșia în stăpânirea sa, iar el să leapădă de această moșie fiind că au urmat blăstăm. Ce al 2-leă mărturii a lui Simion Popa din 819, Mai 29² și tot în aceiași zi, încredințată de răposatul Dimitrii Mamara, ci în acea vreme să găsa vornic di Vrancea, prin care iarăș asămine arată, pentru această cumpăratură cu adăogire acestora, că Ioan Săcăluș esti neam cu Lipan și că el fiind nepot lui Gheorghii Săcăluș, preoteasa Corniloaia, i-ar fi giuruit o iapă cu mânzu, ca să-i fii agiutor la giudecata acestii cumpărături și el nevroind numita preuteasă au găsit pi un Țârdea și i-ar fi dat două fălci ca să îi cu dânsa, arătând și aceasta că sânt stăpânitori di giaba și moșia să

¹ V. mai sus no. 79.

² V. mai sus no. 89.

cuvini a o stăpâni Săcăluș. Acești încungiuări fiind la mijloc, să dovedești 1-iu că pârții rău să acolisăscu di această cumpăratură, fiind dreaptă a neamului lipănescu. Al 2-le, că din această cumpăratură unul din neamul lipănescu, Săcăluș, stăpânești cu necurmăre doă făci di loc și al 3-le de au și hotărit-o, însă pi neamul lipănescu nu l-au putut dipărta, cu toati că, deși iai să întemeiază că această parte ar fi cuprinsă in hotarnica lor din 7266,¹ asupra aceștiea, nici o dovadă n'au infătoșat și nici au giurat. Apoi după aceste intrând cu amăruntul in cercetari și pentru celelalti părți, ci tragi dum. caminarul Lipan baștină și cumpăratură, in cuprindire dovezilor infătoșati 1-iu a zapisilor din 7196, Maiu 20 a Măricăi, fata lui Ioniță din Vitănești i cel a 2-le a lui Pavăl brat Măricăi tot din aceeași zi,² cel al 3-le din 7182 a lui Enachi sin Ștefăni, nepot lui Lepădat, prin cari își vând părțili lor, ci li s'ar alegi,³ nu mai puțin și a cărților gospod din 7125, Ghien. 28 i 7226, Dechemvrii 2,⁴ toati acești cuprinzătoari pentru partea din Păulești și ce din 7243, Ghenar 28⁵ pentru partea ci tragu in muntili Lapoșul di sus din Vrancea, m'am lămurit di la însuși acești răzăși că din toati aceli părți să găsești stăpânind câti puțin Ioan Săcăluș, curgătoriul din neamul lipănescu, precum și însuș au arătat, iar răzășii nimica au zis că să amestecă și încă mai vartos au zis ca dumnealui caminarul Lipan să-și cauti toati părțili ori și undi vor fi ca să și li ei in stăpânire, căci di cătră dănșii intr'aceasta nu s'au amestecat și nici să stăpânești nimica, ci numai cât au putut dizbate din acești părți Ioan Săcăluș, cari și astăzi li stăpânești.

Și precum adivărul s'au dovedit la fața locului, s'au făcut această mărturii, iar pentru alegirea părților din Tulnici n'am făcut nici o cercetari, ne ertându-mă vremea.

836, Septemvre 12

Iancu Sihleanu, căminar

Arch. St. Iași, Tr. 1786, opis 2035, dos. 33, fila 39 și urm.

¹ V. vol. I, no. 120, p. 83.

² V. mai sus nle 9 și 10.

³ V. mai sus no. 6.

⁴ V. vol. I, nle 16, 95, pp. 9 și 63.

⁵ V. vol. I, no. 113, p. 73.

144. 1836, Decembrie 4

Hotărîrea judecătorei ținutului Putna în pricina dintre vrânceni
(neamul Săcăluș) și boerii Lipan.

Jurnal no. 138.

În numile prè Innălțatului Domn Mihai Grigorii Sturza, Voevod, stăpânitor prințipatului Moldavii. Anul 1836, luna Decembrie în 4 zile, Judecătoria ținut. Putnii.

La 8 August 1833 în alăturare cu carte cinstului divan de supt no. 966 au priimit și jaluba dum. caminarului Gheorghii Lipanu, cuprinzătoare că în hotarul Vrâncii, la sat Păuleștii, Săcălișăștii, Tulnicii și pe la alte locuri ar fi având baștină și cum-părături de moșii dila părinți și strămoșii săi și de cătră unii din răzăși di acolo, din vreme în vreme, cu feluri de chipuri i-au înpresurat-o și au și luat-o suptu a lor veșnică stăpânire.¹ În urmare căroră cu povescă no. 2699 s'au făcut cunoscut pârîților ca la întâi Săptemvrie să vie întru înfășoare cu jăluitarul. Asămine și dumisale caminarului supt no. 2700 s'au încunoștiințat. Apoi la 5 Săptămvrie înfășoșându-să pârîții, au arătat că nu au pregătite hărțile atingătoare de această pricină și li s'au încuviințat vadè, pân' la întâi Octomvre și la 18 Noemvrie tot acelaș anu, înfășoșându-să preot Ioan Cornilă și Sămion Popa ot Păulești, cu o mărturii di la un Alecu, vornicu di Vrance, din 815, Săptemvrie 6,² cuprinzătoare, că la prigonire ci au avut atunce Vasile Cornilă cu alții ai lor cu Ioan Săcăluș și preot Pavăl ot Tulnici, pentru o parte moșai lipăniască, au înfășoșat o hotarnică din 7266, Maiu 24³ și care acum n'au adus-o numiții. Deci fiind trebuitoari a să vidè li s'au pus vadè ca la 6 Dechemvrie să o aducă. Dum[nea]lui caminarul la 31 Ghenar au cerut prin jalubă a i să întări vichilimeoa ci o dă dum. Neculai Ioan ca să să giudice cu înpricinații, de cari supt no. 53 s'au întărit și de giudecătorie. Deci la întâi Marti anul 1834 înfășoșându-să preot Ioan Cornilă și Toader Săcăluș, vechili din parte pârîților, cu dum. Neculai Ioan, vechil din parte dum. caminar Gheorghii Lipan și prin opis au înfășoșat șasă bucăți hărții și anumi:

¹ V. mai sus no. 126.

² V. mai sus no. 77.

³ V. mai sus no. 129.

- Intâi: 7197, Maiu 20 ¹
- Al doile: 7197, Maiu 20 ²
- Al treile: 1801, Iulii 25 ³
- Al patrule: 1802, Martie 14 ⁴
- Al cincile: 1802, Iunii 21 ⁵
- Al șasăle: 1819, Avgust ⁶
- In potruva căroră și pârîții au infătoșat aceste de mai gios:
- Intâi: 7266, Martii 24 ⁷
- Al doile: 1815, Aprilie 23 ⁸
- Al treile: 1815, Aprilie 27 ⁹
- Al patrule: 1815, Săptămvrie 6 ¹⁰
- Al cincile: 1815, Noemvrie 27 ¹¹
- Al șasăle: 1821, Ghenar 14 ¹²

Din a căroră cuprîndire s'au lămurit judecătoria că stăpânirile se întemeiază pe hotarnica din 7266, la opis no. 1, supt cuvânt că parte de cumpărătură ce o pominește hotarnicu, că li-au împărțit-o este acè lipănească și de atunce s'au stăpânit cu necurmare, iar niamurile lipănești n'au avut nice un fel de împărțășire, și pentrucă hotarnica nu arată anumi ce cumpărătură au fostu aceia ce le-au împărțit hotarnicul, pren adresul cu no. 515 s'au cerut dela Preosfinția Sa, episcopul Romanului, ca să sloboadă carte di blăstăm, ca prent'insa, să să urmeze la facerea locului cercetare (de) un çlen a giudecătorii, spre discoperire: Intâi, dacă parte lipănească esti cumpărată de niamul acestor răzăși.

¹ Actul publicat mai sus no. 9 poartă data de 7196, Mai 20. Cifra finală este foarte puțin citeață. La o nouă verificare, fac această îndreptare. Găsesc inutil să transcriu regestele documentelor deja publicate.

² Idem, mai sus no. 10

³ V. mai sus no. 52

⁴ V. mai sus no. 54

⁵ V. mai sus no. 57

⁶ V. mai sus no. 90

⁷ V. vol I, no. 129, p. 83

⁸ V. mai sus no. 74

⁹ V. mai sus no. 75

¹⁰ V. mai sus no. 77

¹¹ V. mai sus no. 78

¹² V. mai sus no. 92

Al doile, di esti partea lipănească acè împărțită prin hotarnică și nu alta și al treile, de nu au stăpânit vreunul din niamurile lipănești vre-o parte în această moșii dela pomenita hotarnică și încoace. Și la 20 Octomvrie, priimindu-să cerșuta carte supt no. 50 și jeluitorul la 14 Maiu viind, au cerut a să rânduî un ĉlenu spre a mergi să cerceteze, pren carte de blăstăm și pentrucă judecătoria să află lipsită de ĉlenuri, prin otnoșanie cu no. 3011 s'au însărcinat pi dum[nea]lui caminarul Iancu Sihlianu, ca în loc de ĉlenu să margă la fața locului și să urmeze cercetare cuprinsă mai sus ¹ și la 15 Octomvrie trecut, anul următor s'au priimit cercetare dila fața locului, apoi la 28 Noemv. luându-să pricina în tratație s'au văzut din discoperire făcută di dum[nea]lui caminar Iancu Sihleanu prin carte de blăstăm, că răzășii stăpânitori părții di locu lipănească n'au vrut să priimească blăstămul asupra lor, că cumpărătura ar fi driaptă după hotarnica din 7266, în opisul lor no. 1, cu care ei au stăpânit și că Bratosin Suru și Neculai sin Maftei Săcăluș, supt carte de blăstăm s'au cercetat asupra științii lor și au arătat că pentru parte aceasta, mai innainte cu doi ani pâra a să lua moșia Vrâncii în stăpânire răposatului boer Iordache Rosăt, au tras pi răzăși Ioniță Lipan în giudecată, care atunce din răzăși au fost preot Cornilă și Toader Săcăluș, cerând să ia moșia în a sa stăpânire și numiții răzăși s'au împotrivit cu zapisul de cumpărătură dela Neculai Lipan, tat[ă] lui Ioniță Lipanu, care puid pricină că iscălitura din zapis nu este a tatălui său, giudecata dintr'acè vreme, ar fi hotărît că sau cumpărătorii, adică răzășii, sau Ioniță Lipanu să giure spre discoperire că vânzarea este bună sau ră, și pâriții atunce nepriimind a giura, au giurat Ioniță Lipanu, în băsărica Proorocului Samoil din Focșani în ființa egumenului din ace vreme Ghidion și giudecata rămâind zapisul, au dat moșia în stăpânire lui Lipan și stăpânind el un anu, în al doile anu au năimit-o banu Toma Stamatîn și au stăpânit-o până au intrat Vrancea supt stăpânirea logofătului Rosăt, după care vrâncenii câștigând moșia în a lor stăpânire de la răposatul logofăt și nearătându-să cineva cu pretenție asupra acestei părți, pâriții răzăși au și tras-o în stăpânire lor, împărțâșind cu doi fâlci loc fânaț și pe Ioan Săcăluș, curgător din niamul lipănescu, care și astăzi stăpânește, găsindu-să la acestu Săcăluș și

¹ V. mai sus no. 142

o mărturie de la Toader Săcăluș din 1816, Săptemvrie 14 ¹ cuprinzătoare că pentru 8 fălci ce au cumpărat el și 12 fălci Ștefan Boșcanu, la giudecata ci au avut el și preot Cornilă cu Ioniță Lipanu, divanul i-au îndatorit ca să giure că esti adivărată cumpărătura lor și n'au priimit, iar Lipanu, giurând că iscălitura din zapis nu este a părintului său, zapisul atunce s'au rupt și Lipan au luat moșie în a sa stăpânire, iar el Săcăluș să liapădă di aceeaș moșie, fiindcă au urmat blăstăm. S'au mai găsit la el, al 2-le mărturii a lui Sămion Popa din 819, Maiu 29 ² și incredințată de vornicia Vrăncii tot cu asămine cuprindire, cu adăogire numai că Ioan Săcăluș esti niam cu Lipanu și că el fiind nepot lui Gheorghii Săcăluș, preoteasa Corniloaia i-ar fi giuruit o iapă cu mânzu, ca să fii agiutor la giudecat aceștii cumpărături și iel ne vrând, preoteasa au găsit pe un Țârdea și i-au dat doi fălci ca să ție cu dânsa.

Din această dizvălire la fața locului și din dezbaterea făcută în giudecătorie la 834, Mart 1, precum arată răsoluția din aceiași zi pusă pe delă, luându-să lămurire că răzășii, având în mâinile lor zapisul ce în urmă s'au surpat prin giurământul lui Lipanu, au găștegat (sic) mărturia hotarnică din 7266, la opis no. 1 și în urma dovezilor ce mai înfătoșază, la opis no. 2, 3, 4 și 5, cu care iai și acum să sprejănescu a ține parte lipănească întru a lor stăpânire, dar fiindcă dovezile înfătoșate de jăluitor la opisul său no. 2, 3, 4 și 5 lămurescu nităcere și cerere din parte lui Ioniță Lipan și mărturisire prin carti di blăstăm a lui Bratosin Sur și Neculai Maftei Săcăluș că zapisul s'au surpat, tocmai în vreme când nu târziu și răposatul logofăt au luat Vrancea împreună și partea lipănească întru a sa stăpânire, pe care vrăncenii la 814 au luat-o înapoi, și atunce nefiind nime din niam lipănescu ca și ei să pue stăpânire pe părțile lor, le au tras pârții și li țin și pân astăzi precum li avusășă mai innainte, cu zapisul plastrograf, ci s'au surpat di Ioniță Lipan prin giurământ.

Deci astăzi s'au înfătoșat în presudșii giudecătorii: întâi, Bratosin Sur și Neculai sin Maftei și făcându-li-să întrebări pentru cele ce prin mărturie să cuprinde că ei li au arătat, la fața locului, supt carte de blăstăm, tot în aceiaș cuprindere și fără nici

¹ V. mai sus no. 79

² V. mai sus no. 89

o schimbare li-au mărturisit și acum, după care supuindu-să cercetării și pe Ioan Săcăluș cu cele două mărturii, ce cercetătorii le arată prin mărturia sa și au mărturisit că ce întâi i s'au dat de martur Toader Săcăluș, iar ce al doile di Sămion Popa, care și el fiind de față, n'au tăgăduit, care mărturie, cunoscându-să de adevărată, s'au scos copie dipi dânsile și s'au alăturat la delă, iar cerșutul Țârde, prin cercetare, s'au aflat săvârșit din viață. Apoi s'au întreat și pe pâriți de știința ce au ei pentru giudecata cuprinsă în mărturisire cu a lui Bratosin Sur și Neculai Maței, ci au avut cu Ioniță Lipanu și din însăși arătările lor și mai ales a lui Simion Popa, s'au lămurit că ei cu adivărat s'au giudecat cu Ioniță Lipanu mai înainte di a să lua Vrancea di logofăt Iordachi Rosăt, cu doi ani și atunce s'au și luat zapisul di mâna lor, di cătră dumlui caminar Ianacachi Pruncu, fiind în ace vremi ispravnicu și moșia s'au dat în stăpânire lui Lipanu, care stăpânind un anu el însuș și al 2-le anu răposatul banu Toma Staminu din partea lui Lipanu, odată au căzut toată Vrancea în stăpânire logofătului Rosăt. Această arătare a lor fiind potrivită cu mărturia lui Bratosin Sur și Neculai sîn Maței și cu mărturiile găsite la Ioan Săcăluș, judecătoria lămurit cunoscând că la anul 814 când vrâncenii au luat Vrancea înapoi dila logofăt Rosăt, niaflându-să nimine la fața locului din partea lui Lipanu, ca să-și ei și iei moșia în a lor stăpânire, au rămas parte din ace moșii stăpânită de unele niamuri, împărțitoari cu Lipanu, precum Ioan Săcăluș și alții, iar pi acele 24 fălci, ci le stăpânisă pâriții cu ră credință, pân' când le-au luat Ioniță Lipan în a lui stăpânire, au cursu cu stăpânire iarăș curgătorii din aceia ce să acolisă mai înainte di au luat Vrancea dila logofăt Rosăt și au stăpânit până astăzi necurmat, cari stăpânire a lor fiind urmată cu ră credință.

Judecătoria puni a sa s o c o t i n ț ă, ca arătati 24 fălci, în sămnile cuprinsă prin hotarnica ci s'au fost făcut ei la leat 7266, să să dei în stăpânirea jăluitarilor, precum ei au avut-o, împărțită în bucăți și precum anumi să arată în pominita hotarnică, dipi care s'au scos copie și adiverindu-să de giudecătoria s'au dat jăluitarului. Și fiind că pâriții ca unii ci să dovidescu stăpânitori cu ră credință dila 814 și încoace și să cuvine a plăți venit di atunce și pân' acum și pentrucă cercetătorii di la fața locului n'au prețlăuit nice pământ de pricină, nici venitul acelu

pământ, să va rândui de iznoavă a să face amândoi aceste, ¹ cè întâi pentru a să cunoaşte valora proşusului şi cel al doile spre a să dispăgubi pe jăluitor dila pâriţi. Iar apoi in aceia ce să atinge de întregimea părţilor lipăneşti din acest hotar şi împărtaşire ce trebui să aibă din muntele stăpănit cu dreptate săliştii Păuleştilor, va cere prin osăbită jalubă, pentru care să va rândui cercetare la faţa locului, cum şi pentru împărtaşire ce cere din Tulnici şi alti hotară. Pi cuprindire di mai sus s'au iscălit acestu jurnal.

Iscăliţi : Prezident : Asanache Danu, spatar ; ²
 asesori : Iordache Milu, paharnic ³
 M. Hristodor ⁴

Am ascultat această hotărîre cu a cărie cuprindire am rămas mulţămîit.

Neculai Ioan vechil

1836, Dechemvrie in cinci zile

Am ascultat hotărîre aceasta şi am rămas nemulţămîi.

Preot Ioan Cornilă vechil

Ioniţă Săcăluş vechil, fiindcă Toadir Săcăluş esti mortu

Giudecătoria ţinut Putnii

Copia aceasta fiind întocmai cu orghinalul, să incredinţază cu iscăliturile členurilor şi punire peceţii tribunalului.

1837, Fevr. 13

Asanache Dan Spatar

M. Hristodor

S. P.

Director Alex. Vid (?) sluger

Arh. Stat Iaşi. Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 51—55.

¹ V. mai jos no. 148.

² Funcţionează ca preşedinte după Săndulache Stamatîn dela 27 Aprilie 1833 până la 25 Fevruarie 1837.

³ Asesor de prin Iunie 1834 până către 14 Noemvrie 1837.

⁴ Idem din August 1835 până prin Martie 1837.

145. 1837, Ghenar 12.

Zapisul prin care sătenii din Colacu se invoesc cu logofătul Tudorache Neagu să le fie negustor de perje.

Cătră cinst. judecătorie ținutului Putnei
dela lăcuiorii satului Colac

J a l o b ă ¹

Să alătoreaz[ă] pe lângă aceasta zapisul ci am dat d. Tudorachi Neag, după alcătuire ci am avut cu d., ca să ne fie neguțitor pentru perjile ci vom ave de velniță, a le căra la vreme culesului la velnița d. la Tichiriș. Ne rugăm cinst. judecătorii să să întărească.

837, Ghenar 12

eu Neagul Tudor pasnecu, eu Rad Han pasnecu, eu vornicel Ioan Popa și pasnic, eu Stoica Andreiu, eu Toader Tătar, eu Ioan Andreiu, eu Ioan Luca, eu Dumitru Alisandru, eu Ioan Mașteiu, eu Ion Andreiu, eu Crăste Alisandru, eu Stefan Precop, eu Stoica Chirilă.

satul Colacul 1834

și eu Rad Pătule am scris cu zisa numiților.

Adică noi lăcuiorii satului Colac încredințăm prin acestu condract al nostru ci-l dăm la mâna dum. logofătului Tudorachi spre a fi știut că prin bună invoială ne-am așăzat cu d. ca să ne fi neguțitoriu ² pentru perjile de velniți i altile producturi după cuprindere mai gios: Pi d. să-l avem niguțitor di aceste producturi: perji și grâu, pi vremi di trii ani. Bani am priimit acum la dare contractului 20 galbini adică doăzăci de galbeni. Pi acești bani ni îndatorim a da marfă, perjă verzi cu preți mai gios un leu la obroc precum va fi pe la megieșitele satii. Piste această sumă de bani supt nici un cuvânt nu vom ceri la d. bani pără la vreme

¹ Pe cerere se pune următoarea rezoluție: „*Ion Popa vornic satului Colac, înfățișându-să cu această jalubă au cerut a i să încredința contractul, prin a căruie cerire și pe credința peceții satului să va întări contractul pi forma. (ss) M. Hristodor*”

² O amintire a vremurilor când se afla în Vrancea un negustor-al Vrancel. V. mai sus n-le 49, 63 și 64, pp. 36, 50 și 56.

rodiri și hotărîre prețului de obroc cînd, atunce, prin dragomanii
ce va ave rînduiți, ni va da banii pi soma di marfă ci vom ave
în ființă.

Pi curgîre acestor ani nu vom fi volnici a priimi [alt ne-
gușitor] di producturile înșămnate, fiindcă dumlui ne-au înlesnit
di în vremi cu dare banilor, di ne-am întîmpinat nevoile ci am
avut. Asămine nu vom fi volnici, cari vom fi rămășiță, să adu-
năm marfă pi la casăle noastre, iar cari va urma din înpotrivire,
volnic să fii d. a lua dila aceia marfă și a o căra la velniți pi
socoteala datorii, iar aceia ce nu vor fi datori din livezile noastre,
fără a cumpăra dila unii și alții, vom fi slobozi pentru casăle
noastre.

La vreme culesului perjilor, cînd d. ni va poronci, ni în-
datorim a culegi și a li căra la velniți dila Tichiriș și peste hotă-
rîre prețului ne va plăti d. unu husuș (?) la obroc înpotrivindu
chiria locului pentru dipărtarea locului. La întîmplare di nero-
dire, cîndu la un lăcuitor sau mai mulți pi anul curgător nu vom
ave marfă di a ni istovi, pi cătu vom rămâni rămășiți în al 2-le
an, vom da un oboroc cu doi lei mai gios după preț politicit a-
tunce la megieșitele sati. După adunare producturilor și socoteala
ci vom ave cu d. scăzându-ne cu marfa ci vom da, pi lângă ră-
mășița ci să va lămuri, ni va răspundi d. pi al doile an banii spre
împlinire de 20 galbeni și să răspundim marfă după îndatorire cu-
prisă mai sus, urmîndu fiiște care an, pînă la împlinire de trii
ani și spre a fi următori întocmai, am dat acest contract pi cari
ne-am pus numile și degitele, împreună și cu pecetia sătească,

1837, Ghenari 12

Neagul Toader pasnic

Radu Han pas.

Ioan Popa vornic

Nicolai Șchiopu polițar, împreună cu ceilanți lăcuiitori din
sat Colacul

Sub no. 54 = 1837 Fevr. 1 s'au încredințat.

Colecția mea ¹

¹ Posed și o altă involală din 1837, Ghenarie 10, a satului Valea
Sărei și Podurle, tot cu logofătul Tudorache Neagul cu un cuprins a-
semănător.

146. 1837, Ghenar 24

Plângerea pe care o fac către domnul Moldovei vechilii răzeșilor de Păulești asupra chipului cum au fost judecați în procesul cu Lipan.

Pecetea dom- nească

*Logofeției Dreptății,
Să va îndrepta jalobă aceasta după cuvînt
spre legiuită lucrare în 26 Ghenar 1837.*

Șeful Secției Jalobi Stolănovici

*Divanului Țării de gios să recomende
jaloba aceasta spre a lua în băgare de samă și
a face legiuita lucrare.*

D. D. Velsa spătar

Ghenar 28

Prè Innălțate Doamne,

Jăluim Innălțimii voastre că noi răzășii lăcuiitori din ocolul Vrancea, ținut Putnii, fiind trași de cătră dumnealor boerii Lipănești, anumi căminar Gheorghii Lipan, pentru o parte de moșie, ce arată că ar avè în Vrancea la sat Păulești i în alte locuri, unde trăgându-ne în instanția giudecătorii ținut. Putnii ne-am și înfășosat, încuviințându-să și jurnal, dărmător asupra dreptăților ci avem. Milostive doamne, lăsăm a zice obijduire ci ni s'au făcut de cătră giudecătoria ținutală, dar jăluim, că din dovezile ce am înfășosat pe masa presusii ni s'au răpit dou, oprindu-ni-să celi mai di temeiu de însuș giudecătoria supt ce cuvânt nu ne putem dumiri, fără de cât videm că o asămine esti cu totul ne ertat în protiva noului aşzământ.

Deosăbit plecați și cu rugăminte, aducem la știința Innălțimii Voastre peripisca ci au urmat de mai înainte vremi întru această pricină, că scrisorile ce am avut ni s'au răpit de cătră un căminar Enacachi Pruncul și Toma Stamatîn, când în ace vremi să afla vornic de Vrancea și tot în ace vremi am avut giudecată cu răposatul vistier Iordachi Rosăt, apoi întâmplare vremii au adus prilej că un Ioniță Lipan, viindu la noi vornic de Vrancea, s'au arătat cu jalubă la stărostia Putnii, când în aceia vremi să afla staroste boeriu Enacachi Pruncul, prin cari jăluiri arăta că are o parte de moșii după părintii său Niculai Lipan la satul Păuleștii ot Vrancea și anumi la un Ștefan Tăban și Gheorghii Săcăluș i Toader Săcăluș, cari aceștiea adivăr au fost cumpărătorii acestor părți de moșii dela Lipănești și după învechita lor stăpâniri i-au tras în giudecată pe urmașii cumpărătorilor și anumi pe preutul

Cornilă i Simion Popa și Toader Săcăluș, carii au înfătoșat zapisă de cumpăratură de la Neculai Lipan, care zapisă și cu alte hârtii împreună hrisoave, ocolniță împărțitoare între noi răzășii, atunce, pomenitul staroste Enacachi Pruncul le-au răpit dela pomeniții noștri moși și strămoși supt mască de vicleșug, zicându-ne că toată Vrancea rămâne domnească dacă nu vor înfătoșa toate documentalile cuprinzătoare a Vrâncii și cu acest chip înșălător de atunce ne-au rămas atât aceli zapisă de cumpăratură cât și aceli hârtii, și giudecătoria ținutală, ne luându-ne în băgare di samă jăluire noastră, dar nici dovezile ci avem la mână pre cum ni-am giudecat de atunce în coace, ci mai vartos și din aceste ne rășluiește dou documentali precum mai sus arătăm și întemeiesc favorisindu a stăpâni părțile arătate de moșea Păuleștii d lui boeriul căminar Gheorghii Lipan, neuitându-să că o avem în stăpânire noastră de 100 ani de când au cumpărat strămoșii noștri dela pomenitul Neculai Lipan.

Pentru aceasta plecați ne rugăm Innălțimii Voastre să priiviți cu ochi milostivi asupra aceștii sărăcii pricinuită nou dispre dumnealui căminar Gheorghii Lipan, acolisându-să chiar în zadar, porunciți cinstitului divan apelativ a Țării de gios ca să ni să rădice della în a sa tratații cu din împreună și hârțiile oprite de giudecătoria ținutală și în puterea dovezilor să ni să de și legiuitul cursu, fiindcă neamul lipănesc în vreme ce noi vrâncenii am plătit 25.000 lei răps. boeriu vist. Iordachi Roset, și pe lângă acești bani încă am mai plătit dobândă 4000 lei, fați fiind și soția răposatului Ioniță Lipan din care să tragi pretindatorul căminar Gheorghii Lipan și numita soție a lui Ioniță Lipan n'au vrut atunce a fi părtașă la plata acestor bani, ci i-am fost rădicat dela un nigușitor di aice din Eș și anumi Peltic, pre cum de dovadă ne esti alăturata mărturii de la 19 sate supt pecete fiiște cărue sat, din care să vă puteți pliroforisi Innălțime Voastră, mai pe largul, de toate încungiurările pricinii, iar de puniri la cale în veciu pomenire va rămâne Innălțimii Voastre.

La mila Innălțimii Voastre pre plecați

Ierei Ion Cornilie i Niță Săcăluș, vechili și răzăși de moșea Păulești, ot Vrance, ținut Putnii.

1837, Ghenar 24

Arh. St. Iasi. Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 71.

147. 1837, Februarie 18.

Jalba prin care Dionisie. nacealnicul schitului Valea Neagră, cere să se întărească o mărturie pe care i-o dau mai mulți boeri asupra împrejurărilor în care s'au pierdut hrisoavele mănăstirei.

Cătră cinstita giudecătorie a ținutului Putnii,

Dionisii, nacealnic schitului Valea Neagră,

J a l o b ă ¹

Alăturata pe lângă aceasta întocmai copii dipi mărturiea a a câțiva boeri de știința ci au asupra pierderii hrisoavelor mănăstirii, pentru miluirea ci avè dila foștii mai înainte domni, ² plecat rog pe cinstita giudecătorie a să întări pe formă.

837, Fevr. 18

Dionisie nacealnic

Colecția mea.

148. 1837, Mart 6.

Porunca privighetorului de Vrancea către pasnicii din Păulești ca să prețuiască falcile lipănești și răspunsul satului prin care refuză cererea în termeni îndrăzneți.

Cătră pasnici ot Păulești

Fiindcă prin porunca judecătorii supt no. 1234 din 27 Fevr. ³ sânt rânduit a prețului una falcie din falcile lipănești, ci să stăpânesc de răzăși și tot odată să să prețaluiască și venitul a 24 fâlci dela 1814 și până acum, de aceea vi să scrii ca să veniți aice cu 6 răzăși spre a să urma prețaluire, aducându și pecete sătească. Intârziere să nu faceți, căci să cere cu grăbire dela la divan apelativ a Țării de gios.

837, Mart 6
no. 1

Tudorachi Neag,

Noi răzăși di Păulești am văzutu poru[n]ca dumitale, logofăte. Nu vrem să dămu în scris, nici să facemu acè ce ne scrii, nici

¹ Se pune rezoluția: „no. 467, priimit 18 Fevr. Copia alăturată fiind întocmai cu orghinalul să se încredințaze de giudecătorie pre formă. — Asanache Dan, spatar.“

² N'am găsit copia mărturiei însăși.

³ V. mai sus no. 144.

noi nici satu, că pricina noastră easte rădicată să ne giudecăm la Iaș cu Lipan, iară giudecători ni au îndatoritu la Iaș, iari la aceasta nu vroimu, nici noi, nici Vrancea. ¹

Preot Ion Cornilă

Niță Săcălușu cu toț săteni, nici dumniata să nu vii.

Arh. St. Iași, Tr. 1785, op. 2035, dos. 33 fila 61.

149. 1837, Maiu 30.

Mărturia pe care o dau satele Năruja și Păulești Nistoroilor și Găinarilor despre obiceiul ce este în Vrancea cu privire la facerea secăturilor în hotar străin.

Incredințăm noi cei mai gios iscăliți prin această mărturie a noastră ce dăm la mâna Nistoroilor și a Găinarilor, ci să tragu din bătrânul Roeșu spre a fi știut că secându ei din codru mereu în hotarul lor a Măgurelilor ² și stăpânindu-ș secăturile cele făcute de dânșii din vechime până acum după vechiul obicei a răzășilor vrânceni și acum s'au sculat frații lor Șolomon și Petrioiu ca să scoată din secături pe numiții mai sus; care ei au fost trăitori tot la un loc și ei n'au secat ca să-ș deșchiză și ei poeni din codru mereu sau să scoată pe alții streini, ce au secat în acest hotar ce-ș stăpânescu secăturile lor din vechime, ci ei ș'au căutat de alte interesuri a lor. Și acum se scoală ca să ia secăturile Nistoreștilor și a Găinarilor, făcute de dânșii mai înainte de hotărârea dumisale Bulubașa Măteiu, vornic de Vrancea, pe care săcături nu le înparte pe patru fraș[i], ci le lasă în stăpânirea Nistoreștilor și a Găinarilor, fiindu făcute de dânșii. Pentru care dăm mărturia noastră la mâna numiților că după vechiul obicei a răzășilor vrânceni, nu se pot scoate răzăși ce ș'au deșchis locuri de hrană din codru mereu, pe dreptu hotarul lor și fraș lor au

¹ Pasagiul acesta al documentului ne aduce aminte de nota despre Vrancea a lui Dimitrie Dăscălescu publicată de Teodor Codrescu în lucrarea *Notiții statistice asupra Moldaviei* de prințul Neculae Suțu, Iași, 1852, p. 109: „dar câteodată unu veto a vrâncenilor au fostu de agiunsu spre a împedeca aducerea în împlinire a unei măsurii arbitrare ori abătută de la legiuirea administrației locale. In așa tâmplare ceilalți locuitori din ținutu zicu: să videmu ce va face Vrancea și Vrancea rostește câte odată al său veto prin formula: Vrancea nu voește”

² V. vol. I, no. 148, p. 102.

prîivit la dânsii și n'au muncit, ci au dormit sau au șazut in crăsmă sau ș'au căutat de alte interesuri a lor. Și spre incredințare urmează a noastre iscălituri.

837, Maiu 30

Noi răzăși din sat Năruja carele sântem megieșiți cu bătrân Nistorioiu adiverim prin mărturie aceasta a nu să instrânbătăți ja a lor dreptate, fiind lor veche stăpânire, moșie făcută din codru mereu, iar pentru stărpul, pășuni și pădure ce mai au, să o inpartă frășăște

837, Iuni 4

sat Năruja	eu Gheorghie Bodescul ot adeverez eu Dumitru Corioiu pasnec adeverez eu Ioan Chiciore pasnec adeverez eu Rad Saule polițariu adeverez
---------------	--

satul Păulești	Noi scăliți di mai josu dămu și noi înscris că obeciū nostru a Vrânci din ve[a]cu așa am apucat că răzăși dila altu sat nu po[a]te să intre în săcături sau în largu satului pentru că au privit în vreme acie cându numiți au muncit din codru mereu.
-------------------	--

eu Niță Săcălușu pasnec
eu Ivan Baraghin polițar
eu Ivan vornecu Enache adeverezu

Colecția d-lui Dragomir Hăntoiu - Nistorești.

150. 1837, Iunie 21.

Invoială prin care Vasile Sticlaru răscumpără dela locuitorii din Secătura Părosului moșiile vândute de niște neamuri ale sale.

I n v o i a l ă

Noi cumpărătorii, lăcuitori din satu Săcătura Păros, dăm această invoială la mâna dumnealui giupân Vasili Steclaru ¹ ot Târgu Necoreștii precum să fie știut că ne-am invoit cu dumnealui pentru răscumpărarea moșii ci o vânduse moșul d-lui Ștefan Popa, văr cu tatăl său și după protimisul ci au avut au dat jalbă cinstitei giudecătorii din anul 1836, Avgust 13 și după poronca ci

¹ V. mai sus no. 144.

au adus cătră d. privighitoriul di Vrancea, spre răscumpărare moșii, apoi noi, cunoscând dreptățile dumisale că are toată proția di a răscumpăra, după apropiere rudenii, apoi noi, ne-am învoit și ni-am primit banii, după cuprindire zapisului, adică zapisul din anu 1815, August 2, ci cuprindi 170 di lei și alt zapis din 1818, Iunie 12, cuprinzătoriu iarăș 64 di lei. Și moșiea câtă easte între acești doă zapisă: în zapisul din anul 1815, Avgust 2, cuprinzător în somă di moșie 30 pogoani arătură, 20 pogoane săliști și 6 fălci di coasă i bucată moșie tot într'acest zapis, iar în zapisu din 1818 Iunie 12 cuprinzător di soma moșii, toată parte moșului meu Ionichiea Călugăr, frați cu preutu Lupu, toată parte ci i s'au cuvinit din hotaru Ruget din apă, din cheatră, din păduri, din munti și după semnele pomenite mai sus să-și stăpânească moșiea cu pace dăpă cuprindere zapiselor dispre noi lăcuiorii, din cosire, din sălește. Și această moșie, este depi cuprindere zapiselor pominite mai sus, din hotar Ruget după bătrânul Neculaiu.

Pentru mai adivărată credință ne-am rugat di scriitor di ne-au pus numile și noi am pus degetile dinpreună cu pecetea sătească.

1837, Iunie 21

Eu Gavrilă Cote adiverez, Miron Cote, Toader Apostu, Ioan Țăgăeriu, Toader Cota, Alicsandru Cota, Vasili Cherciu, Mihaiu Cote, Macovi Cote, Costandin Răduc, Vasili Răduc, Apostu Macovei, Apostu Cherciu, Apostu Ciuperciu, Neculai Stegăreriu, Eu Vasăle Macoveiu,

eu Ioan Vidrașcu am fost față,

eu Toader Pătrosnea față fiind,

Eu Ivan Iuvan față.

L. P.

Și rugat fiind, am scrisu cu zisa numiților și am iscălit.

Nicolaiu Ionașcu

Intărită de privighitorie 1837, Iunie 21

„ de judecătorie 1837, Iunie 23 în complectul: prezident Razu și asesor Buznea sardar

Director Alecsandri Sulger

Colecția mea.

151. 1837, Săptemvrie 13

Docladul paharnicului Iordache Milu către judecătoria ținutului Putnei pentru alegerea hotarului Căliman.

D o c l a d ¹

Potrivit oțnoșanii cinst. giudecătoriai ținutului Putnii din 26 a trecutii luni Iunii no. 4234 în alăturare și oțnoșania giudecătoriai cătră fostul cłenu d. sãrdar Ioan Crãstescu din 18 a trecutii luni Iunii cu no. 3622 i carte divanului apelativ a Țãrii de gios no. 1162, în urmare ceririi ce prin jalubã au fãcut Gheorghii Roatã, numit vichil rãzãșilor moșii Gãurile și Cãlimanu dela acest ținut, ca sã li sã aliagã pãrțile de moșii a încredințatorilor sãi, ci au în acesti hotarã, scriindu-sã a sã rãnduì în această lucrare pe unul din cłenurile giud. și numai pe unul din cerșuții boeri hotarnici și anumi pe d. paharnic Ioan Anghel, cãruia în osãbi i s'au scris de cãtrã giud. ca potrivit nomerarisitei poronci sã pãșascã în lucrare alegirii pãrților de moșii dupã scrisori dovezi, ci vor fi avãnd jãluitoarii și dupã sfãrșitul unii asãmine alegiri sã docladarisascã presusfii, gios iscãlitul cłenul ei, priimind oțnoșaniile în alăturare și nomerarisita carte divanului, am mersu mai întãi la satul Cãlimanu dela ocolu Vrãncii, de unde înștiințãndu pe d. paharnic Anghel ca sã vii spre sãvãrșirea unii asãmini alegiri, priimindu rãspunsu dupã 2 zile cã aflãndu-sã bolnav nu poati veni, apoi la 6 a urmãtoarii, no. 35, cerãndu dezlegare în această pricinã de la giudecãtorie ca dupã cerire rãzãșilor sã sã scrii d. stolnic Ioan Movilã a veni în locul d. paharnic Anghel, așteptãnd 2 zile, ìmi faci cunoscut cã neavãnd nici o alcãtuire cu rãzãșii pentru osteneala sa, nu poati veni, aducãndu-mi triimisul în alãturare pe lãngã oțnoșania giud. cãtrã mine din 6 a urmãtoarei no. 5895 și scrisoare giud. cãtrã d. stolnic Movila pecetluitã cu no. 5896.

Deci, dupã adunare rãzãșilor și de prin alte sate ce au ìnpãrtãșire în acest hotar Cãlimanu și anumi Gheorghii Roatã ot Ireștii de sus, vechilul rãzãșilor, Lupu Leșcan ot, Zamfir Leșcan ot,

¹ Alegerea fãcutã prin acest doclad nu se confirmã de judecãtorie pe motiv cã n'a fost fațã boerul hotarnic cerut de Cãlimãneni, deși aceștia în scris și-au arãtat mulțumirea lor pentru chipul cum s'a fãcut alegerea (vezi Tr. 518, op. 562, dos. 24, filele 34, 44).

Toader Drile ot, Gheorghii a Savii ot, Costandin a Savii ot, Mane Coste ot, Gheorghii Perjotă pasnic ot Căliman, Vasile Cote ot, Pavăl Sandu ot, Neculai a Popii ot, Preotu Ma (sic) ot, preotul Pavăl ot, Dumitru Cote ot, dascalu Ion Nistor ot, dascalu Ioniță ot, Lupu Cote și toți ai lor, preotul Iftemi ot satul Vidra, Ion Epure nemesnic ot, Tudorachi Neagu ot, Crăstiean Baciut ot, Avram Tălpășel ot Cucueții de supt Măgură, preot Gavril ot, Neculai Paingu ot, Vasili Motoca ot Cucueții de sus, Gheorghii Andronic ot, Gheorghii Burnichi ot, Neculai Burnichi ot, Vasili Budai ot, Dumitru Sava ot Șerbești, Culiță Popa ot, Radu Bălăceanu ot, Vasili a Babii ot, Costandin Gongul ot, Ion Cucunoiu ot, popa Sandu ot Voloșcani, Hortolomeiu Epuri ot, preot Pavăl sin dieaconu Toader ot, mai întâi am făcut întrebări vechilului Gheorghii Roată cu ce scrisori stăpânesc această moșii și cum li-au urmat măsura din vechi și pe care temeii cer această alegire și toți într'un glas au arătat, că in hotarul acesta nici odată n'au urmat o măsură in stânjeni, ci precum au apucat stăpânire dela strămoșii lor, după incungiuurare a unor semni firești, înfășoșându-mi și scrisorile mai gios arătate și pentru că răzășii de Irești de supt Măgură, ce să răzășesc alătore pe din gios de Căliman, le pricinuesc inpresurare la capătul moșii de peste Putna până in vârful Măgurii, de a căror inpresurare după alegire ce li să va face, să să poată împărți între ei răzășii, după spița neamului. Față fiind lăcuiitorii Ireștilor de supt Măgură, au dat răspunsu că după spița niamului să împărtășesc și ei la capătul moșiei Călimanu de peste Putna, plătindu și cheltuiala Vrăncii o mie lei, de o potrivă cu Călimanii, arătându că și după invoiala ce au in scris unul la mâna altuia, iscălită de vre-o câțiva răzăși din Căliman și adeverită numai de răposatul Pastiea paharnicul, cuprinzători că după carte gospod și carte de blăstăm, la 1827. Iuli 2 rânduit fiind paharnicul Gheorghii Pastiea, după cercelare ce au făcut la fața locului, in temeiiul acei invoeli, au rămas ca să stăpâniască capătul acel de moșii de peste Putna, capătul din sus Călimanii și parte din gios Ireștii de supt Măgură, in giumătate pe lungu, din Putna și până in vârful Măgurii, iar *codru să fii slobod* in toată partea acelui capăt până in zarea Măgurii, a tăia lemni de orice trebuință vor avea și o parte și alta fără oprire, insămine și curăturile din nou ce-și vor face.¹

¹ V. mai sus no. 123.

Însă vechilul răzășilor precum și alți răzășii de prin numitele sate, au arătat că lăcuiitorii de Călimăn, silniciți fiind cu închisori despre paharnicul Pastiea, au iscălit fără voința lor și care nici documenturile ce au spre dovada stăpânirii moșii lor Călimanu, n'au cutezat a le arăta paharnicului Pastiea :

Întâi, un ispisoc sârbesc, ce-l au Călimanii dela Ștefan Vvod, din let 6953, Avg. 8 prin cari miluește pe sluga sa Urechi cu Călimanu depe Putna după hotarele bătrâne¹;

Zapis dela Fetița din 7120, Apr. 3 prin cari vindi Ursii driaptă parte sa din Căliman din apa Vizăuțului și piste Putna până în vârful Măgurii ;

Carte Stărostii din 1818, Mart 23 pentru giudecata ce au avut Ireștii de supt Măgură cu Călimanu, cuprinzătoare că răzășii Irești, cătunul ce să numește Irești de supt Măgură, au tras în giudecata starostii acei vremi, ce era spatar Costandin Neculce și spatarul Vasili Miclescu, pe răzășii lăcuiitori din Căliman din cuprinsul Vrâncii, cu arătare că hotarul Călimanului în lungu mergi numai din apa Vezăuțul și până în apa Putnii, iar din apa Putnii și până în vârful Măgurii ar fi hotar a lor Ireștii. Deci față fiind și pâriții din Căliman anumi logofăt Ivan Călimănescu, preot Ioniță Bodin și Pavăl sin Sandu și alții precum și alții mai fiind din Vrancea, anumi preot Șerban iconomu, cel mai cu știință din hotarale Vrâncii, alți doi oameni din Negrilești, Costandin Taftă și preotul Iordachi, intrând în ce mai cu deamăruntul cercetare spre a pute dovedi adevărul, pentru acel loc din Putna la Măgură, ce hotar poate fi Iresc sau a Călimanului și cerând mai întâi dovezi dela jăluitorii di Irești, au arătat că alti dovezi nu au, decât că ei ar fi avut stăpânire acolo și că la cheltuielile Vrâncii ei au

¹ V. vol. I, no. 2, p. 3. Acest document, așa numitul hrisov al vrâncenilor, a apărut în Vrancea de abia în 1827. După cum rezultă dintr'o scrisoare cu data de 1827, Septemvrie 18 adresată de un căpitan Vasile Dimitriu și de un alt căpitan Petre economului Șerban și preotului Alexandru, hrisovul se găsea în stăpânirea boerului Iordache Ciorneiu, care se pretindea curgător din Oană Ureche. O transcriere foarte defectuoasă a acestel scrisori ne-o dau Stahl și Constantinescu *op. cit.* no. 99, p. 158. Documentul poate fi totuși putnean. Pe deoparte fiindcă boerii Clornelești sunt putneni din regiunea Purceleștilor, pe Putna (V. Arh. St. Iași, Tr. 317. op. 347, dos. 75), iar pe de altă parte, fiindcă prin 1636 strănepoți de-al lui Oană Ureche se judecau pentru moșia Brătu-leștilor, pe care azi se ridică Focșanii. V. D. Caiian, *Istoricul orașului Focșani*, anexe p. 10.

dat 1000 lei, precum și lăcuitorii din Căliman au dat 1000 lei, arătând și o scrisoare de la lăcuitori di Vidra ot Vrancea din 1815, dată la mâna Ireștilor, în cuprindere că au dat ei la cheltuială una mii lei și că să stăpânească ei din Putna la Măgură fără să fii supărați dispre lăcuitorii de Căliman, ca unii ce și Ireștii au dat la cheltuială întocmai ca acei din Căliman, mai arătându și un zăpis din 7150 pentru niște săpături făcute cu sapa din codru meriu, ci au cumpărat un Grigori Curteanu din Căliman dela un Nedelcu sin Marinici, nepot lui Giurcă ot Gârdișăi. Asămine au mai arătat un izvod din 7213, August 10, care izvod își are cuprindere că pentru o moarte di om au aruncat cheltuiala pe trii hotară Vidra, Călimanu și Ireștii, înțelegându-să din aceste două scrisori că și Căliman este hotar ca și Vidra ce esti pe din sus și ca și Irești ce este pe din gios. Alte dovezi arătându că nu mai au, s'au cerut și dela pâriții din Căliman dovezi asupra hotarului Călimanu și mai întâi au înfășoșat o închipuitoare hartă a trupurilor de moșii Ireștii, Călimanu și Vidra, ci sânt îngiugate una cu alta, arătându că hotarul Ireștilor să începe în lungu încă mai din sus de Vizăuți și mergi alături cu Călimanu până în vârful Măguri. Au mai arătat că hotarul Vrâncii din învechime și când să stăpâne de dânșii și când să stăpâne și de vist. Iordachi Rosăt, după cum toate celelante moșii a Vrâncii, despre Măgură s'au stăpânit și să stăpânesc până în vârful Măgurii. Asămine și moșia Călimanu până în moșea monăstirei Miera în vârful Măgurii și mai ales că în vreme când Vrancea să stăpâne de vist. Rosăt s'au și hotărit Vrancea prin boeri hotarnici, despărțindu-să parte din gios de a Ireștilor printr'o moviliță, ci esti de spre Măgură, de care nici Ireștii n'au putut tăgădui că nu este pe acolo despărțire Vrâncii, arătându și un zăpis din 7120, Apr. 3 cu care vinde Fetița cu Bâzul, nepoți Gârdișoai, Ursăi ot Vidra din parte Gârdișoai în Călimanu din apa Putnii până în Putna și pesti Putna până în vârful Măgurii, zicând răzășii de Căliman că și alti scrisori au avut, dar din vreme ce li s'au fost luat Vrancea din stăpânire lor li s'au luat și aceli scrisori, iar pentru că au dat Ireștii una mii lei la cheltuiala Vrâncii cându s'au scos din stăpânire răp. vist. Rosăt, au fost datori să dei, căci pi hotarul Căliman, mai ales spre Măgură, au și ei gropi de fân, precum și alții mulți și sânt și niamuri unii din Irești și din gropile de fân și din curături și din frăție, după spița neamului, nu-i.

depărtează, dar dacă să vor fi asupra despre strângătorii banilor, sânt slobozi ca să-și caute. Și văzându că hotarul Ireștilor purcedi din Vizăuți și mergi până în vârful Măgurii și Vidra asămine până în vârful Măgurii, de sâne s'au cunoscut adevărul, pentrucă dacă moștea Ireștii, fiind pe din gios de Căliman, să margă până în vârful Măgurii și Vidra precum și celelante din sus, iară asămine, cum să poati Călimanu fiind în mijloc și tot dela o purcedere și să ste în apa Putnii? Apoi și zapisul pomenit de la Fețița lămurit grăește până în vârful Măgurii și încă hotarnicii, ci au fost a Vrâncii, deosăbesc Vrancea cu sămne movile, cându nu puține pricini au fost cu Ireștii vrând a să lua mult și din hotarul Ireștilor, ș'apoi după multe cercetări statornicesc margine din gios prin movila sus pomenită până în vârful Măgurii.

Nu s'au înțeles alta decât că Vidrenii, ca unii ce era strângătorii banilor cheltuelilor și de la Căliman, după ce au luat dela Irești una mii lei, s'au unit precum și scrisoarea ce au dat Vidrenii, Ireștilor adiveriază vecleșugul și pizma lor cătră cei din Căliman că zic, de vremi ce Căliman n'au dat mai mult la cheltuială decât Ireștii, să stăpânească Ireștii din Putna la Măgură fără altă supărare, lucru ce nu pot ei a strica hotarale. Neapărat că Vidrenii au luat mai mulți bani de la Irești de cât li să cuvinè după cum însfârșit și Ireștii înțălăgându foarte bine, s'au întorsu a ceri numai ca să-și stăpânească gropile ce au de fân și de frăție, să nu fie depărtați, urmându-să stăpânirea din vechi cu numi de hotarul Călimanu, ce numai cu putere niamului și a cumpărăturilor ce vor avea și că s'au dat la mâna răzășilor de Căliman această mărturii, după care să-și urmeză stăpânire hotarului lor din Vizăuț până în vârful Măgurii. Și Ireștii precum și alții ce vor avea pe hotarul Călimanului gropi de fân și curături iarăș să și le stăpânească precum și până acum, precum și la pădure acei ce să vor trage niam cu răzășii din Căliman să aibă voi a-ș tăia pari și nueli pentru gropi de fân și curături ce vor avea acolo pe hotarul Călimanului. Asămine și lemne de foc pentru trebuința casălor lor, iar cei străini ci vor ave numai gropi și curături pentru lemni și altile, să se învoiască cu răzășii de Călimanu. Dar Ireștii, asupra banilor ce au dat la cheltuiala moșii, de să vor socoti asupra de cătră cei ce au strânsu banii de la Vidra și de la Căliman, ori când vor ceri, stărostia le va rându cercetători

a-i socoti și face analoghii pe fâlci, după cum s'au urmat în toată Vrancea. Însă lăcuiitorii de Căliman și dupe aceasta s'ar fi priimit dupe însuși acè învoială adevărită de pahr. Pastiea dacă răzășii de Irești nu ar fi nesființit-o, că intrând cu samovolnicii a stăpâni și în partea lor din sus, cându cu cosire în poenile lor, cându să le ei trăsură ne îngăduindu-i a tăia lemne în pădure acè slobodă și în sfârșit puindu stăpânire mai pe toată parte din sus a Călimanului, din țicma Iarului ¹ și până în vârful Măgurii. de a cărora împresurare lămurindu-mă de adevăr și de la însuși răzășii de Vidra, di la lăcuiitorii satelor din ocolul Gârlelor, care au împărtășire de moșii în acest hotar Călimanii, după drept cuvântul ceririi vechilului Gheorghii Roată a să alegi în măsură de stânjeni spre știința împărtășirii răzășilor după spița neamului și pentru ca să să înțeliagă și împresurare pricinuită de spre Ireștii de supt Măgură, am făcut funii de zăci stânjeni, cu stânj. de opt palmi gospod, după palma gospod, ce esti dată de cătră stăpânire lăcuiitorilor de prin sati și mai întâi am început a măsură în curmezîșul moșii la capătul de spre Voloșcani, den apa Vezăuțului și pân în vârful Măgurii.

Stânj.
gospod.

- 890 In curmezîș din apa Vizăuțului, ce-și dă capăt cu Voloșcanii dintr'un stâlpu de piatră infierat cu slova H. colțul moșii Călimanu din sus despre coastele Vidrii și la vale până iarăș în apa Vezăuțului, pușin mai în sus de un pisc pe care să sui drumul Vrâncii la poarta țărni Călimanului.
- 890 Al doile trăsură prin mijlocul satului Călimanu, dintru o movilă, hotar despărțitor din sus Vidra și în gios Călimanu, făcută dela hotăritul moșii Vidra de răps. postelnic Mihalachi Racoviță, până în marginea de gios, iarăș în apa Vezăuțului unde dă în Putna, măsurându-să și pe largu margine din sus 606 pod din piatra Vizăuțului și până în movila arătată, în lungimea marginii din gios 335 din sus de piscul drumului Vrâncii a porții țărni și până în marginea Putni.
- 940 Al treile trăsură, iarăș din marginea din sus din hotarul Vidrei din dreptul țacmei Iarului de peste Putna și la vali prin satul Irești de supt Măgură, până în movila făcută din vechi de la despărțirea pământului vrâncenesc, ci esti în grădina lui Lefter ot satul Ireștii de supt Măgură.

¹ Probabil strămoș al Ireștilor.

610 Al 4-le trăsură prin dreaptă linia marginii de la văli, dela Arșița ce-i zic și Platra Arsă, s'au început această trăsură din sus de Arșiță din râpi în sus pe curmeziș până în marginea moșii Vidra, în movila Podului Frumos.

700 Al 5-le trăsură, tij în curmeziș la vârful Măgurii la capătul ei să hotărâște cu moșla mănăstirii. Miera din platra hotar ce este la colțul moșii Călimanu din glos despărțitoari de moșia Ireștii de supt Măgură în glos și Călimanu în sus până în colțul moșii Vidra, unde au fostu pus semnu bour în doi fagi, în marginea drumului plaiului, dela hotărătura răps. post. Mihălăchi Racoviță¹, am măsurat pe lungu și margine din glos din Putna și până în vârful Măgurii 2600 stânjeni gospod.

Înțelegire pricinilor între răzășii Călimani și între Ireștii de supt Măgură esti că, Ireștii că unii ci au împărțășire poeni de fânaț în cuprindere capătului moșii Călimanu piste Putna, asupra Măgurii, după prilejurile vremii au putut Ireștii iconomisi învoelile făcute dela cercetarea pah. Pastiea și cari, dacă o asămine învoială nu s'ar fi prihănit de ei cu stăpânire, ce au pus și pe parte din sus a Călimanilor în lungime de 2600 stânjeni și în lățime 350 stânjeni, cerire răzășilor din Căliman este ca să stăpânească capătul de peste Putna pân în Măgură, precum l'au stăpănit din vechi, în cuprindere semnilor mai sus arătati ca pe un drept pământ din hotarul lor și cari își are numire de pământ vrâncenesc.

Iar cât pentru driapta parte Ireștilor, ci au în acest capăt de moșii, nici cum nu-i înpotrivesc Călimanii, însă după această alegere: ori cari răzăși din ei să vor trage după spița neamului din bătrâni acestui hotar anumi Pante sin Scorța, cari au făcut trii ficiori Murgină, Saule și Tunsu, din cari Tunsu după arătare răzășilor să gă[să]ști vândut, lămurindu-mă de adevăr că acest hotar de moșii esti dela acel Pinte Scorța, după glăsuirea unui zapis din 7154, ce mi-au înfătoșat Pavăl Ioanăș ot satu Călimanu, au a să împărțăși în toată cuprinderea hotarului Călimanii și a-ș stăpâni driaptă parte lor ca și ceielanți răzăși, iar acei cari au săcat mai mult în poeni de fânaț și de arături din vechi, sau și din nou, să să ei și să să dei acelor ce li să vor cuveni, după

¹ Postelnicul Mihălache Racoviță fost staroste de Putna în anii 1823—1824 a făcut mai multe hotărnicii în ținut. Astfel la 13 Iunie 1824 acela a moșiei Vidra (v. mai sus no. 97), iar la 15 Iunie 1824 acela a moșiei Cămpurle. V. *Milcova*, no. 2, p. 196.

spiță și frații. Am făcut și o închipuire de hartă de starea locului pe care o alăturez și de lucrare urmată la fața locului doctarîsăsc presusfii.

Asăsor, Iordachi Milu paharnic.

1837, Sept. 13
no. 38.

Arh. St. Iași, Tr. 518, op. 562, dos. 24, fila 14—17.

152. 1838, Ghenari 23.

Mărturia de cercetare făcută de căpitanul Ivanciu Stoian în pricina dintre egumenul mănăstirii Vizantia și răzeșii din Vizantia de jos.

Cătră cinstita judecătării a ținut. Putnii

Ivanciu sin Stoian,

R a p o r t

După rezăluțiea cinstitii judecătării de supt no. 4966, pusă pe jaloba ce me-au adus egumin sv. mănăstiri Vizantia în pricina ce are cu răzășii Vizantii de gios pentru o bucată loc a mănăstirii, ce au împresurat acei răzăși, mergând la fața locului, unde fiind amândoi părți față, am intrat în ce mai cu amănuntul cercetare.

Pricina urmează așa: că mănăstire având cumpărături dela un Mateiu, ficiorul Giurgii, o bucată loc din trup moșii Câmpuri din let 7198, April 29, cari moșii s'au stăpânit de mănăstire și din întâmplările vremilor și schimbări egomenilor, răzășii Vizantii de gios, lăsându opcina lor, au trecut zari, care iasti ferescul hotar și au rășluit un colțu din ace moșii cumpărată din hotar Câmpuri, Poiana Giurgii, din Săcătura Ciomăgeștilor, din liniea ce să desparte și spătar Asănachi Dan și drept spre apus în drum ce mergi zari, apucând în gios zări, prin curmătură și în gios Dialului lui Rugină și până la Lac cu Loziile, în drum ce vine despre Vezauțu, dându tot zare, în moșii mănăstiri ci-i tot din cuprindere zapisului mai sus pomenit, care această bucată de loc, stăpânindu-să de Vizantinii (sic) de gios până la an 1814 și atunci viind dumnealui logofăt Costachi Conachi, hotarnic moșii Câmpuri, au lămurit că mănăstiri. și răzășii Vizantii de gios să nu mai treacă spre Câmpuri zarea culmii, ci-i ferescul hotar despărțitor între acești doi moșii, precum mănăstire nestrămutat au păzit, dar deși au trecut

cu daniile și cumpărături ci ari din trup moșii Câmpuri și dela ace hotăritură a dumisali logofătului Costachi Conachi, ace bucată de loc, mai sus în sămnile ei arătată, s'au stăpânit de Câmpuri până la an 835 și atunce dumnealui spătar Asănachi, văzându că ar fi tot din cumpărăturile mănăstirii, însuș au lepădat din stăpâniri și fiindcă atunci murisă egumen mănăstirii și era prefaciri au luat cu samavolnicii în stăpâniri răzășii Vizantii de gios supt nume că ar fi tot din hotar lor, care vederat am deslușit că aceeașă bucată loc iasti driaptă a mănăstirii, cumpăratură din Câmpuri după zapisulu din let mai sus însămnat, fiindcă răzășii n'au înfătoșat nici o hârtii spre dovadă de curgere pricinii.

Precum la fața locului am deslușit, plecat aduc la știința cinstitii judecătorii.

1838, Ghenar 23.

Ivanciu Stoian, căpitan

Arh. St. Iași. Tr. 965, op 1110, dos. 36, fila 2

153. Fără veleat (cca 1838)

Jalbă a răzeșilor din Năruja contra satului Vâlcani, prin care cer restituiră unui pământ pe care îl dăruiseră Vâlcanilor pentru ca aceștia să ia preot la biserica lor pe un ginere al economului Șerban Bălan.¹

Cătră cinstita giudecătorii ținut Putnii

dela răzășii de moșiea Năruja

J a l o b ă

La anul 1826, făcându-să o besărică la satul Prahuda în Vrancea, care acel cotun s'au rupt din sat Năruja tot din Vrancea și ni având besărica preut, s'au găsit un dieacon Ioan sîn preutul Soari tot din satul Năruja, ginerili iconomu[lu]i Șarban și alcătuindu-se cu acel dieacon cotunul Vâlcanilor împreună și cu răzășii din sat Năruja ca să-i dei acii Vătcani (sic!) 240 lei și să fii și iei la poporul aceia bisărici și făcându-să și zapes în scris că dacă acel dieacon va voi milostivul Dumnezeu de a să faci preut și va fi la aceiaș besărică, să să dei Văltcanilor o bu-

¹ V. Constantinescu și Stahl, *op. cit.*, nle 94, 95, 108, acte referitoare la aceiași pricină.

cată moșii ci o avè Nărujani pentru pășune vitelor, cari să da câte cu 40 lei pe an imbatic și numiții Vâltcani să dei 240 lei diaconului să să facă preut și să rămâi moșiea ocină a Vâltcanilor pentru acei bani. Iar dacă diaconu nu să va faci preut și să vor perde banii Vâltcanilor, să rămâi acei bani a să plăti din an în an cu imbaticul aceiai moșii, fiindu-să în samă pi an câte 40 lei până când să vor istovi acii 240 lei a Vâltcanilor și moșiea să rămâi iarăș a răzășilor nărujani, precum glăsuești zapisul dat de Vâltcani. Și fiind că acel diacon nu s'au făcut preut, pentru cari să dădăsa ace moșie, de aceia ne rugăm cinstitei giudecătorii să ni să facă cercetare după zapisă și dovezile ci avem și să ni să dei moșiea iarăș în stăpânire noastră fiindcă s'au plătit acii bani cu imbaticul moșiei, cari au fost dat diaconului ca să să facă preut.

Șarbanu Iconomu ot sat Năruja
 Dragomir Chirilă ot tam }
 Gheorghie Bodescul } răzăși din Năruja.

Arh. St. Iași, Tr. 670, op. 738, dos. 60, fila 6.

154. 1839, Martie 4

Hotărîre a judecătoriei ținutului Putnei în pricina dintre răzeși din Săcătura Părosului și frații Vasile și Dumitru Steclaru.¹

Jurnalul no. 52 al giudecătorii ținutului Putna.

Împlinitor îndatoririlor di prezident, dum[nea]lui Costachi Dăscălescu; asesor d. sărdaru Buznea, asesor d. Vasiliu Bucșinescu, ținătorii audinței.

În pricina pornită de către Vasiliu și Dumitru Steclar asupra răzeșilor di Săcătura Părosului.

Obiectul di gâlcevire urmează pentru disființarea unui zapis. Pricina s'au căutat în ființa lui Vasiliu Sticlaru și a vechililor răzeșilor.

Nici unul din prigonitori dovezi n'au dat.

Altă pricină din nou între ei n'au născut.

Luându-să pricina în tratații s'au văzut că ei, jeluitorii, căpătând dila răzăși prin învoială o somă pogoani loc din acel hotar, s'au făcut a le vinde iarăși cătră ei cu preți de șasă suti optzeci lei, cari bani priimindu-i diplin Vasiliu Sticlaru și viind la

¹ V. mai sus nle 144 și 150.

Focșani ca să li înformăliască zapisul, după ce le-au luat banii, le-au rupt acel zapis di vânzare și mai luându-li și alti hârtii vechi a lor di moșii, s'au făcut nevăzut, dând tot odată jalbă giudecătorii, cu cerire a li să disființa zapis supt cuvânt că s'au înșelat și că au fost la beție când l-au iscălit, fără a arăta nimic că el mai înainte îl rupsesă. Apoi, după lucrările întinse prin stărostiea ținutală, s'au adus pi Sticlarul, dilegați întru înfătoșare și s'au văzut urmarea lui întocmai precum mai sus s'au zis, cu rumpirea zapisului și oprirea documenturilor vechi, netăgăduite fiind și de însuși el, cari după îndatorirea ce i s'au pus a răspundi banii ci i-au luat, di vreme ce vânzarea au anularisit-o, i-au și adus la presusfii, cerând prin a sa jalbă a să priimi în depozit. Deci, luându-să în privire că urmarea Sticlarului cu rumpirea zapisului este învinovăitoare și vrednică de pedeapsă, di vreme ce el, după reclamația făcută la giudecătorie pentru disființarea zapisului, n'au stăruit a o face prin al ei canel, ce cu dela sine putere, nu mai puțin iarăș, văzându-să că el au mai făcut și alti învăluri di asămenea prin răzăși, dovedindu-să dintr'aceasta un șiret, pi di o parte, banii să vor priimi în depozit, pi formă, scriindu-să opștii răzeșilor di Săcătura Părosului a-ș rândui formalnici vechili cu imputernicire di a priimi arătații bani, iar, pi di alta, urmarea Sticlarului să va raportui divanului spre știință și lucrarea celor de cuviință pentru stavilarisirea pi viitorime di la asemenea, rămâind răzeșilor dreptati a-și faci reclamații deosăbită asupra învoelii săvârșite di ei cu Sticlaru, dacă să vor socoti obișduiți și înșelați cu ea, precum vechilii acum au propus, fiindcă tocmala vânzării disființându-să mai înainte de a să întări pi formă, rămâne anularisită și nu să poate sili pe Sticlaru a o reinnoi di vremi ci el pi aceli părți ari și alți părtași frați, pe care nu-i poate vinde fără știrea lor. Iar pentru un zapis vechiu al lui Ștefan Popa, moșul Sticlarului, di vânzare cătră răzeși din 1815 și de cătră el răpit de la dânșii, precum din raportul privighetorului cu no. 348, anul 1838 să lămurește, cuvenindu-se lor, să va pofti pi stărostii, ca prin chipurile ci ea va socoti mai îndemânatică, să-l ia dila Steclarul și să-l triimată la giudecătorie spre a să inherisi răzășilor, di vremi ci Sticlarul au arătat că nu-l are aice.

(ss) C. Dăscălescu (ss) I. Buznea sardar (ss) V. Bucșinescu.

Colecția mea.

155. 1839, Aprilie 4

Jalba economului Șerban în pricina cu satul Vâlcani, în care arată că aceștia sunt veniți din Țara Românească.

Cătră cinstită giudecătorie a ținutului Putna

Iconomul Șarban ot Vrancea,

J a l o b ă

Avându eu pricină de giudecată cu un neam de oameni, ci să numescu Vâlcani,¹ ci de o vreme sîntu șazători pe moșiea satului Năruja, pentru carile, eu făcându reclămație cinstitei giudecătorii în cursul aceștii pricini cu jaloba ce s'au alăturat la delă și fiindu-că eu sîntu tare bolnav, ci nici o puțință a veni spre înfățășare [cu] numiții Vâlcani, plecat rog pe cinstita giudecătorie ca să bine voiască a mai păsu această pricină pără cându doară va vroi milostivul Dumnezeu a mă mai rădica din boala ci mă aflu și deosăbit mai arăt cinstitei giudecătorii și aceasta că la înfățoșare ce am avut cu numiții Vâlcani înainte dumisale privighitorului de Vrancea, după rezăluția pusă pe [[a]]lobă am înfățoșat amândoaă părțile hârțiile și au scos numiții o hârtie întru carile mă văz că aș fi iscălit-o eu și aș fi și scris-o, carile hârții o numescu ei ocolniță. Apoi eu arăt cinstitei giudecătorii că n'am la știință de această hârtie că esti făcută de mine, precum lămurit să dovedește că dacă ace hârții era făcută de mine nu putè ei să dei bezman pe acel loc, carele loc să află în pricină, dacă ace hârtie era făcută de mine precum nici ei nu pot tăgădui, că au dat bezman moșii de cându ei au venit din Țara Rumânească și au picat pe hotar Nărujii², fiindcă moșiile au fostu necăutate pără acum și cu ce s'au putut învoi multu sau puțin pe acestu loc au dat răzășilor di Năruja bezman, iară pentru hârțiea pomenită mai sus, ci nu esti scrisă de mine, carile să adevereaz plastografă, în cugit curat arăt cinstitei giudecătorii că nu să știe, după patima boalii ci pățimescu că voi eși să dau pravăț și sfârșit acei hârții iconomicoasă și rămâindu urmașii mei în urmă, a să giudeca pentru acestu loc, cinstita giudecătorie va lua în băgare de samă

¹ V. mai sus no. 153.

² V. actul de întemeiere al satului Vâlcani în *vol. I*, no. 86, p. 57.

arătare ci fac pentru cursul acei hârtii, arătându tot adevărul prin viu graiul, meu dară milostivindu-să Dumnezeu asupra me ca să mă pot îndrepta dintr'această boală ¹ voi sta singur la înfătoşare rămâindu cinstitei giudecătorii neadormită pomenire.

Smerit rugătoriu cinstitei giudecătorii

Şarban Iconom

1839, Apr. 4 zile

Arh. St. Iaşi. Tr. 670, op. 738, dos. 60, fila 8.

156. 1839, April 16.

Mărturia de cercetare făcută de privighetorul de Zăbrăuţi în pricina dintre răzăşii din Găuri şi răzeşii de Vizantia.

Cătră cinstita judecătorie a ţinutului Putnii

Privighetoriul de Zăbrăuţi,

R a p o r t

În cuprindirea răzuluţiei cinstitei judecătorii pusă pi această jalbă, următoriu fiind, am făcut pătrunzătoare cercetare pentru o parte de moşie, ci s'au înpresurat de cătră răzăşii ot sat Găurii, ocol Vrăncii din leat 1824, cu hotărîrea răposatului postelnic Mihalachî Racoviţă ², cari acea moşie este în Vezăuţu Mare, dreaptă a bătrânului Coman ³, din Căpăţana Zimbrului în sus, care acea căpăţână este înpotrivă cu Dealul Babii, după scrisoarea învoeli, din leat 7213, ci au înfătoşat răzăşii de Vizantia; iară răzăşii de sat Găurii n'au înfătoşat nici un feliu de documenturi decât o hotarnică, din hotărîrea răposatului postelnic Racoviţă, glăsuitoari de Căpăţana Zimbrului, undi amşi văzut piestră hotaru într'o curmătură de deal, lângă sat Găurii şi, spre descoperire adevărului, au mărturisit câţiva găureni din viu glasul lor, că este Căpăţana Zimbrului acea din gios, lângă Dealul Babii şi au mărturisit aceştia anumi: Pavel Bobeică, Ioan Hârne, Vasile a Tomi, Coman Frosii, Vasili Furtună, Grigorii Călugăru, Ghior-

¹ Economul Şarban moare în cursul anului. V. mai jos no. 158, în care se vede că la data de 1840, Iunie 25, era mort.

² V. mai sus, no. 151, p. 169 în notă,

³ V. asupra bătrânului Coman nota 1 a documentului din 7028, April 24, mai sus no. 1.

ghi Hârche, Iordachi Muntean, Petru Machercii (?), iară unii din răzășii găureni nu s'au supus a vini la înfășoșarea. Pentru care de urmare, cu supuneri încunoștiințaz cinstirii judecătorii.

Indescifrabil

no. 357

1839, April. 16

Arh. St. Iași. Tr. 8171, op. 395, dos. 61, fila 1 verso. ¹

157. 1839, Iulie 10.

Cartea de blestem a lui Meletie, episcopul de Roman, în pricina dintre răzășii din Poiana cu cei din Năruja.

Meletie, cu mila lui Dumnezeu, episcop Romanului.

Judecătoria ținutului Putnii, prin adresul no. 4856 făcându-ne cunoscut pentru comisia ce are a să înjgheba, ca să cerceteză la fața locului pricina următoare între răzășii de Poiana cu răzășii de Năruja pentru pământ, au cerut ca după porunca divanului apelativ a Țării de gîos cu no. 3098, să slobozim carte de blăstăm, spre a să pute face lucrarea poruncită.

Drept aceia, prin această a noastră arhierescă carte, mai întâi părintește sfătuim, atât pe înpricinații răzăși cum și pre orii carii vor fi având știință în pricină, ca neorbindu-să pentru deșartele și trecătoarele interesele lumesti să mărturisască adevărul, în frica lui Dumnezeu, căci cari pentru vreun interes, sau pentru vre-un fel de îndatorire despre careva vor tăgădui sau nu vor arăta în drept cuget știința, ce vor avea întru aceasta, asupra unora ca acela slobozim această carte de blăstăm, zicem: „De vieața lor, de chiverniseala lor, de dobitoacile și toată averea lor parte să nu aibă, ci ca praful ce-l spulberă vântul, așa să piară și să risipească. Diavolul să stea în preajma lor, când să vor giudeca și să iasă osândiți. Urgiea lui Dumnezeu să-i agiungă la cele văzute de ochii lor, ca și nevrînd să mărturisească adevărul. Femeile lor să rămâie văduve, copiei lor săraci cerșitori și

¹ Judecătoria ordonă o nouă cercetare la fața locului spre a se stabili dacă Găuri și Vizantia sunt două hotare deosebite și după aceia închide dosarul pe motiv că răzășii de Vizantia n'au reclamat cu ocazia publicării obștescului hotărît din 1834.

fără nici o procopsiala în toată viața lor. Iar de să vor întoarce și să vor căi și vor arăta adevărul, în frica lui Dumnezeu, fie ertați și blagosloviți.

1839, Iulie 10 zile

Meletie, episcop Romanului

Arh. St. Iași. Tr. 917, op. 1057 dos. 9. fila 90.

158. 1840, Iunie 25.

Copie după o nouă invoială făcută de toate satele vrâncene în pricina împărțirii munților.

I n v o i a l ă

La an 818, prin poronca gospodu ce am adus-o noi lăcuiitorii răzăși vrânceni, s'au făcut împărțirea munților pe paisprezece siliște ¹, după plata banilor cheltuelii urmate la scoatire di suptu împresurare, făcându preț fieștecăruia munte și după acel prețu au rămasu la unile din sate să întoacă altora, care au luat munți cu mai gios prețu după banii cheltuelii, care această îndreptare n'au luoat punere la cale di atunce din pricina ci au urmat la unile din sate și anume Nerej i Palten pentru muntele Furu și Colăcanii pentru Fruntea cea Mare cu Spineștii, care aceste, prin giudecățile ce au avut jăluitorii răzăși nerejani și Colacu au câștigat hotăriri din vreme în vreme ² și dila 831, Iunie pașnică stăpânire. Numai rămăsă ca să întoarcă unii la alții, care aceste au precenuitu jăluirea unora din sate și anume satul Nerej pentru un picioru din muntele Furu, ce cu nedreaptă acolisire, di la o vremi, li să împresoară di cătră răposat iconom Șarbanu pentru banii cuviniți să întoarcă opștei Vrâncii. Asămine în picioru di munte di la sat Năruja, din Lapășu di susu. Pe lângă aceste, gata fiindu și celelante sate. cu acel preleju a trecirii banilor, să înmulțască prigonirea cu împlinirea un dila altu, spre statornicirea acestui păgubitoru scoposu, ne-am adunat toate satele la dumnealui privighetoriu di ocolu, ci era poruncit a cerceta pricina după jalobile date din partea jăluitorilor nerejeni și nărujani pentru împresurare di munți Furul și Lapășul, față fiind și pâritul Ioniță sin iconomu Șarban, la care ni au arătat numitu că

¹ V. mai sus no. 87.

² V. mai sus no. 105.

prin dieata, ci i-au lăsat-o răposat[ul] iconomu [Șarban], părintele său, are un picior di munte din muntile Furu, cuvinit sat[u]lui Nerej și cu un picioru di munte din muntele Lapoșul di sus cuvinit satului Năruja și Nistorești, infătoșându intru aceasta zapisu din 829, Iuli 7, ce dă lăcuiorii Pavălu Popa, nimesnicu Toader ot Nerej, Stoica Popa ot Paltin, întărit și de vornicu Vrăncii,¹ care înscrisu, după luoare aminte ce am făcut, s'au dovedit iconomicosu și pricinuatoriu di tulburare la toată opștiea Vrăncii, dovadă avându că o asămine hărăziri pute fi priimită dacă era din toată parte opștii Vrăncii, iar nu numai din partea Nerej[u]-lui și Năruja și al doile dovada că însuși arătați[i] Pavălu Popa, Ion Cârlior, nimesnicu Toader au mărturisit innaintea noastră a opștei că nu au știință di o asămine hârtie, cându s'au făcut. Al 3[le] dovadă la a lor propunere este adivărul cunoscut că la 829, Iulie 7² in aceiaș, am fostu toată opștiea la vorniciea Vrăncii, cându am săvârșit învoiala pentru Colăcani i Rugetu pentru prigonirile ce urma tātu pentru împărțirea munților, in care învoială ne-am iscălit prin condeiul scriitorului opștei cu punire degetului, marturu avându și pe dumnealui paharnicu Asănachi Dan, acum spătar, care l-am avut di față ca un milgiocitor la învoială și zapesul pomenit din aceiași zi, au fost tăgăduită a sa lucrare și neadiverit di cătră d. boeriul spătariu, care înscrisu fiindu pricinuator di tulburarea la toată opștea, acum dila sine să disființază. Au mai infătoșat un zapisu din 837, Iunie 20 ce dă lăcuiorii satului Năruja răposatului iconom Șarban, cuprinzătoriu că dau o a patra parte din muntile Lapoșu di susu, care zapesu arată lăcuiorii nărujeni, i-au înduplecat numai 24 răzăși și iscăliți din 222 toată opștea aceluia sat și n'au dat asămine zapesu, care acesta au fostu totu in dreptate opștei, a toată Vrancea, di a da sau a lua dila nărujăni și diși zice Ioniță că are osăbitu înscrisu din 816, Maiu 10, însă atunce munții nu era împărțiți pe 14 hotară, care aceasta au luoat sfârșit la 818 cu împărțirea și prețăluirea munților și acel înscrisu, iarăș, nu poate avea cuprinderea sa di folosința urmașilor răposatului iconomului Șarbanu, di vreme ci

¹ V. Constantinescu și Stahl, *Documente vrăncene*. no. 103, p. 162.

² V. mai sus nota 1 dela pag. 137. Documentul de față este o dovadă in plus pentru fixarea datei acestei împărțiri a munților.

³ V. *Documente vrăncene*, no. 111, p. 174.

este mai înainte di învoială ¹ pentru care, socotindu struncinar[e] și cheltuelile, ce era să să urmeză din aceasta la toată opștea, am săvârșitu învoială pașnică precum să arată :

Toț[i] bani[i], ce s'au cuvinit după analoghie să întoarcă satele Nerej, Paltenu, Năruja, Spinești, Poiana, Bârsești, Negrilești, Găurile, Tulnicii și Voloșcanii la opștea Vrănci și satele Valea Sării, Podurile, Păulești și Colacu i Hăulișca, ci ave să ia dela opștie, s'au ridicat cu totul prin această învoială, ci am săvârșit-o, cu aceasta, că di astăzi înainte să nu poată a cere nici opștie dila satele cari au avut să întoarcă după prețaluirea, ci s'au urmat la 818, nici satele ci au avut a lua să mai cee dila opștie, rămâindu pașnică stăpânire și anume : Nerej și Paltenu munții Furu și Lapășul di giosu i Muntioru, Năruja și Nistorești Lapoșu di sus și Munțișoarele, Spineștii, Văsuiu și Herăstăul muntile Zboina Valea Sării și Podurile muntile Chetrosu și Căbalașu Verdelui, Voloșcanii muntile Verdile, Colacu i Ruget picioarele di munt, Mișina și Fruntea și Bodescu, Vidra, Tichiriș și Căliman Capu Cozii di gios, Păuleștii și Hăulișca Mijlocu Cozii, Găurile, Purcei și Părosul Capu Cozii di sus, Tulnicii muntile Macradu și Meste[a]cănu, Coza muntile Chetriceaua până în apa Tișii, Negrilești muntile Păișoa, Bârsăști muntile Giurgiu, Poiana muntile Mușă.

După care învoială au rămasu nesupărate satele Nerejul și Năruja di cătră Ioniț sin iconom Șarban cu cerire parte din munte și di pașnica învoială ² ce am făcutu, am adiverit-o cu punerea numelui și deagetilor și pecețile sătești, rugându și pe dumnealui privighitoriu di ocolu di au încredințatu această învoială.

Satul
Negri-
lești

Noi pasnici i vornicul [satului] Negrilești dinpreună cu toți lăcitorii am făcut această învoială și ne-am priimit.

Satul
Tulnici

Noi pasnicii și vornicul ot Tulnici dinpreună cu toți lăcitorii am făcut această învoială și ne-am priimit.

Nerej

Noi pasnicii și vornicel ot Nerej dinpreună cu toți lăcitorii noștri am făcut această învoială.

¹ V. Constantinescu și Stahl, *op. cit.*, no. 64, p. 106.

² Această învoială, pusă în discuție de satul Coza este desființată de Ștefan Catargi, logofătul dreptăței: (mai jos no 166)

Prahuda	Noi pasnicii i vornicelu sat[u]lui Prahuda ni-am priimit această învoială.
Purcei	Noi pasnici sat[u]lui Purcei și vornecul am priimit această învoială.
Bârsăști	Noi pasnicii și vornicel satului Bârsăști și cu toți lăcuitorii mei ne-am priimit cu învoiala aceasta.
Găurile	Noi pasnici și vornicel satului Găurile dinpreună cu toți lăcuitorii mei ne-am priimit cu învoiala aceasta.
Vidra	Noi pasnicii și vornecu sat[u]lui Vidra am văzut învoiala aceasta și ne-am priimit.
Călimanul	Noi pasnicii și vornecu satului Călimanu ne-am priimit cu această învoială.
Voloșcani	Noi pasnicii și vornicelu sat[u]lui Voloșcani am priimit această învoială.
Podurile	Noi pasnicii și vornicel sat[u]lui Podurile ne-am priimit cu această învoială.
Năruja	Noi pasnicii și vornicel împreună cu toți lăcuitorii satului Năruja am văzut învoelile opștiei, a tuturor răzășilor vrânceni și ne-am priimit.
Nistorești	Noi pasnicii sat[u]lui Nistorești încredințăm această învoială.
Herăstău	Noi pasnicii și vornicelu satului Herăstău încredințăm această învoială.
Văsuiu	Noi pasnicii și vornicelu satului Văsuiu încredințăm această învoială.
Hăulișca	Noi pasnicii sat[u]lui Hăulișca adiverim învoiala.
Păulești	Noi pasnicii și vornecul sat[u]lui Păulești încredințăm învoiala aceasta.
Poiana	Noi pasnicii și vornecul satului Poiana încredințăm învoiala aceasta.

Vale
Sării

Noi pasnicii și vornecul satului Vale Sării încredințăm învoiala aceasta.

Colacu

Noi pasnicii sat[u]lui Colacu încredințăm această învoială.

Părosu

Noi pasnicii și vornicelu împreună cu toți lăcuiitorii mei din sat Săcătura Păros[u]lui încredințăm această învoială.

Privighitor di Vrance

Faț[ă] viind dintre fruntașii vrânceni anume Tudorache Neagu ot Vidra, Radul Hanu ot Colacu, Vasile Ciocan ot Valea Sării, Ion Caba ot Poiana, Ion Mircea ot Bârsăști, Ion Taftă ot Negrilești, Ion Necoară ot Tulnici, Ion Dieacon ot Spinești, împreună și cu ai săi răzăși și făcându cerire s'au încredințat această învoială săvârșită di toată opștea Vrâncii.

1840, Iunie 25

Ținut
Putnii
Ocolu
Vrâncii.

Giudecătorie ținut Putnii

Înfățășându-să vechilul lăcuiitorilor satului Nerej anume Poșnicu Ion Găman cu cerire din parte încredințătorilor săi ca să li să întărească învoiala aceasta, ce o au săvârșit-o cu toată opștea Vrâncii și di vreme ce să vede că este făcută după mulțămire lor, în temeiu peceților sătești și încredințată și di privighetoriu, să întărește cu iscăliturile mădulărilor¹ și punere peceții acestui trebunal, potrivit cu cerire ce prin jaloabă au dat pomenitul vechil.

1840, Iunie 30

L. P.

Colecția mea.

¹ Comisul Costachi Dăscălescu, paharnicul Grigore Boțan și Vasile Bucșenescu.

159. 1840, August 16,

Locuitorii din satele Spinești, Herăstău și Văsuiu recunosc preotului Luca Tătaru dreptul la două părți din muntele Frumoasele.

A d i v e r i n ț ă .

Adică noi giosu iscăliți și răzeși Sămion Țârdea, Costantin Laziru și Ion Haliciu dinpreună cu toți lăcuiitori satului Spinești, tiji Todiru Vatră, Ion Ursu și Ion Ciută împreună cu toți lăcuiitori satului Herăsteu și noi Radu Bodea, Ion Barbu, Vasile Cârneleagă și cu toți lăcuiitorii satului Văsuiu adiverimu prinu aceasta că di și noi toți răzășii satilor aceștiea am datu mai di o potrivă la analogulu scoatiri și cheltuelili munților atitu din boerescu precumu și la împărțirea acelu munți, daru preut Luca Tătaru din Văsuiu au datu cu două părți mai multu la ori ci cheltueli și daru să cuvini ca și dînsul să ei totu două părți din muntele Frumoaseli, după analog¹ și învoiala di împărțanie, pentru cari amu datu această adiverință cu ali noastri iscălituri, cari amu știutu carte și cei fără carte cu punerea degitilor noastri.

1840, Augustu 16

Eu Sămion Țârdea adiverezu
 eu Costantin Lazeru adiverezu
 eu Ion Haliciu adiverezu
 Anghel Preot
 eu Toadiru Vatră adiverezu
 eu Ion Ursu adiverezu
 eu Ion Ciută adiverezu
 eu preot Neagu față otu Nistorești
 eu Radu Bodea adiverezu
 eu Ion Barbu adiverezu
 eu Vasili Cârneleagă adiverezu

Față fiindu și eu la această adiverință, precum și la învoiala din 16 Iuli, 1840, m'amu iscălitu.

Sachelariu Necolai

Colecția mea.

¹ Analogia la cheltueli servă deci chiar la determinarea dreptului individual în proprietatea colectivă a hotarului. Un act întemeiat însă pe principii asemănătoare (*Documente vrâncene*, no. 65, p. 108) este respins de obștia Vrâncel. (mai sus no. 158).

160. 1841, Iulie 20.

Cople după invoiala dintre satele Valea Sărei și Spinești pentru stăpânirea munților Sboina și Petrosul.

Satul Hăuleșca

Invoială

Noi locuitori din satul Valea Sărei, care mai josu ne vom iscăli, dăm înscrisurile noastre la mâna locuitorilor din satul Spinești că avându pricină pe hotarul munților Sboina și Petrosul, văzând că trecim unul la altul, am scosu pe Ion Săcălușu cu porunca privighitorului, că din vechiu au ținutu Săcălușești Petrosul și l-am dusu cu osteneală, din Zăbala din apă, Plaiul Cașului și mergi în boriu vechi, în botul piscului lui Bucuru în scursura, borurile vechi, și e scursura dila dealu, din capul căzătorei despre Petrosul, unde se împreună cu căzătura Sboina și mergi în boriu din Plaiul Petrosului, și mergi în fântână din Făgîtu, ea scursura di vali până la un locu, până în șasu, în boriu vechiu și mergi în piscu și dă între scursuri și ea coasta pe di la vale, pe din susu de Bobeică pe pârâu divali și ea Bălosu până în Năruja, și eu Ionu Săcălușu i-am învoitu în mijloculu satului Hăuleșca și am pusu și pecetea sătească.

1841, Iulie 20

Eu Neculai Ciocanu m'am învoitu și am datu iscălitura la mâna Spineștilor

Eu Ionu Săcălușu asemenea

Eu Ionu Suru pasnicu otu Hăuleșca am fostu față

eu Ionu Săcălușu vornicu față

Ionu Săcălușu cel mari, i-am învoitu

Preotul Ion Ponea am scrisu această invoială

Colecția d-lui Ștefan Diaconu-Spinești.

161. 1841, Martie 3

Jalbă către judecătoria ținutului a răzeșilor din Coza contra unor răzeși din Vidra pentru stăpânirea muntelui Chetricelile.

Cătră cinstita giudecătorie a ținutului Putnii

dela răzășii de sat Coza, jalbă

În hotarul nostru Coza, muntile Chetricelile, avem moșii baștină părințască, care am stăpânit de îndelungați ani, nesupă-

rați de cătră niminea¹, iar acum videm că niști răzăș din hotarul Vidra, cu un jurnal ci ar fi închieat cinstita judecătorie, vroești a ni rășlui din driaptă moșiea noastră.

Apoi fiindcă numiții Vidreni, nici o judecată nu știm să fi avut, nici ne-am judecat cu ei la această cinstită judecătorie vreodată și nici știm că-i înpresurăm vreun capăt de moșie, plecat ne rugăm ca luând în de aproapei privire înprejurările acolisirilor numiților Vidreni să fim puși la cale cu nesupărarea noastră mai mult.

1841, Mart 3

eu Ștefan Manea

eu Pavel Tudorachi

eu David Dumitriu împreună cu toți răzeșii

Arh. St. Iași. Tr. 817, op. 934, dos. 170, fila 1.

162. 1842, Iuli 12

Jalba căminarului Gheorghe Lipan către judecătoria ținutului Putnei prin care cere dela vrânceni să i se aleagă partea ce i se cuvine din satele Bârsești și Năruja cum și din muntile Lapoșul de sus.

primit Avgust 28

Să s(ă) facă sprafcă de au pornit vreo jalbă d-lui căminariul la anul 1833 și pentru celelalte părți ce i s'au dat dreptate a reclamărisi, cari cu doclad de înprejurări să s(ă) aducă și dela pe mas(ă).

Cerchez.

Buter

Cătră cinstita giudecătorie a ținut. Putnii

caminar Gheorghii Lipan

J a l b ă

Fiindcă după jalba, ci am dat în trecutul an 1833 cinstitului divan pentru părți de moșii ci am baștinî și cumpărături în hotarul Vrâncii², numai pentru o parti di cumpărături din hotarul Păuleștilor s'au dat sfârșit pricinii, iar pentru celialti să zici prin jurnalul acestui tribunal ca să pornesc osibită jalobi, de acea

¹ Este vorba după cum se arată într'o altă plângere, la fila 3 a aceluiș dosar de „un picior de munte Arșita Tișifilor”.

² V. mai sus no. 126.

adaog cerirea ci am mai făcut la pomenitul an ca si si dei sfârșit și pentru părțile ci am în osibiti hotarî și anumi în muntele Lapoșul de sus, Bârsăștii, ci să numești parti boeriului¹, baștina din hotarul Păuleștii, osăbit di analogul ci mi si cuvine din munti pe parti ci am câștigat din Păulești, precum prin pomenitul jurnal să arată, cari cer acum să mi si de și parte din sat Nerejnii (sic). Toati, cu a lor venit de vremi ci răzășii mi li stăpânesc cu ră credință după dovezile ci am.

Mă rog însă si si dei un sfârșit, fiind indestul de când sînt răbdător de dreptul meu².

1842, Iuli 12

Gheorghii Lipan caminar

Arh. St. Iași. Tr. 922. op. 1062, dos. 23, fila 1.

163. 1842, Dechemvrie

Copie după raportul pe care-l face către domnitor logofătul dreptăței în pricina vrâncenilor cu boerii Lipan.

Rezoluția domniască :

Pominita jalbă să va adresaesă cătră divanul domnesc, In 5 Dechemv. 1842. Urmează iscălitura Innălțimii sale.

Prè Innălțate Doamne,

D. spatar Costachi Lipan, vechil d. caminarului Ghiorghii Lipan, prin jalba ce au dat Innălțimii voastre, s'au tânguit pentru neaducirea întru împlinire pân' acum a hotărîrii date de divanul apilativ al Țării de gios încă dela 1838, Ghenar 14 în pricina cu răzășii Păulești din Vrancea, ținut Putnii, pentru 24 fălci din Păulești, asupra căreia urmând rezoluția Innălțimii Voastre cu no. 1916 în cuprindere: „D. logofăt Dreptății, adunând științele trebuincioasă, ni va docladarîsi de pricinile prelungirei“, gios iscălitul, după adunarea științelor în pricină, cu plecaciune docladarisăște Innălțimei Voastre următoarele :

¹ V. mai sus no. 27, p. 20, nota 3.

² Dosarul se închide la 1845, Iuli 3 deoarece, spune asesorul judecătoriei, paharnicul C. Lupu: „au urmat invoială între dum. spătar Jorgu Lipan cu obștea Vrâncii“ Ibid. f. 29.

1-*iu*, că pricina aceasta, cercetându-să de cătră divan de apel și hotărându-o în dreptăția dum. caminarului Lipan, în ne-ființa răzășilor, iar valora proțăsului fiind de a divanului compitenție, la 10 Fevruar, 1838, pi di o parte au scris giudecătorii ca să aducă întru împlinire hotărîrea lui, iar pe de alta, i-au trimis copie di pi prahticaoa sa, spre a o împărtăși răzășilor întru regularisirea lor, în cuprinderea art. 373 din reglement, adică de a da dovadă în vadea de 15 zile de legiuita înpregiurare ci ar fi putut să-i îpedece de a să înfășoșa la divan în termin ci le-au fost însămnat prin chemare, care copie di prahtica să vedi împărtășită răzășilor la 6 Aprili, dar n'au vroit să o primască, precum urmează di dovadă inscristul lor din aceiași zi, că copia prahticalii nu o primesc, dar că di a să giudeca sint gata a mergi la Eși, la luminatul divan, unde au rădicat pricina, însă vreo mișcare alta după aceia nu să vedi din partea lor.

2-*le*, că răzășii prin jalba ce au fost dat Innălțimii voastre la 8 Fevruar, 1838 (adică mai înainte de a li să împărtăși copia prahticalii divanului) tânguindu-să dispre lucrările atât a giudecătorii cât și a divanului apelativ, în fondos precum nu mai puțin și în forme, că vechilii lor n'au putut a să înfășoșa la termen însămnat de divan apelativ, pentrucă cel mai însămnat dintre ci și anume preot Cornilă ar fi fost bolnav în vremea aceia, pătimind șapți săptămâni, au urmat rezălușia Innălțimii Voastre supt no. 632 ca Logofeșia Dreptății să recomenduiască locului compitent legiuita lucrare, după care logofeșia vrând a să încredința, mai întâi de înprejurările pricinii au luat della și făcând sprafcă să vedi însămnată pi aceia rezolușie la 28 Mart, 838 de cătră fostul în vremea aceia logofăt mare, în cuprindere: „să să scrii giudecătorii ținutului Putnii ca să nu aducă întru împlinire hotărîre divanului pân la a doua dezlegare a logofeșii“. Aceasta fiind după verbala poroncă a Innălțimii Voastre, cari rezolușie să și vedi pusă în lucrare de atunci și

al 3-*le*, că numișii răzășii, pi lângă jalba ci au dat Innălțimii voastre la 838, Fevr. 3 și iscălite de preoșii, vornicii și pasnicii a doi sate, dintre acei preoși unul este socrul numitului Cornilă, la care și zice că ar fi zăcut, cu aceli mărturii, ci sânt din 3 Fevr. 838, sunt cuprinzătoare că numitul vechil au zăcut dila Mart 6 și pân la Iulii 12 (să înțălăgi că în anul 1837), iar che-

marea divanului după rospisca vechililor răzăși, între care este iscălit chiar preot Cornilă, să vedi că au priimit-o la 20 Decv. 837, pentru di a să înfătoșa în vadia de 15 zile, adică în vreme când el nu mai iera bolnav. După care chemare neurmând, divanul apilativ la 14 Ghenar, 1838 au giudecat pricina în lipsirea lor pi temeiu art. 371, încheind hotărîre divanul apilativ supt puterea articolului 373 din reglement.

Aceste fiind înprejurările pricinii hotărîită di divan de apel, dispre a căruea neaducire întru împlinire s'au tânguit Innălțimei Voaste d. spătarul Lipan, iar socotința gios iscălitului i-ar fi, dacă și Innălțimea Voastră veți găsi de cuviință, că așa precum pricina aceasta, ca o îngrădită de art. 373 din reglement trebue a trece în reviziea divanului domnesc, apoi tot acolo să să îndrepteze și jalba ivită din partea răzășilor, spre a avea în vedere înpregiurările cuprinsă în ea și a face lucrarea cuvenita de lege și forme în asăminea.

Pentru întocmai cu original

Curbescu pitar

Arh. St. Iasi. Tr. 1785, op. 2035, dos. 33, fila 177

164. 1843, April 1.

Jaloba preotului Ștefan Băcescu din Vidra către judecătoria ținutului Putnei prin care cere ca răzășii de Vidra să-l despăgubească pentru bucata de moșie ce i s'a luat de mănăstirea Mera în urma procesului ce această mănăstire purtase cu obștia întreagă.

Cătră cinst. giudec. a ținut Putnii

Dela preot Ștefan Băcesc ot Vidra

J a l b ă.

Având mănăstirea Mera o părțică de moșii în hotar Ruget, alăturată și cu hotar Vidra și după judecata ci au avut mănăstirea cu răzășii de Ruget precum și cu opștiea satului Vidra la cinstita judecatorie și la divanul apilativ a Țării di gios, au rășluit mănăstirea o margine și din hotarul Vidra, din care margine având eu o bucată de loc di cosire i pădure apăratură, ce mi esti de la părinți, di la moși și strămoși și acuma la aducire întru împlinirea jurnalului mi s'au luat di cătră mănăstire toată partea câtă am avut, iar dila ceilalți lăcuiitori nu s'au luoat nimic. Așa dar, fiindcă această moșie din tot hotar ni să urmează.

stăpânirea din vechiu, dela strămoși și acuma numai eu am rămas păgubaș, cu supunire rog pe cinstita judecătoria să binevoiască a mi să da o poruncă cătră dumnealui privighetorul de ocol spre a supune pe lăcuiitori acestui sat: pasnicii și vornic a mă despăgubi cu asăminea loc, din partea obștii di la cari să va socoti ca să nu rămân numai eu păgubaș di dreptul meu și de punere la cale va ramâne pomenire.¹

843, April 1-iu

Preot Ștefan

Arh. St. Iasi, Tr. 1137, op. 1290, No. 43, fila 1.

165. 1843, Aprilie 27

Raportul pe care-l fac către privighetorul de Vrancea vornicul și pasnicul din Năruja că islazul, ce li s'ar cuveni în Dealul Nărujei unora din locuitorii care au poeni în acest deal, este pășunat de locuitori care au stăpânire în altă parte și porunca privighetorului de Vrancea.

Cătră cinstit d. privighetor de Vrancea, raport.

Fiindcă la sat[ul] nostru, în tot cuprinsul hotariului, s'au aruncat stărpurile pe fâlcii, precum și la satile megieșite, iar o somă din lăcuiitori, ce au poieni în de[a]l Nărujii, *stărpul ci li s'ar fi cuvinit a-l trage* s'au arat și s'au săpat de cătră unii ce n'au poiene în parte ace[a]sta, precum pământurile din de[a]l Nărujii: să găsesc stăpâni dascal Ioniș[ă] sîn Iconom Apostol Bălan și Ioan Chicioare și acum să pășune[a]ză iarăș de cătră cei ce n'au stăpânire și pentru ca să să po[a]tă stavilirisii o asămine pășune după ale lor drept[e] locuri cu toate că și oile numiților să află la pășune în parte[a] câmpului, de aceia de punere la cale cu multă supunere să raportează.

1843, Apr. 27

Satul Năruja 1840

eu Ion Țigănaș pasnic
eu vornic Toader Hârne
Și am scris eu Leon dascal

Priv[i]ghitor de Vrancea cătră pasnici ot Năruja.

Asupra celor cuprinsă prin raport vi să scrie, de vreme ce părțile alesă și cunoscute a numiților să pășune[a]z[ă] de cătră

¹ V. mai jos no. 167.

alții, care nu au parte, să să îndatorească a să învoi sau a să stavilarisi să nu pășuneze mai mult acele părți, ca să li aibă pentru a lor trebuință.

843, Apr. 27

Vt. post. ¹ Niagu

Colecția d-lui Teodor Șerbănescu din Năruja.

166. 1843, Iulii 2.

Porunca Logofătului Dreptăței Ștefan Catargiu către judecătoria ținutului Putnei în pricina împărțirii munților între satele vrăncene.

Vel logofăt a Dreptăței cătră giudecătoria ținutului Putnii.

Gios iscălitul, în prilejul aflării sali aici, în Târg Focșani, spre reviduire ținutalii giudecătorii, întri altili priimind și o jalbă din partea lăcuitorilor a zăci sati din Vrancea și anumi satili Bârsăștii, Negrileștii, Tulnicii, Nistoreștii, Năruja, Prahuda, Paltinu, Herăstău, Păuleștii și satul Coza cu arătari că di cătră giudecatorie sint chemați spre înlătoșari în pricina născută întri satul Coza și întri satul Vidra, undi ar fi parti di răzășii și privighetorul ocolului lor Vrancea, vt. post. ¹ Tudorachi Neagu, după o învoială ci s'ar fi săvârșitu di opștea Vrăncii, anul 1840, întărită și di giudecătoria la 842, Fevruar², prin carili ar fi strămutând hotăriri vechi a stăpânirii urmată întri dânșii, după opștiasca învoială, ci cu unirea tuturor lăcuitorilor Vrăncii, au făcut-o la anul 1818 ³, cu împărțiri moșii, după drepturili ci s'au cuvenit fiești cărue sat și că precum ei n'ar ști că s'ar fi săvârșit o asămine învoială strămutătoare hotarălor din învoiala anului 1818, ace chemare fiind numai di struncinare Vrăncii, au cerut a li să asigura liniști stăpânirii fiești cărue sat, întocmai precum au avut-o pâră acum cu ace învoială. În urmare cărie jăluiri, după luari aminti ci s'au făcut atât în della întăriturilor, câtu și în ace a proșasului urmatu întri satili Vidra și satul Coza, aflătoare în ace giudecătorii, s'au văzut că la anul 1840, pornindu-să jăluire din parte lăcuitorilor vidreni asupra a patru lăcuitori din sat Tulnicii, cum că ar fi săcătuit ⁴ în muntii lor Picior

¹ vt. postelnic = al doilea postelnic.

² V. mai sus no. 158

³ V. mai sus no. 87.

⁴ Secăturile s'ar fi făcut în Arșița Tîșetelor.

Cozii, făcând săcături di fânați și, după înfătoșari ci au avut, ace giudecătorie au închiet hotăriri ca jăluitoarii vidreni să aibă în a lor stăpânire muntii Picioar Cozii cu toati săcăturili făcuti di acii pâriți și această hotărire aducându-să în împlinire di către privighitor ocolului Vrâncii, au dat povod di jălui și satului Coza,¹ că cu ace aduceri întru împliniri li s'ar fi luoat și locuri drepti a lor, în câtu giudicătoria în loc de a faci cunoscut isprăvniții di a nu să luoă pământ acelor ce n'au fost în giudicată, ia au înființat dellă și au făcutu chemări, ba încă și cercetari localnică, fără a fi jalbă din parti vidrenilor asupra cozănilor. Pentru aceia dar, să faci cunoscut giudicătoria ca ace dellă înființată după asămini înpregiurări să disființază și spre liniștirea acestor lăcuitoari, di vremi ci hotărira ce ia au dat la anul 840, Septemvrie 9 este întemeiată pi învoiala dila anul 1818, care nici poate fi strămutată, scriindu-să di a drept din partea gios iscălitului ispravnicului ținutului ca să margă însuși d. ispravnicul la fața locului și potrivit cu ace învoială și a stăpânirii urmată, să statornicească liniștirea acestor sate și învoiala din 840, ci au întărit-o ace giudicătoria nu poati a ave tărie di câtu numai încât să atingi di bani, iar înpărțala pământului rămâne a fi nistrămutată după învoiala din an 1818. După cari apoi nici mai încapi a să mai răscolii satili după cum giudicătoria au întins a salii chemări.²

Catargiu, vel logofăt

no. 417.
1843, Iulii 2
în Focșani

Rizoluție Iulii 15, no. 30 a săsii

Potrivit poronciii aceștiea proțăsul pomenit va rămâne mai departe lucrare și dela să va trimeti la arhiva Statului.

Cerchez comis.

C. Lupu paharnic

Arh. St. Iași, Tr. 817, op. 934, dos. 170, f. 123.

¹ V. mai sus no.

² Intervenția marelui logofăt este cum nu se poate mai justificată. În urma plângerei îndreptate de satul Coza împotriva felului cum se executa de către satul Vidra o hotărire obținută de aceștia împotriva a patru locuitori din Tulnici, judecătoria dă poruncă privighetorului de

167. 1843, Noemvrie 15.

Jurnalul Judecătoriei ținutului Putnei în pricina dintre preotul Ștefan Băcescu și obștia satului Vidra.

J u r n a l

În numili Prè Înălțatului domn Grigoriu Sturza voevod stăpânitor prințipatului Moldavii, anul 1843, Noemv. 15. Giudecătoria ținutului Putnii luând în cercetari della pricini pornită la ia di cătră preotul Ștefan Baciú din satul Vidra asupra lăcuitorilor răzăși tot din acel sat, din ea s'au văzut că cerire jăluitorului prin jalba dată acestii giudecătorii la 1-iu April anul următor urmează

Vrancea să nu execute această hotărîre și contra cozenilor, care nu luaseră parte la proces, neîngăduind pe vidreni să treacă peste învoială din 1818 a întregii Vranci, pentru stăpânirea munților. La 1 Iunie 1842 cozenii cer ca să vie la fața locului însăși președintele tribunalului. Judecătoria îl delegă pe spătarul Gavrilă Stamatîn să se ducă la fața locului și scrie stărostiei să ia măsuri ca să nu fie scoși din stăpânire cozenii pe baza hotărîrei ce nu le era opozabilă. Tot odată face observație că privighetorul, interesat în cauză, nu a trimis un raport judecătoriei, după cum i s'a cerut. Președintele, la fața locului, obține mărturii dela satele Tulnici, Păulești, Spinești, Bârsești și Hăulișca că munții Piciorul Cozii, Mijlocul Cozii, Capul Cozii și Chetricelile trec peste apa Tișiștelor și că secăturile pentru care s'au judecat vidrenii cu cei 4 răzeși din Tulnici sunt în Arșita Tișiștelor și nici de cum în Piciorul Cozii; că Arșita Tișiștelor, cu excluderea secăturile tulnicenilor a fost stăpânită totdeauna de cozeni.

Față de această constatare — era de altfel și ea inutilă din multe puncte de vedere — judecătoria trebuie să se mărginească a interpreta hotărîrea sa anterioară, limitându-i efectul numai între părțile care s'au judecat. Ea însă, pe baza cercetării locale a președintelui, ordonase înființarea unui dosar și chemarea satele Coza, Vidra și a celor 4 tulniceni care se judecaseră cum și pe privighetor, ca unul ce era arătat de vidreni ca părtaș al lor. Tudorache Neagu sabotează hotărîrile, îi ațâță pe vidreni, care numesc „deșanțată” cercetarea locală a președintelui, refuză să vie la proces, acuză, într'un raport făjarnic reventios, judecătoria, că se contrazice. La înfățișare, cozenii se întemeiază pe învoială din 1818, vidrenii pe o învoială din 1840. Pentru a înlătura ultima învoială intervenită între toate satele Vranci, judecătoria este silită să cheme în proces întreagă obștia vranceană, „să răscolească” toate satele cum spune marele logofăt Catargi. Soluția dată de marele logofăt este cea justă. Proces nu putea fi. E vorba, de o simplă contestație la executarea unei hotărîri judecătorești făcută de o terță persoană. Cozenii nu puteau fi scoși din stăpânire fără o hotărîre pronunțată contra lor și cu chemare lor în judecată.

pentru o bucată di locu di cosire i păduri, apărătură strmoșască ci s'ar fi luoat di mănăstire Miera, după giudecată ci au avut cu obștimea răzășilor și pentru cari ceri că așa precum pretenția acei mănăstiri au fost asupra totimii răzășilor, iar nu personal, apoi să fii despăgubit di pământul ci i s'au luoat, în urmare cărie jăluirii, zisa jalubă cu rezăluție presusfii din 2 aceiași luni supt no. 1003 recomenduindu-să în cercetare privighetorului di Vrance la 11 Maiu, s'au priimit raportul său cu no. 272 cuprinzător că după cercetare ci au făcut la fața locului, au dăslușit, că s'au luoat di cătră numita mai sus mănăstire 4 fălci cosire și 8 fălci păduri apărătură, după primire cărie făcându-să înpricinaților cuviincioasăli chemări, di a veni spre înfătoșare cu toati dovezili ci vor fi având privitoari di această pricină, astăzi cu stăruință s'au arătat numai jăluitarul preot, iar pârîții nu, pentru a căroră neurmari întemeiul art. 305 din regulament s'au luoat pricina în tratații și în nefința lor, di vremi ce după chemările ci li s'au făcut supt luoare di rospici în dellă, n'au urmat a veni, când jăluitarul spre apărare dreptăților sali cu opis¹ au înfătoșat următoarele :

1-iu 1799 Iulii 23. Zapis prin cari Alesandru și Lup sin Chetrian vând lui Neculaiu sin Vasilachi Chetroiu și lui Lupu Baciuză Vasălachi o groapă di fân în Ciuta mică cu prețu de 25 lei.

2-le 1828 Iulii 29. Zapis prin cari Ion Chetroiu vinde o groapă de fân preotului Stan cu prețu di 100 lei.

3-le 1830 Săpvr. 9. O carte a stolnicului Toma Steriean, vornic de Vrancea, prin cari arată că au făcut împărțeala pi frați, a gropilor di mai sus și altili.²

Deci din luari aminte ci s'au făcut cercetării urmată la fața locului de privighetorul de ocol, lămurindu-să că jăluitarului i s'ar fi luoat 12 fălci pământ, însă 4 di cosire și 8 păduri, nu mai,

¹ În afară de opisul menționat în jurnal, la fila 18 a aceluiaș dosar se vede un al doilea opis în care pe lângă actele prevăzute în jurnal se trece și:

1823 Maiu 7. O splță făcută di sârdar Ștefan Brânză di curgire neamului meu (Ștefan Baciuză).

² În cel de al doilea opis (fila 18) se completează registul în modul următor : hotarnica arată : „că lui Ioniță i să cuvini a stăpâni 11 fălci 30 prăjini în Ciuta mică, hotar Vidra”.

puțin și a dovezilor din opis, judecătoria închei socotință ca pârâții, potrivit § 1733 din condica țivilă¹, să dispăgubască pi jă-luitor di pământul ce i s'au luoat di mânăstire, di vremi ci proțăsul au privit pi obștiea răzășilor, împreună și cu venitul lui di la re-clamanții pentru care s'au încheiat acest jurnal etc... etc... (formula obișnuită de încheere a jurnalului).

Lipan² C. Lupu paharnic Tudori

Arh. St. Iași. Tr. 1137, op. 1290, no. 43, fila 32.

168. 1844, Ghinar 2

Zapis prin care Daliceștii din hotarul Nărujei recunosc că o moșie a lor trebuie să treacă în stăpânirea obștiei ca să se împartă între săteni proporțional cu cheltuelile plătite de fiecare în procesul lor cu satul Poiana, fiindcă ei singuri n'au putut suporta cheltuelile.

Adică noi Daliciștii³ încredințăm cu această scrisoare a noastră la mâna lor Gheorghii sin Gheorghită, Soare Pomană, Niag Ursul cu ai lor spre a fi știut că la multile cheltuielile ce am pătimit cu Poienari pentru De[a]l Bozului, pentrucă ne înpresurasă această parte de moșie ce să numești și Gropa mare, care să trage Daliceștii, Grebănoși, Mărlani. Și fii[n]dcă s'au întâmplat o mare cheltuială și noi neavând putere a răspunde toate cheltuielile s'au alcătuit ca să o răspunză toată obștiea și să împărțim toată parte aceia de moșie după cum au plătit și bani, după alcătuire ce s'au făcut, iar noi să nu avem a o faci că

¹ Paragraful 1733 din codul Callmah pe care îl aplică în speță judecătoria ținutului Putnei face parte din capitolul referitor la daune: „Despre dritul despăgubirii și a satisfacției”. Aplicarea lui în materie de coproprietate și evicțiune este făcută prin analogie. Il reproducem: „*Dacă mulți tot odată a vătămât pe cineva se osândesc a-l face despăgubire sau deplină satisfacție, toți dimpreună sau unul pentru toți, căruia rămâne drit să ceară pe urmă dela ceilalți împreună vinovați analogisita sumă pentru pricinuita vătămare*”.

² Spătarul Iorgu Lipan.

³ Răzeșii din Năruja se împart pe patru neamuri, după cei patru bătrâni ai satului: Stroe, Chiril, Cristian și Dalica. Daliceștii sunt unul dintre cele patru neamuri. V. vol. I, no. 86, p. 57.

⁴ Procesul acesta de lungă durată formează un dosar voluminos aflat în Arh. St. Iași: Tr. 917, op. 1057, dos. 9. Hrisovul care pune capăt procesului este publicat în Stahl și Constantinescu, *op. cit.* no. 122. p. 187.

este a moșilor noștri, ce este această la toată obștii satului. Și pentru credință li s'au dat ace[a]stă încredințată cu pecete sătească.

1844, Ghinar 20

Iar s'au zis numai pentru Gro[a]pa Mare mai sus ; dar avem a împărți toată loc de pricină de unde s'au pus petrele și pâra în Pe[a]tra Vacii, după analoghii banilor ce va da fiiști care la banii cheltuiei.¹

Iar cându vor sco[a]te numiții de mai sus niscaiva hârtii împotriva acestui loc să rămâie ca niști hârtii albe.

eu Apostul Bălan

eu Mafteiu Bălan

eu Ioan Chiciore

eu Ioan Bălan

eu Crâste Bălan

eu Ghiorghii Chiciore

eu A[n]ghel Chiciore

eu Neag Chiciore

eu Ștef Colăcioiu

eu Ioan sin Apostul Bălan

eu Ștef. Șușă

eu Rad Șușă

Dară cheltuelile, care s'au cheltuit pâra când au venit Lefteriu în Poiană, să rămânem păgubaș.

eu Dumitru Matei

Iară dela 842 toată să să ții în samă

eu Neag Lazăr

eu Grigorii Grebănos

eu Stan Grebănos

eu Sava Grebănos

eu Neculaiu Grebănos

eu Mihaiu Păun

eu Miron

eu Alec Salahore

eu Ioan Gogonce

eu Ioan Ciută

eu A[n]ghel Năstas

eu Tudorance Năstasia

eu Stan Petre

eu Sandul Petrea

eu Ioniță Colăcioiu

Preot Lazăr Chiciore, adeverezu

Dascal Andreiu Șușă adeverez

Satul Năruja 1840

Colectia d-lui Șerban Chicioarea — Năruja.

¹ Acelaș criteriu ca pentru împărțirea munților între sate.

169. 1844, Februar 16.

Jalba către judecătoria a obștiei răzășilor din Vidra prin care cere împărțirea vadurilor de moară.

Cinstitei giudecătorii a ținutului Putnii

obștiea răzășilor din hotar Vidra, jalbă¹

Pentru că vadurili morilor di pi prund a părții noastre din hotar Vidra, curgăto[ari] din bătrâni Gruzăvel și Bucati Drepte esti ni împărțiti întri răzăși, neștiind fiiști cari cât i s'ar cuveni să stăpâniască, ne rugăm plecați cinstitei giudecătorii să bini-voiască a rândui pe cine va găsi di cuvînța ca să ne împartă fiiști cărie cu ceiaci ni să cuvine după analoghie și cheltuelile ce au făcut.

eu Sandu Cherciu

eu Ioan

eu Gheorghî Zbârciog

eu Toader Lupușor

eu Ioan Marin

eu Vasili Murguleți

eu Ion Popa mazîlu

eu Stanciu Crîste

eu Simion Muntean

eu Vasili Coste

eu Avram Pavăl

eu Ioan Merinaș

eu Ștefan Taftă

eu Ioan Olar

eu pasnicu Niculai Crîste

eu vornic Nistor Mircea

eu Tudorachi Neagu polițar

preot Iftemii ot Vidra

Satul Vidra 1840

Arh. St. Iași. Tr. 828 op. 945, dos. 12, fila 1.

170. 1844, Maiu 23

Cercetarea privighetorului de Vrancea în pricina vadurilor de moară ce au răzășii din Vidra pe apa Putnei.

Cătră cinstita giudecătoria ținut Putnii

privighitorul di Vrancea, raport

În urmarea rezăluții presusfii pusi pe jalba obștiei răzășilor di hotar Vidra², făcând cercetari la fața locului s'au discoperit aceste: pi trup moșii numitului hotar, pi apa Putnii, sint patru vaduri di moară vânduti din partea răzășilor din acii doi bătrâni

¹ În afară de cercetarea făcută la 23 Maiu 1844 de privighetorul de Vrancea, interesat el însuși în cauză, jalba rămâne fără nici o urmare, nici una din părțile litigante ne stăruind în judecată.

² V. mai sus no. 169.

numiț prin jalobă, ci să cuprind în tot hotar, pi cari vaduri să gă-
săsc stapânitori cel întâiu d. vt. post Tudorachi Neagu cu zăpis
din 1816, cel al 2-lea Crăstiian Baciul cu zăpis din 1839, cel al 3-lea
preot Iftemi cu zăpis din 1814 și cel al 4-le Postolachi Baciul cu
învoială din 1830. Și fiindcă unii dintre răzăși vroesc ca întri
acesti vaduri di mori să-ș dișchidă din nou vaduri di moară și
anumi Ioan Epuri, Ștefanachi Cherciu, Ștefan Sandu și Gheorghii
Epuri, tot răzăș di Vidra și să împotrivesc de numiții cumpără-
tori vadurilor însămnati mai sus și fiindcă loc neinpărțit di a se
deschide și alti vaduri osăbit di aceste nu mai sint, pentru cari
sint opriț la lucrarea ci au fost pus samovolnici după jalba dată
di Crăstiian Baciul și a-i învoi aice nu s'au putut, pentru cari
cu supuniri să aduci la știința cinst. giudecătorii, înnapoind și
jaloba.

vt. post. Neagu

no. 354

1844, Maiu 23

Arh. St. Iasi. Tr. 828, op. 945, dis. 12, fila 2.

171. 1844, Iunie 22

Jurnalul judecătoriei ținutului Putnei în pricina dintre răzeșii din Năruja
și Nistorești cu Ioniță sîn iconomu Șerban pentru munții Furul și
Munțișoarele.

J u r n a l.

În numile Pre Înălțatului domn Mihail Grigoriu Sturza
Voevod, stăpânitor Prințipatului Moldaviei, anul 1844, luna Iunie
22. Giudecătoriea ținutului Putnii luând în observație della cu
no. 74 au găsit următoarele înpregiurări: că, lăcuitorii, răzășii di
satul Nistoreștii, prin a lor jalbă din anul 1841, Fevruar 24, s'au
tânguit asupra răzășilor de Năruja, pentrucă ar vroi a puni
stăpânire pe un picior de muntele Munțișoarele, urmare înpotriva
învoelii ci au avut cu obștiea Vrăncii în anul 840¹, cari jalobă în
original s'au recomănduit privighitoriului de ocol Vrăncii ca să
cercetezi arătările jăluitorilor la fața locului. Tot în anul 1841,
Iunie 10, răzășii de Nerej și Paltin s'au arătat cu jalbă asupra
cuprindirii dieții lăsată de răposatul iconom Șarban fiului său
Ioniță, cari îl împuternicește a stăpâni un picior din muntele Furu

¹ V. mai sus no. 158.

cuvinit lor și tot privighitoriului de ocol s'au recomănduit și această jalbă cu rezăluție iarăș în original. De la cari s'au priimit raport cu no. 346, anul 841, Iulie 3 în cuprindire că toată obștiea Vrăncii, prin hărtiea din 840 s'au invoit pentru stăpânire munților, oborând analoghica banilor ce unile din sate să cuvinea a întoarce la obștie, potrivit invoelii din anul 818 și că răposatul iconom Șarban cu prileju analoghii ci avè a întoarce satile Nerej și Năruja, prin chipurile ce au întrebuintat, au fost pus stăpânire pe un picior din muntele Furu și pi altu picior din muntele Lapușul de sus cuvinite satelor Nerej și Năruja, după care satul Năruja strâmtorat fiind de răposatul iconomu, au inpresurat și ei o parte din muntele Munțișoarele, cuvinit satului Nistoreștii și după rezăluțiea inchieată în dosul acestui raport cu no. 3258 s'au scris privighitoriului de ocol, ca să triimată atât jalba Nistoreștilor cât și invoiala pomenită prin raport. Dela care cu raportul supt no. 475 s'au priimit copie dipe arătata invoială și jalba Nistoreștilor. Așa dar, prin rezăluție din 28 Avgust, s'au incuviințat a să iniiința dellă de proțas și a să chiema în judecată pi jălui-torii Nistorești cu pârîții nerujeni, cari, după lucrările urmate dela 5 Noemvrie, tot anul 841, infătoșându-să fețile prigonitoare s'au dat hotărîre ca munții Lapușul de sus și Munțișoarele, ci după invoială li s'au venit în parte acestor două sate, să aibă a să stăpâni, *prin împărțire după numărul oaminilor și a părtaşii ci ar ave tiiști cari sat* în acele locuri ¹. În urmă, la anul 842, luna Iunie s'au arătat cu jalbă răzășii de Năruja ca să să comandariscă pe d. prezidentul la fața locului spre a aduce întru împlinire hotărîrea. A cărora ceriri, fiind incuviințată la 16 a lunii lui Octomvrie, s'au priimit adresul d. prezident în cuprindire că în reclemațiea satilor Năruja și Nistoreștii din anii 840 și 841 au fost privit de pricină și Ioniță, ficioru lui iconomu Șarban, pentru două picioare de munte, pi cari din scăpari din videri nu s'au chiebat în judecata, jignindu-i-să dreptățile cu hotărîre dată. Deci cuprindiri acestui adres fiind povod, della s'au triimes în reviziea Logofeției, de unde cu porunca de supt no. 7146 s'au înapoit giudecătorii, spre a-i da di iznoavă curs, în privire scăpărilor din videre urmate de cătră mădularile iscălite în hotărîrea dela 5

¹ O arătare expresă că munții nu se impart ca orice proprietate indiviză pe bătrâni, ci după criteriile specifice unei proprietăți colective.

Noemvrie 841. In urmare cărie porunci, s'au sorocit pi fețile privite de pricină, chiemându-să in judecată și pe Ioniță sin iconomu Șerban.

Astăzi s'au și infătoșat in presudsliea giudecătorii jăluitoarii răzăși de Nistorești, prin vechilii Ghiorghii Maștei, Ioniță Murgu și Ioan Hânțoiu. Asăminea și răzășii de Nerej i Paltinu, iarăș prin vechilii Ștefan Răduță și Ioan a babii Floarii, nu mai puțin și răzășii de Năruja prin vechilii Ioan Chiciori și Radu Șusu, cu pâritul Ioniță sin iconomu Șarban in persoană. Deci jăluitoarii Nistorești, prin opis dat la dellă, au infătoșat un inscrist din anul 818, Mai 5¹ a lui Ion Chiciore, Radu Șusă i preotul Sârghii rostitor că și-au inpartit munții Lapușul de sus și Munțișoarele. Au infătoșat și răzășii de Nerej i Paltin, prin opis, invoiala din 840, Iunii 30, săvârșită intre obștiea Vrăncii, pentru cheltuelile ci s'au urmat la 1818, când s'au făcut inpartire munților pe paisprezăci siliști. Asămine și răzășii de Năruja, iarăș prin opis au infătoșat jurnalul judecătorii din 842, Mai 12, in pricina dentre lăcuitorii de Nistorești și cu acei de Năruja pentru un picior de munte numit Munțișoarele și invoiala săvârșită cu lăcuitorii de Nistorești din anul 1831 a lui Vasile Aga și Ștefan Nistor pentru săcături, nu mai puțin și pâritul Ioniță sin iconomu Șarban cu opis au infătoșat:

1-iu, 818 Martii, 23. Un izvod de așezare munților din Vrancea după carte gospod.²

2-le, 829, Iulii 7. Inscrist răzășilor di Nerej și Paltin intărit de vorniciea Vrăncii prin cari au dat răposatului iconomu Șarban o bucată din muntele Furul.³

3-le, 830, Maiu 5. Inscrist lui Stoica Popa ot Paltin prin cari au luat posăsie pe o vară, parte den muntele Furul dela răposat iconom Șarban.

4-le, 837, Maiu 2. Asăminea inscrist și cu asăminea alcătuire a lui Ioan Stoica și Ioan Răduță ot Paltinu, cel dă răposatului iconom Șarban pentru luoare in posăsie pi vara acelui anu, a bucății de muntele Furul.

¹ V. *Documente vrăncene*, no. 74, p. 130.

² V. mai sus no. 87, p. 83. in notă.

³ V. *Documente vrăncene*, no. 103, p. 162.

5-le, 837, Iunie 20. Inscrisul a tuturor răzășilor din satul Năruja prin care au dat răps. iconom Șarban a patra parte din muntele Lapușul de sus, împotriva ostenelelor sale de vechilu în scoatire Vrâncii de supt stăpânire vist. Iordache Rosăt și împotriva părții răps. iconom din muntile Munțișoarile, ci au rămas în stăpânire nărujănilor.¹

6-le, 839 Maiu 1. Inscrisul lui Ghiorghii Bodescu, Radu Șușă și alții ai lor, răzăși din Năruja, prin cari au înposășuit Lapușul de sus di la iconom Șarban.

Deci din hodul delli s'au luat lămurire că pricina urmează pentru picioarele de munte numite Lapușul de sus și Furul, care după așăzarea făcută prin învoiala între toată Vrancea la anul 1818 s'au dat satilor Nerej și Năruja și în urmă au pus stăpânire pe ele iconomu Șarban, tatăl pârîtului, încât nerujăanii strâmtoriți fiind de locurile de hrană, au năvălit și ei a stăpâni o bucată din muntele Munțișoarile, a răzășilor de Nistorești. S'au întreat pe Ioniță sîn iconomu Șarban cu ce dreptăți vroeste a stăpâni piciorile munților Lapușul de sus și Furul și au înfăoșat un înscris din 829, Iulie 7 supt punire de degite a patru numai dintre răzășii din Nereju rostitor că muntile Furul să-l stăpânească iconomul Șarban cu ai săi, iar pe deasupra rândului s'au văzut adaos cu alt condeiu „clironomii fii”.² Asăminea și pentru Lapușul de sus, au înfăoșat un înscris din 837, Iulie 28 supt punire de degite, iarăș numai a unora dintre răzășii nărujăni, niadiverit de niminea, prin cari aceștiea i-ar fi dat iconomului Șarban să stăpânească aceste picioare de munți drept osteneala de vechil în scoatirea Vrâncii de supt stăpânire răposat vist. Iordachi Rosăt.³ Deci fiindcă lăcuiitorii însămnăș prin înscrisurile înfăoșate de pârît după paragraful 1107 din condica țivilă⁴, nici cum au fost puternici a înstrăina cătră alti feți numitile picioarile de munte fără unirea a toată obștiea satelor de Vrancea, de cătră cari prin

¹ V. *ibidem*, no. 111, p. 174.

² V. Virgiliu P. Arbore, Recenzia lucrarei Documente Vrâncene a d-lui C. D. Constantinescu Mircești și H. H. Stahl în *Revista istorică română*, vol. I, fasc. II, p. 179.

³ V. *Documente vrâncene*, no. 111, p. 174.

⁴ Are următorul cuprins: „Dacă părtașii nu vor fi uniți, nici unul dintr'ânșii nu are voe să facă o strămutare sau prefacere, prin care se va dispoza pentru partea altui cuiva din părtașii lucrului”.

învoiala din 818 s'au statornicit munții pe paisprezăci siliști, după scoatirea lor de supt stăpânire răposat. vist. Iordachi Rosăt, căci dacă cu toții s'au folosit de ostenele iconomului Șarbanu, ci l-ar fi avut vechilu, apoi urmează ca iarăș cu toții la un loc să-i răsplătească ostenele ci va fi făcut. Așa dar, de vreme că personala stăpânire urmată pi picioarele muntelui Furul de cătră iconomul Șarban au fost nedreaptă, după adaosul deasupra rândului la înscrisul de la opis no. 2, asămine necunoscându-să legiuinici înscrisul dela opis no. 5, cari s'au văzut neîncredințat de nimenea și neîntemeiat de vroința obștii răzășilor, să hotărâști ca stăpânirea munților să rămâi nestrămutată, așa precum s'au așăzat între dânșii prin învoială obștească din 818, iar pârîtul pentru ostenele ci va fi făcut răposatul său parinte ca vechil în scoatirea Vrâncii, își va ceri îndestulari de la obștie. Pentru care s'au închiet acest jurnal dipi care să vor da fețelor înpricinate copie ligalizate cu îndeplinirea formalităților.

Lipan.

C. Lupu, paharnic

Director N. Românescu ¹

Semnează mulțumire.

Gheorghe Maftcii, Ioan Hănțoiu și Ioniță Murgu, vechilii răzășilor de Nistorești.

Ioan Chicioro și Rad Șuşu, vechilii răzășilor de Neruja.

Ștefan Răduță și Ioan a babii Floarii, vechilii răzășilor de Nerej și Paltin.

Colecția mea.

172. 1844, Iulie 17.

Carte episcopală pentru numirea eromonahului Veniamin nacealnic la schitul Valea Neagră.

Cucernici protoierii a ținut Putnii

După cerirea ce mai înainte verbal ni-au făcut ctitorii schitului Vale Niagră din Vrance a li să da voe de a-și alegi nacealnic pe care l-ar socoti destoinic pentru buna ocârmuire a acelu schit, văzându-să acum și în faptă a lor creștinească râvnă și si-

¹ Căsătorit cu fata clucerului Ioniță Bontăș, V. *Arhondologia Moldovei*, p. 311.

lință pren alegirea și trimiterea înfășătorului Ieromonah Veniamin di a i să încredința această însărcinare¹;

Să încuviințază și de noi și să rânduește nacealnic la arătutul schit, cu îndatorire a păzi buna orânduială întru urmare dumnezeiștilor slujbe a bisericei cu neconținere, a îngriji pentru buna economie și sporire a celor din lăuntru și pe din afară a schitului, care i să vor da pi samă cu izvod.

A privighie pentru purtările călugărilor petrecători în acel schit de a fi cu bună orânduială și potrivit podvigului carii vor fi datori a-i da ascultare și cinste cuviincioasă și a nu priimi în schit nici unul mai mult sau a călugări fără în scris voia noastră. Acestea în câtă vreme va urma a le păzi cu întocmai împlinire, purtându-să și însuși, mai cu osăbire, fără prihană spre a pute fi pildă celorlalți, va fi și neschimbat din această însărcinare, iar la orice înapotrivă urmare a sa va fi îndată depărtat și canonisit — *iar pentru documenturile schitului, fiind multe la număr nu au tost vreme acum a să căuta și a să scoate copii, rămânând acestea pentru altă dată când va fi vreme.*²

Meletie, episcopul Romanului

Și pentru sămănăturile din iastă vară sau altile ci vor fi făcute cu cheltuiala celuiialalt să să socotească și să i să facă cuviincioasa despăgubire a căruie desfacire să va urma după izvoade întru toată liniștea fără jîgnire și supărare.

Episcopia Romanului, dosarul no. 39/1844.

¹ V. asupra dreptului de patronat al vrâncenilor și un act de ctitorie al schitului în studiul meu *Contribuțiuni la istoria bisericei vrâncene* extras din *Milcovia*, anul II, no. 1, p. 16—38.

Prin actul de ctitorie cu data de 1846, Fevruar 1 obștia împunternicește pe episcopii aleși de ea „a căuta oriunde nacealnic pentru sfântul schit, pe care având purtări bune va putea rămâne și pe viață”, iar când „nacealnicul s'ar părăsi politiceștile și duhovnicești purtările sale, a-l depărta” și „a căuta pe altul și a-l statornici în totul, despre cari va ceri blagoslovenia arhierescului episcop”.

² Aceste documente ale schitului Valea Neagră ar mai putea încă să se găsească în arhiva veche a episcopiei de Roman, pe care n'am avut vreme s'o cercetez cu deamănuntul, nefiind aranjată.

173. 1845, Ghenar 26

Jalbă prin care vechilii obștiei Vrancei cer dela episcopul de Roman să li se restituie documenturile schitului lor și să li se numească un nou nacealnic.

La 28 Ghenar s'au scris nacealnicului Daniel de schitul Vale Neagră ca să primească a fi supt ispitirea sa răzeșii vrânceni, ce vor dori a se călugări.

Innalt preaosfințitului episcop al Romanului
Vechilii obștiei Vrancei

J a l o b ă

De străbunii noștrii avem făcute din temelii două schituri, pe a noastră propieta și anume schit Valea Neagră și schit Lepșa și inzestrate cu pământ din drepte a nostre proprietăți, precum prin documenturi să cuprindă. La care, dintre bătrâni noștri, care vroiesc a să trage la viața monahicească, merg la aceste sfinte lăcașuri și la ori care nevoe de lipsă ce ar fi avut, noi toată obștie, de pe datorie ajutam, precum în 842 schit Vale Neagră aflându-să cu totul lipsit de acoperământ, noi obștiea l-am acoperit din nou fără să tragem din venit un ban.

Și fiindcă documenturile numitului schit să află rămasă în arhiva sfintei episcopii, din anii trecuți, din întâmplare venirei unui nacealnic Dimitrie Legire¹, [ce] i s'au întâmplat acolo sfârșit vieții și schitul pomenit să află acum lipsit de documenturi, cu care să să poată apăra de oricare samavolnică împresurare, precum și de nacealnic, de vreme ce bătrân aflat acum este necunoscut de obștie și pătimaș, cu lacrimi ne rugăm ca mai întâi să ni să dei documenturile aflate în arhiva sfintei episcopii și apoi a ni să rândui nacealnic dintre bătrânii noștri preoți, cari să găsească slujitori la aceste sfinte lăcașuri și care au și câștigată voe de a se călugări. Și atât pentru documenturi că vor fi în bună păstrare, cât și pentru numiți nacealnici, că vor păzi buna rânduială în datoriile lor, noi toată obștiea Vrâncii închezășluim, mai ales că noi sântem propietari și dănuitori.

Plecate slugi.

Ioan sin Iconom Șerban

Ioan sin Mircea

845, Ghenar 26

Episcopia Romanului, dosarul no. 39/1844.

174. 1845, Ghenar 28.

Jalba către domnitor a vechililor obștei Vrâncei în pricina catagrafiei averei schiturilor vrâncene.

Preosfinția sa Părintele Mitropolitul, să va înțelege întru aceasta cu episcopul Romanului ca să să facă o potrivită punire la cale pentru aceste schituri, ca după strămoșeștile dreptăți ce au vrâncenii asupra acelor locașuri, să rămâie în rânduiala în care din vechime a fost.

In 6 Februar 1845.

Pecetle
dom-
nească.

Pentru Șeful secșii jalobelor,
C. Dumitru Serdar

Pre Innălțate Doamne,
Vechili obștei Vrancea.

Prin jaloaba ce am dat înălțimii voastre pentru 2 schituri am arătat că de cătră departament averilor bisericesti urmează poruncă cătră isprăvnicia ținutului Putnii ca să să catagrafiască avere acelor schituri, ci sânt inzestrate de străbuni și părinții noștri și fiindcă aceste sfinte lăcașuri sânt numai în sprijinire bătrânilor, ce voiesc a să trage la viața monahicească, nefiind supusă veniturile lor până acum episcopii Romanului și pentru care noi obștiea avem toată purtare de grijă acelor afierosite de străbunii noștri ca să fie pentru hrana părinților petrecători,

Cu lacrimi ne rugăm înălțimii voastre ca să poroncească locului convenit de a rămâne aceste schituri neatârinate veniturile lor de departament averilor bisăricești, precum au fost și supt domnie altor domni apărate driturile acestor schituri, fiindcă venitul acestor schituri este numai pentru hrana monahilor petrecători acolo, iar nu și de prisos și pentru care sfârșit sânt afierosite de

¹ V. despre Legera vol. I, no. 220, p. 179. Ion Diaconu în *Contribuțiuni la informațiunile călătorilor streini despre regiunea „Milcovia” în Milcovia, anul II, vol. I, p. 92* face o coniectură problematică asupra unui schit Laguera despre care pomenește Heinrich von Reimers, și care în realitate, ar fi un schit al lui Legera, pe dealul Tojanului. N'ar fi putut să dispară fără urme un asemenea schit. Este vorba probabil tot de mănăstirea Mera.

străbunii noștri, pentru care va rămâne în veci o neștearsă pomenire înălțimei voastre.

845, Ghenar 28.

Al înălțimi voastre?

Plecate și supuse slugi.

Tudorachi Niagu vt. post.

Nicolae săchelariu

Ioniță sin Iconom Șerban

Ion sin Mircea

Episcopia Romanului dos. no. 39/1844.

175. 1845, Mart 22.

Invoiala dintre boerii Lipan și obștia tuturor locuitorilor Vrâncei, prin care boerii renunță la toate pretențiile lor contra vrâncenilor în schimbul sumei de 74 500 lei.

I n v o i a l ă

Noi jos iscăliții căminar Ghiorghii Lipan prin formalnic vichil și eu spătariul Iorgu Lipan știut facim prin această a noastră invoiala, ci dăm la mîna opști lăcuitoilor răzăși vrânceni, că spre curmarea tuturor prigonirilor dintri noi pentru partea di moșii lipănească, ci o avem de baștină și cumpăratură în Vrâncea, în hotarul Păuleștilor, alesă în sumă de 24 fălci prin hotarnica din 7266, partea lui Ioniță Lipan i analogul din tot locul, precum și pentru pretenție reclamată la an 844 pentru parte din muntii Lapoșul di sus, Lapușul de gios și părți din siliști din hotarul Nereju și [rupt] și i Tulnici, pritindirisiti de noi în cuprinderea jurnalului judecătorii ținutului Putnii încheet la anul 1836, lu[na] Dechemvr. 4¹. Asămine și părțile Steclărești, ci cu zăpis din 19 Fevruar 1844 li am cumpărați eu spătar Iorgu Lipan [pi] noroc dila Vasile Steclariu², stînd astăzi cu toată obștiea răzășilor Vrâncii ne-am învoit prin bună alcătuire și tocmală ca pentru toati aceste părți să aibă ei răzășii a ne număra 74500 lei³ adică șapți zăci și patru mii cinci sutu cinci zeci lei acum la darea învoielii, pi care i-am priimit și noi să avem a li da toati hârțile cuprinsă prin pomenitul jurnal a judecătorii precum și căti altili vom mai avè și vom mai găsi atingătoari di acesti părți.

¹ Câștigate prin jurnalul din 1836, Dechemvrle 4 al judecătorie-
înutului Putnei. V. mai sus n-le 144, 162 și 163.

² V. mai sus n-le 147, 150 și 154.

lipănești în Vrancea și aceli ci eu spătar Iorgul Lipan li am luati dila Sticlariu și că această învoială întărită și de judecătoria ținutului să sfârșască toati prigonirile dintri noi precum și pretenți[i]le venitului acestor părți di moșii pritenderisite di noi (?) pi vreme stăpânirii răzășilor. Rămâind ei [răzășii] Vrăncii deplin și vecinici stăpânitori pi arătatile părți asupra cărorora orici pretenții ar naști dispre oricine, noi să fim răspunzători cu stările noastre, iar răzășii vrănceni să nu fie supărați întru nimica și cătuș de puțin dispre niminea di astăzi înnaite și în veci și orice hârtii să vor mai ivi atingătoare di acesti părți să rămâi răsufflati, pentru cari si încredințază actul cu iscăliturile noastre, rugând și pe cinstita giudecătoria să să întărească pi formă această a noastră învoială.¹

anul 1845 Mart 22

Iscăliți: Lipan spătar și vichil moșului meu Gheorghii Lipan

Giudecătoria ținutului Putnii

Pentru că învoiala aceasta esti supt adivărata iscălitură a dum. spătar Iorgu Lipan întimeetă a stăpâni personalnicul drit a dumisali pi părțile sticlărești cât și pe vichilimeaua moșului dum. d. căminaru Gheorghii Lipan, întărită di această giudecătoria supt no. 40 prin cari l-au puternicit a să învoi și pentru celilanti părți a dum. căminarului din Vrancea, giudecătoria potrivit ceririi ce prin jalbă au făcut dum. spătar Lipan o încredințază cu iscăliturile cuvinite și punire peceții, dându-o și în foae sătească spre publicarisire.

Iscălit: C. Lupu pahr. V. Tuduri sardar.

Director Românescu

Urmează adevirerea copii de giudecătoria, no. 47 din 1845 Mart 24.

Arh. St. Iași, 1785 op. I 2035 dos. 483, fila 6.

³ Cf. P. Poni *Statistica Răzeșilor* p. 62.

¹ După această învoială paharnicil Iancu și Ion Similachl îi dau în judecată pe boerii Lipan, pretinzându-se comoștenitori, după Miron Lepădatu, fratele Marjei, nevasta Iul Ioniță Lipan. (V. vol. I, no. 95, p. 63 și Arh. St. Iași. Tr. 1785, op. I 2035, dos. 483).

176. 1845, Mart 22.

Zapis prin care „satili ocolului Vrăncei“ se împrumută cu 74.550 lei dela spătarul Asanache Dan spre a plăti boerilor Lipan partea lor de moșie vrâncenească.

Satili ocolului Vrăncii, prin bună alcătuire, cumpărând dila d. căminar Gheorghii Lipan și d. spătar Iorgu Lipan părțile de moșie ce ave în cuprinsul Vrăncii cu sumă de două mii una sută galbeni numărați îndată, prin vechilimea formalnică adiverită cu pecețile tuturor satilor acestui ocol și întărită de giudec. ținut. Putnei din 22 a urm. Mart, supt numărul 37 ne-au făcut deplini vechili pe noi mai jos iscăliții ca să găsim suma banilor trebuitoare, să-i luăm cu împrumutare spre plata sumei de mai sus pe a căruie temei și în creditu averii mișcătoare și nemișcătoare a încredințătorilor noștri, ne-am împrumutat dela dumnealul spătaru Asanache Dan¹ cu sumă de 74.550 de lei adică șapte zăci și patru mii cinci sute cinci zăci lei, în vade de șasă luni și cu dobândă legiuită, care bani dindată ne-au și numărat di i-am dat d. boerilor Lipănești și dumnealor ne-au dat atât invoiala din parte dumnealor cât și toati hârțiile vechi și nouă a părților avute în Vrancea. Deci ne îndatorim din parte încredințătorilor noștri și pe temeiul zisei mai sus vichilimele pără la împlinire vadelei de șasă luni să istovim suma capetilor cu dobânda lor adică de am da și rânduri, însă nu sumă mai mică decât douăzăci mii lei d. să aibă a-i primi cu dobânda lor pe vreme până îi vom număra. Pentru care spre credință am rugat și pe cinstita judecătorie de au întărit zapis acesta în care și noi ni punem pre anume, alăturând către el și vechilimeaua încredințătorilor noștri.

1845, Mart 22.

Tudorachi Neagu pitar vichil
 Eu Ilie Cojocar {
 Eu Ioan Necoară } vechili
 Eu Vasile Durilă (?) {

Arh. St. Iași. Tr. 1785. op. 1 2035. dos. 483, fila 2 verso.

¹ De un împrumut asemănător s'au folosit vrâncenii și pe vremea procesul celui mare cu visternicul Iordache Roset Roznovanu. Atunci s'au împrumutat dela un negustor Peltic din Iași. V. mai sus no. 146. p. 158.

177. 1845, Mart 16.

Chitanță de banii dați de Vasile Babeș pentru răscumpărarea moșiei lipănești de către obștia Vrăncei.

26 lei, adică două zăci și șasă au dat Vasile Babeșu pentru răscu[m]părarea moșii lui Lipan.

845, Mart 16

Ion Taftă

Colecția d-lui Vasile Săcăluș din Păulești.

178. 1845, Mart 22.

Chitanță de banii dați de Pavel Toma și de fiul său Neculai pentru răscumpărarea moșiei lipănești de către obștia Vrăncei.¹

Sat Vale Sării

Lei	Păr.	
-----	------	--

35	—	au dat Pavăl Toma cu fii-să Neculai pe u falce, 60 prăjini, au dat la cheltuiala Vrăncii a lui Lipan i s'au dat țudulă de sama și au istovit.
----	---	---

845, Mart 22

Gheorghe Ciocan am priimit banii
Preot Radu Chitac

Verso:

Lei	părale	
-----	--------	--

5	7	au dat Neculaiu sin Pavălu Toma la aruncătoare Vrăncii ² la bani lui Lipan și s'au istovit
---	---	---

1846, Mart 9.

eu Gheorghe Popa, am priimit.³

Colecția d-lui Ion Roșca din Valea Sărei.

¹ O chitanță asemănătoare este publicată în *Documente vrăncene*, no. 126, p. 200. I se fixează data (cc. 1850). După cum rezultă din actele publicate aci, acea chitanță nu poate avea decât data de 1845 sau 1846.

² Bani împrumutați dela spătarul Asanache Dan (v. mai sus no. 176) s'au împlinit pe de o parte dela stăpânitorii celor 24 de fălci lipănești din Păulești (v. mai jos n-le 183 și 184), iar restul s'a cisluit. „s'a aruncat” pe întreaga obștie, întocmai ca după procesul cu Roznovanu,

179. 1845, Maiu

Chitanță de banii dați de Neculaiu Chitac pentru răscumpărarea
moșiei lipănești.

Ț u d u l ă

845, Maiu

Neculaiu Chireac au dat 32 lei, 14 părăle.

Dimitrie dascalu

La Lipanu

Colecția Rucsanda Cozma Chiriac din Paltin.

180. 1845, Maiu 7

Chitanță de banii dați în acelaș scop de Ioana Vlădoia,

Ț u d u l ă

845, Mai 7

Ioana Vlădoiaie au dat 26 lei, 20 părăle

Dimitrie dascal

Banii la Lipanu

Colecția Rucsanda Cozma Chiriac din Paltin

181. 1845, Mai 16

O chitanță pentru banii dați de Oprea Purcel din Valea Sărei la
cheltuiala moșiei lui Lipan.

Lei	Păr.
17	—

au dat Opre Purcel la cheltuiala moșiei lui
Lipan și au istovit țudulă de samă.

845, Maiu 16

Gheorghe Ciocan

Preotu Radu Chitac

Colecția mea.

182. 1845, Iunie 9.

Copie după învoiala intervenită între răzeșii Săcălușești pe de o parte și
obștia Vrancei cu boerii Lipan pe de alta în pricina răscumpărării
drepturilor lipănești.

Copie.

Invoială.

Gios iscăliții răzăși din Vrancea, neamul Săcălușasc, prin
aceasta facem știut că pretenția ci făcusăm asupra învoelii să-

vârșită de d. spatar Iorgu Lipan cu obștiea răzășilor de Vrancea¹, așa precum astăzi ne-am pus la cale cu d. spatar, priimindu-ne dreptul nostru, apoi acè pretenție va fi pentru de veci stânsă, ni mai putând nici noi, nici urmașii noștri a mai înnoi vreun fel de jăluire, ci mai vârtos di cătră oricari din neamul nostru s'ar mai ispiti a faci vre un fel de reclamație asupra d. spatar Lipan să fim noi răspunzători cu stările noastre și pentru ca această învoială să-și aibă a ei tărie am rugat și pe cinstita judecătorie a ținutului de au întărit-o pe formă.

1845, Iuni 9.

Iscăliți : Ion Săcăluș cel mare
 Ion Săcăluș cel mic
 Vasile Bratosin
 Paraschiva Săcăluș și soție preotului Ion Pone.

In presudsfii au pus degitele.
 Asăsor. C. Lupu paharnic.

Urmează adevेरirea copiei de către judecătorie.

Arh. St. Iași Tr. 1785 op. I 2035 din 483 fila 9 verso.

183. 1846, Iuni 16

*Chitanță pe care o dă pitarul Tudorache Neagu lui Niță Săcăluș pentru banii ce a dat ca să răscumpere dela obștiea Vrăncei o parte din fâlcile lipănești.

Niță Săcăluș² au dat doizeci și patru galben la 14 fâlcii, cu dobânda lor din plata fâlcilor răscumpărate dela obștiea Vrăncii.

1846, Iuni 17

Niagu pitar

Colecția d-lui Vasile Săcăluș din Păulești.

¹ V. mai sus no. 175.

² Niță Săcăluș, după cum rezultă din aceste două acte, a luat în stăpânire 18 din cele 24 de fâlcii câștigate de boerii Lipan prin jurnalul din 1836, Dechemvrie 4. Chiar dacă tot el a stăpânit înainte de procesul cu Lipan, după proces, când obștiea întreagă a răscumpărat pământul dela boerii, Niță Săcăluș a trebuit să-l răscumpere și el la rândul său dela obștie. El plătește însă relativ puțin dacă luăm în considerare cât a plătit boerilor obștiea.

184. 1846, Decembrie 4

Altă chitanță asemănătoare.

no.

10 Adică zeci galbeni blancu au dat Niță Săcăluș pentru 18 fălci din 24 fălci lipănești, răscumpărat[e] de obștia Vrăncii.

1846, Dec. 4

Niagu pitar

Ținut Putnii ocol Vrăncii 1840.

Colecția d-lui Vasile Săcăluș din Păulești.

187. 1847, Octombrie 3.

Jalbă a răzășilor din Căliman împotriva celor din Ireștii de sub Măgură pentru stăpânirea colectivă a codrului și pentru dreptul de a face secături.¹

Cinstitei judecătorii a ținutului Putnii
răzeșii de Căliman, jalobă.

În anul 1827, Iulii 2 prin înscris învoială ci am săvârșit cu sinpărtașii răzăși din satul Ireștii de supt Măgură, am mărginit stăpânirea între noi cum să urmez[i] în tot locul din hotar moșii noastre Căliman, pi temeiuл căruia am și urmat pačnică stăpânire pân' acum. Însă atunci, pentru locul din piscul Țicmei în sus pân' în vârful Măgurii, în hotar mănăstirii Mera, fiind codru și poeni de coasă, au rămas neîmpărțite cu aceasta, ca poenile să stăpânim precum din vechiu s'au urmat, iar la codru diopotrivă cu toții, lăsându-să imbi părților slobodă dispoziție di a-ș face săcături.¹

Acum priivim că numiții calcă cuprindire învoelii și ne împotrivesc la stăpânire nu numai în codru dar și la facire săcăturilor după învoială, ba încă și dila acele făcute de cătră noi de mai mulți ani să îndărăpnicesc de a ne lăsa stăpânirea după cum am avut.

¹ V. în același pricină, mai sus nle. 123 și 151.

Pentru care, plecați, rugăm pe cinstita giudecătorie să binevoiască a comandarisi pe un înadins asăsor al ei ca să margă la fața locului și pi di o parte să ne statornicească stăpânirea întocmai după coprirea învoelii, iar pi di alta, spre a să dizbârna gâlcevirele dintre noi, să ne împartă și locul arătat iarăș în doi precum este împărțit tot trupul acestii moșii.

1847, Oct. 3.

Costachi Niagu șătrar
Maței Oprea
Pavăl preot Bodin
Ion Diacon dascal
Costantin Popa dascal
Ionița Cotea dascal
eu Gheorghe Perșotă
eu Vasile Cotea
eu Sămion Iepure
eu Vasile Cotea cel mic
eu Ștefan Neațu
eu Neculai Anghel
eu Ion Perșotă
eu Sămion Perșotă
eu Pavăl Dodoiu
eu Dumitrache Drăgan
eu Dumitru Cotea
eu Gheorghe Cotea

eu Toadir Zamfir
eu Ienache Iremiea
eu Dumitrache Cotea
eu Toma Cotea
eu Toadir Ionașcu, vornicul
dinprenă cu toți sătenii.

satul Căliman

Colectia mea.

186. 1848, Aprilie 15.

Cercetarea asesorului judecătoriei Putnei Costache Lupu în pricina împărțirii și stăpânirii hotarului Căliman.

Asesorul judecătoriei ținutului Putna,
Cinstitei presudstfii.

După cuprirea adresului cinstitei judecătorii cu no. 5287 din anul 848, Dechemvrie 13, de a aduce întru împlinire învoiala din 827 Iulie urmată între răzășii de Căliman, acei aflători cu lăcuința în satul Ireștii de supt Măgură, numiți și Burcenii, ocolu Gârlilor și întri acei din satul Căliman ocolu Vrăncii, am mers

la fața locului adică la moșia Căliman din Vrancea unde adunându-să *grămada acelor sati*, cum și a sânpărtașilor fruntași din toți celilanți sati a Vrâncii, așa precum *toată Vrancea este un singur trup și hotar*¹ — am cetit cu luare aminte documenturile ce o parte și alta me-au înfătoșat și ascultând cu băgări de samă și verbalile lor întâmpinări, din toate acestea m'am lămurit că moșia Căliman, cea mai mare parte cu loc de hrană adică hărăgărie, poeni de coasă, curături și pădure st. . . în poalile Măgurii dispre apus, piste Putna până în hotaru mănăstirii Miera și pentrucă unii din lăcuiitorii de Irești să găsească niamuri cu acei de Căliman, pe care au fost și dat 1000 lei cheltuelile scoaterii Vrâncii din stăpânirea vistiernicului Rosăt (Roznovan) au urmat ca aceasta moșie să o împartă pi spițe și pi bătrâni, dar apoi ei ireștii s'au încercat mai întâi, atuncea, cu feluri de vicleşuguri ca să nedreptățască pe călimaneni a rămâne numai cu săliște satului, ci este dincolo de Putna, cu puțin loc de arătură și că piste Putna să nu triacă nici cum la păduri și la poenile, ci li ave făcute cu urmare și de învechită siăpânire, precum o au și astăzi. Dar, însfârșit, boerii starosti de Putna la an 1819, după poronca domniască ce li s'au adus, i-au giudecat pe irești și i-au datu și rămași, cu care totuși nemulțămindu-să, au adus în urmă la fața locului pe răposat paharnic Gheorghie Pastiea, rânduit cu poronca domniască ca să cerceteză supt carte de blăstem și iarăș văzând că nu au temeuri cu cari să înprotivască pi călimăneni și să li dărâme dila vechea lor stăpânire, dila poeni și tăierea în pădure, au căzut la învoială aceia din 827 și au împărțit hărăgăria drept în dou, iar poenile au rămas să le stăpânească fiiște care precum le-au avut dila moși și dila strămoși, *în pădure însă, de o potrivă să fie slobod fiiște care a tăia după trebuința sa*, cum asămine să fie slobozii atât ireștii cât și călimănenii a-ș face din nou poeni dacă vor găsi locuri de săcat în pădure, împărțind și săliștele, precum în învoială să arată, care, această învoială, au înființat-o vremelnicește pentru mărginire numai a chipului stăpânirii, dar pământul li este de baștină și că *alții străini nu încap*, fără numai neamurile.

Din cuvântul acesta lămurit înțălăgându-să că *împărțala pi bătrâni și spițe au rămas a se face mai la urmă*, ori și când.

¹ V mai sus no. 134, p. 132: „*findcă Vrancea o moșie este*”.

vor ceri vreuna din acesti sate, dar aceasta răzeșii din Irești n'au cerut-o nici până acum, tot din ră cugetare asupra călimanilor, pentru că ei, ireștii, aflându-să cu satul piste Putna alături chiar cu locurile convenite de împărțală, au tras pe lângă dânșii și pe alți străini din ocolu Gărlile și au tăbărit cu toții a-ș lăți poenile vechi, a-ș face altile din nou și a cuprinde înpregiurul lor pădure cu nume de apărătură, urmare în contra țatatei învoeli prin care să zice: „că alții nu încap, fără numai niamurile” și prin care nici cum să dă voie nimănui a-ș păstra apărături, ci mai ales sloboadă voie fiești căruia răzăș a tăia neoprit ori de unde după trebuința sa. Ei întotdeauna s'au înhăit tat cu acei străini, s'au îndărjit cu sumeție asupra călimanilor, i-au bătut, li-au luat topoarale, boii și căruțile, i-au dezbrăcat și înșfârșit și alti multe samovolnicii și nelegiuite fapte întrebuintază ca să nu-i lasă a tăia pădure și a-ș face săcături, îngăduindu-i numai la stăpânirea poenilor vechi, iar almintrilea cu prilejul apropiării lăcuinții lor stau pururea gata la bunt încât numai prin această a lor urmare să folosăsc de pământul convenit la împărțală pi neamuri fiind de baștină precum rostește învoiala.

În destul am făcut să înțaleagă mărimea vinovăției lor și pedeapsa cari poati să ar.... (rupt) asupra-le legile administrative și încă i-am mai făcut să înțaleagă cuvântul vremelnicesc din cuprindirea învoelii din 827 și că de vreme ce atuncea au dat hărăgărie în dou, apoi să dei și pădure i celalant loc tot în dou, cu linie dispărțitoare, ca să știe acesti dou sati undi să stei fiiște care ca să nu mai urmeze între dânșii gâlceava și jăfuiți sau ca să-și dei spițe și să-și ei fiiște care neam partea de baștină și cumpărături acele legiuite. Dar apoi îndărăpnicia ireștilor fiind mai presus de bună cuvintă, nici la una din acesti propuneri nu s'au plecat a disface împărțala până mai întâi nu să va rezonărisi de cinstita judecătorie chipul prin care să se aducă în împlinire acè învoială pi fața pământului.

Îscălitul însă până atuncea, locul din hărăgărie în sus până în hotarul mănăstirii Miera, l-au însămnat cu sămni movili cât vine drept în dou, după cum mai bine să va vedea în harta închipuită în dosul acesteie.

După cari această lucrare, deși ireștii în ființa me să învoisă cu calimănenii ca în giurătașia locului din dreapta di la

movili să stăpânească 80 fălci poeni și că împotriva acestora să dei călimanilor alte 80 fălci păduri, la vârful dispore moșiea mănăstirii Miera, din cealaltă giurătați dila moviile dispore ireștii, dar pentrucă ireștii n'au vroit să ei cu prajină și palma proastă, politicită în toată Vrancea, nici Călimanul li-au dat vreo învoială și s'au mărginit tot precum va găsi cu dreptul cinstita judecătorie. Iar pentrucă burcenii nu conținesc cu bățiile și jafuri samovolnice, cinstita judecătorie până la cea de pi urmă a ei regularisire, va chipzui măsurile cu cari să să stavilarisască¹.

In No. de 12 file.

Costache Lupu paharnic.

Colecția mea.

187. 1849, Avgust 14

Raportul privighetorului de Vrancea către stărostia Putnei în pricina transporturilor de sare săvârșite dela Ocnă la Galați de locuitorii din satele Găurile și Purcei.

Cinstitei stărostii a ținut Putnii,
Privighetorul Vrăncii,

R a p o r t.

Asupra poroncii cinstitei stărostii de supt no. 7016, cu toată supunire răspund că la acest ocol sânt îndatoriți lăcuiitori a duci sare de la Ocnă la Galați² numai din satele Găurile și Purcei căroră după strâmtoririle pusă, au și pornit spre transportarisire cătimei ce s'au alcătuit, iar pe la casăle lor nici cum nu s'au întors cu sare ca să o ție.

Despre care aduc cu supunire la știință

C. Niagu șătrar

no. 513.

849, Avgust 14

Colecția mea

¹ O lucrare analogă s'a făcut și de paharnicul Iordache Mîlu în 1837, dar s'a anulat pentru vișli de formă. V. mai sus no. 151.

² Sarea se cără pentru cei care lucrau la licitație otcupul ocnelor. V. Ioan C. Filitti, *Domniile române sub regulamentul organic*, pp. 559 și 570.

188. 1849, Noemvrie 14.

Copie după înscrisul prin care răzeșii din Vidra își împart hotarul lor pe doi bătrâni: Grozăvel și Bucate Drepte.

I n s c r i s .

Adică noi, toată obștia răzășilor din sat Vidra, curgător din doi bătrâni, ci să împarte hotarul nostru și anume: Grozăvel și Bucate Drepte, cu primirea a toată obștii, ne-am învoit noi în de noi ca să măsurăm tot hotar[ul], atât din Putna și pân' în hotar Merii, delaolaltă atât stăpânirea vechi și nouă, încât și codru asemenea și din Putna spre hotar Găurile. Iar după măsură să să facă analoghie după spiță, potrivit cu spițirea urmată în țarină și în săliști, cu aceasta însă ca după săvârșirea măsurii, la împărțea ci să va faci, pe acii cari din noi să va găsi cu părți vechi ¹ în care să intre și sporul, după dreaptă împărțală să nu fie strămutat sau strămtorit din dreaptă stăpânire lor. Și acei cari li se cuvine a lua să li se dee dreptul lor din spor, codru iar nu din pășune sau săcătură distupată cu strădănuire de către acei părtași curgător[i] din numiții bătrâni, afară numai de acei streini, care nu vor ave spiță, nici să fie părtaș[i] cu noi la împărțală.

Și spre urmare întocmai, am adeverit toată obștea acestu înscris, încredințându-l cu pecete sătească și rugăm și pe dumealului privighetor de ocol de a o întări.

1849, Noemvre 14.

eu Lupu Baciū iscălit
 eu Necula Mocanu
 eu Dumitru Neagu
 eu Ion Mazil
 eu Ion Istrati
 eu Ion Ariton
 eu Simion Baciū
 eu Neculai Mărica
 eu Ștefan Lădar
 eu Alexe Mazil
 eu Neculai Sbârciog
 eu Ion Marin

Neculai Ariton
 Simion Popa pasnicul
 și Ivan Cherciu, vornicul
 cu pecete obștei satului Vidra

satul Vidra 1840

¹ Sic! Transcrierea făcută după un original greu de descifrat pare a fi fost acieronată. Este vorba desigur de răzeșii care-și stăpâneau toată partea ce li se cuvinea.

eu Dumitru Vârvara
 eu Luca Olar
 eu Ion Vidrașcu
 eu Ion Preda
 eu Avram Său
 eu Vasile Ciobotaru ¹
 eu Neculai Voineag

Privighitoria de ocol.

Pe temeiul pecetii sătești și a iscăliților prin aceasta, lăcui-
 torii al sat Vidra, față viind aici, au cerut a li să întări acest
 înscris urmat cu mulțămirea a toatei obștii.

Pentru care dară s'au încredințat sub iscălitura și pecete
 ocolului.

*Indescitrabil*²

1850, Mart 16
 no. 342.

Ocolul Vrânței 1849

Colecția d-lui Constantin Georgescu — Vrancea.

189. 1850, Mai 25

Zapis prin care Vasile Cote vinde pitarului Tudorache Neagu partea
 ce i se cuvine din bătrânul Drilea în munții Piciorul Cozii și Tisarul.

Adică eu Vasile Cote încredințazu prin acestu zapis alu meu
 la cinstită mâna d. pitarului Todorachi Ne[a]gu spre a fi știut că
 parte me, ci să cuvine din bătrânu Drile, parte lui Ciupercă din
 muntile Chicioru Coza dila vale și parte din Tisarul până în apa
 Tiș[i]ți la da[l] până u[n]de să hotărește cu Păulești cu tocmală
 hotărită 150 lei, adică una sută și cincizece lei. Ș'acestu numită
 moșie o fragu a 6 parte din spița Drile[a]scă și pent[r]u că și
 d. este ne[a]m din spița Perșote[a]scă e-[a]m vândut d. de veci ca

¹ Intre numele lui Vasile Ciobotaru și acela al lui Neculai Voi-
 neag o linie verticală punctată arată că în transcriere s'au omis o se-
 rie de alte semnături.

² Este probabil semnătura puțin lizibilă a șetrarului Costache
 Neagu. V. mai sus no. 187 și mai jos no. 194.

să fie dumisale moșie ocină în veci. Și pentru credință ne-[a]m pus numele și degitu și pecete sate[a]scă.

850, Mai 25

eu Vasile Cote vân[n]zătoru iscalu
 eu Neculaiu Ion fața
 eu vornec Enachi Irimiia iscalu
 eu Vasile Cote celu mic iscalu

P. S.

Simion Popa am scris cu zisa iscăliților

Colecția d-lui Gr. Moțoc — Iași

190. 1852, Iunie 20

Copie după învoiala dintre răzeșii din Vidra și cei din Căliman prin care își împart între ei munții Picioru Cozii și Tisaru potrivit cheltuelilor făcute în procesul cu Roznovanu, arătându-se totodată și bătrânii pe care umblă fiecare hotar.

I n v o i a l ă

Noi jos iscăliții, răzăși din hotarul Vidra, ocolu Vrancea, facem cunoscut că pornind jalbă asupra noastră dumnealor răzășii din hotaru Căliman, cerând a patra parte din muntele Picioru Cozei și Tisar, cuvenit lor după banii dați la cheltuelile scoaterii Vrancei și viind aice celen din partea judecătorei ținutului Putnei ca să cerceteze și să dispartă parte ce li se cuvine din pomenitul munte, mai înainte de a intra în cercetare, ce au fostu rânduie a face, stăruind cătră noi de a săvârși învoială, ne-am înduplecat și noi la aceasta și prin arătarea ce am făcut amândouă părțile în de noi, am hotărit și ne-am învoit odată și pentru totdeauna ca muntele Picioru Cozei și Tisar, cari de la împărțala Vrancei, urmată la anul 818 s'au cuvenit hotarilor Vidra și Căliman să să măsure tot și noi răzășii de Vidra să tragem trei părți și a patra parte să tragă răzășii de Căliman ca să lipsască giudecățile dintre noi, statornicindu-să în chipul acesta stăpânire înainte și în viitor, nesupărați în veci unii despre alții.

Iar înăuntru hotarilor noastre, Vidra și Căliman, va rămânea stăpânire precum și până acum, după sămnile despărți-

toare între noi, fără supărare unii despre alții, având Vidra în hotarul ei doi bătrâni: Grozăvel și Bucate Drepte, iar Călimanul șapte bătrâni și anume: Zărnoai, Gărđișoai, Mihaiu, Trăsniș, Bodin, Păruș și Popăsc, stingându-se tot acum și pretenția că adică a mai cere ca vidrenii parte cheltuelilor ce am urmat în giudecăți, precum și călimanii să nu cee venitul ce să cuvine a trage până acum, având putere lucrătoare această învoială.

Iar cât privește intrarea în stăpânirea lor, urmată de la 23 April, anul viitor 853 și înaintea, pentrucă în anul acesta am apucat a ne băga vitele pe întreg muntele acesta.

În acest chip dar, urmând între noi învoire, am făcut două întru asămîne cuprindere, dându-se una la mîna altuia spre a să urma întocmai pe viitorime și fără strămutare de către vre-o parte sau urmașii noștri.

Pentru care am rugat și pe cinstita giudecătorie prin deosebite jalbe a li întări pe formă spre a-ș avea temeiul legiuit.

1852, Iunie 20

Iscăliți :

pitaru Tudorache Neagu
șetraru Costache Neagu
Toma Călimănescu

Satul
Vidra

Obștea răzășilor Vidra
Obștea răzășilor Căliman

Satul
Căliman

Asemenea iscălituri și la una și la alta, acele înformăluite de judecătorie.

Colecția d-lui Grigore Motoc — Iași ¹

191. 1853, Maiu 10

Înscris prin care locuitorii satului Colacu îl tocnesc pe Toader Rogoz să le păzească muntele de vite străine.

Noi lăcuitori sat[ului] Colac dăm înscris nostru la mîna lui Toadir Răgozu spre a fi știut că l-am pusu ca să ni păzască muntile di viti străini,¹ cari nu sînt alcătuite di pășunat pi mun-

¹ O copie cu litere latine transcrisă în 1907 la Arhiva Statului din Iași.

tele nostru și pi cari va prindi-o va ave voi a-i lua câti doi-sprezăci lei di vită; dară prinzându-le și nu ne da di vesti sau a-i lua acei 12 lei, apoi numit Toader va da el 24 lei de vită. Di aceia i s'au dat acest inscriș supt ale no[a]stri iscălituri.

1853, Maiu 10

Ioan Alecsandru, Toader Tătaru, Neculai Șchiop, Ioan Șchiop, Ioanu Alban, Tudorachi Tătaru, Vasile Dănilă, Ioan Tătaru Ștefan Căluian ot Spinești față
Ioan Popa cel mic pasnec
Ioan Iuga ot Văsiu față
Preot Neculaiu Tânjală am scris

Colecția d-lui Ioan A. Dănilă — Spinești

192. 1853, Maiu 13

Obștia Căliman dă în arendă obștiei Vidra a patra parte din muntele Piciorul Coza și Tisar.

Noi lăcuiitori moșneni din sat Căleman dăm inscrișul nostru la mâna răzășilor noștri Vidreni precum să fei șteut că le-[a]m dat parte no[a]stră din muntele Picioru Coza și Tesaru, a patra parte din munte, după cum este învoială făcută, le-[a]m dat parte[a] no[a]stră ca s[ă]-ș pască vitele lor numai pe anu acest cu prețu hotărit 250 lei, adecă doa sute cinciză[ci] lei, pe anu acest. Și bani să ne-i răspunză la Inpăraț Costandin și Elena și la vadea însămnată să ne răspă[n]ză bani, făr' ne[ci] un cuvânt. Pre care am dat inscriș un la mâna altura, asemenea și spre credință urme[a]ză iscăliturile no[a]stre puindu-să și pecete să-te[a]scă.

1853, Maiu 13

eu Toma Cote adeverez; eu Pavel Dodoiu adeverez; eu To[a]der Ionașcu adeverez; eu Vasile Cotea adeverez; eu Neculaiu

¹ In aceeași colecție se află un alt inscriș asemănător cu data de 1858, Iunii 4, prin care Toader Rogoz este tocmit de „obștiea satului Nistorești” „pădurariu la pădurea din muntele Munțișoarile”. Tot acolo o chitanță „dila lăcuiitorii Colacu” cu data de 1850, Iunie 15 că „pi doi boi a lui Neculaiu a popii Anghel din Spinești am priimit plata erbărtului dila Stoica Albunefu figanul”.

Iscălesc cinci răzeși și anume: Toader Tătaru, Ioan Alecsandru, Vasile Petre, Neculalu Șchiop și preotul Neculalu.

Zbărciog adeverez; eu Dumitru Drăgan adeverez; eu Vasile Tutovan adeverez; Ioniță Cote adeverez; Costandin dascalu.

și arvună am priimit 37 adec trei zăci și șapt de lei

eu Neculaiu Cotea adeverez

eu Neculaiu Anghel vornecu și toată obștiea

Satul Căliman

Marin preot; Ștefan ot sat Vidra răzăș di Căliman adeverez.

două sute și treisprezăci lei am mai primit astăzi Maiu in doazeci și unu dela obștiea răzășilor și s'au istovit, după cuprinderea de mai sus, însă una sută doă zăci și cincii lei dela Lupu Baci și curgătorii săi din bătrânu Grozăvel și pre atâta dela d. pitaru Todorahe Neagu și curgători săi din bătrânu Bucate Drepte.

853, Maiu 21

Costandin sin preot Ștefan Baci, vechil opștei satului Căliman, am primit

Colecția d-lui Grigore Moțoc — Iași.

193. 1853, Octomvrie 1

Hrisovul domnului Grigore Alexandru Ghica, prin care întărește vrâncenilor dreptul lor vechiu de a-și scoate sare pentru trebuințele lor casnice.

Noi Grigori Alecsandru Ghica Vvd., cu mila Dumnezeu, Domn țării Moldovei.

Asupra petiției ce ne-au dat locuitorii din Vrance la 8 August 1851, tânguitoare de oprire ce le-ar fi făcând Camara Ocnilor de a-și lua sare pentru a lor trebuință, luând aminte că fiindu o așa măsură din parte cămării, ar fi înpotriva articolui 9 din contractul ocnilor și înpotriva vechilor hărăziri ce au vrâncenii în asămine privileghiu¹, am încuviințat și noi prin recomen- dație către D-lui Vel Vist[îernic] ca locuitorii din Vrance să se folosască de acest product numai pentru a lor proprie trebuință, cu aceasta însă că înlesnire ce li să dă să nu le slujască nici cum pentru spiculație;

¹ V. pentru solărit, vamă și ortul stărostesc în Vrancea: Ac. rom. doc. no. 237, fila 483. Cf. I. Blanu, *Catalogul manuscrisurilor românești*. I, p. 513, V. de asemenea mai sus no. 20.

Și la 1-iu Septemvrie, anul curgătoriu, de cătră D-lui Vel Vist[iernic] înfășoșându-ni-să raportul său din 2 Iunii cu no. 4205 în alăturare cu pomenita cerire și o alta cătră Departamentul nostru de Finans mijlocitoare ca pe temeiul hărăzirei ce l-am făcut să li să sloboadă și Domnescul nostru hrisov, am încuviințat și o așa propunire prin nomeratul raport, însămnându-să că li să dă voiea cerută numai în mărginire ocolului lor. Așa dar, pe temeiul celor prescrisă prin acest al nostru Domnescu hrisov hotărîm și restatornicim ca locuitorii vrânceni, pe putere chiar a ofisului ce am slobozit Stărostii Putnii la 1850, Avgust 1 cu no. 64 să aibă tot dreptul de a lua din gropile ce sânt destupati, sare cât va fi de nevoie pentru a lor proprie trebuință spre lesnire a casălor și vitelor lor, fără ca să fie de cineva opriți și înpiedecați, dar și fără ca și ei să îndrăznească a spicula această hărăzire prin vindirea sării piste hotar sau aice în prințipat, piste cuprindirea încuviințării ce le-am făcut¹, căci dovedindu-să asămine faptă lovitoare dreptăților cămării și prin urmare a fiscului, apoi nu numai că să vor lipsi de această hărăzire, dar vor fi supuși a plăti straf cu prețul îndoit a sumii de sare ce s'ar dovedi vândută.

Această a noastră hărăzire de care și mai înainte vrâncenii prin milostivire procatohilor noștri s'au bucurat, în toată cuprindirea ei poroncim D-sale Vel Vist[iernic] ca prin publicație să aducă la cunoștință opștească, spre deplină știință și întocmai urmare, poftind totodată și pe cei din urmă luminați Domni frați a noștrii, care din Dumnezăească bună voință vor fi pe tronul Domnii acestui Prințipat, ca nu numai să nu strămute această hărăzire de mare agiutorință, ce să dă pentru casnica hrană a vrâncenilor și a urmașilor lor din cuprinsul ocolului, ce mai ales să se întărească.

¹ Alexandru Vilara, asupra căruia se adjudecase cu 1.200.050 lei oțcupul ocnelor din Moldova se plânge contra vrâncenilor că ei nu respectă obligația de a nu vinde sarea din ocolul lor. V. *Manualul administrativ*, II, 88—89. Cf. Ioan C. Filitti, *Domniile române sub reglamentul organic*, p. 570.

Cu ocazia unei anchete făcute în 1827 stăroștii de Putna afirmă: „Sarea Vrâncii iaste oprită a eșl din cuprinsul Vrâncii și pe acei ce să prind vânzând sare li se ia controbontu și sarea și vitele încă ce duc sare”. (Act inedit în colecția mea. Cf. studiul nostru despre *Vornicul de Vrancea* încă nepublicat).

Scrisu-s'au hrisovul acesta la Scaunul Domnii noastre, în oraşul Iaşii, în acel al cincile anu a Domnii noastre la Moldova.

Noi Grigore Ghica Vvd.

Pecetie dom- nească

no. 84

Vel Vist

Şef secţiei a III-a din Departamentu de Finans Holban.

Director, *indescifrabil*

no. 130

anul 1853, Octomvrie în 1 zile

Colecţia d-lui Radu Macovei — Nereju.

194. 1854, Ghenar 10.

Mărturie pe care o dau cozenilor satele Spineşti şi Păuleşti asupra visterilor ce au avut cozenii pe apa Putnei.¹

Sat Spineştii.

Noi gios iscăliţi, bătr[â]ni din sat Spineşti, care avem ştiinţă de visterile vechi, ci au fost în partea cozănilor, adică mari şi drste umblătoare în apa Putni:

1 moara lui Costandin Gure.

1 drsta lui dieacon Bârzan în loc chiu de unde esti acum prepusu.

1 moara lui Stan Bâtcă.

Aceste vistere au fost umblătoare în apa Putni, încă mai înainte până a să luoa moşiile Vrănci di vister nec Iordachiie Roznovan şi după ci s'au luoa şi după ci s'au scos moşiile Vrănci, încă moara lui Stan Bâtcă tot au mai umblat o vreme.

Şi pentru aceasta noi bătrâni, gios iscăliţi, dăm înscris nostru la mâna răzăşilor cozeni ca să-şi caute prin giudecată la drept ci vor avè; măcar di s'au şi dat răzeşilor tulneci o hârtie că n'au avut cozeni vistere vechi, dară cu greşală şi prin niştinţă s'au

¹ Documentul poartă viza: „Arhiva Statului din Iaşi. Spre ne-schimbare. Director N. Roiu.”

dat, iar noi iscăliți mergem chiar la locurile pi unde au fost aceste vistere mai sus însămnate ori la și ce comisiia ar vini.

854, Ghinar 10

eu Ștefan Ciută față	}	adiverim	Satul Spineștii 1840
eu Simion Țârde			
eu Ioan Haliciu			
eu Toader Năstasie			
eu Mihaiu Murgu			
eu Ivan Gârde față			

Pecete in lipsă dusă cu agiunu (?) la Focșani

S a t P ä u l e ș t i i

Și noi lăcuiitorii bătrâni adiverim cu iscăliturile nostre și punere peceți că apa Putnii vini cale de 4¹ ceasuri pe hotar Cozi și pi a tulnicenilor ; adică in parte lor să află 4 driste, iar mori 2 mori făcuti din nou și una moar[ă] veche și una chioa din nou, iar in parte lăcuiitorilor cozăni numai o chio mari.

După iscălit sat Spineștii și noi bătrâni adiverim că așa am apucat după cum adiverează Spineștii că din gura Cozii in sus au mai fost 2 vistere : una chio și o dristă, tot pe apa Putnii, in parte Cozii.

1854, Ghenar 10

Satul Păulești 1840

eu Necula Buture om de 80 an adiverez
eu Pavăl Mirun om di 70 adeverez
eu Vasile asămene
eu²

eu Dumitrașcu Bogdan asămine adiverez
Vornic Ion Haliciu cu toată opștiia adiverim
că sântem tot un hotar cu cozării
preot Ion Cornilă am scris și adiverim

Privighitor de ocol Vrancea

Iscăliții in mărturia aceasta, lăcuiitori din satul Păulești, pricum și acii din satul Spineștii, viind in cânălariia aceștii pri-

¹ Cifra 4 este scrisă peste o altă cifră. Cerneala pare aceeași.

² O semnătură indescifrabilă.

vighitorii și arătând verbal că această mărturie este supt a lor-iscălitură, cari o dau lăcuiitorilor satului Coza de știința ci au și pi timeiul ceririi lor să adeverești și di privighitoriu cu iscălitura și picetia postului

C[ostachi] Neagu

1854, Fevr. 16
no. 305

Ocolul
Vrancea
1849

Colecția mea

195. 1854, Maiu 2 zili

Impărțirea bătrânului Bucate Drepte, spița Calangiului între boerii Neagu și moștenitorii preotului Ioan Baciu.

I n v o i a l ă

Supt iscăliții prin punirea degitului Ioan și Neculai sin preot Ioan Baciu și Ioan Lădaru, gînirile numitului preot, știut facim prin acest înscris ci-l dăm la mâna dumisali pitarului Tudorachi Neagu și stolnic Costachi Neagu că la giudecata ci am avut cu dumnealor la ținutala giudecătorie în anul 1851, Ghenari 3, ca părtași ai noștri, după hotărîrea cuprinsă prin copia de jurnal supt no. 524, acelaș an, noi rămîind n'emulțămîți, am apelarisit la divanul de apel în termenul legiuit, de unde acum chieamați fiind la înfășoșarea acelu divan, sorocit la 12 a următoarii luni, am socotit mai bine de cuviință și am cerut invoială, cari am și săvârșit-o în chipul următor: Din toate părțile cuvenite pi această spiță numită Calangiu din bătrânul Bucate Drepte¹, ci va eși la măsura siliștilor Vidra și Tichiriș² să ni dei mai întâi nouă patru pogoani siliște, unde sânt lăcuințele noastre din totalul ambelor părți; iar ceilantă parte în siliște, în arătură, în pădure i partea din munte să ni împărțim în doă, potrivit hotărîrii dată. Asăminea și cheltuelile să innapoim pe din doă după țidulile ci

¹ V. vol. I, no. 26 și vol. II, nle 97 în notă, 169, 188, 189 și 190.

² Tichiriș a făcut deci parte din acelaș hotar cu Vidra, răzeșii ambelor sate fiind scoborîtori din bătrâni comuni.

păstrăm și spre urmare întocmai am dat ace asta la mâna dumilorsali boerilor și dela dumnealor am priimit alta asemenea supt a dumnealor iscălituri.

1854, Maiu în 2 zile

eu Ioan sîn preot Ioan Baciul adiverez
 eu Neculai sîn preot Ioan Baciul adiverez
 eu Ioan Lădarul, ginirile preotului Ioan Baciul adiverez
 Săchilar Ioan Ariton față

rugat fiind de dătătorii aceștii învoeli am scris

I. Costiean

față fiindu la această învoială am iscălit

Ion Giță sluger

Ștefan Cherciu martur

Dumitrașco Voine față

Urmează adevărea judecătorii ținutului Putnei

Colecția d-lui Grigore Motoc — Iași

196. 1855, Fevruarie 23.

Invoială între locuitorii răzeși din Căliman și cei din Ireștii de sub Măgură pentru stăpânirea capătului despre miază zi a hotarului lor.¹

Invoială

Noi gios iscăliții, locuitori răzăși și băștinași de moșiea hotarului Căliman, facem știut prin aceasta pentru proșesul de giudecată ci avem cu răzășii satul Ireștii de supt Măgură, pentru neînvoirea la stăpânirea părții de moșii a capătului acestui hotar despre miază zi și anume din sămnile Seciul Poenilor și la deal până în hotarul mănăstirii Mera, pentru acest pământ urmând nemulțămire cu stăpânirea ce avem, după care pornind proșes de giudecată asupra răzășilor de Ireștii de supt Măgură spre a ne scoati și noi dreptati de stăpânire în gropile de fânaș aceli făcuti din vechiu, pentru această neînvoire, giudecându-ne cu numiții răzeși până acum când am văzut sămțitoare cheltueli și o parte și alta, atât cu perdirea vremii cât și cu cheltuelili ci s'au făcut cu rânduții la fața locului, însă acum viindu-ne în sămțire amândouă părțile inpricinate, am văzut că toati cheltue-

¹ V. mai sus nle 123, 151, 187, 186.

lili ci s'au făcut și s'ar mai face pe drumul giudecății, rămân zadarnice și numai o povoaară atârânătoari sărăcii în deopștii noaă răzășilor, precum și vechii noștri strămoși s'au mai sărăcit tot giudecându-să și trăgându-să și pricina până la anul încetat 1827, luna Iulii 2, când atuncea, obosiți de cheltueli și multă perdire de vremi, au venit în plecări și o parti și alta și au săvârșit învoiala chiar din anul și luna mai sus arătată, întărită cu iscălitura dum. rânduitalui boer dumnealui paharnicul Gheorghii Pastiea. Deci ca să nu ni mai sărăcim și noi de acum înainte, precum ne-am sărăcit până acum, am venit iarăș în plecare amândouă părți înpricinate și am făcut această învoială cu priimirea amânduror părților și în chipul mai gios arătat adică: din apa Putnii și spre satul Călimanu săliștile și arăturile până în apa Vezăuțului, undi să sfârșești hotarul, vom stăpâni noi, călimanii, nesupărați întru nimic de cătră răzeșii de Irești, precum și ei nu vor fi supărați de noi întru nimic în săliștea și arăturile satului Irești. Iar din apa Putnii, la deal spre Măgură până în sămnili Săciul Poenilor, Țicma Iarului lângă hotarul Vidra și drept curmezis pren movila ci esti în capul poenii numită a logofătului Ivan Călimănesc și tot în gios pren râpa cea mare și mai mergi și mai în gios pren Piscul Adăpătorii și iarăș pren coada Poenilor Rupturilor pren marginea Gropii cei adânci până în Poarta Arsă în linia pominită a Vrăncii, tot locul acesta l-am dat în doaă adică din apa Putnii și drept la deal pe drumul numit a Rupturilor până în dreptu sămnilor, partea pe din sus până în hotarul Vidrii o vom stăpâni noi răzeșii de Căliman nesupărați întru nimic de către răzeșii de Irești. Asăminea și ei răzeșii de Irești din drumul sus pomenit, partea din gios, până în linia numită a Vrăncii o vor stăpâni nesupărați întru nimic de cătră noi, călimanii. Această condiții de învoire până aice rămâni întocmai precum să glăsuește și prin învoiala țitată mai sus a dumnealui paharnicului Gheorghii Pastiea, rămâind acum de împărțire capătul hotarului și anume din sămnili Țicma Iarului și la deal până în hotarul mănăstirii Mera. În locul acesta vor stăpâni Ireștii de supt Măgură, gropile de fânaț ci sânt făcute din vechiu biz di stăpânirea și noi în gropi vechi, nesupărați de noi, călimanii. Precum și noi călimanii, asăminea nesupărați de ei, vom stăpâni gropile de fânaț făcute din nou, ci să numesc săcături, sumă de doaă

zăci fălci nesupărați de cătră numiții irești. Asăminea vom mai stăpâni dosul Jăriștii sumă de trii zăci și trii fălci și patru zăci di prăjini tot săcături și păduri și dosul Pâriului Lupului sumă de opt fălci și patru zăci de prăjini nesupărați de cătră numiții irești, osăbit de gropile de fânaț vechi și noăă, mai rămâind margini și mijloace de pădure mărunță, care nu întră în suma fălcilor de mai sus arătați și pe care li-am și măsurat în ființa amândoror părților, fiind sumă de una sută și două zăci și una fălci și șaptizăci prăjini, acest pământ l-am dat drept în două, mărginit prin semne și măsură, una din acesti părți suma de șasă zăci fălci și șapti zăci și cinci prăjini, vom stăpâni noi, călimanii nesupărați de numiții, precum și ei nesupărați de noi vor stăpâni suma de șasăzăci fălci și șaptizăci și cinci prăjini cu cari să îndeplinești suma fălcilor arătați mai sus.

Pe lângă aceasta mai fiind loc de codru mereu la capătul despre mănăstirea Mera, ce vine încoaci până în semnul ci să numește Plaiu lui Ciolan, tot locul acesta de codru l-am dat iarăș drept în două, fiindu sumă de una sută trii zăci și șapti fălci, iar în totul însumează 275 fălci. O parte din acestea o vom stăpâni noi, călimanii, nesupărați de numiții mai sus, precum și ei nesupărați de noi vor stăpâni iarăș o parte de 137 fălci, iar în partea de munte la Piciorul Coza și Tisariul, cari este lămurită pren învoiala ci am făcut-o cu răzășii de Vidra¹, adică o a patra parte din tot muntele, măcar deși până acum răzășii di Irești n'au avut nici o stăpânire cu noi, însă acum cu această învoială, i-am priimit și pe ei și i-am făcut *îndiopotrivă părtași cu noi la tot folosul acelui munte*² și pentrucă noi am cheltuit când ne-am giudecat cu vidrenii și când am și scos această parte de munte, ne-au întorsu șasă sute optu zăci lei, no. 680 lei, cheltuiala în giumătate ci am făcut noi atunce. Cu această învoială, urmând mulțămire din partea amânduror părților, vom și stăpâni în pace întocmai dupe cum să arată mai sus, rămânându della închisă și toati proțāsile ce am pornit la cinstita giudecatorie stinsă și ori-când vreunii dentre noi sau dentre ei s'ar mai rădica cu giudecată, nu vor avea nici o dreptati a strica și a călca piste cu-

¹ V. mai sus no 190.

² Deci nu la proprietatea muntelui, neexistând noțiunea de proprietate individuală în raport cu munții. De aceia nici nu se determină care este dreptul distinct al fiecărui părtaș în indiviziune.

prinderea acestii învoeli. Și dar, spre temeiul și întocmai urmări-
di a noastră și a lor pacinică stăpânire, am făcut doă asăminea
învoeli și pe aceasta supt ale noastre iscălituri i punerea degiti-
lor noastre și întărită cu pecetea satească, o am dat la mâna
dumnealor răzășilor de Irești, priimindu și noi alta dela dumnea-
lor asăminea supt iscăliturile dumnealor și încredințată cu pece-
tea satească — Rugând tot odată și pe cinstita giudecatorie prin
osăbită jalubă di au încredințat-o după formi cu adăogire că
*oricând ar voi să vânză unii dintre noi, călimanii vor fi învoiți
a cumpăra dintre neamurile din răzășii di Irești. Asăminea vom
fi și noi slobozi a cumpăra cându ar vinde din ceilanți lăcuitori
di Irești și fără să o înstrăinăm cătră alti feță străine pre-
vânzari.*¹

Eu Pavăl Dodoiu adeverez	Eu Ioan Neag adeverez
Eu Dumitrachi Drăgan adeverez	Eu Ioan Cuconoiu adeverez
Eu Toma Cotea adeverez	Eu văduva Icaterina soț răpo-
Eu Neagul Albanu adeverez	satului Ioan Diacon adeverez
Eu Dumitrachi Cotea adeverez	Vasile Popa adiverezu
Eu Toader Ionașcu adeverez	Eu Nicolaie Anghel vornicul
Eu Vasili Tutovanul adeverez	cu toată obștea adiverez
Eu Gheorghie Cotea adeverez	Preot Pavel Bodin sat Căli-
Eu Vasili Cotea adeverez	man adiveză (sic)
Eu Dumitru Cotea adeverez	Marin Preot Dodoiu adiverezu
Eu Niculaiu Zbârciog adeverez	Ștefan preot ot sat Vidra ră-
Eu Simion Perșotă adeverez	zăș di Căliman adiverez
Eu Alicsandru Perșotă adeverez	Costandin sin preot Ștefan Bă-
Eu Ștefan Nuțul adeverez	cescu adiverezu.
Eu Ioan Bătrânei adeverez	Șerban dascălu adeverez
Eu Nicolae Năstasă adeverez	Neagu Cote zăt Dumitru
Eu Stan Epure adeverez	adeverez :
Eu Vasili Dobri adeverez	
Eu Enache a Tofanii adeverez	
Eu Vasili Anghel adeverez	
Eu Radul Paca (?) adeverez	
Eu Stan Găină adeverez	

Satul Căliman

Colecția mea.

¹ Un foarte interesant drept de protimisis stipulat pe cale con-
tractuală în favoarea unei colectivități.

197. 1855, Iulie 23

Raportul candidatului Vasile Pătrășcanu către judecătoria ținutului Putnei prin care arată cum, potrivit obiceiului local, a împărțit munții și frunza între satele Năruja și Prahuda.

Candidatul judecătoriai ținut Putnii

Onoratii Presutsfii

La 20 a lunii corenti fiind terminul al triilea regulărisit pentru aducirea întru împlinire a hotărîrii dată de onor. presutsfii la 14 Noemv. 852. în pricina reclemată de cătră răzășii din satul Prahuda asupra celor din sat Năruja pentru împărțirea muntelui Lapușul de sus și frunza satului, supt iscălit în zioa terminului țitat mergând la fața locului în sat Prahuda au aflat cu stăruință numai pe răzășii din acel sat, iar pe acei din sat Năruja nu, după care, încheindu-să jurnal de sosirea la fața locului, s'au adiverit numai de răzășii stăruitori și făcându-să așteptare și acelor din sat Năruja până la 23 sub propuneri din parte lor că așteaptă venirea privighitorului de ocol, după invitarea, ce li s'au mai făcut din partea iscălitului prin încunoștiințarea no. 150 în zioa de 23 a corentei luni, s'au înfătoșat și trii din răzășii satului Năruja anumi preot Lazăr, preot Andreeș și Dumitru Popa, în ființa căroră cerându-să de la răzășii de Prahuda să-și dei spiță de neam de curgătorii den bătrânii Dalica, Stroia și Chirilă, arătați prin țitata hotărîre, ei au și dat alăturata spiță supt a lor iscălitură de numile tuturor curgătorilor din pomeniții bătrâni ci să află cu lăcuința în satul Prahuda. După care cerându-să asăminea spiță și de la numiții nărujeni, pentru căți anume curgători din bătrânii pomeniți să află cu lăcuința în satul Năruja, spre a se putea împărți atât muntele cât și frunza pe curgătorii din acei bătrâni și ei n'au voit a da asăminea spiță, zicând numai că prahudenii, ci sânt din acei bătrâni, să margă în munte cu ei, că nu-i vor supăra, iar a să deosăbi muntele ei nu voesc. La care prahudenii au răspuns, că așa au mers mai innainte, dar di vremi ci ei nărujânii de câțiva ani trecuți au început a-i globi, până când i-au dipărtatu cu totul din stăpânirea muntelui și a frunzei, de aceia și ei au fost săliți a reclama judecătoria și a ceri să li să deosăbească muntele și frunza.

S'au cerut apoi dela nărujeni să înfătoșezi izvodul de banii ci au dat fiești care lăcuitor la scoatirea Vrâncii dela răposatul

vist. Iordachi Rosăt Roznovan, când și prahudenii să afla cotuna a satului Năruja și împreună birnici, ca din aceala să vadă câți din lăcuiitorii satului Prahudii au dat bani la scoatirea Vrâncii, ca numai acelora și curgătorilor din aceia să li să dei și partea cuvenită din munte și din frunză și ei iarăș n'au voit a înfătoșa acel izvod zicând că nu-l au, în vremi când toați satili Vrâncii păstrează niște *asăminea izvoade ca o dovadă acelor ci au drit în stăpânirea Vrâncii*, după care dare s'au și împărțit toți munții Vrâncii i frunza și locurile de cosire precum au încredințat mai mulți din frunzașii lăcuiitori a satelor Vrâncii, ci să adunasă la acest sat după invitarea ci li s'au făcut de cătră prahudeni și de cătră însuși nărujării, spre a fi față la această lucrare și a dovedi dreptatea ci are fiește care din acești două sati și anumi Radu Lăcătușu vornic și Neculai Tuveni din sat Poiana, Costandin Hușcă și vornic Simion Țirdea den sat Spineștii, Ivan Enachi vornic și pasnic Simion Popa den sat Păuleștii, săchilar Neculai Șușă, Ioan Stoica, Ioan Borș, Stan Drăgan și vornicu Ioan Iftemi din sat Paltinu, vornicu Ioan Lăcătușu, Neculai Purcel, Pavăl Toma și Neculai Ciocan din sat Valea Sării, Neculai Șchiopu, Neagul Tudor și vornic Ioan Alicsandru din sat Colacu.

Cari, di vremi ci în urmă s'au deosăbit cu biru de s'au numit sat, au toată dreptatea a și deosăbi atât muntele cât și frunza dentr'acela a nărujării, după cum *asăminea s'au deosăbit și* alte mai multe cătune ce mai în urmă s'au numit sate, precum de pildă Podurile i Prisaca ci au fost cotune a satului Valea Sării, Bodeștii a satului Poiana, Hăulișca a satului Păuleștii și Săcătura Văsuiu și Herăstău a satului Spineștii, Spulberul a satului Nereju și altele de *asăminea*. După care, văzând că nărujării nici într'un chip nu voesc a înfătoșa nici spița de neam, nici izvodul de darea banilor la scoatirea Vrâncii, după care au luat și munte și frunză, nici a să măsură muntele și frunza spre a să deosăbi partea cuvenită prahudenilor, supt iscălitul în priivire că acta s'au văzut îndeplinită cu rospisci de primirea încunoștiințării a tus trelî termine ci au fost regularisite pentru desăvârșirea aceștii lucrări, pe temeiul dovezilor înfătoșate numai de prahudeni, adică un izvod din 1843, Fevr. 17 de numile oamenilor din satul lor și suma fălcilor ci au plătit în pungile nărujării la scoatirea Vrâncii, cuprinzător de 300 fălci cosire

câte șapte lei de falci și alte două țidule, una a unui dascal Leon și alta a unui Mafteiu Hârnea din sat Năruja, ci au fost strângători de bani pentru moșii din leat 1829, Dechemv. 18, pentru banii ci au dat la scoatirea a unui hrisov a Vrâncii, din care luându-să lămurire că prahudenii au plătit în pungile nărujenilor două mii una sută lei la scoatirea Vrâncii pentru 300 fălci loc de cosire, afară de săliști cari le și au prahudenii în a lor stăpânire, adică cu 300 lei mai puțin de cât nărujării, după care să cuvine și prahudenilor $\frac{7}{15}$ parte a muntelui și a frunzării, pentru care și la trecutul an 846, au mai plătit după analoghia obștii Vrâncii 2204 lei în cumpărarea fălcilor lipănești chear din pomenitul munte și a părților steclărești ci le-au cumpărat obștea Vrâncii de la dum. spătar (acum agă) Iorgul Lipan, încheind jurnal au pășit cătră disăvârșirea lucrării numai în ființa părții stăruitoare și în neființa nărujănilor și măsurând mai 1-iu tot muntele Lapușul de sus, (fiindcă frunza satului, adică pășune de vite, nărujării de câțiva ani au făcut-o poeni de cosiri) cu lanțul de 10 stânjeni gospod, în ființa și a 5 oameni den satile Paltinul, Spulberul și Nerejul, rânduiți de privighetorul de ocol, ca să arăti hotarali muntelui, ca niște megieși ce sânt cu acest munte și să-mi înlesnească lucrari și anume: pasnicu Toadir Ursu și Frățilă Caba din sat Nereju, Toma Rusu din sat Spulberu, Ioan Borș și Ioan Drăgan den sat Paltinu, s'au găsit 2630 fălci șapte prăjini însă :

fălci	prăj.	
587	60	păduri din hotaru Spineștilor, până în golul Răoază.
19	70	golul Răoază.
449	38	păduri și gol din pârâul Răoaza spre apus până în hotarul Mișinii și din drum de pe plaiul Lapoșului și până în valea Săcăturii.
41	20	păduri, fața de la bechet spre apus până în scursura ci dă în valea Lapușului și despre meazăzi până în hotarul Paltinului.
1531	59	golul și pădurea din drumul de pe plaiul Lapușului spre miază zi pâră în apa Zăbălii și din valea Lapușului și până în valea Palcăului.
2630	7	

Din cari deși după analoghia banilor dați la scoaterea Vrâncii în sumă de 9 pungi, sau 4.500 lei a satului Năruja să cuvine și lăcuiitorilor din sat Prahuda 1235 fălci, 20 prăjini pe suma de 2100 lei, ci au dat în aceli 4500 lei a satului Năruja, osăbit de frunza satului care precum s'au zis fiind făcută gropi de fân de cătră nărujani, nici nu s'au măsurat. Dar în priivire că după măsurătoarea ci s'au făcut unii laturi a pomenitului muntii, care estii cea mai depărtată și la cel mai stengaciu loc, în care, pe la mai multi locuri n'au călcat nici vite, nici om până acum și cari estii diosăbită mai mult cu sămni firești și a-nume den Valea Săcăturii prin gura pârâului ci curgi în dreptu stânilor de pi Lapuș spre meazăzi prin Bobeica cea mare din golul Lapușului și prin poiana Coadă Epîi pe piscul Râpii Roșii în gios până în apa Zăbala și spre apus până în valea Palcăului și până în hotarul muntelui Mișina s'au găsit numai 729 fălci și 48 prăjini, adică șapte sute două zăci și nouă fălci patru zăci și opt prăjini, spre a putea rămânea liniștiți despre nărujeni și a nu să mai zădărnici prin judecăți, s'au mulțămît și numai cu această sumă, pe care osăbindu-să cu pietri hotară între pârae despre hotar muntelui Mișina, la valea Săcăturii i în gura pârâului în dreptul stânilor tot la valea Săcăturii și golul Lapușului pi plaiu din jos de drum, precum și în poiana Coadă Epîi și cu bouri de cruci mari prin copaci de brazi și fagi, li s'au dat și în stăpânire fără vre-o împotrîvire din partea pârîților nărujani. Despre care să dă știință onorații presutsfii înapoindu-să și acta acestui obiect în ființa priimită împreună și cu două jurnale încheiate de sub iscălit de sosirea la fața locului și de pașirea în lucrare, precum și adiverința răzășilor de Prahuda pentru aducerea întru împlinire a țitatiei hotărîri cu dari în a lor stăpânire a falcilor însămnati din muntele pomenit.

Vasile Pătrașcan.

Dintr'un dosar din colecția mea. ¹

¹ În Arhiva Statului din Iași se mai găsește un dosar referitor la aceeași pricină (Tr. 158, op. 174, dos. 97). Încă dela 10 Mai 1833 răzeșii din Prahuda au cerut parte în munte în raport cu cheltuelile procesului desrobirei Vrâncii. Procesul nu se hotărăște din pricina opunerii nărujenilor, care recunosc dreptul de a pășuna alătura cu ei în munte numai prahudenilor cu care se trag din bătrâni comuni, nu și celor străini așezați în Prahuda.

128. 1856, Iulie 14

Cercetarea făcută de Mihalache Goleşteanu, în pricina fraţilor Taftă cu razeşii de Voloşcani pentru păşunatul muntelui Verdele.

Descoperire

Jos iscălitul cinovnic stărostii de Putna Mihalache Golişteanu potrivit însărcinării pusă asupra-mi prin rezoluţia sub no. 448 dictată pe jalba obştiei razeşilor satului Voloşcani prin care au arătat tânguire că de către Ion Taftă cu fratele său Dumitru cu samavolnicie ar fi mers la stâna jăluitorilor din muntele Verdea şi le-ar fi împlinit 99 oi mânăzi, precum ar fi bătut şi ciobanii, cu propunere că le-ar fi păşunat o parte din muntele Păişeaua, ce se răzăşeşte cu muntele Verdea a jăluitorilor de Voloşcani, si dar mergând iscălitul la faţa locului, în fiinţa amândoror părţilor împricinate, după încunoştiinţarea făcută am descoperit următoarie: Făcând cercetare mai întâi cine anume a pricinuit bătaia ciobanilor jăluitorilor şi a luat suma de oi de sus, incredinţându-mă la aceasta că Ion şi Dumitru Taftă n'a fost în munte, decât un ficior a lui Dumitru Taftă anume Ion, ducându-se la munte pentru a lui trebuinţă, iar fi spus ciobanii că de către ciobanii Voloşcanilor le-ar fi păşunat o parte din muntele Păişaua şi mergând împreună cu doi ciobani în muntele Verdele la stâna jăluitorilor au ales din strungă 99 oi mânăzi şi pornindu-le le-au scos în zara muchii şi de acolo a înapoiat 40 oi, iar 59 oi le-au dus la stâna lor, ţinându-le vreme de 9 zile, când încunoştiinţându-ne Tăfleştii de această trăsură, s'au jăluit la privighetorie că ciobanii Voloşcanilor le-ar fi păşunat muntele şi rânduind cercetare la faţa locului, pe dregătorii satului Hăulişca au descoperit că ciobanii Voloşcanilor au păşunat trei fălci şi jumătate cu scăparea oilor, care le-au şi dat contra iarbă şi tocmai la 9 zile, precum s'a zis, au înapoiat 54 oi ce luase trăsura, rămâind la pâriţi 5 oi şi din fruct numai 10 oca brânză. Când acum, după cercetarea făcută de iscălitul la faţa locului, în fiinţa şi a dregătorilor de Hăulişca s'au descoperit că pâriţii se cuvine a mai da, după preţaluirea făcută de noi, 14 oca brânză, care s'au şi împlinit, împreună cu 5 oi şi s'au dat întră indestularea jăluitorilor.

Iar cât se atinge pentru stăpânirea muntelui, după arătările ce au făcut Toma Săcăluş şi Toader Căţu din satul Hăulişca oameni bătrâni, care cunosc hotarele de 35 ani, care au umblat cu oile prin acel munte, s'au stabilit semne despărţitoare între

hotare din pâriul Păișaua șasă și merge deal până în piatra ce s'au pus în gol, unde este și o moviliță; de acolo merge drept în pădure, iarăș prin semne: peste coastă și dă deadreptul în doi palteni și d'acolo merge pâriul Paltenului, ce dă în Zăbala, cu adăogire că, după arătarea acestor bătrâni precum și a lui Bratu Taftă din satul Negrilești, ce era rânduit din partea obștiei satului Negrilești pentruca să lipsească gâlceava, s'a mai lăsat din dreptul Voloșcanilor ca 5 prăjini de loc, ce urma pricina, despre care de pe o parte s'au raportat onoratei stărostii cu no. 5, iar pe de alta s'au dat aciasta la mâna jăluitoților de Voloșcani spre dovadă.

1856, Iulie 14

M. Goleșteanu

Trib. Putna s. I-a. Dosarul 1731/907.

199. 1857, Septemvrie 1.

Contractul prin care obștia Vrancei, reprezentată prin obștiile tuturor satelor vrâncene se obligă să plătească o îndemnităte polcovnicului Ioniță Șerban în cazul când va fi ales deputat în divanul ad. hoc.

Contract

Prin care noi jos iscăliții opștiea Vrâncii dăm aceasta la mâna dum. polcovnicul Ioniță Șerban prin care facem știut că l-am ales din partea noastră ca să ne fii deputat la divan ad hoc și dacă tot dlui va rămânea ales și dela rezedenția ținutală, apoi noi ne îndatorim a-i plăti dum. pentru stăruință câte treizăci galbeni pe lună pe cât timpul d. ar avea trebuință la zisul divan, iar dacă va mai priimi ceva plată dela ocârmuire să va scădea din acei trei zeci de galbeni, însă vom da dum. și un om de a-giutor cu leafa și toată cheltuiala noastră.

Pentru care spre credință urmează ale noastre iscălituri prin punerea pecetilor sătești. Inșă aceasta s'au făcut în lipsă, ne fiind hârtie de această valoare, mai plătind patru zăci de lei pentru hârtie.

Urmează semnăturile¹ obștiilor sătești Valea Sărei, Nerej, Paltinu, Nistorești, Colac, Negrilești, Prahuda, Văsuiu, Poiana, Spinești, Tulnici, Bârsești, Spulber, Coza, Prisaca, Purcei, Herestău, Bodești, Ruget, Hăulișca, Podurile, Năruja, Găurile, Păros, Voloșcani, Păulești, Tichiriș și Căliman, precedate toate de pecetea satelor respective.

1857, Sepv. 1⁰

Colecția d-lui Toader Șerbănescu din Năruja.

¹ „Opștiea satului Valea Sărei, opștea satului Nerej, etc...”

INDEXUL NUMELOR PROPRII.

Cifrele indică paginile.

A.

- Acsântie 6, 7, 8, 12, 28.
 Adăpătorii, piscul—226,
 Aftlniea 67.
 Aga Teodor 61.
 Aga Vasile 39, 41, 103, 104, 198.
 Alban Ioan 219.
 Alban Ivan 115.
 Alban Neagul 228.
 Albiana 101 n.
 Albul sin Martii 7, 8.
 Albunețu Stoica, țigan 219 n.
 Alecsa diacon 135.
 Alecsandru Grigore, privilegiator de
 Vrancea 134, 136, 138, 144, 145.
 Alecu, vornic de Vrancea 126, 149.
 Alexandru biv vel clucer 53.
 Alexandru Constantin Ypsilanti,
 voevod 25.
 Alexandru dascal 12.
 Alexandru Ioan 219, 219 n, 230.
 Alexandru (Lăpușeanu ?) voevod
 1, 3.
 Alexandru preot 165 n.
 Alexandru sluger 53.
 Alghianu 100, 101.
 Alisandru sulger 162.
 Alisandru Dumitru 155.
 Alisandru Crăste 155.
 Anastasiu Eni 21 n.
 Anastasiu Toma 109, 111.
 Ancuța 41 n.
 Andreeș preot Năruja 229.
 Andrei Ioan 155.
 Andrei Pavel, preot 14 n.
 Andrei Stolca 155.
 Andreiaș, fecior Velicăi 24.
 Andrieș Vasile, sărdar staroste de
 Putna 83.
 Andrieșănești, neam 19.
 Andronache 70, 71.
 Andronic Gheorghe 164.
 Andronic Ilie 111.
 Anghel Ion 72.
 Anghel Ion, paharnic 163.
 Anghel Neculai 219 n, 220, 228.
 Anghel Pavel 128.
 Anghel preot 91, 101, 131, 139, 182,
 219 n.
 Anghel Tudorache 128.
 Anghel Vasile 228.
 Antimia lui Ivan 11.
 Antimir Toader 122.
 Anton Andronic 112.
 Antonia monahia 32.
 Anton Ștefan 58.
 Anton Teodor 58.
 Anton Vasile 111.
 Apostol 34, 35.
 Apostol, nemesnic Năruja 72.
 Apostu Toader 162.
 Arapu Ioniță, vornic de Vrancea 26 n.
 Argint Ștefan preot 27 n.
 Arlea Veche 33, 42.
 Anghel Vasile 228.
 Arini 30.
 Arioară 34.
 Aritonești, neam 100.
 Ariton Ion 215.
 Ariton Ion, sachelar 225.
 Ariton Neculai 215.
 Arsănie, fecior Velicăi 24.
 Arșița 169.
 Arșița Jăchienilor 142.
 Arșița Lungă 142.
 Arșița Tișitelor 184, 189, 191 n.
 Atanasie episcop de Roman 16.
 Athanasie, egumen 6.
 Avram Ion, vornic de Vrancea 25,
 27 n, 85 n.
 Avram Gavril 82 n, 83, 85.
 Avram Nicolae, pitar 27 n.
 Avram Manolache 27 n, 85 n.
 Avram Tăbăcaru 27 n.
 Avram Toma 24.

B.

- Babarada Toader 59.
 a Babel Floarii, Ion 198, 200.
 a Babel Vasile 164.
 Babeș 31.
 Babeș Dumitru 33.
 Babeș Neculai 30, 32, 33.
 Babeș Pavăl 33.
 Babeș Toma 25 n.
 Babeș Vasile 207.
 Bacău, ispravnic 19.
 Bacău, ținut 28.
 Băcescu Ștefan, preot 187, 188, 191, 192 n, 220, 228.
 Baciú Costantin 220, 228.
 Baciú Crăstian 164, 196.
 Baciú Ioan 224, 225.
 Baciú Ioan preot 224, 225.
 Baciú Lupu 192, 215, 220.
 Baciú Nicolai 224, 225.
 Baciú Postolachi 196.
 Baciú Simion 215.
 Baciú Ștefan, preot v. Băcescu.
 Baciului, coliba—108.
 Bădilă 3 n, 4.
 Badiul Ion 73.
 Badiul Radu 58.
 Badiul Ștefan 73.
 Băeș Gheorghii 111.
 Băeș Mafteiu 111.
 Băeș Sandu 111.
 Bahameți, neam 10, 32.
 Bahnă Nistor 11, 33.
 Bahnă Postolachi 85.
 Bahnă Ștefana 33.
 Bahnă Toma 11, 25.
 Băjnă Vasile 127.
 Bălăceanu Radu 164.
 Bălan 2, 12.
 Bălan Apostol 194.
 Bălan Apostol, iconom 100, 188.
 Bălan, călugăr 16.
 Bălan Crăste 194.
 Bălan, groapa lui 42.
 Bălan Ioan 194.
 Bălan Maftei 194.
 Bălan Petre 31.
 Bălan Șerban, econom, vechilul Vrâncii 70, 70 n, 95, 96, 103, 119, 120, 122, 128 n, 130, 136, 138, 165, 171, 172, 174, 175, 177, 178, 179, 196, 197, 198, 199, 200.
 Bălănuță Ion 91.
 Bălosu 183.
 Balș Alexandru, spătar și postelnic și staroste de Putna 103, 112, 115.
 Balș Constantin vornic și mare la-gofăt 14, 19, 65, 69
 Balș Iordache, spatar 113.
 Balș Theodor, biv vel spătar, staroste de Putna 96.
 Baltag Teodor 22.
 Băncilă Ioan 134.
 Băndar Ion 7, 8.
 Băra v. Masa Birii 89.
 Băra Constantin, nemesnic in Nîsto-rești 39.
 Băra Sandu 39, 60.
 Baraghină Ioan 62, 91.
 Baraghină Ivan 91, 115, 123, 139, 141, 142, 146, 161.
 Barbu Ion 182.
 Bărsești, sat și hotar 2, 9, 13, 15, 17, 18, 19, 27, 28, 30, 31, 32, 35, 40, 77 n, 79 n, 84, 86, 91, 92, 93 n, 98, 129, 130, 132, 133, 135, 144 n, 179, 180, 181, 184, 185, 189, 191 n, 234.
 Bărteanul 31.
 Bătcă Banu 91.
 Bătcă Ene 36, 91.
 Bătcă Stan 91.
 Bătranei Ion 228.
 Băznă Ion 103.
 Băzu 166.
 Beldiman spătar, staroste de Putna 99.
 Benim Mihai 35.
 Bercariu Ion 103, 104.
 Bercariu Radu 59.
 Berdeiu Apost 112.
 Berdeiu Ilie 111.
 Berdeiu Sandu 112.
 Berdeiu Ștefan 112.
 Berța Vasilache 28, 38.
 Beșa Irimia 62.
 Beșa Toader 62.
 Beteringhe Stanciu și Tănase 58.
 Beza, bătrân Bărsești 32.
 Bezariului, răpa — 35.
 Binte Ivăniță și Vasilache 59.
 Blăgoi Apostu 21, 22.
 Blaj 2.
 Blana lui Coman 9, 16.
 Blăniile Jălfestii 89.
 Blîndoiu Simion 112.
 Bobeică 3 n, 183, 232.
 Bobeică Toader 16, 175.
 Bocăna Marin și Vasile 144.
 Bodasca 9.
 Bode 1 n, 4, 117 n.
 Bode Andronic 112.
 Bode Radu 182.
 Bode Toma 72.

- Bodescul 13, 22, 77 n, 79 n, 99, 136, 137, 179.
 Bodescu Crâstea 40.
 Bodescu Gheorghe, pasnic în Năruja 130, 161, 172, 199.
 Bodești, sat 35, 100, 101, 230, 234.
 Bodin I n, 3, 11, 15, 144, 218.
 Bodin Ioniță, preot 165.
 Bodin Pavel, preot 211, 228.
 Bogdan, bătrân Câmpuri 65-68.
 Bogdan Dumitrașcu, vornic de Păulești și Hăulișca 115, 123, 139, 223.
 Bogdan Ion. mazil 43, 44, 62.
 Bolcăna Marin 130.
 Bontaș Ioniță, clucer 200 n.
 Bontaș Simion 142.
 Boroșu Vasile 101.
 Borș Ioan 230, 231.
 Boroșu Ștefan 89.
 Bortă Neagu, bătrân Bârsești 27, 32.
 Boșcan Ștefan 76, 88, 147, 152.
 Bostiog I n, 30, 31.
 Bostiog Dumitrașcu 85.
 Boștiog Ioan 31, 142.
 Boștiog Toader 101.
 Boțan Grigore paharnic 181.
 Boțu Vasile 106.
 Bou munte (= Bozul ?) 47, 55.
 Boul Dumitru 10.
 Bouroșesc, neam 74.
 Boziul. deal 53, 193.
 Bradului, pâriu 32, 101.
 Bran Vasile, diacon 146.
 Brânză Ștefan, serdar 99, 192.
 Brânzoi Măriuța 60.
 Bratosin 123, 138, v. Suru.
 Bratosin Vasile 209.
 Brătulești, moșie 165 n.
 Bratu Ștefan 101.
 Brichiș Vasile 111.
 Brițcan 13.
 Bucate Drepte, bătrân Vidra 195, 215, 218, 220, 224.
 Bucșinescu Ștefan 61.
 Bucșinescu Vasile 69, 172, 173, 181 n.
 Bucur, piscul lui 183.
 Buda 4.
 Budacu Costantin 103.
 Budai Vasile 164.
 Budăiu lui Topor 23.
 Buftea 89.
 Bulete Neculai 87.
 Bulubașa Matei, vornic de Vrancea, 23 n, 41, 90, 95.
 Buneul 18, 19.
 Burceanu Toader 39.
 Burcenii 211, 214.
 Burgă Ion, Maftei și Vasile preot 111.
 Burlacu Ștefan 103.
 Burnichi Gheorghe și Nicolai 164.
 Burtă 32 n.
 Buruiană Ioan și Vasile 111 și 116.
 Bușilă Lazăr 36.
 Bușilă Mihalache 95.
 Bușileștii, neam 10.
 Bușteni, munte 18.
 Busuloc zăt Axentie 59.
 Bute, vornic de poartă 15.
 Buter Hristofor 184.
 Buture Ionu 35.
 Buture Nicula 115, 223.
 Buture Toader 115.
 Buzău, ținut 60.
 Buznea I. sârdar 69, 162, 172, 173.
- C.**
- Caba I n, 3, 11, 15, 144.
 Caba Cristian 101.
 Caba Frățilă 231.
 Caba Ioan 59, 85, 101, 140, 181.
 Caba Mirăuță 101.
 Caba Toader 133.
 Căbălașul, Căbălașul Verdelul 77 n, 99, 179.
 Căcărează Toader 133, 144.
 Caceu, moșie, pâriu 13, 40, 135.
 Calangiul 94 n. 224.
 Călărași 106 n.
 Calcaticiu Grigore și Neacșu 112.
 Calimah Grigore Ion, voevod 23.
 Calimah Scarlat Alexandru, voevod 74.
 Călimănescu Ivan, logofăt 165, 226.
 Călimănescu Toma 218.
 Căllmanul sat și hotar 18, 19, 20, 48, 71, 77, 78, 79 n, 80 n, 86, 98, 120, 163-169, 179, 180, 210, 211, 212, 214, 217, 218, 219, 220, 225, 226, 228, 234.
 Călugărul Grigore 87, 175.
 Căluian Ștefan 219.
 Camara Ocnelor 220.
 Câmpurile, sat și moșie 6, 13, 14, 65, 67, 69, 109, 112, 169 n, 170, 171.
 Câmpurile de jos 5
 Canta, vel logofăt 69.
 Cântacea Ioan 42.
 Cantacuzino Deleanu, cneaz, 70 n.
 Căpățâna Zimbrului I, 11, 175.
 Capul Cozii v. Coza, munte.
 Caragea Costachi, staroste de Putna 80, 81, 104.

- Cărligașilor, pâriu 13.
 Cărlioru Ion 58, 81 n, 178.
 Cârneleagă Vasile 182.
 Cârnoiul Toader 10.
 Carșochi Mărza și Toader 58.
 Cârstea, nepot Dalicăi 42, 43.
 Cărstina 6.
 Cașin, moște și apă, 4, 13, 109.
 Cașin mănăstire 14, 70 n.
 Catargiu Ștefan, clucer 14.
 Catargiu Ștefan, logofătul dreptăței,
 179 n, 189, 190, 191 n.
 Cățu 141.
 Cățu Ioan 106.
 Cățu Toader 106, 233.
 Căuș 79 n.
 Cercel Gheorghe 116.
 Cerchez Toader comis 184, 190.
 Chela Fetlgului 35.
 Cheliș Ioan 112.
 Chelu Vasile, preot 144.
 Cherclu bătrân Vidra 94 n.
 Cherclu Apostu 162.
 Cherciș Grigore 115, 142.
 Cherciș Ivan 215.
 Cherciș Necula, nemesnic Păulești
 43, 62.
 Cherciș Sandu 195.
 Cherciș Ștefanachi 196, 225.
 Cherciș Toma 115, 123, 142.
 Cherciș Vasile 162.
 Chetra 25.
 Chetreanu Alexandru și Lupu 192.
 Chetreanu Radu 111.
 Chetriceaua, munte 179.
 Chetricelele, munte 77 n, 79 n, 136, 183,
 191 n.
 Chetrișul 90.
 Chetroeștii, neam 100.
 Chetroiu Constantin 35.
 Chetroiu Ion, Nicolae și Vasilache 192,
 Chetrosul munte 18, 77 n, 79 n, 99,
 179, 183.
 Chicioarea Anghel, Gheorghe, Lazăr
 și Neagu 194.
 Chicioarea Ion 43, 161, 188, 194, 198,
 200.
 Chilian Mihail 59.
 Chiliiilor, vârf și pâriu 135, 140, 141.
 Chilopan Stan 60.
 Chini 4, 79 n.
 Chiojdeni 59.
 Chiriac Ion 143 n.
 Chiriac Neculai 208.
 Chirica Ion 59.
 Chirilă, bătrân Năruja 193, 229.
 Chirilă Dragomir 133, 172.
 Chirilă Iacov 89.
 Chirilă Ioan 60.
 Chirilă Radu 95.
 Chirilă Stoica 155.
 Chiriță Neculai 14 n.
 Chiscu Radului 4.
 Chitac Gheorghe, preot 207, 208.
 Chitac Neagul 93.
 Chitac Radu 207, 208.
 Chitrișanu Nicolae 72.
 Chitulusi 60, 61.
 Chivul Ioan 61.
 Chiuchiur Radu 59.
 Cimpoș Teodor 60.
 Ciobotă 31.
 Ciobotaru Grigore 60.
 Ciobotaru Mihalache 42.
 Ciobotaru Vasile 216.
 Ciocan Gheorghe 207, 208.
 Ciocan Nicolai 183, 230.
 Ciocan Vasile 181.
 Ciocănele 61.
 Ciocoiu Necula 10.
 Ciomăgești, secătură 9.
 Cionca Ioaniță 59.
 Cionea Bratu 101.
 Ciorici, podul lui—28 n.
 Ciornei Catrina 21 n.
 Ciornei Iordache 165 n.
 Ciornei Toader 21 n.
 Ciorneiești, familie 21 n, 165 n.
 Ciuli pisc 13.
 Ciupercă 216.
 Ciupercă Ion, Ioniță, Maria, Simion
 preot și Teodor 117.
 Ciuperciu Apostol 162.
 Ciuruc Toderășcu 111.
 Ciuta mică 192.
 Ciută Dănilă 11.
 Ciută Gavrilă 60, 122.
 Ciută Ion 182, 194.
 Ciută Savastiea, monah 33, 37.
 Ciută Ștefan 223.
 Ciută Toader 91.
 Ciutele 37, 78, 79 n, 80 n.
 Clăbucul 4.
 Clăpicești 14.
 Coada Epil, poiană 232.
 Coburg, principe 29 n.
 Cociorbă Vasile 103.
 Codreanu Chiriac 114.
 Codrul Sârbilor 14.
 Cojocarul Gheorghe 59.
 Cojocarul Ilie 85, 91, 130, 139, 206.
 Cojocarul Niculai 38.
 Cojocarul Ștefan 133, 139.
 Cojolfă 89 n.

- Colăcioiu Ioniță și Ștefan 194.
 Colacu, sat 18, 19, 35 n, 79 n, 85, 86,
 87, 98, 102, 126, 137, 155, 156, 177,
 178, 179, 181, 218, 219 n, 230, 234.
 Colce Toader 19.
 Colțu Ion 122.
 Coman, bătrân Vizantia 1, 3, 9, 16,
 144, 175.
 Coman Frosil 175.
 Coman Ion și Măriuța 27.
 Coman pasnic 145.
 Conachi Costachi vel logofăt 170,
 171.
 Condrat 5.
 Constantin 12, 24.
 Constantin dascal 97, 220.
 Constantin Neculai Voevod 14, 15.
 Constantin nemesnic 42.
 Constantin zăt Berenticioael 58.
 Constantin zăt Pavel 59.
 Corcozu Andrieș 84.
 Corgoți v. Anastasiu.
 Corilă Radu 89.
 Cornilă Ion preot 20, 21 n, 37, 43, 44,
 62, 73, 76, 126, 139, 146, 147, 149,
 152, 154, 160, 186, 187, 223.
 Cornilă Vasile 73, 74, 75, 115, 126,
 149.
 Cornilșoala preoteasa 76, 88, 147, 152.
 Coroiu Banul 34.
 Coroiu Dumitru 161.
 Corolu Grigori 34.
 Coșandre (?) Chelaru 130.
 Costachi vel logofăt 60.
 Costea Ioniță 121.
 Costea Manea 164.
 Costea Vasile 195.
 Costean I. 225.
 Costin Gheorghe, vornic de Vrancea
 72, 76 n, 78, 87, 124.
 Costin Matei, clucer 57.
 Costin popa 10.
 Costin Soare 106.
 Cotea Alexandru 162.
 Cotea Dumitru 164, 211, 228.
 Cotea Gavrilă 162.
 Cotea Gheorghe 211, 228.
 Cotea Ionlă, dascal 211, 220.
 Cotea Lupu 121, 164.
 Cotea Macovei, Mihai și Miron 162.
 Cotea Neagu 228.
 Cotea Nicolai 220.
 Cotea Toader 162.
 Cotea Toma 228.
 Cotea Vasile 121, 164, 211, 216 217,
 219, 228.
 Cotea Vasile cel mic 211, 217.
 Coza apă 141, 223.
 Coza sat 35, 77 n, 79 n, 81, 86, 91, 92,
 93, 98, 114, 123, 128, 132, 136, 137,
 138, 139, 140, 179, 183, 189, 191,
 191 n, 222, 223, 224, 227, 234.
 Coza munte, (piciorul Cozii, capul
 Cozii, mijlocul Cozii) 18, 19, 79 n,
 123, 179, 189, 190, 191 n, 216 n, 217,
 219.
 Cozma Apostol și Gheorghică 41, 42.
 Crăciun Costache 87.
 Crălță Iordache 15.
 Crăitescu Ion serdar 163.
 Crasno Mllașevici, senator rus 63.
 Crâstea 7, 8, 9.
 Crâstea zăt Dalica 143.
 Crâstea Stan, bulucbașa 67.
 Crâstei Criste și Grigore 60.
 Cremeneș 5, 14, 66, 67, 68.
 Crețul Grigore 123.
 Crețul Neculai și Stanciu 195.
 Cristian, bătrân Năruja 193.
 Cristiean Alexandru, polcovnic și ca-
 valer rus, 107.
 Cristian Ion, Lupu și preot 117.
 Cristoiu Ilinca 70.
 Crușoasa 90.
 Cucueți sate 14, 164.
 Cucunoiu Ion 164, 228.
 Cudalbu Vasile 112.
 Cujbă, bătrân Coza 32, 91, 92, 93.
 Curbescu pitar 187.
 Curcă Toader 118.
 Curteanu Grigore 166.
- D.**
- Dabule (Daburle), bătrân 32.
 Dablja spatar 15.
 Dablja Evstratie, voevod 4, 5.
 Dălhăuș 60.
 Dalica, bătrân Năruja 193, 229.
 Dalica Apostul 42, 43.
 Dalica Mihai 43.
 Dalica Mihul 143.
 Dalica Sava 42, 43.
 Dalica Vasile 12, 42, 43.
 Daliceștii, neam 30, 193.
 Dan Asanache medelnicer, apoi spa-
 tar 65, 67, 68, 122, 123 n, 126, 136 n,
 137, 143, 154, 159 n, 170, 171, 178, 206,
 207 n.
 Dan Toader 41 n.
 Dănal Necula 84, 91.
 Danciu 10.
 Danciul Constantin și Ion 11, 12.
 Danganu Toader 19.

- Daniel dela Valea Neagră 202.
 Dănilă Ioan 61, 111.
 Dănila Maftelu 112, 130.
 Dănilă Ștefan 61, 131.
 Dănilă Vasile 111, 219.
 Dănilari, neam 10.
 Danțiș Marin 143.
 Danțiș Toader 134 n.
 Dășagă Vasile 91.
 Dascălu Ilie 85.
 Dascălu Ioan 84.
 Dăscălescu Costache 69, 172, 173, 181 n.
 Dăscălescu Dumitru 160 n.
 David 6.
 Dealul Babli 11, 15, 175.
 Dealul Bozului 193. V. Bozu.
 Dealul Iul Rugină 6, 170.
 Dealul Mare 65.
 Dealul Prahudei 42.
 Dealul Secăturii 77 n, 80, 82 n, 103, 104, 105, 126.
 Dediulescu căpitan 13.
 Deleanu Gheorghe cneaz și Matei 70 n.
 Deli Gheorghii 67.
 Diaconu Ecaterina 228.
 Diaconu Gheorghe 121.
 Diaconu Ion 121, 127, 131, 133, 139, 181, 228.
 Diaconu Radul 103.
 Diaconu Vasile 139.
 Dima Miron, vornic de Vrancea 12.
 Dima părcălabul 67.
 Dimachi Manolache 45, 53, 69.
 Dimitrachi paharnic, staroste de Putna 95.
 Dimitrachi Tănăsie 121.
 Dimitrie dascal 208.
 Dimitriu Vasile căpitan 165 n.
 Dionisie nacealnic la Valea Neagră 159.
 Dobândești, neam 31.
 Dobre 73.
 Dobre Ioan 84.
 Dobre Niculai (Niță) 91, 142.
 Dobre Vasile 228.
 Dobrin Ioan și Matei 127.
 Dobromira, mănăstire 4.
 Dobromirul, pârâu 13.
 Dochia 14, 16.
 Dochioiu 32.
 Dochioiu Ion 103.
 Dodoiu preot Marin 228.
 Dodoiu Pavel 211, 219, 228.
 Dogariu Alexandru 111.
 Doldor Mireuș 61.
 Doldor Simion 59.
 Dorneasca, moșie 40.
 Dorubăț, pârâu 38.
 Drăgan Dumitrache 211, 220,
 Drăgan Ion 231
 Drăgan Stan 230.
 Drăgan Vasile 95.
 Dragomir zăt Babaradei 58.
 Dragomir Ioan 61.
 Drile, Drilescu, bătrân. 94, 2
 Drile Toader 164.
 Drumei (Drumul ?) bătrân 3
 Drumei Zaharia 32.
 Drumul Dumbavei 92.
 Drumul Rupturilor 226.
 Drumul Surducului 92
 Duca Radu 2.
 Duca Voevod 15.
 Dudoasa 23.
 Dudu Toma 97.
 Dumbrava 91, 92, 100, 101.
 Dumitrașcii, neam. 31.
 Dumitrașco 7.
 Dumitrașco Maria și Vasile 9
 Dumitrești 58 n.
 Dumitru C. serdar 203.
 Dumitru David 184.
 Dumitru zăt Cozma 42.
 Duracii, neam 31.
 Durilă Vasile 206.
 Durmaciul, pârâu 14.
- E.**
- Elefteriu Constantin, paharnic
 Elefteriu Ștefan, paharnic 127,
 Emandi 73 n.
 Enache 6, 148, 228.
 Enache, vornic 161, 230.
 Enache Anghel 103.
 Enache Ion (Ivan) 112, 161, 230.
 Epure Stan 228.
 Enache Toader 84.
 Epure Gheorghe 196.
 Epure Hortolomei 164.
 Epure Ion, nemesnic 164, 196.
 Epure Stan 228.
 Epure Simion 211.
 Erinopoleos v. Grigore.
 Eșanu Dumitru 10.
 Eșanu Ion 33.
 Eșeni, neam 31.
 Eși 69, 158, 186, V. Iași.
- F.**
- Făget 183.
 Fântâna Oei 65, 66.

Fântâna Vânătorului 89, 95.
 Fântânei v. pâriu.
 Fărăoani 59, 60.
 Fața Arișoaii 18.
 Fetig 35.
 Fetița 165, 166.
 Firești 2.
 Flacoe Ion 9.
 Flașcă Ionașco 2.
 Floroala 10.
 Focșani, târg 13, 27 n, 28, 29, 30, 49,
 53 n, 54 n, 57, 61, 70 n, 76, 100, 147,
 151, 165 n, 173, 189, 190, 223.
 Forăie Vasile 91.
 Frența 18.
 Frumoasele, munte 182.
 Fruntea cea Mare 76, 79 n, 177, 179
 Fundătură 34.
 Fundul Hrejdei 118.
 Fundul Zânbriții 118.
 Furcolu 27 n.
 Furdiu 7.
 Furtună Vasile 144, 175.
 Furul, munte 79 n, 102, 107, 137, 177,
 178, 179, 196, 197, 198, 199, 200.

G.

Găină 95.
 Găină Gavrilă 104.
 Găină Radu 60, 104.
 Găină Stan 228.
 Găină Vasile 60.
 Găinari, neam 89, 160. V. Tapa.
 Gaiță, neam 31.
 Gaiță Dumitrache 38.
 Gaiță Paisle, călugăr 38.
 Gaiță Simion 32.
 Galaciul, munte 77 n, 79 n, 99.
 Galați 47, 214.
 Găman Ion 181.
 Găman Ionașco 35.
 Gândacea Savin și Vasile 128.
 Gane, neam 31.
 Gangur 3 n.
 Gangură Constantin 11.
 Gârde Ivan 223.
 Gârdișel, sat 166.
 Gârdișoala 166, 218.
 Gârle, ocol 14, 168, 211, 213.
 Gârlean Constantin 114.
 Găț Ion, sluger 225.
 Găteiu Gheorghită 84.
 Găure 3 n.
 Găure Gafița și Iftemie 144.
 Găure Mafel, călugăr 11.
 Găure Mafel Ștefan 15.
 Găure Neculai 144.

Găurenii, moșie 23.
 Găurile sat 1 n, 3 n, 16 n, 19, 71, 79 n,
 85, 86, 87, 98, 130, 144, 145, 163, 175,
 176 n, 179, 180, 214, 215, 234, 234.
 Găuroiu Ștefan 111.
 Găvane 25 n.
 Gavril, mitropolit 65.
 Gavril, preot 164.
 Gavrilieștii, neam 10.
 Gazeuca 59.
 Gegea Gheorghe, Ioan preot, Mihal
 și Ursul 142, 143.
 Ghedeon arhimandrit, egumen la mă-
 năstirea Proorocului Samoil 38,
 147, 151.
 Ghelența 18.
 Gheorghe a Temătoriții 59.
 Gheorghe sin Marin 72.
 Gheorghe sin Mircea 60.
 Gheorghită Gheorghe 193.
 Gheorghită a Orbii 96, 97.
 Gherasim, episcop 69.
 Ghergheleu, munte 4, 15.
 Gherman Mihalachi 91.
 Gherontie dela schitul Lepșa 102.
 Ghica Costachi logofăt 5, 69.
 Ghica Costachi hatman 36.
 Ghica Grigore, voevod 13, 17, 66.
 Ghica Grigore, voevod 222.
 Ghica Matel, voevod 16.
 Ghica Scarlat, voevod 9.
 Ghimpul Neculai 130.
 Ghionoiu Dumitru, vornic de Vran-
 cea 34.
 Ghionoiu Stanca 111.
 Ghiorghe ispravnic 104. V. Costin
 Gheorghe, vornic de Vrancea.
 Ghizdavaț, bătrân Bârsești 32.
 Giaboc Ion 15.
 Giaboc Vasile 11.
 Gigăt 21.
 Gigăt Avrămlea, Catrina și Dumit-
 trache 21 n.
 Gigăt Ion, vornic de Vrancea 22 n,
 65, 67.
 Gigăt Zaharia 21 n.
 Glugănarlu Radu 112.
 Giurcă 166.
 Giurge 9, 30, 66, 170.
 Giurgiosul 18.
 Giurgiu, munte 77 n, 79 n, 179.
 Gligori 8.
 Gogoncea 135, 140.
 Gogoncea Ion 194.
 Goleșteanu Mihalache 233, 234.
 Gongul Constantin 164.
 Gorție Trifu 9.

- Grebănos Grigore, Nicolai, Sava și Stan 194.
 Grebănoșii, neam 193.
 Grecu 6, 7.
 Grecu Costandin 115, 118.
 Grecu Vasile 10, 24.
 Greceanu Alecu, spătar 69.
 Greș 128.
 Grici Ștefan 7.
 Grigorașc Nechifor 117.
 Grigore Curteanul 116.
 Grigore Erinopoleos, episcop. 47.
 Grigore Iancu Voevod 24.
 Grigore, preot 28.
 Grigore Vasile 111.
 Grigore Vornic 69.
 Groapa cea adâncă 226.
 Groapa lui Negrotă 92.
 Groapa Mare 193, 194.
 Groapa Otăvilor 22.
 Grocean Gavril 142.
 Grocean Toader 115, 142.
 Grosu Costandin 128.
 Grosu Gavrilă 14.
 Grosu Ion 36.
 Grosu Neculai 103.
 Grosu Simion 101.
 Grosu Soare 36.
 Grozav 4.
 Grozăvel, bătrân 93, 94 n. 195, 215, 218, 220.
 Grozești 27 n. 108.
 Grumăzeștilor, malul — 25 n.
 Grumeza Toma 67.
 Gugoi, neam 21 n. 68.
 Gure Costandin 222.

H.

- Hăjma, păriu 120.
 Halci Anița 90, 91.
 Halci 128.
 Halci Gheorghe 90.
 Halci Ioan 182, 223.
 Halci Toader 90.
 Haloș 70 n.
 Han Radu 181.
 Han Toader 155, 157.
 Hângărău 3 n.
 Hânțoiu Ioan 198, 200.
 Harabagi Maftelu 11.
 Hărcanu Toma 35.
 Hărche Gheorghe 176.
 Hărnea Anghel 40.
 Hărnea Ion 175.
 Hărnea Maftel 231.
 Hărtanul, munte 18.
 Hăulișca, sat 34, 76 n. 79 n. 98, 105, 129, 138, 179, 180, 183, 230, 233, 234.
 Herestău, sat 76 n. 98, 107, 122, 125, 126, 179, 180, 182, 230, 234.
 Hodea Grigore 116.
 Holban, șef de secție în dep. de Finanțe 222.
 Holbanii, neam 30.
 Hornea 117 n.
 Hrejde 118.
 Hristodor, vornic de Vrancea 44, 45, 47, 48, 50, 52, 53.
 Hristodor Manolache, serdar 154, 155 n.
 Hulan Ion 60.
 Huiban Aldea.
 Hujdula 18 n.
 Huleret 30.
 Hulpe Ion 33.
 Hușcă Andrei 127.
 Hușcă Anghel 141.
 Hușcă Costandin 230.
 Hușcă Ioan 35, 115.
 Hușcă Ivan 36.
 Hușcă Simion 106.

I.

- Iamandi Gavrilă, ban 65, 69.
 Iana preoteasa 31.
 Ianachie Vasile 115, 139.
 Iancu Mihai 111.
 Iancu Vasile 111.
 Ianoiu Gheorghe 85.
 Iarului, țicma — 168, 226.
 Iași 37, 53 n. 70 n. 160 v. Eșl.
 Ichim 6.
 Iftemi Ioan 230.
 Iftimie, nemesnic 84.
 Iftimie, preot 71, 72, 117, 145, 161, 195.
 Ignat 6.
 Ignat Ion 33.
 Ioan nemesnic 20.
 Ioan Nicolae 124 n. 146, 148, 151.
 Ioan preot 130.
 Ioanăș Pavăl 169.
 Ion a Volcăi 42.
 Ion preot în Bârsești 27, 28, 31, 32, 38.
 Ion preot în Coza 91.
 Ion preot în Negrilești 2.
 Ion preot în Păulești 73, 86 V. Cornilă.
 Ion preot în Poiana (sin diacon Alexe) 85, 87, 135, 140.
 Ion sin Ștefan a Măgdălinii 111.
 Ion Tutovanul 7.

Ionașcu 28, 67.
 Ionașcu Nicolai 162.
 Ionașcu Toader 211, 214, 228.
 Ionichie, călugăr 162.
 Ioniță 7, 8, 9, 12, 117, 148.
 Ioniță dascal 164, 188.
 Ionifa preot în Căliman 71.
 Ioniță snă Iorgăi, 7.
 Iordache, blana lui 115.
 Iordache, preot în Negrilești 165.
 Iordache, vornic de Vrancea 33.
 Iordan Gheorghe 145.
 Iorga 7.
 Ipsilante Alexandru 53 n, 70 n.
 Ireștil, sate 87, 120, 144, 145, 163, 164,
 166, 167, 168, 169, 210, 211, 212, 213,
 225, 226, 227, 228.
 Irlmia, diaconul 103.
 Irimia Enache 211, 217.
 Istrate, fecior Grumezei 67.
 Istrate Ion 215.
 Istrate Vasile 72, 85.
 Itul, bătrân Câmpuri 65, 66, 67, 68.
 Iuga Ion 219.
 Iuvan Ivan 162.
 Ivan 9, 11, 32,
 Ivan Ion 10.
 Ivanca 92.
 Ivănoiu Costandin 112.

J.

Jăchianu Maftei și Solomon 143.
 Jăchienii, neam 142.
 Jăiul Teodor 59.
 Jariște 227.
 Jipa Andrei 101, 141.
 Jolfa 22, 89.
 Jurge, vornic, stăroste de Putna 112.

L.

Labă Maftei și Roman 116.
 Lăbădănoala Magdalina 9.
 Lăbunțu Găvriță 103.
 Lăcătușu Ioan 230.
 Lăcătușu Radu 230.
 Lăcuță Cristian 28.
 Lăduncă Ion preot v. Ion preot în
 Bârsești.
 Lădaru 38.
 Lădaru Dumitru 121.
 Lădaru Ioan 224, 225.
 Lădaru Lupu 37, 85.
 Lădaru Nicolai 117.
 Lădaru Simion 37.

Lădaru Ștefan 215.
 Lădaru Toader 37.
 Laguera, schit 203 n.
 Lălucl 10.
 Lapoșul de jos, munte 18, 79 n, 179.
 Lapoșul de sus 18, 77 n, 79 n, 80, 104,
 105, 148, 177, 178, 179, 184, 185, 197,
 198, 199, 204, 229, 231, 232.
 Larga, sat 60, 61.
 Lașcu Necoară 66.
 Lata, bătrân Câmpuri 65, 66, 67, 68.
 Lata Simion și Toader 66, 67.
 Latul Simion 10.
 Lazăr Constantin 91, 131, 182.
 Lazăr Ioan.
 Lazăr Neagu 194.
 Lazăr preot Năruja 229.
 Lechea Neculai 127.
 Lechea Vasile 118, 127.
 Lecheștii, neam 30.
 Lefter 168.
 Legera Dimitrie, nacealnic la schitul
 Valea Neagră 202, 203 n.
 Leon dascal 231.
 Leon Grigoraș, paharnic și staroste
 de Putna 143.
 Lepădat 6, 8, 32, 148.
 Lepădat, vornic 7.
 Lepădat Andrieș 76, 88 n.
 Lepădat Gaiță 30, 31.
 Lepădat Irimie 73.
 Lepădat Maria 205 n.
 Lepădat Miron 19 n, 24 n, 205 n.
 Lepădat Tudora 31.
 Lepădat Ursache 19 n.
 Lepădătești, neam 19.
 Lepșa, apă 4, 13, 108, 114.
 Lepșa, munte 18, 106.
 Lepșa, schit 28 n, 99, 102, 102 n, 202,
 203.
 Lepșuleț 99.
 Leșcan Lupu și Zamfir 163.
 Leu 3 n.
 Leu diacon 15.
 Limbovici Badea 116 n.
 Lipan 87, 90, 160, 207, 208.
 Lipan Andrieș 88.
 Lipan Costache, spătar 185, 187.
 Lipan Gheorghe, căminar 88, 124, 126,
 146, 148, 149, 157, 158, 184, 185, 186,
 204, 205, 206.
 Lipan Ionichie, (fost Ioniță) călugăr
 24 n.
 Lipan Ioniță, vornic de Vrancea 19,
 20, 24, 37, 39, 40, 73, 74, 75, 76, 146,
 147, 151, 152, 153, 157, 158, 204, 205 n,
 Lipan Iordache 88.

Lipan Iorgu, spătar apoi agă 144 n,
185 n, 193, 200, 204, 205, 206, 209,
230.
Lipan Maria 24 n, 205 n.
Lipan Nicolae 20, 147, 151, 157, 158.
Lozille, lac 4, 9, 11, 15, 170.
Luca, dascal 33.
Luca Ioan 155.
Luca Ion vornic, staroste de Putna 99.
Luca nemesnic ot Bârsești 27, 35, 38.
Luca Toderașcu III.
Luculeț Stan 60.
Lunca Largă 68.
Lunca Strâmbă 140.
Lunca Veli (Veche ?) 61.
Lungul Ioan 58.
Lungul Toader 59, III.
Lupu 6.
Lupu a babii Anii III.
Lupu Costache, paharnic 185 n, 190,
193, 200, 205, 209, 211, 214.
Lupu, preot 162.
Lupușor Costachi și Ștefan II2.
Lupușor Ioan III.
Lupușor Toader 195.
Luță, vornic de poartă 66, 67, 68.

M.

Machercll Petru 176.
Măciucă Constantin, Cozma și Toa-
der 35.
Măciucă Ion 35, 97.
Macovei Apostu 162.
Macovei Ion 101.
Macovei Vasile 162.
Macradeul, munte 18, 79 n, 99, 114, 138,
179.
Macrința, localitate în Grecia 88 n.
Maftciu 8, 9, 32.
Maftciu Gheorghe III, 198, 200.
Maftciu Ioan 155.
Maftciu preot în Câmpuri III.
Maftciu Ștefan III.
Măgdălina 7, III.
Măgura 12, 90, 120, 164, 169, 212, 226.
Măgura Vizăufului 15.
Măgurele, hotar la Nistorești 89, 90,
95, 104, 160.
Mălini Andrei 61.
Mămălaucă II.
Mămălaucă Grigoraș III.
Mamara Dimitrie, vornic de Vrancea
88, 147.
Mamara Ion 88 n.
Mănăstirea Proorocul Samuil 147, 151.
Mănăstirea Sf. Ioan din Focșani 70 n.

Mănăstioara, pâriu 68.
Mândriliă Vasile III.
Manea Ștefan 184.
Manul Dimitrie paharnic 53.
Manta, dascal 34, 40, 43.
Mânzală Vasile 61.
Mărăscu 30.
Mărăști, sat 144, 145.
Marcu Macovei și Ștefan 101.
Mardache Gheorghită 94.
Mardache Ion 30.
Mardache Ivan 30.
Mărdăcheștii, neam 10.
Maria 7, 14, 24, 32.
Marian 92.
Marian Necului III.
Mărlca 7, 148.
Mărlca Neculai 215.
Marin Ion 12, 71, 195, 215.
Marin preot din Căliman 220.
Marin Toader 12.
Marin Vasile 71.
Marin 35.
Mărlani, neam 193.
Marta Albul 7.
Mărtoiu 22.
Mărtoiu Drăgan 41.
Mărtoiu Ion 134.
Mărtoiu Stan 95.
Mărtoiu Ștefan 85, 94.
Mărtoiu Stoica 134 n, 143 n.
Masa Băril 89.
Matei Anghel vornic Bârsești 130, 139.
Matei Basarab, voevod 4, 5, 65.
Matei Bulubașa, vornic de Vrancea
23, 96, 160.
Matei Dumitru 134.
Matei Gheorghită 139.
Matei Ghica, voevod 16.
Matei Mihai 131.
Matei Simion 87.
Matei Vasile 27, 38.
Matiu Ion 27.
Matiu Luca 86.
Mavrocordat Constantin, voevod
26 n, 32 n.
Mazilu Alexe și Ion 215.
Melciu II.
Meletle, episcop de Roman 100, 176,
177, 201.
Mera, mănăstire 13, 48, 70, 74, 116, 118,
119, 120, 169, 187, 192, 203 n, 210, 213;
214, 225, 226, 227.
Mera, moșie 215.
Mereuța Pavel 97.
Merinaș Ioan 195.
Merloara, pâriu 109, 110.

- Mesteacănul, munte 128, 138, 139, 140, 179.
 Micle Panaite 58.
 Miclescu Vasile spătar, staroste de Putna 165.
 Mihai, bătrân 218.
 Mihai Costandin 90.
 Mihai, nepot Dalicăi 42.
 Mihai, preot din Păulești 41.
 Mihucl paharnic 5, 66.
 Milașevici v. Crasno.
 Milcov 33 n, 37, 70 n, 71, 119, 120.
 Milu Iancu, cămănar 122.
 Milu Iordache, paharnic 143, 154, 163, 170, 214.
 Mircea Ion 84, 181, 202, 204.
 Mircea Nistor 195.
 Miron 194.
 Miron Pavel 223.
 Mironică Ion preot și Toader III.
 Mișina, munte 18, 79 n, 137, 179, 231, 232.
 Mocanu Ion 101.
 Mocanu Neculai 215.
 Mocanu Radu 86.
 Mocanu Simion 103.
 Mocear 28.
 Moga Grigore 112.
 Moisiu Mihai 10.
 Mojanu (Mosjanu), vornic de Vrancea 103, 137.
 Moruz Dimitrie Constantin voevod 17 n.
 Moruz C. Alexandru, voevod 41, 43, 53, 54 n, 57.
 Moțoc Ion 91, 131.
 Motoca 23.
 Motoca Vasile 164.
 Moțolu Ion 127.
 Movilă Ion, stolnic 166.
 Mucea, păriu 38.
 Muncelul 18.
 Munceli Pețicului 12.
 Munteanu Alexandru 116.
 Munteanu Andronic 59.
 Munteanu Coman 59.
 Munteanu Gheorghe S.
 Munteanu Iordache 176.
 Munteanu Mircea 60.
 Munteanu Simion 195.
 Munteanu Stan 60.
 Munteanu Ștefan. Tănase și Toader 58.
 Muntiorul 79 n, 179.
 Munțișoarele (Munțișorul) 18, 77 n, 79 n, 80, 104, 105, 137, 179, 196, 197, 198, 199, 219 n.
 Murgină 169.
 Murgeasca, moșie 25.
 Murgu Ion cel mare 35.
 Murgu Ioniță 198, 200.
 Murgu Luca 84, 91, 94.
 Murgu Mihai 223.
 Murgu Toader 30.
 Murguleț Gheorghe 34 n.
 Murguleț Toma, bătrân 14 n.
 Murguleț Vasile 195.
 Murguleț, vornic de Țifești 14.
 Mușa, munte 19, 19 n, 81, 100, 101, 179.
 Mușatul 18.
 Muscocea Mihai 33.
 Muscoceștii, neam 33 n, 34.
 Mușoilă 10.
 Mutul Mânăilă 10.

N.

- Nacul Ion, căpitan 119.
 Năruja, apă 126.
 Năruja, deal 188.
 Năruja, sat 12, 18, 22, 23, 36, 39, 40, 58 n, 77 n, 79 n, 80, 82, 83, 85, 94, 95, 96, 98, 103, 104, 105, 114, 119, 130, 132, 133, 135, 160, 161, 171, 172, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 183, 184, 185, 188, 189, 196, 197, 198, 199, 200, 229, 230, 231, 232, 234.
 Nărujesc, neam 104.
 Năstase Anghel 194.
 Năstasă Nicolae 228.
 Năstase Toader 127, 223.
 Nastasia 9.
 Nastasia Tudorancea 194.
 Neagu I. V. Șagău.
 Neagu, bătrân 32.
 Neagu Coman 130.
 Neagu Costache, șetrar, privighetor de Vrancea 70 n, 211, 214, 216, 218, 224.
 Neagu Dumitru 215.
 Neagu Ioan 58, 228.
 Neagu preot din Nistorești, vechilul Vrancei 95, 182.
 Neagu Toader, pasnic Colacu 155, 156, 230.
 Neagu Tudorache, logofăt. apoi al doilea postelnic și pitar, privighetor de Vrancea 36 n, 70 n, 93, 118, 124, 125, 126, 155, 156 n, 159, 189, 191 n, 196, 204, 206, 209, 210, 216, 218, 220, 224.
 Neagu Tudorachi pasnic și polițar în satul Vidra 164, 181, 195.
 Neațu Ștefan 211.

- Nechifor 4.
 Nechifor Grigorașe 117.
 Nechita 6.
 Necoară Ion 84, 103, 181, 206.
 Necoară Neculai 95.
 Necoară Radul 28.
 Necoară Ștefan 103.
 Necula 2, 7, 8, 34.
 Necula a Babli Vasilcăi 103.
 Necula lui Stan 44.
 Necula nemesnicul, V. Cherciu.
 Necula Ștefan 10.
 Neculache, vornic de Vrancea 24.
 Neculai 7, 24 n.
 Neculai a Velichii 61.
 Neculai ot Ruget 87, 162.
 Neculai preot in Colacu 219.
 Neculai preot in Ruget 85.
 Neculai preot, sachelar blagocin
 23, 125, 126, 134, 136, 182, 204, 230.
 Neculai preot Tichirișanu 118.
 Neculai Simion 10.
 Neculcea Constantin, spătar, sta-
 roste de Putna 165.
 Neculcea Ioan 69.
 Neculile, sat R. Sărat 59.
 Nedelcu Ioan 112.
 Nedelcu 28.
 Negăii, neam 30.
 Negoită Manca 111.
 Negoită Radul 71.
 Negriștii sat, 2, 11, 13, 15, 18, 25, 31,
 33, 77 n, 79 n, 84, 86, 91, 92, 98,
 107, 129, 130, 132, 133, 165, 179, 181,
 189, 234.
 Negrotă, bătrân 117 n.
 Negrotă, groapa lui — 92.
 Negrotă Toader 92.
 Nereju, sat 23, 57, 58 n, 79 n, 85, 86,
 96, 98, 102, 107, 134 n, 137, 177, 178,
 179, 181, 195, 197, 198, 199, 200, 204,
 230, 231, 234.
 Nichitoala Magdalena 95.
 Nichitoii, neam 89.
 Nichitoiu Toader 34 n.
 Nicorească, moșie 22.
 Nicorești, târg 144, 161.
 Nistor 72.
 Nistor Ion, dascal 164.
 Nistor Nicolai 111.
 Nistor Ștefan 198.
 Nistoreștii (Nistoroli, neamul Nisto-
 roiului) neam, 22, 89, 90, 95, 160.
 Nistoreștii, sat 39, 58 n, 60, 79 n, 80,
 82, 83, 89, 94, 95, 96, 98, 103, 104,
 105, 178, 179, 180, 182, 189, 196, 197,
 198, 199, 200, 219 n, 234.
 Nistoroiu 89, 90, 161.
 Nistoroiu cel mic 24.
 Nistoroiu Radu 22.
 Nistoroiu Ștefan 103.
 Nistoroiu Toader 22, 23, 24.
 Nistoroiu Vasile 23, 24.
 Nițu Ion 121.
 Nițu Constantin 121.
 Nuțul Ștefan 228.
- O.
- Oană 3.
 Oane Ioan 67.
 Oancea Nicolae 89, 134.
 Oancea Ștefan 111.
 Obrej 39.
 Obretina, bătrân 25 n.
 Ocnă (Tg. Ocnii) 214.
 Odobești 27 n, 29.
 Oghinia 67.
 Olaru Apost 109 n.
 Olaru Ioan 195.
 Olaru Luca 216.
 Olaru Petre 60.
 Olteanu Constantin 106.
 Olteanu Ion 128.
 Onea Gheorghiiță 112.
 Onea Toader 111.
 Onicescu Iancu, zapciu de Sușita
 112, 145.
 Oprea Maftei 211.
 Orac Toader 38.
 a Orbli Gheorghiiță (Orbețu) 96, 97.
 Oțal Dobrotă și Vasile 122.
 Oțavilor, groapă 22.
- P.
- Păcală, bătrân 32.
 Păcuraru 9.
 Palngu Neculai 164.
 Păișaua (Păișele), munte 18, 77 n,
 79 n, 179, 233.
 Păișaua Sasă 234.
 Palade Nicolai 24.
 Palcău, pâriu 231.
 Paltin (Dealul Paltinului), sat 12,
 44 n, 79 n, 86, 94, 95, 98, 102, 132,
 133, 134, 142, 143 n, 177, 178, 179,
 189, 196, 198, 200, 230, 231, 234.
 Panaite Gheorghe 141.
 Panfil 117.
 Panhile Gheorghe 130.
 Pântea sin Scorța 169.
 Pântlcești, sat 12.
 Panțuș 89.

- Panuș Stan (Stanciu) 60, 103.
 Papadopulo Dumitrache, vornic de
 Vrancea 42, 85.
 Papalapti Ion și Radu 59.
 Papaluga, sat 59, 60.
 Paraschiua 117.
 Păriul Boului 65, 66.
 Păriul Fântânei 6.
 Păriul Lupului 227.
 Păriul Paltinului 234.
 Păriul Scărei 141, 142.
 Păriul Șchlopului 13, 66, 67.
 Păriul Ursului 1, 4.
 Păros, sat v. Secătura Părosului.
 Partenie, călugăr 15.
 Păruș, bătrân 218.
 Pasăre Toader 12.
 Pâslaru Ștefan 85.
 Pastia Gheorghe, paharnic 120, 164,
 165, 168, 169, 212, 226.
 Păstrăvile, moșie 15.
 Patuca Mereuță 101.
 Pătrașc Crăstian 30, 44.
 Pătrășcanu Vasile 229, 232.
 Pătrașcu Pavel 117.
 Pătrosnea Toader 162.
 Pătule Iacov 85, 87, 93.
 Pătule Radu 155.
 Pătule Toma 85.
 Păulești, hotar și sat 6, 8, 18, 20, 34,
 35, 37, 40, 61, 62, 73, 74, 75, 76, 79,
 82, 84, 86, 87, 91, 92, 98, 114, 115,
 123, 124, 125, 126, 129, 130 n, 131, 132,
 139, 141, 145, 146, 148, 149, 157, 158,
 159, 160, 161 179, 180, 184, 185, 189,
 191 n, 204, 207, 209, 216, 222, 223,
 230, 234.
 Păun Mihai 194.
 Păun Stancu 83.
 Pavăl 8, 9, 33, 148.
 Pavăl Avram 195.
 Pavăl diacon 36.
 Pavel, preot ot Tulnici 74, 75, 88,
 103, 126, 149.
 Pavel, preot ot Voloșcani 164.
 Pavel, protopop de Vrancea 33 n.
 Pavel Sandu 164.
 Pavel zăt Cristea 58.
 Peltic, neguțător bancher 158, 206 n.
 Perșotă Alicesandru 228.
 Perșotă, bătrân 94 n, 216.
 Perșotă Gheorghe 121, 164, 211.
 Perșotă Ion 211.
 Perșotă Pavel 121.
 Perșotă Simion 228.
 Pețic, păriu 12, 95, 104.
 Petre 10, 12.
 Petre, căpitan 165.
 Petre Gheorghe 60.
 Petre Sandul 194.
 Petre Stan 91, 103, 194.
 Petre Vasile 219 n.
 Petriman, bătrân 32.
 Petrioiu 90, 160.
 Petrioiu Neagul 89.
 Petrosul, munte. V. Chetrosul.
 Petrișor, bătrân 117.
 Petrișor Maria 117.
 Petru Voevod 3, 15.
 Piatra Arsă 169.
 Piatra Vacii 194.
 Piciorul Cozii v. Coza.
 Piscul lui Bucur 183.
 Pisoschl Gheorghită 135, 140.
 Pitroasa, apă 13.
 Plaghino Dumitrachi, vornic, staroste
 de Putna 102.
 Plaiul Cașului 183.
 Plaiul cu Tise 133.
 Plaiul Petrosului 183.
 Plăvanu Ion 101.
 Pleșu Ilie și Stancu 111.
 Ploștina 16.
 Ploștina Țepii 14.
 Poarta arsă 226.
 Podel 16.
 Podul cel mic 40.
 Podul Frumos 169.
 Podul Lacului 60.
 Podul Țărdii 89.
 Podurile, sat 79 n, 98, 140, 156 n, 179,
 180, 230, 234.
 Pogan Andreiaș 27.
 Pogan Neculai 27, 38.
 Poganii, neam 30, 32.
 Poenile Sării 19, 107.
 Poiana, sat 14, 17, 18, 19, 28, 35, 41 n,
 42, 60, 79 n, 80, 82, 83, 84, 86, 87, 98,
 100, 101, 104, 129, 130, 132, 133, 134,
 135, 140, 141, 176, 179, 180, 181, 193,
 194, 230, 234.
 Poiana cea Mare 11, 16.
 Poiana Giurgli 170.
 Poiana Peștelui 4.
 Poiana Rupturilor 226.
 Poiana Țăplei 13.
 Poiana Tulburei 15.
 Poloboc Mihai 40.
 Poloboc Toader 60.
 Pomană Ban 60.
 Pomană Grigore 111.
 Pomană Ion 103, 144.
 Pomană Soare 193.
 Pomană Toader 72.

- Pondroaia 62.
 Pone Ion 37, 106.
 Pone Ioan, preot 183, 209.
 Popa Constatin, dascal 211.
 Popa Culiță 164.
 Popa Dumitru 229.
 Popa Gheorghe 207.
 Popa Grigore 101, 111.
 Popa Inachi 121.
 Popa Iftimie 91.
 Popa Ion 155, 156, 195.
 Popa Ion cel mic 219.
 Popa Ion Simion 14 n.
 Popa Istrate 144.
 Popa Pavel 97, 178.
 Popa Radu 89, 91.
 Popa Sandu 144.
 Popa Sămion 44, 62, 73, 74, 75, 76, 87,
 88, 114, 123, 126, 146, 147, 149, 152, 153,
 158, 215, 217, 230.
 Popa Stan 72.
 Popa Ștefan 72, 91, 103, 161, 173.
 Popa Ștoica 178, 198.
 Popa Toader 72.
 Popa Vasile 111, 228.
 Popăsc, bătrân 218.
 Popăscul Ștefan, vornic de poartă 19.
 a Popii, Neculai 164.
 Postolachi 14, 134.
 Potop Petre 87.
 Prahuda, deal și sat 42, 143, 171, 180,
 189, 229, 230, 231, 232, 234.
 Preda Ion 216.
 Prescură 30.
 Prescură Neculai 118.
 Pricop 22.
 Pricop Ioniță 20.
 Pricop Ștefan 155.
 Pricop Vasile 7.
 Prisaca, sat 230, 234.
 Procopie Vasile.
 Pruncu Ianacachi căminar 153, 157, 158.
 Pruncu Iordachi, căminar, 75,
 Pruncului, hanul — 62.
 Pufle Ioan și Toader 34.
 Puiul Giurge 30.
 Puiul Grigoraș 145.
 Puiul Ion 30, 31.
 Puiul Simion 30.
 Puiul Soare 67.
 Puiul Stoian 30, 31.
 Puiul Vasile 67, 112.
 Purcel, sat 86, 87, 98, 179, 180, 234.
 Purcel Mihai 81.
 Purcel nemesnic 93.
 Purcel Nicolai 85, 230.
 Purcel Oprea 208.
 Purcelești, sat. 165 n.
 Putna, apă 92, 135, 165, 166, 167, 168
 195, 212, 213, 215, 222, 223, 226.
 Putnești, hotar 22.
- R.**
- Rabega Ghinea 60.
 Rabega Teodor 61.
 Răcăuțul, apă 28.
 Răchitașul, munte 4, 13.
 Racoviță Mihai voevod 12.
 Racoviță Mihalache, postelnic și sta-
 roste de Putna 94, 169 n, 175,
 Radofimikin, consilier de stat rus 53 n.
 Radu 4, 41, 95.
 Radu, cotu lui — 41.
 Radu, piscu lui — 4.
 Radu, protopopul Vrancei 33.
 Radu Voevod 15.
 Răduc Constantin și Vasile 162.
 Răducănuș, comis de Țara Româ-
 nească 5.
 Răduțarii, neam 89.
 Răduțu Costandin 94.
 Răduțu Ion 35, 94, 198.
 Răduțu Stan 35, 94.
 Răduțu Ștefan 134, 143 n, 198, 200.
 Răgea Gheorghe 10.
 Răiuș, munte 33, 34 n, 37, 79 n, 119 n.
 Râmnicul Sărat 57.
 Ramandi Alexandru și Maria 116 n.
 Răoaza, pâriu 231.
 Râpa Bezariuului 35.
 Râpa Roșie 92, 232.
 Razu Constantin, spătar 16.
 Razu Iorgu, spătar 162.
 von Reimers Heinrich, călător ger-
 man 203 n.
 Risipiți, sat 60.
 Roată Gheorghe 87, 163, 164, 168.
 Roată Iftimie 111.
 Roată Soare 112.
 Roată Vasile cel mic 111.
 Robul Stan și Ștefan 59.
 Roeș, bătrân Nistorești 89, 95, 160.
 Rogoz Ion 133.
 Rogoz Toader 218, 219 n.
 Rolbu Grigore 58.
 Roman Costanda 31.
 Roman Dragomir 61.
 Roman Iana 31.
 Roman Ioan, preot 31, 32.
 Roman Vasile 61.
 Romănescu Nicolae, clucer 200, 205.
 Românești 89.
 Rota Maftei 112.

Roset—Roznovanu Iordachi, vel vis-
tiernic 17 n, 43, 45, 51, 63, 64, 71 n,
74, 77, 104, 146, 151, 153, 157, 158, 166,
199, 200, 206 n, 207 n, 212, 222, 231.
Roșca, bătrân 117 n.
Roșca, sat 59, 60.
Rotar Dimitrie 59.
Rotilă Costin, Iftimie și Ioan 111.
Rotilă Ștefan 67.
Rotilești, sat 67.
Rovniță Dumitrașcu 139.
Rueș v. Roeș.
Rueș Maria și Negoită 95.
Ruget, sat 12, 72, 85, 86, 87, 116 n, 118,
137, 145, 162, 178, 179, 187, 234.
Rugină, dealul lui—6, 170.
Rugină Pătru 6, 66.
Runcul, munte 5, 14.
Ruptașu Toader 24.
Rupturi II.
Rusu 3 n, 4, 15.
Rusu Chiriac 111.
Rusu Mihai 59.
Rusu Stoica 59.
Rusu Toma 231.
Rusu Vasile 111.
Ruxanda, fata lui Dell Gheorghe 67.

S.

Săcăluș Ene 101.
Săcăluș Gheorghe 73, 74, 75, 88, 147,
152, 157.
Săcăluș Ignat 7.
Săcăluș Ion 43, 62, 74, 75, 84, 87, 88,
106, 123, 126, 138, 142, 147, 149, 152,
153, 183, 209.
Săcăluș Ion cel mare 183, 209.
Săcăluș Ioniță 75, 154.
Săcăluș Ivan 123.
Săcăluș Maftei 146, 151, 152, 153.
Săcăluș Neculai 123, 146, 151, 152, 153.
Săcăluș Niță 115, 142, 146, 158, 160, 161,
209, 210.
Săcăluș Paraschiva 209.
Săcăluș Toader 44, 73, 74, 75, 76, 79,
84, 86, 87, 88, 90, 91, 92, 114, 123,
125, 146, 147, 149, 151, 152, 153, 154,
157, 158.
Săcăluș Toma 234.
Săcălușeștii, neam și sat 37, 74 n, 87,
124, 149, 208.
Săchel 2.
Săcheru 3 n.
Saffa 32.
Șagău Neagul 70, 70 n, 71.
Șagău Paraschiva 70.

Salahorea Alecu 194.
Sâlger Constantin 60.
Sâmziana 68.
Șandrea, pitar 19.
Șandru 2.
Șandru preot 85, 164.
Sandu sin Pavel 121, 164, 165.
Sandu Ștefan 81, 85, 196.
Sărat, pâriu 34.
Sârbi 22.
Sare 13.
Sârghie, preot 73, 198.
Săripăul, munte 18.
Sasul, sat 145.
Său Avram 216.
Saule 169.
Saulea Radu 103, 161.
Sava Costandin 164.
Sava Dumitru 164.
Sava Gheorghe 164.
Sava Maftei 72.
Sbârclog v. Zbârciog.
Sboina v. Zboina.
Scântee Vasile 53, 57.
Scârciobul Neculii 13.
Scarlat Ghica Vodă 19.
Scăueni 7, 9.
Schender—Aga 70 n.
Șchiopul Ion II, 219.
Șchiopul Nicolai 111, 156, 219, 230.
Șchiopul Toader II.
Șchiopul Tudosie II.
Șchiopul Vasile II, 85.
Șchiopului, pâriu—13, 66, 67.
Scorțea Pântea 169.
Scurta, sat 41 n.
Secătura, sat 18, 19.
Secătura Ciomăgeștilor 9, 170.
Secătura Părosului, sat 86, 87, 98,
145, 161, 172, 173, 179, 181, 234.
Secătura Văsuului (Văsii, Văsul), sat
12 n, 76 n, 79 n, 98, 100, 178, 180, 182,
219, 230, 234.
Seciul Poenilor 225, 226.
Șendrea, neam 30.
Șendrea sulger 65.
Șerban 3.
Șerban Bălan v. econom Bălan.
Șerban dascal 228.
Șerban Ioniță 177, 179, 196, 197, 198,
199, 202, 204, 234.
Șerbești, sat 164.
Șeremetovici, procuror în comisia re-
veduitoare, 113.
Șfârloagă 3 n.
Șfârloagă Andrei 111.
Șgaroiu Ștefan 10.

- Sihleanu Iancu, căminar 145, 148, 151.
 Sihlelor, pâriu 42.
 Similachi Iancu, paharnic 24 n, 205 n.
 Similache Ion, paharnic 24 n, 205 n.
 Simion 32.
 Simion al Anuței 91, 131.
 Simion, dascal 93.
 Simion Neculai 10.
 Simion preot 117, 130.
 Șindilarii, sate (de sus, de jos) 37 n, 119.
 Slon Constantin, paharnic 41 n, 70 n.
 Slănicul 58.
 Slatina, lac 34.
 Smochină Avram 59.
 Soare Cornilă 106.
 Soare Costin 106, 117.
 Soare Ion 25 n, 101, 213, 171.
 Soare Mafteiu 106.
 Soare Necula 115.
 Soare nemesnic în Năruja 40, 43.
 Soare, preot 171.
 Socii 77 n, 79 n.
 Solomon 89, 90 160.
 Solomon Banul 43.
 Soveja, apă 4, 5.
 Soveja, mănăstire 4, 14, 65, 66, 67.
 Soveja moșie 5, 6, 13, 109.
 Spineiu 117.
 Spinești, neam 89.
 Spinești, sat 9, 18, 30, 35, 73, 87, 79 n, 82, 84, 87, 89, 91, 92, 94, 95, 96, 98, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 129, 130 n, 131, 132, 133, 137, 139, 141, 177, 179, 181, 182, 183, 191 n, 219, 222, 223, 230, 231, 234.
 Spiridon 12.
 Spulber Neagu 134.
 Spulber, sat 133, 143, 230, 231, 234.
 Spulber Simion 35.
 Spulber Ștefan 35.
 Spulber Stoica 85.
 Spuma 120.
 Stamatî Adam 20, 65, 133 n.
 Stamatî Alexandru, sulger 133 n.
 Stamatî Costin 133 n.
 Stamatî Gavril spătar 191.
 Stamatî Săndulachi, paharnic 105, 133 n.
 Stamatî Ștefanache, căminar 133 n.
 Stamatî Toma, ban, vornic de Vrancea 37, 38, 42, 94, 105, 147, 151, 153, 157.
 Stamatî Vasile 133 n.
 Stan 32, 58.
 Stan Costandin, preot în Găuri 130.
 Stan, nemesnic în Năruja 130.
 Stan preot 192.
 Stan Simion 144.
 Stan Toader 97.
 Stanciul 10.
 Stanflă Andrei, Eftimie și Ioniță 116.
 Stavăr Costandin, al doilea paharnic 41 n.
 Stavăr Iancu, spătar 41 n, 80.
 Stavăr Nicolai 41.
 Ștefan 6, 28 n, 220.
 Ștefan dascal 101.
 Ștefan, nemesnic ot Năruja 36.
 Ștefan preot în Câmpuri 111.
 Ștefan voevod 165.
 Ștefana 6, 148.
 Ștegareriu Neculai 162.
 Stelea Ion 25.
 Stelea Ștefan 130.
 Sterian Toma, stolnic, vornic de Vrancea 91, 93, 94, 96, 107, 108, 113, 114, 133, 192.
 Sticlaru Dumitru 172.
 Sticlaru Vasile 144, 145, 161, 172, 173, 204, 205.
 Stogurile, munte 18.
 Stolan Constantin 72.
 Stoian Ivanciu, căpitan 170, 171.
 Stolanovici 132, 157.
 Stoica 10.
 Stoica Ioan 198, 230.
 Strungile, munte 76, 79, 82 n, 123, 124.
 Strărașul, munte 18.
 Stratul 5.
 Strățulat, neam 31.
 Straoa, bătrân Câmpuri 65, 66, 67, 68.
 Stroe 2.
 Stroia bătrân Năruja 193, 229.
 Stroe Dumitru 39.
 Stroe Iftimie 40.
 Stroe Mihai 40.
 Stroe Sava 22.
 Sturza Ioan, spătar 69.
 Sturza Ioan, voevod 16 n, 90, 100.
 Sturza Mihail Grigore voevod 131, 149, 196.
 Sturza Sandu, hatman 87.
 Surducul, drum 92.
 Surdul Andrei 9.
 Surta, apă 15.
 Suru Bratosin 106, 146, 151, 152, 153.
 V. Bratosin.
 Suru Ioan 183.
 Sușița, pâriu 4, 5, 9, 13, 65, 66, 112.
 Sușu Andrei, dascal 194.
 Sușu Nicolai, sachelar 230.
 Sușu Radu 194, 198, 199, 200.
 Sușu Ștefan 194.

Suțu Nicolae, mare logofăt 160 n.
Suvorov 29,

T.

Taban Ștefan 73, 74, 75, 157.
Tăfle Ion 5.
Taftă Bratu 234.
Taftă Constantin 33, 84, 165.
Taftă Dumitru 10, 233.
Taftă Ion 10, 181, 207, 233.
Taftă Ștefan 195.
Taftă Vasile 10, 14, 33.
Țăgăeriu Ion 162.
Tănase Ion 58.
Tănase sin Vasile 60.
Tânjală Neculai preot 219.
Țara Românească 63, 106 n, 174.
Țara Ungurească 10, 16, 116 n.
Țăranu, bătrân 144.
Țăranu Constantin și Miron 111.
Țârdea 88, 147, 152.
Țârdea Antimir 122.
Țârdea Ivan 122.
Țârdea Simion 127, 182, 223, 230.
Țârdea Theodor, preot 127.
Țârdea Toader 73, 75, 84, 94, 127.
Țârdea Ursul 91, 122.
Țărgoviște 70 n,
Țarigrad 70 n.
Țătaru 10.
Țătaru Ion 135, 140, 219.
Țătaru Luca 182.
Țătaru Ștefan 91, 100.
Țătaru Theodor, preot 94, 95, 135.
Țătaru Toader 101, 155, 219.
Țătaru Tudorache 219.
Țatul Grigore 140.
Țăutu Ion, paharnic 14.
Telegaru 3 n.
Tepa, moșie 94, 95, 96.
Tepa Dumitru 10.
Tepa Gălnarilor 89.
Tepa Trifu 10.
Theodor preot in Nistorești 39.
Tichirișanu Neculai, preot 111. V. Chitirișanu.
Tichirișul, sat 98, 116, 118, 137, 156, 179, 224, 234.
Țicma Iarului 168, 226.
Țiflea 13.
Țifești, sat 14, 22 n.
Țigănaș Ion 188.
Ținoasa 59, 60.
Țipău 133, 134.
Țipae, părae 134.
Țisaru, munte 216, 217, 219, 227.

Țișița, apă 779, 191 n, 216.
Țișițelor, arșița—184 n, 181.
Țișilca cea Mare, munte 13.
Toader 23, 28, 94, 130, 140.
Toader, dascal 28.
Toader, diacon 164.
Toader Isăcioaei 58.
Toader, nesmesnic 62, 178.
Toader preot in Negrilești 10.
Toader zet Boul 11.
Toader zet Șagău 71.
Tofana 68. 228.
Tojanul, apă, deal, moșie, 18, 35, 143, 203 n.
Toma Mereuță 101.
Toma Neculai și Pavel 207.
Toma Pavel 230.
Topești, sat 2, 135.
Topor, Budăiu lui—23.
Torol Ștefan 60.
Trandăfil Ene 120.
Trăsniș, bătrân 218.
Trestian Stan 59.
Trestie 34.
Trifu 9, 106.
Tudorache, preot Vidra 20.
Tudorache Pavel 184.
Tudori Vasile, serdar 193, 205.
Tufa Ion 60.
Tufan Ion 7, 8.
Tufan Vasile 7, 8.
Țuha Neagră 13.
Țulburea 15, 16.
Țulnici, hotar și sat 4, 13, 18, 28, 74, 75, 77 n, 79 n, 84, 91, 92, 98, 99, 102, 107, 124, 128, 132, 136, 137, 138, 139, 145, 149, 179, 181, 189, 190 n, 191 n, 204, 234.
Tunsu 169.
Țuțăștii, neam 30, 32.
Țutoveanu I. 7, 8.
Țutoveanu Vasile 220, 228.
Țuțui Teodor 60.
Țuvene Dumitru 101, 141.
Țuvene Ioan 130.
Țuvene Macovei 85, 141.
Țuvene Nicolai 101, 130, 230.
Țuvene Simion 140, 141.
Țuvene Ștefan 35, 41, 42, 43.

U.

Unce 32.
Ungureanu, bătrân Câmpuri 66.
Ungureanu Avram 59.
Ungureanu Neculai 58.
Ureche Oană 165.

Ursa 165, 166.
 Ursul Alexandru 59.
 Ursul Ion 182.
 Ursul Neagu 193.
 Ursul Toader 231.

V.

Vaca 135.
 Valea Boului 5, 10.
 Valea Cozel, sat 6, 17, 18, 19, v. Coza.
 Valea Neagră schit 29 n, 106, 114, 159,
 200, 201, 202, 203.
 Valea Ră. 104.
 Valea Sarei, sat 18, 34 n, 78 n, 79 n,
 81, 85, 86, 93, 98, 99, 134, 135, 140,
 156 n, 179, 181, 183, 230, 234.
 Valea Secăturil 231, 232.
 Valea Veghțurilor 9.
 Vâlcani, sat 171, 172, 174.
 Văleni, cătun 116, 118.
 Vârvara Dumitru 216.
 Vâscan, vornic 2, 30, 31.
 Vâscan Ion 10.
 Vâscan Macovel 30.
 Vasile a Floarei 111.
 Vasile a Gherghioaei 58.
 Vasile a Popii 111.
 Vasile a Tomii 175.
 Vasile nemesnic ot Spinești 84.
 Vasile preot in Negrilești 130.
 Vasile voevod 5, 15, 66.
 Vasile zăt Bătcă preot 111.
 Vătavul, bătrân 32.
 Vatră Constantin și Dumitru 122.
 Vatră Toader 182.
 Văzu Mihai 112.
 Velica, baba—23.
 Veisa spătar 157.
 Veniamin, eromonah dela Valea Nea-
 gră 201.
 Verdele, munte 18, 78 n, 80 n, 179, 233.
 Vetrești, neam și sat 10, 90, 100.
 Vetrila munte 100, 101.
 Vidra, hotar și sat 20, 48, 71, 77, 78,
 79 n, 80 n, 85, 86, 93 n, 94, 98, 100,
 105, 113, 114, 164, 166, 168, 179, 180,
 181, 183, 184, 187, 189, 180 n, 191,
 192 n, 195, 196, 215, 216, 217, 218,
 219, 224, 226, 227, 228.
 Vidrașcu Ion 162, 216.
 Vidrean Ion 94 n.
 Vilara Alexandru 221 n.
 Vinșești 7.
 Vintilă 30.
 Vitănești 7, 8, 9, 148.
 Vițe 71.

Vizantia, mănăstire 6, 9, 12, 14, 15,
 23, 170.
 Vizantia, sat 1 n, 3 n, 145 n, 170, 171,
 175, 176 n.
 Vizăuțu, apă 21, 62, 165, 226.
 Vizăuțul, moșie 6, 11, 15, 65, 66, 67,
 166, 167, 168, 170.
 Vizăuțul, sat 18.
 Vizăuțul Mare 1, 3, 16, 175.
 Vizăuțul Mic 1 n, 3 n, 13, 15.
 Vlădoaia Ioana 208.
 Vlașca 5.
 Voine Dumitrașcu 225.
 Voineagu Coman 144.
 Voineagu Neculai 216.
 Voineagu Pavel 144.
 Voloșcani, sat 18, 70 n, 85, 87, 98,
 130, 164, 168, 179, 180, 233, 234.
 Voloșcanu Sandu 14 n.
 Vortolu Ion 143.
 Vrânceanu Ivan 14, 16.
 Vulcăneasa, sat 60, 61.
 Vulturului, pârâu 13.

Z.

Zăbala, râu 35, 135, 143, 183, 231,
 232, 234.
 Zăbrăuți 175.
 Zaglobul, vârf 13.
 Zaharia Ion 85.
 Zaharioiu 85.
 Zaharioiu Constantin 72.
 Zălaru Sandu, vornic de Vrancea 34.
 Zamfir Toader 211.
 Zânbriții, fundul — 118.
 Zărnoaia 218.
 Zbârciog 11.
 Zbârciog Gheorghe 195.
 Zbârciog Matel 28.
 Zbârciog Nicolai 215, 220, 228.
 Zbârciog Vasile 86.
 Zbârciogii, neam 30.
 Zboina, munte 18, 79 n, 99, 106, 179,
 183.
 Zboina verde 114.
 Zboinele 4, 18.
 Zeaica (Zeica) 2, 31.
 Zgarcea Constantin preot in Clipi-
 cești 14.
 Zgarcea Ilie 111.
 Zgarcea Nistor 112.
 Zgarcea Pavel 111.
 Zgarcea Toader 111.
 Zgârciu 7.
 Zmochinari, neam 89.

INDEXUL DE LUCRURI ȘI CUVINTE.

- acolsi 44, 74, 75, 90, 136, 139, 148, 153, 158, 184.
 adălmaș 2.
 adetlul 48, 55.
 adiată 32, 90, 196.
 adunare obștească 137.
 aflerosi 203.
 alljveriș 36.
 anaftema 101.
 analoghie (analog) 68, 78, 80, 82, 83, 97, 99, 109, 122, 123, 125, 138, 139, 168, 178, 185, 195, 197, 204, 215, 217, 230, 231, 232.
 anerisit 83.
 apărături 82, 105, 125, 132, 187, 192, 213.
 aprod 100.
 arie 33, 42, 73.
 arșită 34, 143, 169.
 aruncătoare 23, 34, 77, 137, 139, 140, 166, 188, 207.
 a zecea 23, 54.
 bătrân 9, 30, 32, 41, 65, 66, 89, 93, 95, 117, 144, 175, 195, 212, 215, 217, 218, 220, 224, 229.
 bătrân mare 9, 94 n.
 bezman 174.
 birul 17, 41, 44, 99, 107, 230.
 biserică 113, 114, 115, 171.
 blană 9, 23.
 blestem 28, 32, 76, 90, 101, 147, 151, 152. V. carte de blestem.
 boieresc 89, 140, 141, 182.
 borlu 183.
 branște 4, 5.
 brazdă după cap 22, 73.
 carte de blestem 46, 47, 54, 55, 76, 83, 129, 145, 146, 150, 151, 152, 165, 176, 177, 212.
 cazaci 106, 107, 108.
 čfert 98.
 chee 35.
 cheltulala Vrancei 71, 81, 82, 83, 84, 86, 89, 110, 122, 123, 128, 136, 128, 141, 164, 165, 166, 167, 177, 182, 193, 205, 206, 207, 208, 212, 217, 218, 224.
 chezășie 107, 108, 127.
 chiuă 222, 223.
 ciovartă de loc 27.
 cislă 99.
 clacă 48, 49, 116.
 člen 150, 151, 154, 163.
 clironomi 69.
 codaș 110.
 codru 116, 127, 129, 130, 132, 164, 210, 211, 215.
 codru mereu 45, 54, 89, 160, 161, 166, 227.
 condeiu 76, 93, 95.
 condract 119.
 cordon 107, 108.
 cremlnal 70.
 cuconi 7.
 curături 5, 39, 40, 54, 135, 140, 141, 164, 166, 167.
 curgerea neamurilor 25.
 curmătură 4, 5, 175.
 dajdle 71.
 dare 41.
 dascal, învățând copii 28.
 datorii 109.
 daturi 86.
 delniță 11.
 dellă 198.
 deputat în divanul ad hoc 234.
 deseatină 41.
 dijmă 21, 39, 40, 44, 45, 51, 54, 102, 135
 dîzbârna 83, 211.
 docladarisi 170, 185.
 documentali 158.
 dovagelic 46.
 dragoman 156.
 dristă 135, 140, 222, 228.
 drumuri 76, 92, 113, 226.

- embatic 172.
 epitrahil 100.
 erghelli de cai 119.
 frate (frățe) de moșie 20, 31, 71, 73, 93, 100, 117, 126, 166, 167, 170, 173.
 fruntaș 110.
 funie 67.
 giurui 147, 153.
 gloabă 79
 goștină (goștinari) 10, 41.
 grămada satului 212.
 graniță 13, 107, 108, 123.
 griji, a 6.
 groapă (gropilă) 12, 16, 22, 41, 42, 43, 82, 142, 166, 167, 192, 193, 225, 226, 227.
 havaet (havaell) 41, 43, 107.
 hliză 40, 68.
 hodul delli 199.
 hotar 82, 83, 122, 212.
 imaș 55, 107.
 împărțire (alegere) 31, 38, 82, 110, 212, 224. V. munți.
 impresurare 120, 129, 134, 170, 124, 175, 177, 184, 197, 202.
 împrumuturi de bani 50, 56, 206.
 ingineriu 65.
 îngrăditură 40.
 înherisi, a — 173.
 împlinire 93, 99.
 înștigat 82.
 învăluire 173.
 învârteji, a — 21.
 ipochimene 49
 istov (istovit) 7, 30, 81, 93, 123, 207, 208.
 ispășire 119.
 iznoavă, de — 99, 197.
 izvod 96, 98, 99, 198, 229, 230.
 jurământ 101, 147, 151, 152.
 largul satului 161.
 lăturașii 45.
 legatul cărței 115.
 lude 110.
 loc domnesc 1, 4.
 marca 135.
 măsurătoarea Vrancei 96, 129.
 merță 6.
 metoc 113, 114.
 mezat 71.
 mijlocas 110.
 moară 223, 224.
 moarte de om 119, 166.
 monezi.
 galbeni 5, 66, 155, 206, 209, 234,
 galbeni blanc 210.
lei 11, 12, 17, 18, 30, 50, 205, 207, 208.
lei bătuți 7, 8, 11.
lei de argint 27.
lețcae 46, 47,
orfi 10.
parale 10, 11, 46, 51.
potronici 10.
sorocovăț 116.
taleri 2.
zloți 10, 11.
 moșie 78, 96, 109, 132.
 moșinean 97.
 munți
 alcătuire v. împărțire.
 așezare v. împărțire
 aruncătoare 137.
 împărțire 16, 17, 18, 77, 78, 80, 81, 82, 83, 99, 104, 108, 122, 123, 133, 136, 137, 138, 154, 177, 178, 182, 185, 197, 198, 200, 204, 217, 227, 230.
 izvodul lor 17, 198.
 măsurare 83, 129.
 prețuire 17, 78, 80, 99, 104, 177, 178.
 munți domnești 16.
 năimi, a — 151.
 neguțător 55, 56, 155.
 neguțătoria Vrancei 36, 49, 50, 56.
 obicei 48, 49, 54, 76.
 obiceiul Vrancei 36, 46, 49, 50, 102, 160.
 obrază străine 110.
 obroc 155, 156.
 obștia satului 110, 188, 191, 192, 193, 194, 215, 220, 234.
 obștia Vrancei 16, 17, 77, 82, 129, 137, 177, 178, 179, 189, 196, 197, 199, 200, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 220, 221, 231, 234.
 ocolniță 40, 41, 92, 158, 174.
 odihna dritului 96.
 ogotu 75.
 om de moșie 35.
 om înstrăinat 97.
 orândă (orândator) 45, 50, 51, 55, 56.
 oțosenie 151, 163.
 panțir 25.
 păslă 29.
 pășune 46, 47, 48, 78, 95, 107, 122, 123, 128, 136, 141, 188, 189, 218, 219, 231, 233.
 plăeș 73, 106, 107.
 plastograf 147, 174.
 pliroforisl, a — 158.
 pocloane 73.
 podei 9, 16.

- poduri la pârae 113.
 podvig 201.
 pomelnic 5, 28, 33, 49.
 ponturi 45, 49.
 posesor 116, 118, 120, 198.
 posedul, a — 23.
 povod 190, 197.
 prahtica 186.
 pravila 64.
 prepus 52.
 presudsffe 157, 198.
 preț (in natură) 1, 2, 6, 8.
 pritenderisi a — 135.
 procoviță 29.
 produse:
brânză 29, 107, 121 n, 233.
carne 107.
caș 29, 30, 46, 55.
cașcaval 29, 30, 47.
ceară 61.
cofe 61.
făină 29.
mei 127.
miere 29.
mițe 51, 56.
pâine 107.
păpușoi 29, 51, 56, 127.
perje 50, 155.
poame 50, 61.
rachiu 29, 49, 57.
unt 29, 47,
vin 10, 29, 41, 49, 52, 56, 57, 61.
 profitaci, a — 99.
 protlmis 43, 44, 162, 228.
 protopopul Vrancei 33.
 pustilre 12.
 răbușe 47.
 rădicături 41.
 răscumpărare 97, 143, 161, 207, 208,
 209.
 răsufat 92, 105.
 răsură 99.
 rumpere 173.
 rușfet 88.
 rusumaturi 41.
 sare 13, 214, 220, 221, 222.
 sarică 29.
 săritoare 141.
 sat 17, 49, 62, 78, 104, 106, 115, 123,
 125, 137, 178, 227, 232.
 scopos 63.
 secătură 4, 9, 12, 21, 37, 45, 46, 54,
 73, 89, 105, 114, 116, 133, 134, 140,
 141, 160, 161, 166, 189, 190, 199,
 210, 211, 213, 215, 226, 227.
 servitute de trecere 76, 142.
 servitutea folosirei pădurei 79, 83
 125, 129, 130, 132, 141, 142, 164
 167, 212.
 simbrii 86.
 sinet pentru vadeaua de judecată 37.
 slatină 42.
 soroc 73.
 spărturică 20.
 spiță de neamuri 30, 31, 67, 93, 110,
 135, 164, 166, 168, 169, 170, 212,
 224, 229.
 spor 215.
 staroste de Putna 25, 38, 63, 74, 75,
 80, 81, 83, 95, 96, 102—108, 112—
 114.
 stavilarisi, a — 188, 189, 212.
 sterpul 23, 95, 161, 188.
 strângător de bani 81, 167.
 strein 20, 39, 89, 212.
 stupi 41.
 suflet 5, 22, 100, 118.
 tâmpla, a se — 6, 7, 26, 27, 32, 33, 35.
 țările, în — 63, 114.
 țarnă 135, 136.
 țidule 77, 78, 79, 80, 83, 104, 129, 136,
 207, 208, 224.
 tinde, a se — 42.
 tocmit 1 n.
 toporiia 21.
 trăgători de neam 110.
 trăsură 119, 121, 123, 168, 233.
 trebuința țarei 1.
 turcii 28, 29.
 ușa împărătească 115.
 vadea 149.
 vad de moară 195, 196.
 vădrărit 41.
 vânzare de mărfuri 49, 50, 51, 56.
 văratul oilor 46, 55.
 vătăman 93.
 vătășnița satului 115.
 vătav 9.
 vechil (vechilimea) 110, 131, 142,
 149, 154, 163, 173, 198, 199, 200, 206.
 velniță 155.
 visteriu 135, 222, 223.
 vornic de Vrancea 14, 20, 21, 24, 25,
 26, 33, 43, 46, 48, 49, 53, 55, 73,
 75—81, 83, 85, 87, 88, 91, 96—96,
 98, 102—108, 113—114, 124, 126—
 128, 136, 137, 157.
 voroave 124.
 zălog 7, 30, 114, 142.
 zestre 135.
 zlotăș 10.
 zurbă 10.

E R A T A.

- La pag. 7, rândul 21 se va citi Vitănești în loc de Vinlșești.
 La pag. 7 și 8 se vor îndrepta data documentelor no. 9 și 10 din 7192 în 7196.
 Documentul din 1853, Noemvrie 10 la care se referă nota dela pag. 20 va fi publicat în alt volum.
 La pag. 22, rândul 1, pământ în loc de pamânt.
 La pag. 23, rândul 24 Budălu lul Topor în loc de Budă.
 La pag. 31, rândul 19 făcut în loc de tăcut.
 La pag. 38, rândul 19 Berța în loc de Berțu.
 La pag. 40, rândul 18 Manta dascal în loc de Manta Dascal.
 La pag. 41, rândul 23 e vorba de Cotul Radului.
 La pag. 43, rândul 12 Manta dascal în loc de Manta Dascal.
 La pag. 64, semnul de notă 2 se va șterge dela sfârșitul rândului al 21-lea pentru a fi pus la finele rândului ultim.
 La pag. 93, rândul 22 să va face în loc de să vă face.
 La pag. 97, rândul 16 Constantin dascal în loc de Constantin Dascal.
 La pag. 117, rândul 7 Spineiu în loc de Spineni.
 La pag. 126, rândul 29 Dechemvrie în loc de Decemvrie.
 La pag. 127, rândul 26 Moțocu în loc de Moțoiu.
 La pag. 131, rândul 2 Vechilimea în loc de Vechilimea.
 La pag. 133, rândul 18 Chirilă în loc de Chiriță.
 La pag. 134, rândul 1 în notă Căcărează în loc de Căcănează.
 La pag. 137, rândul 1 în notă Această în loc de Acestă.
 La pag. 145, rândul 3 în notă Săcătura Păros în loc de Săcătura, Păros.
 La pag. 148, rândul 5 făci în loc de făci.
 La pag. 154, în pecetie, L. P. în loc de S. P.
 La pag. 162, rândul 11 călugăr în loc de Călugăr.
 La pag. 163, rândul 7 Crăitescu în loc de Crătescu.
 Ba pag. 172, în notă 142 în loc de 144.
 La pag. 177, rândul 15 întoarcă în loc de întoacă.
 La pag. 189, în notă Tișitelor în loc de Tișetelor.
 La pag. 191, rândul 5 domn Mihail Grigoriu în loc de domn Grigoriu.
 La pag. 203, rândul 12 Dumitru în loc de Dumitru.
 La pag. 233, rândul 1, 198 în loc de 128.

BIBLIOTECA
 UNIVERSITĂȚII
 - I A S I -